K. 1230

Restored in 1948.49 from mack No 140
(15.3.31) by K. Venkatasubbasastry

3. వైకెషింయస్కృతం మాంకె తుంబళం
తాలూకు ఆదవాని సదరవాంగ్రావు
కలియుగ్యాన్ని సత్సప్ప నలభై సంవత్సరములు.
అయిన పాత్రయుంచినది_ _

ద్వాపరాంత్యమందు చంద్ర
వంశపు రాజయిన ధర్మరాజువారుగా
జ్యేష్ఠపాండవులు చేసి హస్తినాపుర
రాజధానియందుండి సింహాసనాధీశ్వరుడై
ఉండి అశ్వమేధయాగము చేసినప్పుడు
యాగసమాప్తి అయినతరువాతను అనే
కాశ్యపాది షోడశమహాదానములు చ్ఛ
చేసిన సమయమందు నారాయణాద్రి
అనే పేరుచిన నామము కలిగిన యాదవ
గిరి అనే పర్వతముకు ఉత్తరభాగమందు
తెలంగణ దూరమున నారాయణపుర
మనే వ్యవహార నామము గావళి అగ్రహా
రని కర్మణము చేసి వాపీకూపతటాకారామ
క్షేత్రనిధి నిక్షేప గ్రామోపాంత ప్రజాసహి
తముగా ధారాదత్తం చేసి బ్రాహ్మణు
లకు ఇచ్చినారు. ఆ ప్రకారము విక్రమా
ర్క చక్రవర్తి రాజ్యకాలము పర్యంతము
నారాయణపురము అనే నామం కలిగి ఉన్న

హారమై పోయెను. అప్పుడు యీ అగ్ర
హారమందు నిర్మించిన దేవాలయములు:—

౧ ఓంకారేశ్వరుని దేవాలయము
౧ గరకంఠేశ్వరుని దేవాలయము
౧ రామస్వామి దేవాలయం జనమే
3 జయరాయప్రతిష్ఠ.—

విక్రమార్కచక్రవర్తి సర్వజానదికి దక్షిణదేశము రాజరికము చేసేటప్పుడు వారి వద్ద ఉండే సరదారుడు తుంబరరాయడనేవాడు యీ దేశముకు వచ్చి యిక్కడ తన పేరట వక రాజధాని కట్టవలెనని సంకల్పించి నారాయణపురమనే గ్రామానకు వచ్చి యిది పెత్రచేన పుస్థలమున్ని ఈ దేవస్థానములు అక్షమైన విన్నగనుక యిదే రాజధానిగా బస్తీ చెయ్యవలెనని తొందరచేసి గ్రామము బస్తీచేసి యీ స్థలమందు నివాసం చేసుకొని ఉండి యీ ప్రాంతమైన కొంత సీమ ప్రభుత్వం చేసినాడు. అప్పుడు యిక్కడ నిర్మించిన దేవాలయములు.

౧ సీతారామలక్ష్మణ దేవాలయముకుతూర్పు
౧ ఉమామహేశ్వర దేవాలయము.

ఇదిగాక ఊళ్ళకు కొల్లేయి ౧౦౧ లింగప్రతిష్ఠ చేయించినాడు.

ఈ గ్రామానకు తుంబరరాయలపట్టణం అని పేరు నియామకం చేసినాడు.

శాలివాహన శకము లోను జయనామ
తస్వడు బొజ కాంత రాయుడు అనేరాజు
శాలివాహనుని యొక్క ప్రకారము రాజ్య
భారం వహించి కళ్యాణ పట్టణము నకు
ప్రాంతీయ యింవోంద్ల వచ్చి తుంబరరాయ
ని పట్టంబులాని వెలసిన స్థలమును చెలికేటిం
సం దినములు ఉండి యింగ్రామనకు కొప్పగా
పేట కట్టించి బిజ్జలుం అనే పేరు పెట్టించి
కొడ ఉండి యింతరవు సీమ ప్రభుత్వము చేస్తూ
ఉండి తరువాతను కళ్యాణ పట్టణమునకు
పోయినాడు. అతని కింద శ్రీరంగ రాజులను
అంయున చంద్రవంశపు రాజు సీమ ప్రభుత్వం
చేస్తూ కొన్ని దినములు యిక్కడ ఉండి అప్పు
డు పూంచిని దక్షిణమువై వున గొప్పది వెద్ద
చెరువు తవ్వించినాడు. ఆ చెరువు యిప్పుడు
ఉన్నది. పేట లంగము తప్పలున్న పొలాలు
అప్పుడు యింగ్రామాన పోలమ్మ అనే దేవత
శిలా త్రయం విగ్రహం ప్రతిష్ఠ చేసినాడు - మల్లె
బసవన్న దిక్కున ప్రతిష్ఠ చేయించినాడు.
తరువాత నందరాయుడనే ఆగారు యీ
పట్టణమందున్నంది సీమ కొంతకాలము దినములు
ప్రభుత్వము చేసుకున్నారు. తరువాత
అతని సంతతి వాడు ముద్దపాంకరాయుడు
అనేవాడు యిక్కడ సీమ ప్రభుత్వం చేసేటి
ప్పుడు సంగమేశ్వరుని దేవాలయం కట్టించి
శ్రీ నరసింహస్వామి దేవాలయం కట్టించినారు

ఈ 1వ నిలాంబరికము ఆఖరు అయినతర్వాత
కొన్నిదినములు పక్షము పాంకు అయి ఉండెను.

4B. ఈ పక్షము బస్తి అయి ఉన్నప్పుడు పేటలో
సంత జరిగేది. సంత దినమున నాడు విరూపాక్షం
ముందు వటు కాంపు లేమ దుబుళ్ళమీద ఉమ్మిడి
కాయలు తెచ్చి సంతలో విక్రయం చేసి మిత్రం
బాబారున దింప్పకుని ఊడగా సంత పక్షిదార్లు
వచ్చి పక్షి లెంత్తినప్పుడు యేదుబుళ్ళమీద
తెచ్చిన ఉమ్మడికాయలు మన్నపక్షిదార్లకుసరిపోగా
తలయొక వానికి పక్షి ఖాలుక పోయినందున
ఆ కాంపు పైన వున్న కంబళి తీసుకొని పోగా
ఆ కాంపు ముందు నీళ్ళబావి వద్దికి పోయి ఒవ్వు
లాగి కూర్చుండి నీళ్ళకు వచ్చినవాళ్ళ చేత కడవకు
పక్షి కాసు చొప్పున తీసుకుంటూ వచ్చినందున
వానికి వేలాంత్రము సొమ్ము దొరికినది.
అప్పుడు ప్రభువు యీ సంగతివిని వాన్ని
పిలిపించి ప్రాశ్నోత్తరము ఆకళింపు
చేయచ్చగా తాను లేమ దు బళ్ళమీద ఉం
మ్మడికాయలు సంతలో అమ్ముకొంటూ తనని
తెచ్చుకుంటే పక్షి దార్లకు పక్షి క్రింద కాయ
లు సరిపోగా తలాంక వానికి కాయ లేక నా
పై కంబళి తీసుకుపోయినాడు కాబట్టి
నేను యీ ప్రకారం నీళ్ళకు వున కడవకు
పక్షి కాసు చొప్పున తీసుకున్నాను. అని
చెప్పగా వాడి యందు దయ పుట్టి ఆ సొ
మ్ము తోటి వాణ్ణి విడిచి పెట్టినారట.

అని స్థలజ్ఞులు చెప్పుతుంటూండే వారు.
ఆలాగంటేపట్నం పోదు అయినతరువాత
నది పట్నమునకు పశ్చిమభాగమందు నూరు
నూండ్ల యిరవై యిండ్లు నిలచి ఉండెను.
పట్నమునకు తూర్పువైపున యాభై అర్వై
యిండ్లు నిలచి ఉండెను గనుక అంతట నుంచి
కాలాయిండ్లు నిలచి ఉన్నవి. పెద్దతుంబళము
5 అనిన్ని స్వల్పంగా యిండ్లు నిలచినవి. చిన్న
తుంబళం అనిన్ని ప్రజలు వాడుదు
వారు.

తరువాత త్రిభువన మల్లరాయలు
కళ్యాణపట్టణమందు ఉండి రాజ్యభారం
చేసేటప్పుడు మల్లన అనే వాడు సింధవాడి
సీమ ప్రభుత్వం చేస్తూ ఉండి పెద్దతుంబళం
లో గరకంఠేశ్వర దేవస్థానము జీర్ణో
ద్ధారణ చేసి స్వామి సన్నిధికి గీతవాద్య
నృత్తాది భోగములకు చెన్నినగాంపవముల
చేసి దేవస్థానమందు ద్వారముకు దక్షిణ
భాగమందు వేసేకర్తదం ఆ పిశిలాశాస
నము చాళుక్య విక్రమవర్షద 31నెయ యువ
సంవత్సరద శ్రావణద పౌర్ణమి బుధవార
ద అని వ్రాసి యున్నది. అప్పుడు తుంబళ
గ్రామమందు కింద భాగని పిలుస్తు ఉండిరి.
ఆయంతిపుర రాజధాని యందు త్రిభువన
మల్లరాయలు ప్రభుత్వము చేసేటి రాజ్య
భారం చేసేటప్పుడు ఆయన తమ్ము డు

త్రైలోక్యమల్ల రాయులు సిందవాడి సీమ
ప్రభుత్వం చేసినట్లుగా కానవచ్చు వల్లభము
హొరి బెలుపటు తూర్పున సంగమేశ్వరదేవా
లయంవద్ద శిలాశాసనము వాక్రుచ్చెదము
లిపి శకవర్షం ౧౧౦నేయ కీలకసంవత్సరమా
ర్గశిర పౌర్ణమి శుక్రవార త్రైలోక్యమల్లను
... సిందవాడి సాసిరమును ... సంక్రాం
తి సోమదినం రాజ్యంగెయుత్త మిరె తుంబుళ
శ్రీ స్వయంభూ దక్షిణ సోమేశ్వర దేవ న్గెలని
వాలిసి యున్నది. కనుక అప్పుడు తుంబుళగ్రామ
ములు సిందవాడి కింద కలవుగా తూ ఉండెను.

5B. తరువాత ప్రతాప చక్రవర్తి జగ
దేకమల్లరాయులు కళ్యాణపట్టణమందు ఉండి
రాజ్యభారము చేసే టప్పుడు వారి కింద దండ
నాయక రంగె బరసరు సిందవాడి సీమ ప్ర
భుత్వం చేసేటప్పుడు తుంబళగ్రామము
లు అందుకింద కలిగినవి ఇందుకు రుజు
వు

ప్రతాపచక్రవర్తి జగదేకమల్ల
దేవర విజయరాజ్యముత్త రోత్తర రాజ్యాభివృద్ధి
ప్రవర్థమాన మాచంద్రార్క తారంబరం సల్లుత్త
కళ్యాణపురదనె.... సోమ్ రాజ్యంగెయు
త్త మిరె తత్పాద పద్మోపజీవి దండనాయక
రంగెబ్బరసరు సిందవాడి సాసిరమం సుఖ
సంకథా వినోదదిం రాజ్యంగెయుత్తమిరె
శ్రీ మజ్జగదేక మల్లదేవ వర్ష ౧౧నేయ

విభవ సంవత్సరద చైత్రద అమావాస్యె సోమ
వార సూర్యగ్రహణ నిమిత్తదిం తుంబళ
బీడిన శ్రీగరకెం తప్పురద మహాజనంగళు శ్రీని
వాసరి ఉన్నది. గనుక అప్పుడు తుంబళ
గ్రామాలు సింధవాడి కింద బిరిగి నట్టుగా ఉన్నది
ఈ శాసనం పెద్ద తుంబళం లో గరకెం శ్రీనాగర
దేవస్థానమందు హాళె కన్నడం లిపిలో
వాసి [illegible]

కలుర్య చక్రవర్తి కాళ్యాంబునపుర
సింహాసనాధీశ్వరుడై రాజ్యపరి[illegible]
పాలిస్తుండగా [illegible] కలియుగ దేవరాయ్య
మహా రాజుల వారు సింధవాడి సీమ ప్ర
భుత్వము చేస్తుండ్లు సమ్ము [illegible] రామై
సింధవాడి తర [illegible] ఇందుకు

. . .

శ్రీమత్ త్రిభువన చక్రవర్తి రాయమురా
రి భుజబల మల్లి వైరి మస్తక విజయరా
జ్యోత్తరోత్తరాభివృద్ధి ప్రవర్ధమానం
చంద్రార్క తారం బరం సల్లుత్తమిరె సోల్కాపు
హాళ్లి యనెవిడినోళు సుఖ సంకథా వినో
దదిం రాజ్యం గెయ్యుత్తమిరె తత్పాదపద్మో
పజీవి శ్రీమద్ దండనాయక కలియుగ [illegible]
యంగళు సింధవాడి సాయిరమన్నాళు
త్తమిరె. స్వస్తిశ్రీ జయాభ్యుదయ శకవర్షం
1073 నెయ బిరసంవత్సరద మాఘశుద్ధ
10 లు శ్రీమత్సుర్వసమేశ్వరద[illegible]

తుంబుళ్ళ అశేష మహాజనంగళు శ్రీసోమ
నాథ దేవర ఖండస్ఫుటిత జీర్ణోద్ధారణ
చేసి వ్రాయించిన శిలాశాసనం సంపూర్ణార్థం
ఒపి చిన్న తుంబుళం కింది మజరా బొమ్మ
ఠంపురంకి వెలుపటి యీశ్వరదేవస్థానం
అయిన రాతి మంటపం వద్ద వున్నది.

తరువాత యీయన ప్రభుత్వ
ము అయినప్పటి కొన్ని దినములు రాజ్య
పరిపాలన తక్కువ అయినందువల్లను గ్రా
మం తెముక్కిల జమీనుకు యిరుద్దిగాక ప్రభులు
చలబలులు అయి వారిలి పాలం అడవి
బలసి పోయెను.

తరువాతను వీరశ్రీ బుక్కరాయమ
హారాయలవారు విద్యానగర రత్నసింహా
సనాధీశ్వరులయి రాజ్యపరిపాలనచేస్తూ
వున్నప్పుడు ఒకనాడు వేటమార్గముగా
యీ గ్రామ సామీప్యమునకు వచ్చియున్నంత
శ్రీ. వున్న పెరిగిన ప్రదేవాలయములు బహు
గ్రామము లు యిప్పించి ప్రభులను
రప్పించి పూర్వపు గౌడు శానుభోగుల
మొఖాంత్రముగా గ్రామానకు ఖండిదస్తే
మొకరరు చేసి పరిపాలించుకున్నారు.

ఈయన తదనంతరమందు యీయన
కుమారుడు హరిహరేశ్వరరాయలువారు
ప్రభుత్వము చేస్తూ విద్యానగరమందు సింహా
సనాధీశ్వరులయి వుండి రాజ్యంచేటప్పుడు

వారి ప్రభుత్వం క్రింద జరిగినది.

తరువాత యీయన కుమారుడు ప్రౌఢ దేవరాయ మహారాయలవారు ప్రభుత్వం వహించి విద్యానగర రత్నసింహాసనాధీశ్వరులై రాజ్యం చేసేటప్పుడు శాలివాహనశకం ౧౨౨౪ లగాయతు శాలివాహనశకం ౧౨౭౦ పర్యంతమున్ను విద్యానగరము క్రింద జరిగినది. అంతట శాలివాహనశకం ౧౨౭౦ అప్పుడు ప్రౌఢ దేవరాయ మహారాయలవారు తమ వెముక్తె బాకీ సమయమందు ప్రుండే గాజ్జుల యల్లప్ప కుమారుడైన మల్లప్పకు ఆదవాని సీమ దయచేసినందున మల్లప్ప ఆదవాని బస్తీచేసుకుని సీప్రభుత్వం చేసుకున్నాడు గనుక శాలివాహనశకం ౧౨౯౬ పర్యంతము స్న మల్లప్ప ప్రభుత్వం. . . . ఆదవాని తరఫు ఆయె సదరి.

తరువాత [illegible] శకం ౧౨౭౦ లగాయతు శా॥ శకం ౧౨౯౯ పర్యంతమున్ను గాజ్జుల మల్లప్ప తమ్ముడు అప్పరాయని ప్రభుత్వములో ఆదవాని క్రింద జరిగినది.

శాలివాహనశకం ౧౩౦౦ లగాయతు ౧౩౧౪ పర్యంతము అప్పరాయని కుమారుడు రేంకారాయుడు ఆదవాని సీమ ప్రభుత్వం చేసేటప్పుడు తుంబళ గ్రామం వగైరా రెండు నెలవొలు బడిలో జరిగినది.

శాలివాహన శకవర్షములు ౧౩౧౭ లగాయతు

శా॥శకం ౧౩౭౨ పర్యంతమున్ను అంబారాయుడి తమ్ముడు త్రిష్ణులసు రాయుడి ప్రభుత్వంకింద ఆదవానికింద జరిగినది.

తరువాతను సాలివాహన శకం ౧౩౭౨ లగాయతు శా॥ శకం ౧౩౮౨ పర్యంతము మల్లప్ప వంశీకుడైన చంద్రరాయుడి ప్రభుత్వంలో ఆదవానికింద జరిగినది.

సాలివాహన శకవర్షములు ౧౩౮౨ లగాయతు శా॥ శకం ౧౪౦౩ పర్యంతమున్ను అష్టప్పరాయుడికెండుకు అయిన ప్రళయ కావేరిరాయని కెండుకు యీందవరాయుడి ప్రభుత్వంకింద ఆదవానిలోకి వచ్చినది.

తరువాతను సాలివాహన శకం ౧౪౦౩ లగాయతు శా॥ శకం ౧౪౨౩ పర్యంతము సాళ్వ నరసింగరాయులు వారి ప్రభుత్వములో అయిన విద్యానగరముండి రాజ్య పరిపాలన చేసేటప్పుడు సర్దారు ఆదవాని తరఫుగా జరిగినది.

తరువాత సాలివాహన శకం ౧౪౨౩ లగాయతు శా॥ శకం ౧౪౫౯ పర్యంతము త్రిమ్మలతిమ్మరాయులవారి ప్రభుత్వములో ఆదవాని తరఫుగా తుంబళ గ్రామములు నడిచినవి.

తరువాత సాలివాహన శకం ౧౪౬౦ లగాయతు శా॥ శకం ౧౪౮౭ పర్యంతము అళియరామరాజు వారి ప్రభుత్వంకిం ద

ఆదగాని తరఫు అయి ఖరిదినది-

శా॥ శాలివాహన శకం ౧౪౭౮ ధాతు సం
వత్సరము లగాయతు కాంము ఖాన్సె సర్కసవంతముగా
కుతుబ్షాహ మలుకుల వారి సంగమ స్థలముల వయిభవ
తరువాత నవాబు శేశం ఖాను వత్తూ మెష్హబ్బా కాంత
వంశీయుల పిమ్మట దేశం నష్టం అయి పరిపాలన
లేక పాళెగాండ్లు పాలెగాండ్ల ఉపద్రవం
చేత ప్రజలు వలసలు అయి పోయిరి. యీ
ప్రకారం శాలివాహన శకము ౧౪౬౦ పర్యంతము గ్రామం
పాడు అయి వుండెను. తరువాత బిజా
పురపు పాదుషహ వారి తరఫున షేరుఖాన
సుభా అనే సరదారు ఆదవాని సీమను చేకొ
నేస్తూ వుండి తుంబళ గ్రామమునకు కులకరణి
భాగులకు కొలువు యిప్పించి పిలిపించి వారిచేత గ్రా
మముగా నాటుకు మునకు ప్రజలను రప్పించి శ్రీ
నారాయణవర్మ ౨౨౦ భండారి వెంకటరావు చేసుకొను
సర్వమాన్యం [illegible] నాయుడు.
తరువాత షహరు ౯౧౫ లగాయతు
౯౨౦ షహరు పర్యంతము ఆదవాని సీమ
సుభేదారు [illegible] లోని మాదాలు మార్పులు మార్చినది
షహరు ౯౧౨ లగాయతు ౯౨౨ వరకు ఆద
వాని సీమ సుభేదారుడై వచ్చిన ఖాను
వారి మార్పులు చేసినది. షహరు ౯౨౩ లగాయి
తు షహరు ౯౨౫ అఖరు వరకు ఆదవాని
సీమ సుభేదారుడై వచ్చిన షేరుఖాను
మార్పులు

షసన్ ౯౯౬ లగాయతు షసన్ ౧౦౦౨ పర్యంతము సదర వాంగాలబుఖ్ఖాను సుబేదారు మామూలు ఆదవాని కింద నడచినది.

తరువాత షసన్ ౧౦౦౪ తమాము ఆదవాని సీమ శేక గజి నాగరసయ్య తిప్పరసయ్య ఉభయుల మామూలు జరిగినది. షసన్ ౧౦౦౬ లగాయతు షసన్ ౧౦౧౧ పర్యంతము ఆదవాని సీమ సుబేదారులైన పుస్క ఆమీనాను ఖ్ఖాను సాహేబు మామూలు జరిగినది. షసన్ ౧౦౧౨ లగాయతు షసన్ ౧౦౩౬ వరకు షాం మీరు ముల్లా రహ్యదు సాహేబు ఆదవాని సీమ సుబేదార్ చేసేటప్పుడు అతని మామూలు జరిగినది. షసన్ ౧౦౪౦ లగాయతు షసన్ ౧౦౫౬ పర్యంతము దృ ముల్లా రహ్యదు సాహేబు కొడుకు ముల్లా మహమ్మదు ఆదవాని సీమకు సుబేదార్ చేసేటప్పుడు అతని మామూలు జరిగినది.

షసన్ ౧౦౫౭ లగాయతు షసన్ ౧౦౭౦ పర్యంతము అబ్దులు వహాబు సుబేదారు తాలూకె ఆదవాని గాంతి మామూలు జరిగినది. షసన్ ౧౦౭౧ లగాయతు ౧౦౯౬ పర్యంతము సిద్దిమసూదు ఖాను సుబేదారు తాలూకెల్లా ఆదవానిగా జరిగినది. ఆ మసూదు యోగాలివాని ఉమ్మ ఖు ఖుల వివ్పించి గర్భుమ్లోశవాం ఉమ కాంఉయ సమయం తీసుకోవాగాలు

ఆ దవానిలో పెద్ద మసూదు కట్టించినాడు. అంతట బిజాపురం తఖ్తు గద్దీ అయినవారు ఢిల్లీపాదుషాహా ఆలంగీరు లోకు ... గుంబి గాజుద్దీఖాను వచ్చి ఆ దవానిలో ఉండి ఫసలీ ౧౦౭౨ సాలు తమాం సీమ ప్రభుత్వం చేసుకున్నాడు. అప్పుడు అతనికింద జరిగినది.

తరువాత ఫసలీ ౧౦౭౮ లగాయతు ఫసలీ ౧౧౦౩ వరకు ఆలంగీరు పాదుషాహా వారి తరఫున త... యుడు రాంజాం అనూపసింహు వచ్చి ఆ దవానిసీమ ప్రభుత్వం చేసినప్పుడు తుంబళ గ్రామము ఆ దవానికింద జరిగినది.

రాంజాం భీమసింహు ఫసలీ ౧౧౦౪ లగాయతు ఫసలీ ౧౧౧౧ వరకు ఆ దవానిసీమ సుభేదారీ చేస్తూ ఉన్నప్పుడు ... వారికింద జరిగినది. తరువాత ఫసలీ ౧౧౧౨ లగాయతు ౧౧౧౭ వరకు గాజుద్దీఖాను అవియులులో ఆ దవానికింద జరిగినది.

తరువాతను ఫసలీ ౧౧౧౮ లగాయతు ౧౧౨౩ ఫసలీ వరకు సులతాను అల్లాఖాను సుభేదారు తాలూకు ఆ దవానికింద జరిగినది.

తరువాత ఫసలీ ౧౧౨౪ లగాయతు ౧౧౩౦ ఫసలీ వరకు నైలోబఖాను ఉరఫు నిజాముల్ముల్కు వారి వారీ ప్రతులు ... వానికింద జరిగినది.

[redacted] ఫసలీ ౧౧౩౭ లగాయతు ౧౧౩౮
ఫసలీవరకు షరీఫ్ఖాను సుబేదారుతా
లూకు ఆదవాని మాం౪ జరిగినది.

ఫసలీ ౧౧౩౮ లగాయతు ఫసలీ
౧౧౪౮ పర్యంతంగా జుల్ఫిఖాను తరఫున
లాంత మోతీఖాను సుబేదారు తాలూకె
ఆదవాని మాం౪ యీ గ్రామం వ్యవహారం
జరిగినది.

శా౭౧ ఈతని వ్యవహారయుల్ శిబ్బంది
దంగా అయి ఉన్నందున తాలూకుదారు
కొంగోరి రాయని తాం౪ మసుద్దీ తొల్లి
శెల్టి అనే అతని మనిష్యాంత్రముగా పెద్ద
తుంబళగ్రామ వకు మ౧ ౧౨౦౦౦ పన్నెండు
వేల వరహాలు దండుగవిధించి పేంజువెళ్ళి
గ్రామం ములుప్పుడి వేసి గౌడం కల్గ్యోల వెత
నబిరాంని వసూలు సేసుకున్నారు అప్పుడు
పేట ఆదివరకు ఉన్నదిసవల్ పాడుఅయినది.
ఇంతట తిరుగా గ్రామ గౌడుకులకన్గోలు
కు కౌలు యిప్పించినారు.

తరువాతను దల్లి ఫసలీ ౧౧౪౮ ఫసలీ
లగాయతు ఫసలీ ౧౧౫౦ వరకు .....
తాన రుఖ్యాంను సుబేదారు తాలూకె ఆద
వాని మాంశ పత్తి లి యీ గ్రామం ఆమలు
జరిగినది.

తరువాతను ఫసలీ ౧౧౫౧ లగాయ
తు ఫసలీ ౧౧౫౨ వరకు ముత్సవ శేలుఖాం;

సుబేదారు తాలూకు ఆదవాని గారి మర్ఫ
యిలా గాలివం ఆమలు జరిగినది. ఫసలీ
1173 లగాయతు ఫసలీ 1176 వరకు
పాదాయతు మోదీను ఖాను సుబేదారుతా
లూకు ఆదవాని వారి మార్ఫత్తులయిలా
గాలివు ఆమలు జరిగినది. ఈ సుబేదారు
ఆమలులో పారశీ పెద పప్పైన్న ఆనెపేశా
యిలా ఈగాత్రవం వ్యవహారం చేసినాడు.

తరువాత ఫసలీ 1172 లగాయతు
ఫసలీ 1181 పర్యంతము పాదాయతు
మోదీనుఖానుని తెలుకు సాదుల్లా ఖాను
సుబేదారు వారి తరపున . . . మోదీనుఖాను
న్ను అమలు చేస్తూ ఉండేటప్పుడు . . . గ్రామానకు
రూ 11000 పన్నెండువేలరూపాయిలు దండుగ
కట్టి వసూలు చేసుకున్నాడు గాడుకులకట్లలు చేశను.

ఫసలీ 1183 లగాయతు ఫసలీ 1184 వరకు
బాశా నేను తుల్లాఖాను వ్యరప్తు తహాష్టీరు
జంగు సుబేదారు తాలూకు ఆదవానివారి
మార్ఫత్తున యిలా గాలివం ఆమలు జరిగినది
యిలా సుబేదారుని ఆమలులో నాదు తలకట్టి
వారి కుటుంస్తూ వాళ్ళ సన్ని అనె ఆయన సీమ
అమలు చేసెను. అప్పుడు పారసి కొత్తవారాయు
డు వ్యాసన్నగారున్ను మవన్నదును రబాలో
తురక వీరు ముగ్గురు పెరిగి తోగాలమం
ముట్టడి వేసి రూ 12000 ఇరువై అయిదు వేల
రూపాయిలు దండుగ కట్టి వసూలు చేసి

చేసుకున్నారు. తరువాతను ఫసలీ ౧౧౬లో
అప్పుడున నవాబు నవుల్లు బసాలతు జంగు
వారు సీమ ప్రభుత్వము కు వచ్చినప్పుడు వారి
దివాను రాజా దేవీచందు వారు యీ గ్రామం
ముక్తడి వేసి రూ ౫౦౦౦ అయిదువేలరూపా
యిలు దండుగ తెచ్చి నజరువసూలు చేసుకున్నారు.
అందువల్లను గ్రామం ఉద్వాడు అయినది.
అంతట గ్రామము పై జల్లాఖానుని
వారికి జాగీరు యిచ్చినారు. ఆయన గ్రామా
నకు వచ్చి కొందరు కులవత్తిల పేట కాపుయిప్పించి
గ్రామము కొంచెము బస్తీ చేయించి తరువాత
బసాలతు జంగువారి వద్ద అమీను నవసారెంబు
కు దివాను గిరి అయినది. పది సంవత్సరములకు
ఫల 10 ఆ వారియు బస్తీ చేయించి .... ఆసే
కాదు కలుగ అమీను సాహెబువద్ద నిల్వా
చేసిన మీద వారు ఫౌంజు పట్టించి గ్రామం
ముక్తడి వేసి రూ ౧౪౦౦౦ పద్నాలుగు వేలరూపా
యీలు దండుగ తెచ్చి కొందరు కలవత్తిల చేత
నజరానా వసూళ్ళు చేసుకున్నారు. గ్రామం
లో ప్రజలు చెదిరి పోయి యున్నందున గ్రామం పాడు
అయినది. అంతట తిరుగా కొందరు కల్పత్తి వారి
పేర కౌలు యిప్పించి ప్రజలు గ్రామానకు
కొందర్ని రప్పించి వ్యవహారం చేసుకున్నారు.
ఫసలీ ౧౧౯౧ పర్యంతం బసాలతు జంగు
వారి అమలు జరిగినది. బసాలతు జంగు
దేహాంతం అయిన తర్వాత ఫసలీ ౧౧౯౨

లు ౧౦ యుతు ఫసలీ ౧౧౮౭ ఫసలీ పర్యంత
ము వెయి పాంబతు బుంకు వారి అమలు అయి
ఆదవానికింద జరిగినది.

ఫసలి ౧౧౮౭ పరాభవ సంవత్సర వైశాఖ
బహుళ ౧౦ రోజున టీప్పుసుల్తాను ఆదవాని
దుర్గం మీద మోహము కుపోయేటప్పుడు తన
దండు అవాంతరముచేత ప్రజలు గ్రామములను
వదలి పలవలు కారాగా దండువారు గ్రామము
నకువచ్చి కలవారలు ఆస్తి విప్పి తగలపెట్టినారు

తెరువాత సీమ టీపూ అమలు [illegible]
ఆయినతర ప్రాన షాంబాసర కారు ఆయిన
కుతుముద్దీషానునికి ఆదవాని సీమ జాగీరు
యిచ్చినందున ఫసలీ ౧౧౮౯ పరాభవ సంవత్సర
ఆషాఢ మాసము లగాయతు ౧౧౮౭ పరాభవ
సం కార్తీక శు ౧౫ వరకు కుతుముద్దీషాని
అమలు యీతని అమలులో పాం [illegible]
కేశవరాయడు యీ గ్రామమునకు అమలుకు
వచ్చి కాడుకుల్లా స్థలమం ౧ గ్రామానకు ౧౦౦
౨౦౦ రెండు నూరు రూపాయీలు ఖమాఖంది
నిర్ణయించి ఆ సంవత్సరముకు శేరాలు యిచ్చి
వర్గవవారం చేసినాడు.

తరువాత ఫసలీ ౧౧౮౭ పరాభవ సంవ
త్సర కార్తిక బ౧ వరకు మహాంబతు బుంకుతర
స్పుర రాయదుర్గం నుంచి [illegible] పాదు
ల్తాన్ ఖాను నాయుడు సుమతేంద్ర రాయుడు
ఆదవాని సీమ [illegible]

సదరహూ ఫసలి పరాభవ సంవత్సర ఫాల్గుణము
౧౫ పర్యంతం వారి అమలు జరిగినది.

సదరహూ ఫసలీ యీ సంవత్సర ఫాల్గుణ బహుళ ౩౦ వర్కు ఖుతుముద్దిఖానుని ఆమిలు ఆదవాని సీమలో జరిగినందున అతని కింద యీ గ్రామం జరిగినది. ఫసలీ ౧౧౮౬ ప్లవంగ సంవత్సరము చైత్ర మాసం తమాం పాలనకు తామెవరూ నియమితం కానందున అరాజకంగా ఉండెను.

ఫసలీ ౧౧౮౬ ప్లవంగ సంవత్సర వైశాఖ శు ౧ నాడు లగాయతు ఫసలీ ౧౧౯౧ పరిధావి సంవత్సర చైత్ర బహుళ ౩౦ వరకు బసాలతు జంగు తరఫున భాయితు ఆ నూంబ్రాయని అమలు కింద జరిగినది. ఫసలీ ౧౧౯౧ పరిధావి సంవత్సర వైశాఖ మాసము తమాం బసాలతు జంగు తరఫున గోపాలరాయుడు అనే బ్రాహ్మణుడు ఆదవాని సీమ అమీలు అయి వచ్చినందున ఆతని అమలులో యీ గ్రామం జరిగినది.

తరువాత ఫసలీ ౧౧౯౧ పరిధావి సంవత్సర జ్యేష్ఠ మాసము లగాయతు ౧౧౯౨ ఫసలీ ప్రమాదీచ సంవత్సర ఆశ్వీజ బహుళ ౩౦ లు వరకు బసాలతు జంగు తరఫున ఆదవాని సీమ ఆమీల్లు అయి వచ్చిన సయ్యదు మొహితు మియాను ఖాను కుంకు నారింగన్న అమలు కింద యీ గ్రామం జరిగినది.

ఫసలీ ౧౨౦౩ ప్రమాదీచ సంవత్సరం కార్తి
క మాసం అమలులగాయతి మహాబతు
బంకు తరఫున ఆదవానిసీమ అమలువేసుక
వచ్చిన సాందు గోదుసుమతేం ద్రురాంయదు
బ్రాయుతురాయునవాబు బాలాలు వెయుత్రాంత్రంగా
యూగాలయం అమలు సదరవాం ఫసలీయూ
సం౹౹ పాల్గుణ బ౹౹ ౩౦౹౹ వరకు జరిగినది_

ప్రమాదీచ సంవత్సర పుష్యమాసములో
మహాబతు బంకు కాలమును అయునందున అంగర
సంగ్హ శ్రీ త్రిమాసం అమలులగాయితు [illegible] బ౹౹
౩౦౹౹లు వర్తనేశం బూవ [illegible] రాజుకమాయునందున
కర్త అతమెగనుక సర్వపాలన [illegible]
తరువాత నిజాం వుల్క్షిగా వునితరఫు [illegible]
సీమ అమీలు అలువచ్చిన బాగ్యావ్యాకు రాజా
గవనుము వచ్చినందున ఫసలీ ౧౨౦౩ [illegible]
సంవత్సరం ఆషాఢమాసం అమలులగాయతి
౧౨౦౪ ఫసలీ రాక్షస సంవత్సర శ్రావణశుద్ధ
వరకు గవర్నరు మంత్రులు తమ్ము [illegible]
స్తానాపతి వారాయుని వారి మువ్వ [illegible] ముగా
యూగాలయం అమలు జరిగినది.

ఫసలీ ౧౨౦౪ రాక్షస సంవత్సర శ్రావణ బ౧ల
గాయుతు ౧౨౦౫ ఫసలీ రాక్షస సంవత్సర ఫాల్గుణ
బ౹౹౩౦ వరకు మారు ఖలాం వాసి [illegible]
వారి అమలు జరిగె ఉప్పుడు అనునతరఫున
ధర్మణ పంతులవారు యూగాలయాన నెదు
తుల్జాకి అమ్మ ఖాంత్ర ఉమగాసాలు గతి ౧౦౦౦

వెయ్యి రూపాయలు ఖండిగో మొక్కలు మాంది
----- వారం వేసినారు. ఫసలీ ౧౧౦౫ నల సంవ
త్సర చైత్ర శు॥ సంలగాయతు ౧౧౦౬ ఫసలీ పిం
గళ సంవత్సర శ్రావణ బ ౩౦ వరకు అరబు అమీను
సాహేబు వారి అమలులో ఆదవాని కందాయతిరిగిరి.

ఫసలీ ౧౧౦౭ పింగళ సంవత్సర భాద్రపద మాస
ము అమలులగాయతు ౧౧౧౦ ఫసలీ రౌద్రి సంవ
త్సర కార్తీక మాసము పర్యంతము నవ్వాబు ఆదవాని
సీమ అమలు ఖులాం ముస్తఫాఖాను వృత్తం వంన
నూరు దేశాలు వారి పరంగా జరిగె ఉప్పుడు వారి
తరఫున మోదీను సాహేబు అనే తురక ఖిల్లేదారు
వర్గావారం చేసినాడు.

ఫసలీ ౧౧౧౦ రౌద్రి సంవత్సర మార్గశిర మాస
ము వరకు దేశం కుంపిణీ వారికి అమలు అయినది
కనుక తదారభ్య కుంపిణీ సర్కారు దఖలు తున్నాది.
ఖిల్లా గ్రామానకు అష్టదిక్కు ఉన్న పొలి
మేర గ్రామములు—

౧ తూర్పున అయిదు పరుసుల దూరమున
నాగుల దిన్నె తాలూకా మురవణి
౧ ఆగ్నేయం పంచపాళెం తాలూకా ముళ్ళ
గాండ్ల
౧ దక్షిణ వైపున ౩ పరుసుల దూరాన కట
ఆదవాని.
212 ౧ నైరుతి దిక్కున ౪ పరుసుల దూరాన కూ
ర్నాం తాలూకా వింతవారి వాగి
౧ పశ్చిమమందు ౪ పరుసుల దూరాన వాపిలి

ఆదవాని తాలూకు ఉప్పర పల్లెలు.

౧ వాయువ్యమందు ౬ పరుగుల దూరాన పెద్దవేల్తి
ఆదవాని తాలూకు పల్లె.

౧ కుబేర దిక్కు ౩ పరుగుల దూరాన వేల్తి
తాలూకు తెలంగి పోకంపట్టు

౧ ఈశాన్యమందు ౪ పరుగుల దూరాన నిగుల
దిన్నె తాలూకు మూగలపల్లి

శాశ్వత ఖర్చుంగా ఉన్న దేవసన్నిధానములు—

౧. సంకరేశ్వర దేవాలయం
౧. రామస్వామి దేవాలయం
౧ ఓంకారేశ్వర దేవాలయం
౧ ఉమామహేశ్వర దేవాలయం

ఇవిగాక గ్రామం భూమిలో నానాగా శిథిలమైన లింగములు ఉన్నవి.

ఈ గ్రామం భూమియందు పైరు అయేటి ధాన్యాదులు:—

౧ పచ్చజొన్నలు	౧ మిలంకీలు
౧ పుల్లజొన్నలు.	౧ గోధుమలు
౧ తెల్లజొన్నలు.	౧ సజ్జలు
౧ ఉలవలు	౧ కొర్రలు
౧ అనుములు.	౧ ఆముదాలు, ౧ కందులు.
౧ అలసందలు	౧ మిరపకాయలు
౧ నువ్వులు	౧ రాగులు
౧ వంకొర్రలు	౧ మొక్కజొన్నలు
౧ పొగాకు.	

——— × ———

Vol 13 Kaifiyat of Aulowacondah and Nosum Talook. Translated by Baboo Rau.

నొసము తాలూకా

కైఫియ్యతు వగైరా అలవకొండ వగైరా సహా

B. Blank

Vol 14 కైఫియతు మౌజె అలవకొండ
కసుబా నొసం తాలూకా సర్కా-
గానం —

మధ్యరాష్ట్రమందు అంతర్భూతమైన ఉండే ఒషుపంఉ శనాఉ సీమలోని ఎత్తైమలకు పూర్వభాగమున వక స్వల్పమైన పర్వతం కలదు. ఆ పర్వతము పైన వక దేవస్థానము కలదు. ఆ దేవస్థానమందు స్వచ్ఛమున్ను అతి మధురమైనన్ను వుండే దివ్యోదకాలు కలవు. ఆలాగుండే పర్వతసామీప్యమందు పూర్వమున అరణ్యమైవుండగా యూదవరంభులు తమయొక్క విస్తారమైన గోగణములను మేతకు తోలుకవచ్చి పైన చెప్పిన పర్వతమునకు ఉత్తరభాగమందున మందలకు మెట్టు ఆవృతిసుకొని ఆ సామీప్యమందే తమ ఉపయోగానకు స్వల్పకుటీరములు నిర్మాణం చేసుకొని అందు నిలచి ఆ పర్వతసామీప్యమైన అరణ్యమందున్న పర్వతం యొక్క అగ్రభాగముననున్న ఆ యూలమందలను ప్రత్యహమందు తిప్పి మేపుతుండేవారు. తద్వారా ఆ పర్వతానకు ఆలకొండ అని పేరు సార్థకమాయెను.

ఆ తొండమాన రాజు ఆ పర్వతమునకు ఆగ్నేయభాగ
మందున్న యిరువది యోజనముల అరణ్యప్రదేశమం
దున్న గోవృందము మేపుకొని పగటివేళ యాదవరా
జులలొకొక్క గోపాలకులయిన వారు ఆ గోగణమున్ను
నీళ్లు త్రాగించుటకై యొక కొండకు వచ్చే యుండుట
కానసుంచి నీరు ప్రవహించే కొండవంకకు నీరుకు
తోలుకపోతున్న వేళ ఆ మందలో నొక శ్రేష్ఠము
మైన గోవు వత్సయుక్తముగా మందలోనుంచి
విడిపోయిన పెన్నిధి అగు కొండయొక్క అగ్రభాగమందలి
దేవఖాతము లోని దివ్యోదకాలను అపేక్షించి ప్ర
త్యహము మందును ఆదే ప్రకారం దేవఖాతయునకు
పోయి అందలి దివ్యోదకపానము చేసి ఆ స్థల
మందు కొంత సేపు సేదతీర్చుకొని తదుపరి ఆ గోవు
తనంతట తానై వచ్చి మందలో కలిసేదిగా వచ్చు
చుండగా ఒకదినం ఆ గోవు ఉదకపానాపేక్షయై
కొండమీదికి పోయి తిరిగి మందకు వచ్చునంతకు
కాల విలంబం అయితే గోపాలకుడు కొండమీదికి పోయి
వత్సయుక్తమైన గోవును తోలుకవచ్చి మందను
కలుపుతూ ఉండేవాడు ఈ ప్రకారం అనేకదిన
ములు జరిగిన పిమ్మట ఆ గోపాలకుడు దుర్బుద్ధి
గలిగినవాడై తొంగిచూసినది యేమంటే — ప్రత్య
హమున్ను యీ గోవు ఉదకపాననిమిత్తమై మంద
విడిచి కొండమీద దేవఖాతమునకు పోవుతూ
ఉన్నది. దీనినిమిత్తమై మందవిడిచి కొండమీదికి
పోకూడదు అదిగాక యీ గోవు వత్సయుక్తముగా
మందవిడిచి కొండకుపోతే నాయొక్క [illegible]

ము అయినందున కూర్ర జంతువులు ఏవైనా సం
ధించి వగైరా నష్టైతే వాటి వస్తును కాబట్టి కొంద
మంది దానికి ఉదక ప్రాప్తి కాకుండ చూడ కొండను కోసి,
తదారభ్యం ఆయా గోత్ర కొండను పోకముందు ఆ
కలిసివస్తును అని తాత్పర్యముతో ఏటి నాటిం కా
లముందు. ఆగా పాలకుడు కొండకు పోయి ఆ కృష్ణ
ష్ణదేవస్థానములను ఉదక ఘటాలతో వక ఘటం
పట్టి అంత మాత్రం వస్తుం కలిగి పోవడ కనుక
ఆ వస్తాననను ఏటి గాపు శిల సంధించి వస్తేను
ఆ మరు దివసమందు ఆగాపు తెప్పించి యుక్తమైన
ఉదక పానార్థమైన వస్తు యుక్తముగా వుంచి వికల
కొండమీద దేవస్థానం వద్దకి పోయి ... దేవ
స్థానము ముందు ఉన్నతమైన వస్తువుంచి ఏటి
ఉన్నదిన్ని ఆదేవస్థానములోంచి తముకు ఉదక
ప్రాప్తము ఆ తెగ అనుకూలం కోసం రోత గృహస్థులు
వ) అయినందున పిపాసా పరవశం వల్ల ముక్తి అబద్ధ
విశ్లేష ముయను పాండవ తృప్తి యుక్తముగా ఆ దేవ
స్థానమునకు సామాప్యమందే తన గొంచి దేవుని
ఆలోకనం ధర్మ గోపుడు ఉవ తెలియ మన్నాడు
2ol 15 ఉన్నటువంటి దేవస్థానం తెలుకైన్న వస్తువు ముందు
శిల వేసినది గా పాలకు... కూర్రకర్తమైన ఏయు
బడెనుక తదారభ్యం ఆదేవర సమయమున్న ...ం
దుల ఉదక ముక్తమైన మనుష్య మాత్రులకు తెలియ
రక్త కనుపించక పోయెనట. ఇలాగని స్థలజ్ఞులు
వాడుకుంటూ ఉన్నారు ఆ యాలయం దల ఉప
తెలంగాణకు దాడ్ల దగ్గిర యాదవ రాజులు

నిర్మాణం చేసుకున్న స్వల్ప కుటీరములు పర్యాయం
చేత అప్రసిద్ధమైన నిఘంటు ఘోషమాయెను
ఈ ప్రకారముగా కొన్ని దినములు గడచిన పిమ్మట
సాయణ మాయణ అనే వారు ఉపాధ్యాయులు పూర్వ
పుంచు తెలంగ దేశానకు దక్షిణమై యుండిరి వారి
చరిత్ర ఎట్టిదంటే — ఆ ఉపాధ్యాయులకున్న గ్రంథ
శూనుగలనే నామం సార్థకమైన ఉపాధి నది అవిరాము
షువలెనంటే — ఆ ప్రభువుల వద్దికి విద్యారణ్య
స్వామి ఔత్తమ్యుడైన విద్వాంసుడు తన శిష్యుచేత
ను సమీపించుట చేత ఆ ప్రభువులయొక్క వారి దర్శన
లాభమును పొంది తన యొక్క విద్యత్తా మర్మ్య
మును అలపరచి వారి చేత ను విశేషించి మల
పొంద్యాని బాంది అందువల్ల తనకైన తేమి వాళ్లు
కొంపతెననియున్న చేత అనేక దినములు రాత్రి
ద్వారం కాచి సాయణ మాయణగారి దర్శనం చే
సినంతట ఆ ప్రభువులు ఉపాధ్యాయులు బ్రాహ్మణోత్తము
జాలా దినములు ఉండి సమస్తమైన శాస్త్ర పరీక్ష
చేసి తుదకు బ్రాహ్మణుడు తాను వచ్చి బాలా దిన
ములు అయినది మా స్వగ్రామమునకు పోవడా
నకు సెలవిప్పించుమని అడుగగా సాయణ మా
యణ అనే ప్రభువులు ఉపాధ్యాయులు సభలో కూర్చు
ండి అనేక విద్యాజ్ఞుని సభ్యాయుమానుడైన ఆ బ్రాహ్మ
ణ్ణి రప్పించి ఉచిత సంభావన తెప్పించి ఆ బ్రాహ్మ
ణుని శిరస్సు నిండు పోసి ఆదరం చేత సన్మానం చేయించి
తన సాక్షికే సార్థకమైనదని చెప్పి ఆ బ్రాహ్మణున్ని
స్వగ్రామానికు పోయిరమ్మని చెప్పిరి.

అందుమీద ఆ బ్రాహ్మణుడు ఆత్మవిత్తై పరమును
పొందెరా ఇది వ్యాఖ్యానం గోకుల బ్రాహ్మణ ఉంటి పోయెనని
ప్ర. మళ్ళీ ఆ ప్రభువుల ఉపాధ్యాయులు ఆ బ్రాహ్మణ్య
జ్ఞాతి రుణా సంబంధ్యమునకు పిలిపించి ఈ ప్రశ్న
నుంచి సమస్తమయిన శాస్త్రార్థములున్ను వచ్చేగా
సాగరంత తెలును ఇంకా ఇక సందేహంవక శిష్టం
ఉన్నది అది ఏమంటే — సృష్టికర్త అయిన బ్రహ్మ
కు యీ ప్రపంచమందు పుట్టించితే పోవలసిన
కారణం ఏమని అడుగగా ఆ బ్రాహ్మణుడు
శాస్త్రార్థం తోను తనకు తన్ను మానసంతలవాడై చెప్పి
న ప్రత్యుత్తరం ఏమంటే — ఆకాశవస్థమైన
స్వరూపియమయిన ఉత్పత్తి మందు ఉన్నత
మున్ను నానాంతరస్థమైన కోశబాలములున్ను
పురుష బంధువులకు అందరియున్ను ఈమను
సాయుజ్యమాయుజ్య అని వాళ్ళు జీవయు
లనున్ను నిష్ప్రయోజనముగా ప్రపంచమం
దు సృజించినట్టుగనుక ఆలాగుండు బ్రహ్మ
కు ఏమి తన్నిమిత్తమై ప్రపంచమందు పుట్టి
ంచుటకు అక్కడ తీసుకోపోతేను అని చెప్పినవా
డాయెను. ఈ అన్వయానకు — "అత్ర బ్రాహ్మ
ణ్యోపాఖ్యానే శ్లోకః॥ అఖండాకాశస్థ స్వరూపము
త్రిపుత్పత్తిం నానాంతరకోశ మధ్యం జీవయు
గ్మం మధా సృజతి సాయుజ్యమాయుజ్యమసౌ
వ పుట్టాకం నతి బ్రహ్మణవిపత్తి యోనిః॥
ఈ ప్రకారం చెప్పినందువల్ల సాయుజ్యమాయుజ్య
గా కల్ల ఉపాధ్యాయులు తమ ఏమిటి ధైర్యవంతుడ్ని

మైన సుఖాలన్నీ ఏవం విధమైనటువంటి దుష్ప్రతి
వర్గాప దేశం ఆశాయ చని తమ రాజశ్రీ దుర్లక్షిణ
తావకుల మాలా సెలవిస్తారని అప్పుడు ఆ బ్రాహ్మణ్ణా
రాజునికి స్వయంగా తీర్థాన్ని వందన పూర్వకముగా
సంభావించి ఆసనార్ఘ్య పాద్యాది విధుల
పూజించి వారు తమకెటువంటి సంకల్పముండునో వారి కో
రిక్త ప్రాకారముగా ఒక సర్వాగ్రహారం గ్రామం
సహాయార్థముగా దాని ద్వారా పూర్తిగాను
ఇచ్చి ఆయే గ్రామంకారణము సివరికి తీరా రువ్వెమ్మని
నేస్తునుదేశాన్ని తీరా దు వుంటున్నానని బ్రా
హ్మణుడు చెప్పినందుకు సంతోషించినవారు ఉద్య
యోగులు ఆ బ్రాహ్మణ వద్దనే ఉండి తెలుసుకొని ఉండిరి.

ఒకనాటి కాలమందు ప్రభువులయిన
వారు ఉద్యోగులు వేట సవారీ మార్గముగా
దేశసంచారం వచ్చి ఆ బ్రాహ్మణ్ణి తీరా దావెం
టి వెట్టుకు వచ్చి పైన చెప్పిన అలకమెంటు సా
ప్రమందల పుల్లవద్ద దండు దిగి ఉండగా ఆ బ్రా
హ్మణుడు కట్టుకట్టిన ఉండే స్థలమును కొంత
కొంత ఆరణ్యమైయుండే భూమి ఉపాసన
తీసుకుని ఉండి వుండే ఉపాసనకు ఆ అరణ్యం
సేద్యపరలు పొలం చేసుకుంటే ఏనాటికైనా
నా రాష్ట్రానికి ఉపాసనా అనుభవంలోనికి వుండని
ఉపాసనకు కట్టుకట్టిన వున్న అరణ్యమును
సేద్యం పరుపు పొలం చేసుకున్నంత భూమికి వల
ఉపశాసనం ఇచ్చేవుని బ్రాహ్మణుడు
డు సంతోషించి భూపతిని ఆ ఉరాగా ప్ర సమర్పించు

స్థానాపురంపేట సాయుజ్యపురమనే గ్రామము నిర్మాణ
చేసి పొలములున్న కొంతసేద్యపరులకు గ్రామాలు
క్షేత్రములు ఏర్పాటుచేసి ఆ బ్రాహ్మణులకి
సర్వాగ్రహారముగా అనుభవించుకొమన్నారని ఈ
సాయుజ్యపురమనే గ్రామమయ్యినది. ఇందుకను
గుణంగా సాయుజ్యపురాగ్రహారమని ఈ గ్రామ
లో ప్రాదేశికులా శాసనంలోనున్నది వ్రాసి ఉన్నది.

ఆటు పిమ్మట ఈ బ్రాహ్మణులు విస్తారం
గా అరణ్యం చేయగా పొలం విస్తారంగా పెరుగుతూ
అగ్రహారం అనుభవిస్తూ మరికొంతమంది బ్రా
హ్మణులకు వృత్తులు ఏర్పరచి యిచ్చి తానున్న
సర్వాగ్రహారం అనుభవించుకుంటూ ఉండేవారు.
అయినప్పటికి తర్వాత ఆ లక్ష్మీకాంత అనే పర్వతసా
మీప్యమందు నిర్మింపబడిన గ్రామమయినందు
వల్ల సాంప్రదాయికులు ఈ గ్రామం పేరున్న ఆల
వకొండ అని లేక ఆలకొండ అని పరిపరి విధాలు
గా వాడుతూ ఉండేవారు. పెద్దలయినవారు
సాయుజ్యపురమని వాడుకుందురు.

ఆటు తర్వాత విద్యానగర నిర్మితి వైభ
తర్వాత రామ జాగ్రత త్రిపుర పద అయిన పిమ్మట
యుండు ధర్మశాస్త్రమందు సిల్లమల పాలెం పుల
అనే ఉన్నటువంటి పట్టాల మధ్యస్థమైన సాయు
జ్యపురాగ్రహారమునకు ఖ్యాతనామమైన లక్ష్మీ
కాంత అగ్రహార స్థితా శేష విద్వన్మహా
జనాలు నూర్రు నిరాంతకులు మొదలయినవారి
వల్ల సంభవమైన కష్ట దౌర్భాగ్య విషయములు నివా

కింబుకొని తమ నక్షత్రమ్ము త్తై నందమ్మ ...
ము తిన్ని పరిపరి విధాలుగా అగ్రవర్ణముకొంత
ఇలక్ష్మి ప్రతిమల వారలు ఋతుగ్రస్థలాలలో పేరు
కెనిరి. అంతలో రామునం స్థానంలోకి వెళ్లుతూ
ఉన్న యీ అల్పకొండ గ్రామము కురువప్పనాయు
డు అనే అతనికి అల్పకొండ గ్రామం కురువప్పనాయు
డు అనే అతనికి అల్పకొండ గ్రామము. గ్రామరం పం
ట. ఇచ్చెను. ఆ కురువప్పనాయుడు ఆది వరకు
విదేశ గజపతి స్వారు నాకే గ్రామం లోని ఉన్న
ద్రావిడీకులు అయిన వారికి వారి వారి వ్యత్యయాలు
ఉన్నంత మట్టుకు నడిపిస్తూ ఉండే ఆ కురు
వప్పనాయుడు యీ పర్వతం మీద కోటకట్టిం
చి దుర్గంబులకారం చేసుకొని తగిన సైన్యముతో
కూడా ఉండి ఈ సామ్రాజ్యమందు ఉండ
బడ్డ కొన్ని పల్లెలు సహా అతనికి వెళ్లుతూ ఉన్న
ట్లుగా ఆ పల్లెల్లో నివసిస్తూ పాలు బసాల అల్ప
కొండ దుర్గానికి వెళ్లి పల్లెలు వశ సంపాదించు కొని
బాజులలో పెత్తనం సుద్దాత దనాలు
లొంగుంచా ... రామక్క కోట గ్రామంలో
తరగం పెన్న మరాజు నాగరాజు ... వృద్ధిపం
డి తమ ప్రతిన మేము వాసిన కుశి ... వారి
లో దాక్షిణ్యం చేసెను. ఆ కురువప్పనాయు
డు కొంత కొండ నవయులు అనుభవించిన పిమ్మట
అతనికి కుమారుడు రామానాయుడు కొన్ని దిన
ములు యీ దుర్గమందు ఉండి అనుభవిస్తూ ఉం
డెను. తర్వాత రామానాయుని కొడుకు ...

గురప్పనాయుడు మున్నెయాభై సంవత్సరముల పర్యంతం అనుభవించెను.

ఈ గురువప్పనాయుడుల సరకారు కులయుత రాజు అయి ఉండగా వీరనారసింహదేవమహా రాయలు విద్యానగర అభిధాన మహారాజధాని సింహాసనాధీశ్వరుడై రాజ్యం ఏలుతూ ఉండగా గురువప్పనాయని మీద ఉత్తరాజీవల్ల రాయ సంపాదనమును నెబ్బైనై సైన్యములువచ్చి దుర్గము ముట్టడివేసి మూడుమాసములు పోట్లాడినంత లో ఆ రాయప్ సైన్యములను అల్పాకొంత పట్టించి తీసు కొని భూమంపులు లగ్గు చేసుకున్నందున దుర్గంలో దీనికి నీళ్ళు అందక పోవడయువల్లను దుర్గమీద ఉన్న గురువప్పనాయుడున్ను సైన్య సహితంగా శాలి వాహన శకం ౧౪౨౪ అగు రుధిరోద్గారి సంవత్స రమందు గద్దె అయినను అటుపిమ్మట దుర్గం కొంత కాలదేవాంశికి గనుక దినదిన ప్రవేశగా ఇల నై పోయెను. ఇప్పుడుకిన్ని ఆ దు ర్గంపైన మట్టుపారా కోటకొల మున్నలు బురుజు లు కొంత కొండ దేసి మనుష్యుల పాడవున ఉన్నవి పాళెగాడు కోట సమస్తం దాటిపోయినది గనుక పాడు అయినది.

తర్వాత రాయ సంస్థాన సంబంధంగా మా మూల చేసి తుదకుంచిరి. తదారభ్య యావల కలక్టరు మహారాజులు ఏలుబడికిందవున్న అగ్రహారం విమర్శ వేయు .. పత్రముల వాటి గ్రామానకు రప్పించి వాటికి గ్రామకరణమన్ నెల్లాలు

సమర్పరంబయ్యున్నారు. అగ్రహారీకులు యథాప్ర
కారం అనుభవించుకుంటూ వుండిరి. ఈవల అ
చ్యుతదేవ మహారాయలు విద్యానగరమందు పట్టా
భిషేకమయిన వెనుక సాంపయణ ఘనరాజకు ప్ర
తినామమైన అల్పాకుం తక్షితాశేష విద్యావా
జనాంలవీలతను సూర్య నగరికి కెలా త్రిగయంగా కెు.
తప్పె [illegible] సుకొంటూ వచ్చారు. [illegible] శాలి
వాహనశక ౧౪౫౪ అగు [illegible] టి నందన సంవత్సర
పుష్య శుద్ధ ౧౦ గురువారం [illegible] ఘా [illegible]
ప్రతినామము [illegible] న అల్పాకుంతక్షితాశేష విద్యా
వ్యవహారినాత్రి సాంపాం గా [illegible] నానా సముత్ర నానా
శాఖినాం నానా నామధేయులు స్వాయాంగా ఆము
మందల లక్ష్మీ నారాయణ శర్వణోని నానేశ్వ
రుణాతి ఆమురా తపస్సుకు ఆశుమక్షే కొత్తవ
కు ఉత్తరం వును లాంగాల వాగులు తూర్పు కెల
బడి ఉత్త తెలాంది ద్వారా పుంర్వ్యకలు గాంయున్నా
ఆదికుందవరం లేమ్నయు గారి వుయభాంత్రవు
గాం న [illegible] నిక్షయం చేసియున్నారు. ఇందు
కు రుజువు, శ్రీ వీరభద్ర, దేవాలయం [illegible]
ద్వారమందు శాసనం పాతి వున్నది.

ఈ అగ్రహారం శాలివాహన శకం ౧౪౬౧
వికారి సంవత్సరం వరకు నడిచెను. అంతట ఆ
రా [illegible] సాళ్వ వీరసదాశివదేవ మహారాయలకు
విద్యానగరమందు పట్టాభిషేకము అయి రాజ్య
పరిపాలన చేస్తూ వుండి శ్రీమన్మహామండలేశ్వర
అరవీటి బుక్కరాజుగారి ప్రపౌత్రులయిన

రామచంద్రరాజు గారి ప్రపౌత్రులైన రామరా
క్రీ.శ. 18 జుగారి పౌత్రులయిన తిమ్మరాజు గారి పు
త్రులయిన చినతిమ్మ అయ్యదేవ మహారాజులుగార్కి
అవ్వకుసీమ నాయంకరానికి బాలింబ ఉండగాను
అవ్వకుసీమ గ్రామానికి వెళ్ళి ఆల్పకాలం ద అగ్రహార
స్థితాశేష విద్వన్మహాజనాలు వృత్తిక్షేత్రములు
వల్ల ఫలములు విశేషించి తీసుకుని నగరికి శ్రో
త్రియం యువ్వహాలము శ్రోత్రియంమన్నించి
సర్వాగ్రహారం చేయవలెనని చెప్పుకొనినందున
వారు ఆలించి అగ్రహారమహాజనాలకు అగ్ర
హారం సర్వమాన్యంగాను సమంత్రోదకదాన
ధారాపూర్వకము గాను యిచ్చి శాలివాహన
శకం 1466 ఆనాటి క్రోధిసంవత్సర కార్తిక
శు 11 దివసమందున శిలాశాసనం వ్రాయించి
నారు. నాశ్రామ ఇచ్చుకూరి లకా వీరభద్రస్వామి
యదివాలయం తెడుడు రట పాంతి ఉన్నది -
ఈ ప్రకారం శాలివాహనశకం 1570
హేవిళంబి సంవత్సరం వరకు యీగ్రామం
సర్వాగ్రహారముగా బ్రాహ్మణులవృత్తి
క్షేత్రములు చక్కగానడిపించిరి. శేషించినగ్రామ
ఆయంతకట్టుకు లోనయిన భూమిపైన వ్రాసిన
బుక్కరాజుగారి ప్రపౌత్రులయిన చినతిమ్మ
రాజుగారికి నాయంకరముగా కొని దినములు
అవ్వకుసీమలోనికి వెళ్ళుతూవచ్చెను.
ఈవల శ్రీరంగరాయలవారి ప్రాభు
త్వం ఆరభ్యం రామపంచాద్రి నాయలు లోకోళ్ళులు

ఉండెను. శాలివాహనశకం ౧౫౧౦ కాం విళంబిసం
వత్సరమందు సంకేతాయనకు [illegible] సంగ్రామలలో [illegible]
ఈయబడెను [illegible] వంశస్థిర
దుర్గ[illegible] వీరవెంకటపతిదేవమహారాయలు
స్త్రీ [illegible] వాండ్లే దేవస్థానాలకు [illegible] మొద
లయిన వివిధ సాంప్రదాయముల గుండ్రతైన సం[illegible]
కైలా[illegible]
విళంబిసంవత్సరమందు [illegible]
హిందూ దేవస్థానాలకు [illegible]
[illegible]ములలో రాజుపాలన తప్పుడు అయినందున
అప్పుడు ఆ గ్రామ స్థితులు ప్రక్కగానున్న
వక్షోవిదం చేత అగ్రహారీకులయినవారు కొం
దరు యితరస్థలాలయందు చేరిరి. అదివరకు గ్రా
మంలో ఉన్న వారికి వారివారికి లేని నేల్పుము నాస
బు వస్తు క్షేత్రాలు మాన్యాలుగా యిచ్చి గ్రామ
పుష్టి చేసిరి.

ఈ ప్రకారము జరుగుతూ ఉండగాను
గ్రామం వారికే నాటి సొంత దినం ఆయెను. అదివరకు
యీ అల్లికొండకు రెండు పక్కలు దగ్గరనున్న
గొల్లపల్లి బొంగమున ఉన్న పల్లెపల్లెల గ్రామము
లకు తెలగా మైలా ఊరు లింగాపురాలు పాళ్యా
వాండు అనే యింటి పేరు కలిగిన వాండ్లు గ్రామా
నకు రెడ్డితనం చేస్తూ ఉండిరి. వీరి సతి మేడిదాన్ని
నందవరంవాండ్లు అనేవాండ్లు ఆ కాపులు మొదటి
లింకాపులు ఉండిరి. ఉభయకులు గ్రామమంతా రెడ్డితనం
చేస్తూ ఉండగా ఆ గ్రామం గొలకొండలోకి [illegible]

శాపర్వాతరతమేలు బడిన వెళ్లుతూ వుండేనటు. అప్పు
డు గ్రామం తోపేకిన వర్ధిపరనిమిత్తమై గ్రామం
రెడ్డి అయిన పేరా మల్లారెడ్డి నందవరం తెంరెడ్డి
రెడ్డి ఓబళరెడ్డి ఉభయులు గాలకొండకు పోయి
వుండగా అక్కడ వెలసిన దశావతారాలకి శిల్లు, వ్రుతతో
అయుధ్ద ప్రసక్తి అయి వుండి పాదుశహా వారిలు సభ
లో కూర్చుండి తాము వ్యాయువారు కార్యము ప్రక్తి చేసేరు
అని అడుగగా అప్పుడు తపెలిన ఉన్న బలుపుల్లె
గ్రామ రెడ్డి అయిన పెద్ద రామ మల్లారెడ్డి తెలిసినిలు
పుండి అదబు జాగ్రయులు తగిన సైన్యం ఇచ్చి తుకం
షరాబు యిస్తే నేను పోయి కార్యక్రత్తే చేస్తు
న్నానని చెప్పెను. అప్పుడు ఆ శ్రీ ప్రకారం మ
ల్లారెడ్డికి కొం తన సైన్యం ఇచ్చి అంపించగా పో
యి కార్యం తప్తే చేసి వచ్చినందున పాదుషావారి
వారు దయచేసి బలుపల్లె, సంకేసుల, నరస
పల్లె గ్రా.... దపల్లె యీ గ్రామములు బహుమాను
దయచేసి పొలకు సుత్రం తోంకలు బహుమానం
దయచేసి అంపించగా అదే ప్రకారం మల్లారెడ్డి
బలుపల్లెకు వచ్చి గ్రామానకు కోట కట్టి అనాల్గు
పల్లెలు సంస్థానాలుగా అనుభవిస్తూ వుండె బలు
e19 పల్లెలగని వుండెను. తర్వాత ఆ తనికువారిరుదు
లక్ష్మారెడ్డి దొరతనం చేస్తూ వుండె అప్పుడు బలుపల్లె
ల గ్రామం రెడ్డితనం మరొకరికి వీరికి సామంత
లయిన నందవరం వారు అనే రెడ్లకు వీరికి బాలా
దినములనుంచి బహుద్వేషము వుండగా ఆ నంద
వరం వారిని శిశు బాల వృద్ధులతో కూడా పట్టు

శిరస్సుల పయిన ఉంచి తంత్రప్రదేశ వయులమధ్యకల
భూస్థాపితంచేయబడింది యినుప పలుగులు వేసిన
పెద్ద గుండ్రకలు పాయించి బిగించారు. ఈప్రకారము
సంస్థానం లక్ష్మీనారాయణ అనుభవిస్తూ ఉండెను.
లక్ష్మీనారెడ్డికి కుమారుడు యెమ్మడి నారసింహారెడ్డి
బలుబళ్ళుల తెలుగాండం యీనాళ్లు పట్టాలు
అనుభవిస్తూ వుండెను. అప్పుడు బలుబళ్ళు కట్టిగే
యను భాగమందు అలయదుపరుఫ్యులదూరాన ప్రా
ర్థం నరసింహపురాన తుపుత్తిసామమయిన
కొలసంగ్రామంలో కడ రాయసంస్థానమందు
శ్రీ ఆపాలబలం గుంయుగ్రంగాండి ఆప్రకారము
గా నడుస్తూ ఉండెను. అందుకు రఘునాథ రెడ్డి
నెం తోటలో వెన్నరాయుని దేవాలయం వున్న
అమగ్నితెరాయుమపోరాయులు సదాశివ
రాయుమపోరాయులవారినాడు గ్రామశాసన
ములు ఉన్నవి ఆ శాసనములలో రాయసంస్థాన
మందు ఆ గ్రామం గురించి యిరాంగారికి ఆప్రకారము
గా నడుస్తూ ఉన్నట్లు వ్రాసి ఉన్నది. రాయసం
స్థానం ఆ జైరుఅయినఎమ్మడి ఆ కొలసంగ్రామం
ఉబ్బాడు లేలు పదిగాల్లకు శిశెలు మాత్రం
ఉండెను. ఆప్రకారముకులు గ్రామం విడిచి పోయి
ఉండిరి. ఈప్రకారం ఉండగా బలుబళ్ళుల సంస్థా
నికత్వాడైన యెమ్మడి నారసింహారెడ్డి బతనాండు
వీడి పోయి కొలసంగ్రామం వచ్చి ఆ గ్రామా
నకు ఉత్తరం కొండ బుగ్గ ఉండగాను ఆ బుగ్గ
యమంటు లో ఉదకరవింద్రు మునుచూచి బస్తీ కట్టి

వసతిగా ఉండునని ~~[illegible]~~ విచారించి ఆ గ్రామం
ఆ పొలింబలం జోరుమంగాత్రి. ఆ ఊరికి ఉత్తరపు
3. తీసుకొని గ్రామం బస్తీ చేసి ఉత్తరపు రూకలు ఇరి
యుంగా. రాత్రి వెళ్లిస్తూ పొలింబాడు తెలుసుండా
సాగువళ్ల చేసుక అనుభవించుకునేవారూ ఉండి
గ్రామం బస్తీ చేసుకున్నందున వాళ్లూ అంత
రక్షణ సంబంధం కొండకొంత రాంబాగ్గి చేస్తూ ఉన్న
విచార్యా ఫలితము లేకపోయిన వారు వచ్చినా
సి కాని విస్తూ ఉండి గ్రామం బస్తీ అయిన
నిమిషాలు లాగ అరణ్యమయిగా ఉండే సా
ఇష్టం ఉన్న గ్రామం బస్తీ అయినది గ్రామ
మం సర్కారు ఖర్చు కావలసి నిమిత్తము సర్కారు
కు తెలుసు తేదీ ఇరియ్యడం గానిది నడవవలసిన
నిమిత్తం తేదని సర్కారుకు ఖర్చు చేసి గ్రామ
నుంచి ఆయాపర్తి రూకలు ఇవ్వడంగానికి ఇ
వ్వవలసిన నిమిత్తం తేదని సర్కారుకు రూ
కలు వసూలు చేయమని తాకీదు చేసి కొన్నిక
కొన్ని దినములు సర్కారు ఖండితం కొరకు [illegible]
రూకలు చెల్లిస్తూ వచ్చిరి.
ఈ ప్రకారం ఉండగా ముసాంతుల
కలిష్టపు నాయుడు అనే బాగాయపాత్రుడు
గల కాలం చేసిన యూం తర్వాత దేశం దాగిస్తూ
నుండి ప్రతి సంవత్సరం వాండ్లు నివసత్తకయూ
ప్రకారం ఉండగా వాళ్లు పట్టిన వారి సర్కారుకు
మిత్తి అసరఫరా యిచ్చేస్తున్నామని పెండ్లిగాం
మొదలయిన అందరికి వసూలు పర్యాయంగా సర్కారు

వారు చెప్పి వుండగా ఈ యిమ్మడి నారసింహారెడ్డి ప
ల్లాయితె చెప్పింది వారిని సవర్గమున్నై వుండెగాను
వారందరును అనేకవుండిని చంపి తుదను తలకృష్ణప్పనా
యుణ్ని పట్టుకొని అంతలో నవాబు దండు వచ్చినందు
బహాదరు వారు అరకాడు మొదలుగాను గలిగిన గ్రా
లపల్లె కొండపవరం దగ్గిర సల్లనతో తొండూరు పోయి
డిగి వుండగా ఈయిమ్మడి నారసింహారెడ్డిగారు నవా
బువద్దినాడని బేటకొల్లు సంస్థానం అనుభవిస్తూ
వున్నటువంటి పేరాయిమ్మడి నారసింహారెడ్డి
నవాబు దేటం నిమిత్తం కాయల నార్గాను తీసుకొని
మందితొ కూడాపోయి గాడుల పల్లెదగ్గిర బేటం
అయి తుపాకుల కృష్ణప్పనాయుణ్ని సరకారుకు
ఒప్పజెప్పి నారసింహారెడ్డి తనమందితొకూడా
నవాబు వంశకుండు వారికి కాగ... చెపా
న్నతు బాలాం ఆగుమరస్తూ వచ్చి సమస్థాన మన్
పేరు మాం(త్రు) మోకాబు సిబ్బంది బిడ్డలకు బాల్యమువిశే
షించి సరఫరాయి వేశి దగును వేసి మందితో
కూడా నవ్వాకతలో పేరుబడు వుంటున్నామని
చెప్పుకున్నందున అప్పుడు నవాబుసాహేబుల వారు
ఆల్లబా తరతువెళ్లి తుపాకుల కృష్ణప్పనాయుణ్ని
పట్టితెచ్చిన వర్తమానం హజూరుకు జాంవారు చేయిం
బనందున పాదుషా వారిలాంగి రువారు దయచేసి
అప్పుడు మెసం సమయితం ఇ సుబంతో కూడా తమర్పు
రమాయిచ్చిన గ్రామము వివరము

1 కసుబా తెన్నపు మఖరా అన్నంపల్లె రెడ్డి
పల్లెసవర.

౧ మతాఖా తెలువల్లె నూరు	మతాఖా రామపనగుడి
౧ సర్వేపల్లె	౧ మతాఖా వెరాయలపాడు
౧ కొండపల్లె	౧ సుదమర్రి
రంగాపురం ౩ కొరాకానల	౧ మతాఖా తిరుమలగిరిపల్లె
౧ యలంకి	౧ మతాఖా అల్లకొండ
౧ వాకవరము	౧ వయ్యమర్రి
౧ మతాఖా గుజ్జదుర్తి	౧ మదిగాలెం
౧ మతాఖా కొత్తపిప్పిపాడు	౧ జోమునిపాడు
౧ మతాఖా పొదుంపాడు	౧ మల్లెలపురం
౧ మతాఖా గుండమర్రి	౧ కొత్తపల్లె

ఈ గ్రామములు యీ సంసమతు మొకరరుచేసియుం
డుకు సరకారుకు పేష్కషి సాలు ౧ కి. ౩౦౦౦౦ ముప్పై
వేల రూపాయలు మొకరరుచేసి అదిగాక ౧౫౦౦౦ ప
దిహేను వేల రూపాయలు దరబారు ఖర్చులు ఈప్ర
కారం పేష్కషు నిర్ణయంచేసి ఆప్రకారం ప్రత్యసాలు
చెల్లించు యిప్పించమని వాంఛారు ముత్సద్దీలకు
హుకుం సాదరు చేసిన సమయమందు యిన్ని సాం
సిం హాకి ~~[illegible]~~ హాంఛారు ముత్సద్దీలకు రెయి
యివ్వక పోయినందున బలువల్లెల సమాసంసం
సమతు గాని వారియు వలసినదాని ముత్సద్దీకి
వినోదము చేత బలువల్లెల శివారాయు సంసమ
తు ప్రత్యసాలు చెల్లించి యిచ్చినారట్టి వెంకటగిరి
తి అప్పుడు బలువల్లెల సమతు_
౧ బలువల్లెల, ౧ నరసపల్లె, ౧ గొల్లయిండపల్లె-
౧ సుంకేసుల లోను నాల్గు గ్రామములు అలా
బాదా సరకారు దాంఖలు అయిపోయెను.

ఈ-

ఆ మాయన సంసమునకు యిమ్మడి నారసింహా
రెడ్డికి కర్తలు వారాయెను. ఇతనిగారికి నవబలేశులు
స్తనవబంతు శివాగరు ఉప్పులూరు పాడగుత్తికి
వాసి వారి పట్టె యీయా మయింది గ్రామము లు
ఉన్నారు. అంతట నారసింహారెడ్డి వచ్చె సంసం
ప్రవేశించి పౌరోహిత్యం చేసి కొండకుప్పం
చేసెను. మలుపల్లి కొండలో శ్రీ వెంకటేశ్వర
విగ్రహాంతీసుకవచ్చి సెంసంలో బుగ్గరెడ్డిగారి ఆల
యం కట్టించి ఆ విగ్రహం ప్రతిష్ఠచేయించెను. ఆ
మమ్మిడి నారసింహారెడ్డి కొల్లకొండ పాలెము లో
గ్రామానకు దక్షిణం ... దగ్గర
పైనిటు నరసింహారెడ్డి ... కట్టించెను. నార
సింహారెడ్డి ... యం. లో నిమ్మ
రాగాన నడుస్తూ ఉన్నది. ఇతనికి సైసమునకు
మం. కొండవీడు ... నాయకులు ...
శేలు ... నారసింహారెడ్డి పట్టాభిషేకం చేయించెను.
ఆది సంసంలో నిమ్మరాజు నడుస్తూ ఉండెను.
ఈ ప్రకారం కొన్నాళ్ళు ధైర్యతరం చేసిన తం
తరువాత ఇమ్మడి నారసింహారెడ్డికి పెదలక్ష్మ
మ్మ చిన్నలక్ష్మమ్మ అనేవారు యిద్దరు భార్యలు
అందు పెద్దభార్యకు పెద్దమల్లారెడ్డి చిన్నమ
ల్లారెడ్డి ఓబులరెడ్డి అనేవారు ముగ్గురు కొమా
ళ్ళు చిన్నభార్యకు వెంకటరెడ్డి ... కొమారు
డు యిమ్మడి నారసింహారెడ్డి స్వర్గస్థుడైన
తర్వాత పెద్దభార్య కొమాళ్ళు ... పెద
మల్లారెడ్డి సైసంసమును ఉప్పులూరి ...

వర్కి గారి గ్రామాలు పై పెత్తనం చేస్తూ తండ్రి నెనసం
కోటి రాయలుగా ప్రఖ్యాతి పొందెను. ఆరవడనాటికి
... రెడ్డి కున్న గ్రామములు కావలి పట్టించుకు
ఉండెను. తరువాత దామ మల్లారెడ్డి బల
వంతుడై నందువల్ల కొంతమంది ...
కోటవెలకుండ్ల తాలూకా కావలి పట్టించుకొని
1802 ఉండి తండ్రులు తాలూకా పెదతంబళ్ళ గ్రామాల
ముస్తజరు వీరికి తాలూకా వృత్తి పోయినందున పె
దమల్లారెడ్డి ... సం ... ఉండి తరతమ్ముడైన
చినమల్లారెడ్డికి కొంత పంపకము ...
పెదతంబళ్ళ గ్రామం మొదలు గ్రామ ముస్తజరు
కురవన్ని ... రవాల మల్లా
రెడ్డి పోయి పెదతంబళ్ళ గ్రామం ...
ప్పటికి లడాయి ... గ్రామ ముస్తజరు బల
... తిరుగబడి లడాయి చేయ ... గ్రామ
స్థలు ... చినమల్లారెడ్డి పదండ్రి
... వర్తమానం విని పెదమల్లారెడ్డి
రెండు వేలమంది రెండు తోపులు ... తీసు
కొనిపోయి పెదతంబళ్ళ గ్రామం ...
... లడాయించి తరతమ్ముడైన చినమల్లారెడ్డిని
విడిపించుకొని పెదతంబళ్ళ గ్రామ వస్తుల పట్టు
కొని కావలి పెత్తనం నిషా చేసుకొని [illegible]
వారింట్లో తలుపులు తీసుకవచ్చి నెనసం కోటవారి ఇంటి
కి పెట్టించెను. తరువాత ... వారికి ...
సంస్థానీకులకు ... పెత్తనం ...
విరోధం వచ్చి ఉండి ... అయినది

కాగానే నవాబులు మల్లారెడ్డిగారిని పంపుతూను
కారమ్మని చెప్పినందున పెదమల్లారెడ్డిగారు సంస్థా
నంలోనే వుంచి చినమల్లారెడ్డికి పైసర్కారు తోటకూడా
యిచ్చి అంపగా అతరువాత నవాబులతోకూడా
పోయి వైసూరి తప్పిన దండు దిగి గోలకొండ నవా
బుల నిజాంవర్తకులకు వారికిన్ని వైసూరు సంస్థా
నీకులకున్ను కార్యమై - తదువైసూరి వారి కార్యం
నిర్వాహం కం చేయుతికి నవాబులకు కొంత పయి
కం యిచ్చి సలహా చేసుకున్నారు దీలు ఆనియిత్తానకు
చినమల్లారెడ్డి వద్ద ప్రత్తిగా తెలుకున్నా వారి
కిన్ని వైసూరి సంస్థానీకులకున్ను సంధి పరచి
నందున వైసూరువారు తమ సీమలోనే చిన
మల్లారెడ్డి గారికి కావలివార్లకు ఇయ్యవలెను. అక్క
డనుంచి తిరుగా సెంస్థానకు వచ్చి యీమ్రుకారం
కావల సంస్థానం అనుభవిస్తూవుండెను. మరికొన్ని
దినములకు వీరి దైర్యమంతానోనే సంస్థానికి
వచ్చి పచ్చిమం కొండను కొండవీడుకాండ్ర
వెళ్ళి ఆకొండన స్థలం ఇత్తవతేసుకుని ముఖ్య
రాజె రెడ్డి పక్షె దగ్గిర వ ఖాతాలు గనులు తెలవ్వ
తూంతా దిరట ఆ రవలకొరం నిమిత్తమై ఇబ్బంది
పెంపుకాలు వైదరాబాదునుంచి కొండరువచ్చి
సెంస్థాన వుండెను. కొన్ని దినములకు పెదమల్లా
రెడ్డి చినమల్లారెడ్డిగారు కాలమయెను. అంతట
కరప సంబంధి మరియూ వారి బిడ్డలనచేర్చి నుని వారికి
పెంచుకుని యిబ్బంధిస్తాను వారికి కందనూరుసీమ
ఇయ్యను పెదమల్లారెడ్డి చినమల్లారెడ్డి చనిపోయిన

తరువాత పెద మల్లారెడ్డి కుమారుడైన కుమార
మల్లారెడ్డిని చిన మల్లారెడ్డి కుమారుడైన గోపా
లరెడ్డి పెరుమాళ్లారెడ్డి వీరు ఉభయకర్తలు తావ
త్తు సంస్థానం సహా అనుభవించుకుంటూ దైవతరం
చేస్తూ వుండిరి. అంతట కుమార మల్లారెడ్డిని
వెంకటరామయకు రవిన్ని పాంచూరు నుంచి సోదరులై
లు వచ్చిన కుమార మల్లారెడ్డిగారు కొంత
సైన్యం తీసుకొని పాండు దరాబాదుకు పోయి వృ
త్తాం అక్కడికి వెంకటేశ్వర సంస్థానీకులైన వెలు
గోటి బంగారు తిరుమలనాయని వారికి కుమా
ర మల్లారెడ్డిగారి స్నేహం మాట నిమిత్తమై వి
రోధం వచ్చి విరోధం పెరిగి బలిష్టమై ఆవిరో
ధం చేతనే బంగారు తిరుమల
నాయుడు బంగారు ఇంగిడు గాడుకులు పట్టించుకు
కొని వుండగా అందు నిమిత్తం కుమార మల్లా
రెడ్డి ఆజ్ఞాపించినది యేమంటే బంగారు ఇంగిడు
28/22 గాడుకులు దేవునికి చెల్లగాను మానవులకు యో
గ్యత కాదు తీసివేయుమని అనిందుకు వారు
వినక ఆదేవరాకారం వారు గాడుకులు పట్టించుకొ
నుండే అందుకు మొదట ఉభయకర్తలకు దాయి
ప్రాసక్తి అయి ఆబంగారు తిరుమలనాయని వారి
పుట్టించి ఆబంగారు గాడుకు వీరు తీసుకొనిరి.
అప్పుడు ఆలదాయి లతో కుమార మల్లారెడ్డి బెజవా
డ తీరు తిరిగి ఆ తీరు తోనే పాంచూరుకు సెలవు
తీసుకొని మొనానికి వచ్చి ఆగాడుకుల ఆ పొందితో
స్వాధీనం చేసి యున్నారు తమ సంస్థానములో

త ఆగి దీపారాధన వత్తి వేసి ఉండుట నిశ్చయము. దీపి
ప్రాంతేడు ఆకెమూరు మల్లారెడ్డి నెసంగొనుకాల
మాంచాను. ఈ మల్లారెడ్డి ధైర్యవంతుడనంటూనేయూ
ము లక్ష్మారెడ్డి భార్య అయిన ఆత్రేమ్మ నెంపెంచకుతిత్త
రం ఆరవరయి దూరాన ఆత్రేమ్మపల్లె గ్రామం కట్టి
చెను. తాటంకు మయ్యమూతి లో ముత్తెమ్మగారి పేరు
నకు దక్షిణభాగమందు ముత్యాలమ్మ దగ్గర కుం
త వనం వేయించినది. నెసవము ~~సం~~లో గ్రామానకు
పశ్చిమం ఆంజనేయస్వామి దేవాలయం వద్ద భావి
త్రవ్వించెను. ముత్తెమ్మగారి పేరనే శివస్వామి
దేవాలయం పెద్ద భావి త్రవ్వించెను. కెమూ
రమల్లారెడ్డి కాలం అయిన తర్వాత చిన్నమల్లారెడ్డి
కెమూర్తిని పెరుమాళ్ళారెడ్డి కావలి సంస్థానం ధా
రతనం చేస్తూ ఉండిరి. అప్పుడు తాడిమర్రి
కడప నవాబుగారి బాబు అబ్దుల నబీఖాను
సాహెబుల వారి తట్టునుంచి కొంతమంది సర
దార్లు గాగా ఉండగా మరాఠాల తట్టునుంచి
కొంత ఫౌజు వచ్చి తాడిమర్రి ముట్టడి వేసి ఉండి
రి. అప్పుడు కడప నవాబుల వారు పెరుమాళ్ళా
రెడ్డిని పిలిపించి నీవు ఫౌజు వెంటబెట్టుకొని తాడి
మర్రి వద్ద ఉన్న మరాఠాల వారిని ముట్టి
డి చెదరగొట్టుమని చెప్పినందున ఇతడు
పోయి నాల్గువేల గుర్రాల కెంపులకు [illegible]
తెప్పించి సామాన్లు [illegible] వారు
[illegible]
[illegible] తీసుకపోయెను. అప్పుడు

ఆ మహారాష్ట్రుల తాలూకు కొందరు ముఖ్య
మైన సరదార్లను వారి ఖుంద గాని తీసుకపోయి
కొందరు స్త్రీలను సహా తీసుక తాడివత్రి ఖిల్లాలో
వేసిరి.

అప్పుడు పెరుమాళ్ళరెడ్డి యీ వర్తమానం
విని మహారాష్ట్రుల తాలూకు పక్షము తెచ్చినట్టియును
వారి తాలూకు ఖైదీన మనుష్యులను స్త్రీలను వారి
ఖుంద గాని తోవి విడిపెట్ట వలసినది వార్తా నిలపడా
నకు నిమిత్తం లేదని తాడివత్రి కోటలో కదప
నవాబుల తరఫున ఉన్న సరదార్లకు వర్తమానం
పంపించగా ఆ మాట విశ్వసించి పెరుమాళ్ళరెడ్డి
వశాన విడిపెట్టితే అప్పుడు నానా తల స్త్రీలకు పురుషు
లకు తగిన వస్త్రాలు యిచ్చి మహారాష్ట్రుల తాలూ
కు పక్షములోకి ఖుంద గాని తోలుకుపోయి మానం
చేసి పంపించిరి అందుకు వారు పెరుమాళ్ళరెడ్డి
ని చాలా విశ్వసించి తమకు మర్యాద చేసి తమకు
మంచి ఉపకారము చేసినారని ప్రత్యుపకారం చేసినారు
కైవారం మహారాష్ట్రుల తాలూకు పక్షముకే తాము
సేవకు వచ్చినట్టయితే మన సంస్థానానికి
చేరిన భూమి మేము యిచ్చేది అని శాసన
ములు వ్రాసి యిచ్చినారట.

ఈ ప్రకారం వారిచేత ప్రసన్నమయిన
తరువాత పెరుమాళ్ళరెడ్డి తిరుగా పెనుగొండకు వచ్చి
శ||1673 సంస్థానం స్థిరతనం చేసుకొనేటి యత్నించి
శ్రీధర్మమార్గ సమయములో నయి యల్లారెడ్డి నారాయణ
పరిపాలనకు యిపుడు కాలం తీసుకుని సంస్థా

పేష్కషు తెరా కొండాపై కంపెన్నీ సుస్తా చేసెను.
అవిమధ్యన సరకారు తట్టు త్రియు పూరగాపెరు
మాన్యార ద్ధి మళ్ళీ తన స్వాధీనం చేసుకొని సంస్థా
నములో కలుపుకొనెను. ఇదిగాక కొండమూర్లు
బ్రావర్మ సమయము తి దివ్వి కందమూలు వారి తట్టు
నుంచి యి జారాకు తీసుకుని బలవంతు దేయు
నందున ఆ దివ్వి సంస్థానంలో కలుపుకొనెను.
ఇదిగాక మరి పట్టిన సీమా మహాలంలో
కావలి అలుసులు బట్టుంబుక ఆనల్లి విస్తరించెను
కసుబాను సములో కొండ క్రిలు చేస్తూ ఉన్నం
దున గలబరాతులు విస్తారం వచ్చి నెలసములో
గుష్నారి పై టక ట్టుకొని చేసిరి. ఇతడుకొం
స్వాస్థ్యార్థం తపం చేసి కాలమాయెను. అప్పు
డు నెలసంలో సంస్థానీకుల వద్ద సాక్షరయినవారు
మల్లుమ సుబ్బరయ్య జాతిలో పైది లాంటివాల్ల
వెన్నుభోగోళ్ళు చాలాయలు పాలకి కొండగములు
చేయుచున్నారిరి. వరనాం కు వరగాప్పురమ
దాంకి తే సుబ్బరయ్య ఆరవ వెన్నుభాష్ట్ర మేత్రి
యున్న ఉండెను. ఆ వెన్నుభాట్లు తన తొండబుట్టిన
పశుము అయిన పెద్దక్క నేతకి దాంబ పెట్టెమని
చెప్పి ఉండెను. ఆ ప్రకారము ఆ బన్నది దాంబ
ఉండగా వీరికి గొప్పురవ దాగారికి విశ్వమానం విని
వెన్నుభాట్లు యింట్లో తెలిని వేళ వెన్నుభాట్లు సు
బ్బయ్యగారి వద్ద రవలు త్రాయు వి త్రాయుమ
లని ముత్తైదై వ స్తూభాగాతూం ఉన్న వర్తకుడు
వెన్నుభాస్త్రియుంటికి వచ్చి వెన్నుభాట్లను అడిగితే

యుండ్లో తలని చెప్పిరి. అప్పుడు ఆయన తోడబుట్టు
ఆయన పెద్దక్కగారు పిలచి రత్న ఉన్నదని మూలవుల్లో
యున్నారు తెమ్మని అడుగగా వెలికి యిచ్చినది
ఆ వర్తకుడు ఆ రత్నమును పుచ్చుకొని మరియొక
స్త్రీ బ్రాహ్మణి అయినప్పటికి పురాయి వెలికి యిచ్చి
ఊ. పోయెను తర్వాత ఖారీ వర్తకులు వచ్చినప్పుడు
ఆ రత్నం విక్రయించుకోవలెనని సుబ్బయ్య చెన్ను
బొట్టును పిలచి రత్నం తెమ్మని చెప్పితే చెన్నుబొట్టు
యింటికి వచ్చి తోడబుట్టిన పడుచును అడిగితే
వర్తకుడు తన వెలికి యిచ్చిన పలంకత్తు రాయి
వెలికి యిచ్చెను. అది రత్నం కాదని తెలిసి చేసు యి
చ్చిన రత్నం యెవరికన్నా యిమ్మించినావా అని అడి
గితే వర్తకుడు వచ్చి అడిగితే యిప్పించినాను అని
చెప్పను అందుమీద వాడు దగా చేసినాడని తెలిసి
నిన్ను యెవరు యిమ్మని రేపుండా అని తోడబు
ట్టిన పడుచును మీద బాలాంకోపము చేసి యీ వర్త
మానం తన పాలంబాళరి ఆయన సుబ్బయ్యగారితో
చెప్పగా ఆ రత్నం చెల్లెళ్లు అపహరించి యీ
ప్రకారం చెప్పుతాడని సుబ్బయ్యగారి కుమారు తాను
సంస్థానంలో ప్రభుప్పుడై శ్రీమందు చెన్నుబొట్టును
బొట్టి తపాశీలు చేయించగా ఆ విరోంస పరితోక
చెన్నుబొట్టు యింటికి వచ్చి బ్రాహ్మణుకు మా
బయిద్దరిని తోడబుట్టిన పడుచును వెంట
తీసుకుని చెన్నపట్నానికి పడ్డీయం కెంపుల దగ్గిర బూచి
గుండాల లో కటుంబ సమేతముగా ప్రవేశించి
యీలు వచ్చిపోయిరి. అంతట ఆ బ్రాహ్మణ్నాక్షేసు

బయిబటలు బట్టలు సబ్బు ఉయ్యాలలో ఉంచి అందరి
ని పట్టి వేధిస్తూ వస్తున్నందున వారు తమ యింట
బుట్టిన పిల్లలను ఆ బస్తిపోయిన వారి పేర్లు పెట్టి
వారి రూపంగా బంగారు ప్రతిమలు చేయించి కొలు
చుకుంటూ ఉన్నారు. వెన్నభాట్లు అతని భార్య
కుమాళ్ళు యిద్దరు ఆతని తోడబుట్టినపడుచు
పెద్దక్క వీరు ప్రవేశించి దేవతలు విడిచినభావి
అని భావించుకుంటూ ఉన్నారు. ఇప్పటికిన్ని వెను
వరు ఆస్థానాలవద్దకి ప్రాయు ప్రబలుతెను
రన్ను ఆ వృదకం సార్థ్యానపానాలు చేసెదరు.

24 పెరుమాళ్ళరెడ్డి కాలమయిన తర్వాతకొ
మారమల్లారెడ్డి భార్య అయిన అక్కమ్మ నాల్గు
సంవత్సరాలు దొరతనం చేసి చనిపోయెను.

తర్వాత ఇమ్ముడి నారసింహారెడ్డిగారి
[illegible]ర్య కుమారుడైన వెంకటరెడ్డికి ఓబుళ
రెడ్డి మల్లారెడ్డి లక్ష్మారెడ్డి తి...శిరెడ్డి నారసిం
హారెడ్డియిం అయిదుగురు కుమాళ్ళు కలిగి ఉండిరి.
అందుమల్లారెడ్డి కాలంచేసి ఉండెను. ఆ మల్లా
రెడ్డిభార్య అయిన నారాయణమ్మ సమ
స్థానానకు అధ్యక్షురాలై దొరతనం చేస్తూన
రతారు పేష్కష్ను యిన్నాయమును తేకుండా తాలూకా
మీద వృద్ధాప్య పయికాననకు బుద్ధులకు
పేగాం శేషం మరికొంత దపనవాలులకు చెల్లిస్తూఉం
డెను. తాలూకా ఉన్నాడై ఉండెగనుకనతాలు
లు ఆ ప్రకారం చెల్లిస్తూవచ్చిరి. యింయిర్య
మూడు పైన్ని సంవత్సరాలు దొరతనం చేసెను.

ఈరయ్య పెనిమిటైన మల్లారెడ్డికి తమ్ము
డైన లక్ష్మారెడ్డికి బలపతిరెడ్డి రంగారెడ్డి అనేవారు
యిద్దరు కుమార్లు. ఆ యిద్దరు చిన్నవాండ్లు వారి
మాతామహులైన కానాల కంబరెడ్డి గారి యిం
టివద్ద తాలూకు కరణీకపు పనులు నేర్చుకుంటుండి
లోని చదువు నేర్చుకుంటూ ఉండిరి. ఆ చిన్నవాండ్ల నాయన్న
రి. నారాయణమ్మ చెప్పి తీసుకపోయెను
సమయములో రోజు ఉండెను. ఈ నారాయణమ్మ
ధైర్యవంతురాలు నారాయణమ్మ పిరంగి అని గొప్ప
పిరంగి పేరుతో ఉండెను. నారాయణమ్మ తన
తండ్రి పుట్టిన వారింటి కొమార్తైన కానాల పెరు
మాళ్ళరెడ్డి పుంటియ ఓబుళరెడ్డి వీరిరువురు ముం
డ్లపాడు గిద్దలూరు సమస్తలో పెత్తనం చేయుచు
ఉండిరి. నారాయణమ్మ కాలమయిన తర్వాత
బలపతిరెడ్డి పెను సంపాదనకు అధికృత్తు
డై ఉండగా కానాల వారు ముండ్లపాడు గిద్ద
లూరి సమస్తలు తమవేను అని బలపతిరెడ్డి
అక్రమంగా ముండ్లపాడు గిద్దలూరి సమస్తలు
త్రిశూలంగా తామే పెత్తనం పై సలాంతి వేసు
కొనవలెనని ఓబుళరెడ్డి కడపకు నవాబుకోటికి
పోయెను. యీ వర్తమానం బలపతిరెడ్డి విని
మా సమస్థానములో కానాల ఓబుళరెడ్డి సగ
వంతు వాటాలకు ఎదతీసుకుంటాడా అని పం
బు మందిని కూడా తీసుకుని పోయి బలపతిరెడ్డి
ముండ్లపాడుకు పెద్దా వేసి కానాల పెరుమాళ్ళ
రెడ్డిని పుంటియను ఓబుళరెడ్డి కొడుకును

ఘంటయ్యకు తనను యింగలులు తనిపట్టెను
గ్రామస్థులందరు దగ్గరకు తీసుకవచ్చి నాగేశ్వరునిదేవ
ళంలో వేసి కట్టుకట్టి కొట్టి యింబాళ ఆంగలులు బట్టి
చంపినారట అంతట బాలపల్లె రెడ్డి పది సంవత్సరాలు
చేసి చని పోయెను.

తర్వాత యింబలపల్లె రెడ్డి తమ్ముడు
రంగారెడ్డి సంస్థానానకు అధికారుడై ఆయన
ధైర్యతనములో రుద్రవరం గ్రామస్థులు సందునకన
మళ్లీ కొత్తకోట కట్టించెను. ఈ కొత్తకోటకు
పశ్చిమాన నల్లమలలోను ఘాటుకొండ నెత్తము
మీద రంగారెడ్డి కోటను కట్టించెను. ఆ కోట
లోని సంస్థానికులు ఆ ప్రాంతములో వేరొక్క
తక పోగిలె యెప్పుడు తయారుకుండా రాగాంచర
తము లేదు. ఈ రంగారెడ్డి కావలని మిత్రుడై
నట్టువట్టుకొన్ని గ్రామాలకు ఉపద్రవాలు చేస్తూ
వచ్చు తార్కికుల గొంలు అమ్మి వర్తకుల కనుమ
లో దోచుకుంటూ ఆ దారి దోపిడి తనము
చేస్తూ ఉండెను.

ఇదిగాక బలుమొల్ల సంస్థానికుడైన
ఖాన్ సాహెబుకు రంగారెడ్డికి గ్రామాలపోలి
మేరని మిత్రం వివాదపడి అది ప్రకారం అయి
దారు సంవత్సరములు జిద్దు నడిచి విరోధం
హెచ్చు బలగించెను. అందువల్ల ఖాన్ సాహె
బు కింద ఉన్న బలుమొల్ల తాలూకులో రం
గారెడ్డి దోచిన వనితులను కమలపూరం
బాణదలదిన్న వసంతపురం పత్రాయాని దన్నయుల్లాక

మొదలయిన గ్రంథములు వ్రాసి తనలవెళ్ళైను.

బలుబల్లుల ఖాను సాహెబు మొదల తాలూకు అల్ప కొండ వయుక్త వయస్సు తిరుమగోపికన్న వాయిదబులుండు సుద్ధ వయస్సులు ఆకదాంత్రి రాంపనకు వీ మొదలయిన గ్రంథములు వ్రాసి తనలవెళ్ళైను.

ప్రమాదీచసంవత్సరమందు బసాలత్ జంగు గుంటూరునుంచి ఆదవానికి పోతూ దుర్గారు దగ్గిర వచ్చి దిగి ఉండగా కడప రవిలతు బేసల్యాంపున్న మోపమునుఖానుని వద్ద వగ్గివచ్చిన దళ్ళుకైనవాంబు సర్కారు వచ్చి బసాలత్ జంగు జోడు అయిన నజీరా నాయుడు తమ సేవలకు బసాలత్ జంగు ఖుద్దు సేయుచుండగా సలహా చేసుకొనెను. ఆమర్చిన బసాలత్ జంగు ఆక్కడనుంచి తరలి వచ్చి వెల్లూరు వద్ద దిగి ఉండగా బలుబల్లుల ఖాను సాహెబు కుమ్మరి ఉంగూర్లవాండ్లు ముతిమల్లారెడ్డిగారికి విరోధం ఉన్నందువల్ల బలుబల్లుల ఖాను సాహెబు బసాలత్ జంగుకు నజరానా ఇచ్చుక ముత్యాల పాలెం రంగప్ప నాయునిపటిగాను మగాజ్జు కొని ముక్కు తిరవాణిగానే ఉంగూర్లవాండ్ల సంస్థానం తమాము దోచిండ్లు ముక్కుర వెదమల్లారెడ్డి బసవల్లారెడ్డి ఉభయులను స్త్రీ బాలల తోడా తీసుకపోయి బలుబల్లులకు వెరవేసిరి.

తర్వాత బసాలత్ జంగు కడప వారి తాలూకు ముదిగొండపాలెం మొదలు కొని ఆదవానికి పోయెను. ఉంగూర్లవాండ్ల సంస్థానికి

లయిన మన ఖతివారికి మొసంవారి ఆడబిడ్డను
ఇచ్చి ఉండిరి గనుక ఆ బాంధవ్యంచేత మొసంరంగా
రెడ్డి అభిమానించి ఉయ్యాలవాడ సంస్థానం
తొంబది బసాల జంగుకు ముత్యాలపాడు రంగప్ప
నాయుడు కుమ్మక్కు అయినా ముగనుక రంగప్ప
నాయుణ్ణి పట్టుకోవలెనని నవాబు సరదారులను
[illegible] దండుతో పిలిపించి మరికొన్ని మట్టివారితో
యింకు ఖుం దూరుమునసల నాయుడు మొసంరంగా
రెడ్డిగారు గుర్రంకొండలో మువరాష్ట్రుల తట్టున
ఉన్న సుబేదారు భగవంతరావు వీరంతా ఏకమై
లయి దండుతో ముత్యాలపాడుకి పోయి దిడా
వేసి లడాయించి రంగప్పనాయుణ్ణి పట్టుకపోయి
గుర్రంకొండ కోటలో కయిదు చేసిరి.

అంతట విషు సంవత్సరంలో పలుపల్లెల
బనగానిపల్లె తీసుకోవలెనని సర్కారు ఖానుడు
రంగారెడ్డి మునసల నాయుడు మొదలయినవారు
దండుతో ప్రాయి కొండిలకుండ్లకు దిడావేసి
కోటలో ఉన్న గులాం మహమ్మద్ ఖాను బావమరిది
తో లడాయి చేస్తూ ఉండిరి. అంతట నవాబు
మొలవారసంస్థానం బరతర్ఫ్ శిబ్బందికి బాకీదారు
దయి జంబులమడుగు తాలూకు పట్టి పరిగెత్తు
తైన బాలవెంకటరెడ్డి వారి దత్తయినీఖు
తమూంబైవేలు వరహాలకు బరాతంలు వ్రాసి బాల
వెంకటరెడ్డిని దత్త పల్లెలో ఉండుమని
తాను కందనూలుకి పోయినాను. అక్కడనవా
బు మహాసుంఖానుని దివాం....

౨౬ ఊరగా ఉలాం మల్లిఖ్యాంసుని బాం వనుకద్రి కెరాటెల కటంట్లులగొ లెద్ది వరకు రంగారెడ్డి వద్దె తాలతో వయాడు నెలలు పోట్లాడి నిఖ్యాం ప్రవేశించి తేకకెరా వెలకుంట్ల కెల్లాలగొ ఊడిన బారా మల్లిఖ్యాంసు ఖిల్లాసర్ద ఖ్యాంసు నికి తాంగాయిచ్చి తాను బలుబల్లులనొక సు.

తర్వాత బలుబల్లుల ఖ్యాంసు సాహేబులవారు కారణ్యాంనిఖ్యాయించి తన సర్దారుఖ్యాంసుడు వచ్చి తన మారనిండా జాద్దు చేసి సల్తాన్ ఉరాద్దు బతమాయించి బూంపు చేయుమనిసినది అని బలుబల్లుల ఖ్యాంసు సాహేబు నవాబు వెయిపాయ సూంఖ్యాంసునికి కందనూలవి బాంబులు వాల్లి అంపించుకుతున్నందున నవాబు వెయివాసుం ఖ్యాంసునివారు తమ సిఖ్యాం ప్రంగరం దివాను తిరుమల రావు కొత్తకియిచ్చి ఆ వెయివారు తీసుకపోయి నవాబు వపవాంఖేదల ఖ్యాంసుని కుమారుడైన నవాబు అల్లులు అలియు ఖ్యాంసునికి ఇయ్యమని చెప్పిన వారు సర్దారఖ్యాం తోటం ఉలాం మల్లిఖ్యాంసుని వారి బలుబల్లుల వెంపాంలగొ హుస్సేను మేదార్లకు సిద్ధపడుటకు పోయి అబ్బుల అలియుఖ్యాంసుని తెలుసుకొమ్మని బాంబులు వాల్లి అంపించెను. అంతట దివాను తిరుమల రావు సిద్ధపడినకు వచ్చి అలియుఖ్యాం సునికి వెయివారు ఇచ్చి ఖత్రుభాను సంవత్సర ముఖగొ నందు దవలతు మితాద కాయించెను. అంతట నవాబు సర్దారఖ్యాంసు నితోటం బలు బల్లుల వెయాంటుముగొ హుస్సేను మేదార్లను

వారి వారి రిసాలాలు యీ తరహా ప్రసిద్ధ పడియున్నవి
పోగా యీ హమీదు ఖానుడనిన్ని వద్దమీర్ అహమ్మలుకు రంగా
రెడ్డి నెల్లూరికి పోయి ముసలమానుడు వద్దిరాలు
తెలువరిదండుతోవారు లేక పోయిరి గనుక నవాబు
సర్వారుఖాను నెల్లూరు సూర్యముతో కూడి
బలుపల్లాల తీసుకునేటందుకు శక్తి లేక మాయి
ముని కిబిపెట్టి కడపకుపోగా కడప నవాబుగారికి
శ్రీ తోమమిమాబునితోట్టు ఖమారువాన్ని రాసియ్యిన
వారున్నారు.

ఇంతలో సర్ఫరాజుఖానుని వారలు తెచ్చిన్ని
నెల్లూరు సర్కారుతో నెసంప్రవేశించి సర్ఫ
రాజఖాను తీసు నెసంరంగారెడ్డి తెలుగు స్వస్థలాలైన పెద
కొమ్మర్ల బిన కొమ్మర్ల తలమంచి పట్టం సాంతి వారి
వృప్పలపాడు కొండ్రకుంట పాలూరు ముడియక
మరిన్ని బింబులమదుగు పస్పేవం గ్రామాదుల
నెల్లూరు రెడ్డిగారలకు వద్దిరాలను పట్టుకొని
పైకం వసూలు చేసుకుంటూ వచ్చిరి. బిత్రఖాను
సంవత్సర కార్తీక శు ౧౫ నవాబు సయ్యదుఖా
ను రమ్మత్ ఖాను ముసలమానుడు అప్పుకు
రాష్ట వరాబు వీరంతా దండుతో వచ్చి నెసంసం
స్థానీకులు పట్టుకొని వచ్చిన నెసం కోట ముట్ట
డి వేసి నాల్గు రోజులు పోట్లాడి నెసంరంగారెడ్డి
తాలూకు సరదారుడు కేశవరెడ్డి అనేవాన్ని
పట్టుకొనిరి ఆ కేశవరెడ్డి తన్ను విడిచిపెట్టితే
తాను కొత్తకోటకు పోగా సర్ఫరా వారి
తోటన్ని రంగారెడ్డి తో వారు పోట్లాడి వారి

మీరాతు సలవా చేస్తూ ఉన్నానని సయదు గ్రితుఖాను
రమ్మత్ఖానుని వారితో చెప్పితే శివారెడ్డి తాను
విడుదల చేసుక తాసంతెంత్ర తోటకు పోయి
రంగారెడ్డిని కలుసుకొని రంగారెడ్డి కేశవారెడ్డి సర్కా
రఖాను ఏ/ ముష్కరులు రమేకస్థుతై షంషు తోటి
మయి ఊరు దరిన కలందు గడ్డ అనుకొని వస్తూ
వుండగా ఆ వర్తమానం విని నవాబ్ ఖుసై తరుదు
శా॥శ 27 ఖాను . . . . . . కొంత దండు తో వచ్చే
దరుగా బోయి రంగారెడ్డి సర్కారు ఖానుని వారి
తో మాంచు ఊరి వద్ద కలందు గడ్డన ఉగూము
సేపు లాడాయి చేసి తర్వాత సయిదు ఖాను
దం మత్తు ఖానుని వారు సర్కారు ఖానుని పట్టుక
తలగొట్టిరి. అంతట కేశవారెడ్డి మరి న్నిరుద్ధ
షంషు మొదలయిన వారు నిలువక పరారి అయి
పోయిరి ఖాను ఖాదాలు మొసం తోటిలో ఝుం
డా వేసి ఉక్త డముంచి సయిదు ఖాను ఘుంది
కొండకు పోయెను యం వల ఖాను ముకదవకు
పోయెను తిరుగా మొసం సమస్థానం రంగారెడ్డి
గారి మార్ఫత్తున నే ఉండెను. ఉప్పులూరు సము
తు ముంఖ్ల పాండుగోద్దు లూయి సముతు ఉద్రావరం
సముతు రంగారెడ్డి గారి మార్ఫత్తున నే ఉండెను.
పార్థివ సంవత్సర ఆషాఢ బ౧౩ నాటు కాలము చేసె
ను. ఇదివరకు మొసం సంస్థానికులు అయిన దొరల
వంశావళ్లు తెలియ సాగినందున కొండ జగమారాం
డ్లు గములు తెలియ్యక విడిచినందున పెట్టి లే దొర
గుఖు రాతి సాన్వతాన్లు కొందరు తెలుసు వి...

పార్థివ సంవత్సరాన రంగారెడ్డి పోగాయున
తర్వాత వెలపతి రెడ్డికుమారుడైన రెడ్డెయ్య
కొనే ఆతనికి ప్రభుత్వం కాయంచేసి ఉండగా
రంగారెడ్డి వద్ద సరదారుడై ఉన్న కేశవరెడ్డి ఆసీమలు
కుట్రచేసి రెడ్డెయ్యకు దైవరతనం అక్రమతిదని
రంగారెడ్డి భార్య అయిన పాపమ్మను రంగారెడ్డి
కుమారుడైన వెంకటేశ రమణారెడ్డిని బాత
బెట్టుకుని పంజు మందిని తర్వాత సాగెను. ఈ వర్త
మానం తెలిసి రెడ్డెయ్య అనేవాడు కొంతమం
దిని తర్వాత కొని వెంట . . . . . కోట తప్పి
వచ్చెనని మొసం పయితులకా వేసిన వయికేత్యాల
అనే గ్రామం స్వాధీనం కై నగరం సింహాసనా
ధీశులైన వయిన్యాది పెద్ద దేవరాయలు
రాజ్యం చేసేటప్పుడు శాలివాహనశక ౧౩౬
ప్రమోదూత భాద్రపద మాసమందు బొల్లవల్లి
గొలుకు అగ్రహారము చేసి శ్రీవైష్ణవులు రఘు
నాథభట్టరు వారికి కుమారుడైన వెంకటభట్టరు
వారికి పేరిట యిస్తూ రువర పాలకు దెమోంగ
మైనేడున్ని గల తిరాజిగ్రివులు బిగా అం తర్వాత
మైనిరువెంటున్ని వయుత్రము లగ్రాము నయు సర్వాన్య)
వర్లయిగా యిస్తిమని నాగరం లిపి తెలుగుతామ్ర
శాసనాలు వ్రాసి యున్నారు. ఆ వియిష్పుడు ముష్టి
ముల్లగా భట్టరువారి అల్లుడైన పెరియనల్లి
శేషాచార్యుల వారిదగ్గిర వల్లనులు వున్నావి.
రాయసంస్థానం ఆర్మరుడు మొట్టుకు శాలివాహన
శకం ౧౨౩౦ సౌవిళంబి సంవత్సరం వరకు

బంధువులకు అప్పగించెను. తర్వాత తరచూ నాగం
వారు ఇష్టి చేసుకొనిరి.

ఈ వలసను సంస్థానంలోకి ప్రజలు సం
సంస్థానీకులకు వెళ్ళుతూ ఉండెను. అయ్యవారి ముక్కమళ్ళ
గ్రామంలో రెడ్డియర్గి కోట కట్టించే ఉండుటకు
ఆరంభం చేసెను. తర్వాత కేశవరెడ్డి దండుతో
ముట్టడి వచ్చెనని వర్తమానం తెలిసి ముక్కమ
ళ్ళ కోట శీఘ్రముగా తయారు చేసిరి. అప్పు
డు రెడ్డియర్లు బలుబల్లాల గులాం పల్లెవారని
వారి ఆ పరంపరేసుకొని వారికి ముల్లెల స్త్రీ
కొత్తపల్లె యూరం కు గ్రామాలు లెల్లి
వారి దండు తీసుకొని వచ్చి కేశవరెడ్డిని కొట్టివ
లెనని మొసం మాడి రెడ్డియర్లల దాం చుకొను
చెను. వారికి సంపల్లె గ్రామాప దత్తతో
లెమ్మనుక లోకి వెళ్ళియుండి. కొత్తపల్లె ముల్లెల కోట
వారి తల్లే చాయు పోయెను.

తర్వాత కేశవరెడ్డి దండు తోవచ్చి ము
28 క్కమళ్ళ కోటను — ముట్టడి వేసిరి
యుద్ధం దినములు పోట్లాడి ఓడిపోయి కి
లోకి వెళ్ళెను. అప్పుడు రెడ్డియర్గి ముక్కమళ్ళ
కోటలోనే ఉండెను. మరి కొండని ఇలలు పోయిన
పిమ్మట కేశవరెడ్డి దండు తోవచ్చి ముక్కమళ్ళ
కోటకు ముట్టడి వేసెను. అప్పుడు రెడ్డియర్గి
వానుమద్దం దంలో ఉండి కేశవరెడ్డి ముట్టడి
విడిపించి సంస్థానం నాకు విడిచిలు పవలంబు
నని వానుమద్దం దిమ్ములో వారి అప్పారె

క్రిష్ణారెడ్డిగారితో చెప్పుతున్నందున వ్యయ సంవత్సరములందు క్రిష్ణారెడ్డిగారు తనతమ్ముడైన వెంకట బలపతిరెడ్డిగారిని ఆశ్రితునికి రెండు వేలమందిని తోడాయిచ్చి పంపించి కేశవరెడ్డి ముట్టడి విడిపించి ముత్తుమళ్ళ క్రిష్ణారెడ్డి గారి జాగా వేసుకొనిరి. శుభకృతు సంవత్సరం పర్యంతం అనుభవిస్తూ ఉండిరి.

వ్యయ సంవత్సరమందు కృష్ణారెడ్డిగారు ముత్తుమళ్ళ జాగా వేసుకున్న తర్వాత మరికొన్ని దినములలో లోసరెడ్డియున్నదు మతిభ్రమలో రైను. ఆయన ఉయ్యాలవాడ దక్షిర వస్తైను. కేశవరెడ్డి బలతరంపేట రంగారెడ్డి భార్య అయిన పాపమ్మగారికి వైరతనం ఆరెను పాపమ్మ వైరతనంలో రుద్రవరంమీద కందనూలు నిపాంలు వచ్చి రుద్రవరంమీద లడాయిచేసి రుద్రవరంసముతు కందనూలు తాలూకులో కలుపుకొనెను ముండ్లపాడు గ్రామాలూరి సమతు పుష్పులూరు సమతు నొసంకూడా పాపమ్మ వైరతనం చేస్తూ ఉండి కసుబా నొసంకింద చెన్నారెడ్డిపల్లె భూం స్వరపెంబు సోమయాజులు అనే బ్రాహ్మణునికి ఆమె అగ్రహారముగా యిచ్చినది. తదారభ్య అగ్రహారం అనుభవిస్తూ వచ్చినది. కాలం ఆ పెంబు సోమయాజులు కుమారుడు అయిన విశ్వనాథ శాస్త్రి అనుభవిస్తూ ఉన్నాడు అగ్రహారికుడు వచ్చిన దినందున దానపత్రములు వగైరా దాఖలు లేవు.

2815 అటుతర్వాత దొరతనం చేస్తూ ఉన్న పా
పమ్మ వలు దిగాడే గంగాయంరెడ్డి ...న భైరిరెడ్డి
అనేవారిని దండుగ తీసుకొంవచ్చెనని పట్టుకొని
చెసానకు తీసుకవస్తూ ఉండగా మార్గములో
కొంత పయికం యిస్తామని నమ్మబలికి విడుదల
చేసుక తిరిగి గరిమాణకు పోయి బలువల్లూల
సంస్థానికుడయిన వాలిసెనల్లిఖానుని వారిలో కలు
సుకొని వారి తాలూకు మందిని తీసుకవచ్చి గా
మం వాలిసెనల్లిఖానుని వారికి రాజ్యా చేసియిచ్చెను.
తదారభ్యం ముదిగొండు పల్లె సీమలో కలసి
పోయెను. పాపమ్మగారు ముండ్లపాడు గ్రిద్ద
లూరు సౌసం గ్రప్పులూరు దొరతనం చేస్తూ ఉండె
ను. ఈప్రకారం జరుగుతూ ఉండగా వికారి
సంవత్సరమందు నవాబు హైదరల్లిఖాను బ
హాదరు సిద్దవటంనకు వచ్చియుండి పాపమ్మ
గారిని రమ్మని వర్తమానం అంపించి పిలుపించి
నందున పాపమ్మగారుపోయి బహాదరుకు భేటి
అయినంతటి పేష్కషు చెప్పించుకొని బహాదరు
రండు తోపుకాండా ఆరకొరాడి తప్పు తీసుకపో
యి ఉండగా అక్కడ పాపమ్మకు శరీరం అశక్త
త అయి వుండి బహాదరు వారిచేత సెలవుతీ
సుకొని తిరుగా దేశములోకి రావలెనని వస్తూ
వెలుగరాల వద్దకు వచ్చి అక్కడ ప్లవ సంవత్సర
మందు చనిపోయెను. పాపమ్మ వచ్చి పొంతిన్య
టప్పుడు రంగారెడ్డి పినతండ్రి మనుమడ
యిన చెప్పులూరు నారసింహారెడ్డి సంస్థానం

కాయం చేసి పోయెను. ఇప్పటికి సాలివాహ
న శకం శుభకృతు సంవత్సరం ఆషాఢమాసం
వరకు దొరతనం చేసి పరకాంతులురూకలు బన్న
గం వెళ్లించకుం డాన్యం చేసెను. ఆంతేడు సంస్థాన
ముతోన్ శంకరయిన యశవంతరాయుడు సంస్థా
స్థానం మీంద విరోధించి బహందరువారివద్ధ
కు చేసినందున బహాదరు తల్లుకుంబి సత్యగ
ఖానుడు అనే స[illegible]దు వచ్చి ఏసంలదాయం
పల్లి తాగా వేసుకొనెను. బడ్డెదార్ల అ
ల్లిఖాను అవ్వలు ద వేలుఖానుదు యుగ్గవయు బా
ము [illegible] నిర్మూలం చేసిరి. యశవంతరాయుడు
బహాదరు తల్లుకుంబి నెమసం ముంగ్రపాడు గ్రిద్ద
లూరు రుద్రవరం ప్రాన్గి గ్రామాలు యశవంతరా
యుడు ఆమలు చేస్తూ వుండెను. శుభకృతు
సంవత్సరమారభ్య 1818 నాడు టీప్పు తల్లు
కుంబి సయిదు ఉమ్మరు అనే సరదారుడు వచ్చి
యశవంతరాయుడు మీంద లడాయి చేసి గ్రామం
క్రిష్ణారెడ్డి గారి తల్లుకుంబి తీసుకుని బహాద
రువారు గాంజా వేసుకొనిరి. కెంపుల్ బాన్ని
వార్ని లడాయి చేసిన జనులను పడిపోనుమం
దిని పట్టుకొని గల్లుకు వేసిరి. శ్రీముఖ యశవం
తరాయలు నికి రియొస్సిరి. విశ్వావసు సంవత్సరం
వరకు నెసంబరు అప్పలు కిల్లెదారుడైన అల్లి
ఖాను తరపు లేక సూబులఖాను సర్కారు ఆ
జిబు సై యబ్బాదు అమ్ముదు వీరుల్లెదారి
చేసిరి. దయం ద వేలుఖానుదు కాయం ఉండెను.

పరాభవసంవత్సరమందు పరశురాముడు అనే
బారాయితివారు బహాదరు తట్టునుంచి అమలు
చేస్తూవుండెను. ప్లవంగసంవత్సరం లగాయితు
సాధారణసంవత్సర కార్తీకశుద్ధ ౧౫ లు వరకు తమ
మ్ముడు యాంశివము అమలునేసం తాలూకుమట్టు
కు చేస్తూవుండెను. రుద్రవరం ముండ్లపాడు క్రిష్ణ
లూరు పుప్పలూరు యీసముతులకు ఉత్పత్తి
ట్టు నుంచి పేకోటామ దార్లు కాయం అయిరి
సమస్తానీకు దయిన రంగారెడ్డికి దాయాది
అయిన పెదబల్లన్నయ్య కుమారుడు బయ్య
రామరెడ్డి అదిపత్యంతో బస్తవట్టెముగా ఉండి
అంతట పెన్నపట్టెము నుంచి వచ్చెను. సాధా
రణసంవత్సర కార్తీకబ ౧౦ లు వరకు దేశం నిఖా
మల్లిఖానుని వారికి అయినందున వారితట్టుగా
శ్రీ. వచ్చిన బారామలు ఆసదల్లిఖానుని వారికి
సంస్తానీకులైన బయ్యరామిరెడ్డి భటంతోయి
నం తోటి వారు బయ్యరామిరెడ్డికి సమస్తానం
కాయంచేసిరి గనుక బయ్యరామిరెడ్డి వచ్చికె
త్తకొటచేరెను. వారి యుత్సర్ది బాలవల్లూ
బడంబరం అనే అతడు షంషుకొంవచ్చినసం
కొటమీద రెండు దినములు పోట్లాడి బల్గా
రా న్యాపేసుకొని బయ్యరామిరెడ్డి సంసమ
తల రుద్రవరం ముండ్లపాడు క్రిష్ణలూరు దొరత
నం చేస్తూ వుండెను. వీరి దాయాది అయిన బలపతి
రెడ్డి పుప్పలూరు సముతు దొరతనం చేస్తూవుండె
ను. అప్పుడు నెసంతాం యూంకులగా వతానై భీముని

పాతల అసదల్లాఖానునికి తాంబూలానికి వాగ్దాని
యిచ్చెను. ఈ విజయరామిరెడ్డి ప్రభుత్వముగా
కసుబాను సంకెండ్రమువరాం అంకమ్మ పల్లెవెళ్ళా
ల వెంకటేశ్వర శాస్త్రుల్ల తాసిల్దారు వారికి ఆ
ప్రకారం ఇచ్చి ఉండెను. అది దుర్మతి సంవత్సరం
వరకున జరిగినది.

తర్వాత కుంపిణీ వారి అమల్లో జప్తి అ
యినది. ఈ విజయరామిరెడ్డి పింగళ సంవత్సర వై
శాఖ బ౩ంల వరకు దొరతనం చేసి కాలమాయెను.
పింగళ సంవత్సర జ్యేష్ఠ మాసం లగాయితు విజయ
రామిరెడ్డి కుమారుడు నారసింహారెడ్డి దుర్మతి సం
వత్సర ఆషాఢశు ౧౧ వరకు నెసం రుద్రవరం ము
ఖ్యపాడు కొద్దలూరు సముతుకు దొరతనం చేసె
ను. ఉప్పలూరు సముతు బలపతిరెడ్డి కుమారు
డైన నారసింహారెడ్డి దొరతనం చేస్తూ ఉండెను.
ఈ విజయరామిరెడ్డి కుమారుడు నారసింహా
రెడ్డి దొరతనం చేస్తూ ఉండగానే కాళయుక్తి
సంవత్సరంలోను జనగాని పట్టె అసదుల్లాఖానుని
వారు కాళయుక్తి సంవత్సర అధిక ఆషాఢమా
సముందు పంబు వఝ్జైకం ---- అయినందున
మున్నెమ్మ శిల్లాకు ముప్పడి వేసి నిజ ఆషాఢ
మాసం ఆఖైరు వరకు రెండు మాసములు పోస్యా
డి పైకం బాకీ వేసుకొని సమస్థానికులయిన నార
సింహారెడ్డి జప్తుకున్న వెనుక దండుతో పోయె
ను. తర్వాతను దుర్మతి సంవత్సర ఆషాఢశుద్ధ
౧౧ నాడు కుంపిణీదండు కైవాసమాయెను.

పోగా నారసింహారెడ్డిగారు వీరియొక్క కీర్తి కలుగుట చూచి
వస్త్ర పట్టె కంభానికి రవాణా వేసి దరోబస్తు
తాలూకా ఖుష్కీ వేసి ఆ సదర్లు ఖానునికి యిచ్చి
ఆయున్ను శ్రీమన్ని వేంకట తీసుకొని కోవెలకుంట్ల
తాలూకాలోని గ్రామాలు వేసి నాటి ఆక్కడ రచ్చప్ప
లాంటిలో ఉన్న పాలెపల్లె రెడ్డి కుమారుడైన నా
రసింహారెడ్డిని పట్టుకొని మత్తికి రవాణా వేసి ఆ
ఉన్నాయతులు లను అక్కడనుంచి బళ్ళారికి రవాణా
వేసిరి. నెమ స్థానం వేరిన సమయంతు అక్కడ ఖుష్కీ వేసి
నొసం అల్లాయిదా తాలూకా మొకరరు వేసిరి.

౧. కసుబా నొసము.	౧ మౌజె పొట్టిపాడు
౧ మౌజె పెదయమ్మనూరు	౧ మౌ॥ గుండిమల్ల
౧ మౌజె యింకొడు	౧ మౌ॥ పారీవరం
౧ మౌజె రూపనగుడి	౧ మౌ॥ గుళ్ళదూర్తి
౧ మౌజె మాయలూరు	౧ మౌ॥ తిరుమలదిన్నె
౧ మౌజె సుద్దమల్ల	౧ మౌ॥ అల్లంకొండ
౧ మౌజె త్రిప్పిపాడు	౧ మౌ॥ ముక్కెమల్ల

ఇవి నొసం తాలూకా మొకరరు వేసి పాం
ఖరతు కర్నలు మనురో సాహెబులవారు బం
దూరాంతునకి ఆమలు కాలవంవేసిరి. శూదావ
రం ముండ్లపాడు త్రిప్పలూరు ఆయా ముండసము
తులు తాలూకా మొకరరు వేసి బందోబస్తు చేసి
ఉప్పలూరు సమతు గొల్లవాండ్లు కాపులాపురం
తాలూకాలోని గ్రామాలు వేసిరి. తదారభ్య శా
లివాహనశకవర్షంబులు ౧౨౩౩ అగునేటి ప్రజో
త్పత్తినామసంవత్సరప్రభృతి ఈలవరకు తుంపిణి:

దవుల లో యీ వ్రాసిన ప్రకారం చెప్పుతూ ఉన్నాది.
అల్లా కొండదుర్గానకు పశ్చిమం సన్నిధి మెట్ట మీద వారి
వారి సంస్థానం కాయం. అయిన తర్వాత సంస్థానికి
కులు కొండాటి కోట్ల నాడు మొదలు శకము —

శక సం బాసంవత్సరంలో ప్రతి బుధవారం సంత
సాగుతూ ఉన్నది. పేటేదు రస్తు ఉన్నది. కొండేదు
రస్తు వున్నది. వాణిజ్య కర్తుకర్తలు మనెవార్లు యిస్తే
బులవారు యీ తాలూకా గ్రామాల దేవస్థా
నాలకు పూర్వం ... ఇవి మాన్యాలు గాక నగదు
నిష్కర్షి చేసిన తపసీలు —

శక సం బా సంవత్సరంకు వెంకటేశ్వర స్వామి
చెన్నకేశవస్వామి దేవళాలు కి నె 1కి పడితరానకు
పూలు రెండు వరహాలు మైలా ముప్పై మూడు రూ
కలు కాసులు అర్ధ్వ బ్రహ్మోత్సవానకు సంవత్సరం
1కి పూలు ... మైలా 30 వరాహాలు యిస్తాడు వెంక
టేశ్వర స్వామికి నె 1కి పడితరానకు పది ...
మైలా పణాలు కలు, వరాహాలు యీ మాన్యాలు యిచ్చినది
నె 1కి పడితరానకు పూలు వరహాలు. వరాహాలు అల్లా
కొండ చెన్నకేశవస్వామికి నె 1కి పడితరానకు మైలా
11 పది కొండ రూకలు యియ్యవలె కాసులు శక సం బాస
సం ఆంజనేయస్వామికి నెల 1కి పడితరానకు మైలా
ముప్పై రెండు రూకలు నల్లవి కాసులు, శక సం బా సం
మహాలక్ష్మి రోషనాయికి పూలు రెండు వరహాలు
మైలా పంరెండు రూకలు నల్లవి కాసులు, ఇది గాక
దర్మిలా సం తాలూకాలో కలసిన 1 శక సం బా
పెదపసుపుల, 1 చిన్న పసుపుల, 1 మేడిదిన్నె, 1 ...

ఉలవల పత్తి, ౧ ము॥ కొలత్ర పత్తి, రూ॥ అయిదు
గ్రామాలలోని కసుబా పెదపసుపుల కోటలోని
హాజీదు రోషనాయుడరవు వల్ల ప్రాంతరవల్కాసు
లు తెలుస్తున్నది. ఈ ప్రకారం నిర్ణయం చేసి కెలవ ఇచ్చి
తనుబా నెనసం వెంకటేశ్వర స్వామికి ప్రతి సంవత్సరం
శ్రీ బ్రహ్మ రథోత్సవం అవుతూ ఉన్నది. కసుబా
నెనసం భూమిలో తరి ఖుష్కి బాగాయతి యీ
మూడు విధాల పయిర్లు అవుతూ ఉన్నవి. మిగత
గ్రామాదులలో ఖుష్కి బాగాయతి యీ రెండు
విధాల పయిరులు అవుతూ ఉన్నవి.

31 వహాళీ పాలవరంలో కోట ఉన్నది. మహా
శౌ మిక్కమిళ్ల కోట దురస్తు, మవ్వాళాల పనగట్ల
కోట దురస్తు, తెలుదుముల దిన్నె కోట దురస్తు,
వంవ్వాళ వరాయిలూరి కోట దురస్తు, సుద్దమళ్ల
కోట దురస్తు, పెద పసుపుల కోట శికస్తు, చిన
పసుపుల కోట శికస్తు, పెన్నా నది రూపన
గుడి త్రిష్టిపాదు గ్రామాదుల నుంచి కుంద్ర
ప్రవహిస్తున్నది. వరాయిలూరి దగ్గర కుంద్లలో
పాలేరు అనేనది వచ్చి కలుస్తూ ఉన్నది.

— — —

చెన్నూరి తాలూకు సర్కారు కైఫియతు
గ్రామం దలిగోనే శవరాయ తరవ, పారంత
తరవ కైఫియతు మహ్రతీమైంజ్ఞ
వ్రాదీ-పవిం-

ఆకెల్పాబియఱ ల తా॥
౧౮౧౭ సం॥

కైఫియతు మహారాజ కడప శవారు
తాలూకె మన్నూరు, సరు కైఫియ్యతు.

జంబూద్వీపమున దక్షిణా... వింధ్య
పర్వతమునకు దక్షిణ భాగమందు పూర్వము
వాయువేగ వేయగబడిన మేరుశృంగమైన
శేషాచలమనే పేరుగలిగిన పర్వతము యొక్క ప్రథ
మ భాగమందు పూర్వమున అనేక ఋషులు ఆ
శ్రమములు చేసుకుని ఉండిరి. కౌండిన్యఋషి వద్ద
నాటకాలమందు సమిత్కుశములు ఫలహారార్థమై
అరణ్యమునకు పోయి మార్గం తప్పి క్షుత్తృష
పరవశులై యుండగా శ్రీమహావిష్ణువు లక్ష్మీ సమే
తుడై పైన చెప్పిన పర్వతమునందు విహరిస్తూ
ఉండి కౌండిన్యుని చూచి నీవు ఎవ్వరని
యెక్కడ వస్తివని అడుగగా ఆయన శ్రద్ధగా ఉత్త
రం చెప్పి తన వర్ధతేటపరచగా నా స్వామి మా
ఆశ్రమమునకు చేసియున్న వస్తువన్నాళ్ళు పదమని
ఉంగయులు వస్తూ ఉండగా మార్గంలో వద్ద
దివ్యనది ఉండినంతలో ఆ నదిలో స్వామి ఆజ్ఞ

సుసాంగముగా ఆ ఋషి ఆనతిలో స్నానంజేసినం
తడే ఆయనకు బాల్యదశ భంగలించినది. ఇప్పుడు
త్రింశత్కోటి దేవతలు వచ్చి స్వామిని గూర్చి బాల
స్తుతి చేసి అందరున్ను స్వామిని ప్రార్థించి మా
కు కేడెంత్తిస్త్రే ప్రాణాలు చేసుకుంటున్నామని చె
ప్పుకొన్నందున విశ్రామరూపముగా బిల్వపోలు
తాలూకు పెద బిరం పాండు పెంట్లకప్పను ప్రత్య
క్షమై అనేక కాలములు ఋషుల చేత పూజలు
కొంటూ ఉండిరి.

తరువాత వైవస్వత మనువుయొక్క
ఇరువైయెనిమిదవ మహాయుగమందు కలి
యుగమున చంద్రవంశపుత్రుడైన జనమేజయ
మహారాజు రాజ్యం పాలన చేస్తూ ఉండినప్పు
డు మహాక్షేత్రములయొక్క దర్శనార్థమై యాత్రా
పరుడై తిరుపతికి వచ్చి శ్రీవెంకటేశ్వరస్వామి
ని సేవించినంతట ఆ రాత్రి రాజుకు స్వప్నమై
నంతట స్వామి ఆజ్ఞానుసారముగాను జనమే
జయమహారాజు పెరుమాళ్ళకొండమీద ఉన్న విగ్రహా
ము శోధించి విగ్రహమున్నది ఆ విగ్రహానికి
తిరుమలకు వాయవ్యం పది ఆమడ మీదను
ఆంజనేయక్షేత్రమందు ఆ విగ్రహానికి దేవా
లయం కట్టించి ప్రతిష్ఠ చేసి అందుకు ఉత్తరం
ఈశ్వరదేవాలయం కట్టించి లింగం ప్రతిష్ఠ
చేయించినారు. ఈ స్థలం తిరుమలకు ఉత్తర
ద్వారమని ప్రాకృతం దేశీయం తెలుగుభా
ష తెలూ తరిప వెంకటేశ్వరులు అని నామాభి

ధ్యానము నిరంతరము చేస్తూ తదాకారభావం చెందని చిత్త
ముఖ్యమైనా భక్తులు వచ్చేవారు మొక్కుకున్న మొక్కు
బడులు తిరుమలలో చెల్లించవలసినవి యీయాత్ర
ముందుగ వెళ్ళేస్తే తిరుమలలో సన్నిధిలోనే చె
ల్లించవలెనుగా స్వామికి ప్రీతి అవుతున్నది. ఆని
కాలదేశ విదర్భ విహారాల వలన తిరుపతికి పోవడాని
కి ఆసందర్భం సంభవిస్తే ఆ స్థలముందే కొం
దరు మొక్కుబడులు చెల్లించేవారు. ఇందుకు దక్షిణ
భాగమందు రెండు పరుగుల దూరమున శ్రీర
శైలమనే పర్వతముపైన వకటి పుష్కరిణి కలదు
ఇందుకు ఉత్తర భాగమందు స్వామి పుష్కరిణి
కొండపక్కను కొన్ని శిలలపైన పూర్వమందు శ్రీ
స్వామివారు సంచరించిన నాటి పాదముద్రలు
కలవు పుష్కరిణికి ఉండుకు దక్షిణం స్వామి పుష్క
మున ఉత్తరపు వున ఒక చిన్న పర్వతమందు తుంబురు
కోన అనే కోనయందు కొండపైనుంచి
నీరు ఊట దేవ జలపాతముకు పశ్చిమ భాగము
నుంచి పైన వాళ్ళు విష్ణు పాదములకు పశ్చిమభా
గమునుంచి కొండదిగి వచ్చు భూమియందు వకవం
కగా ప్రవహించి కడపకు పెద్ద గంగ ముందు స్వా
మి పుష్కరిణిలోనే పడుచున్న అనుసంగము అవు
తున్నది. పైన చెప్పిన దేవ జలపాతమునకు ఉత్తరభాగ
మందు స్వామి పుష్కరిణిలోనే పూర్వమందు
శ్రీ గురుమహర్షి తపస్సు చేసినందున తిరుమల
స్వామి ఆయనకు సాక్షాత్కరించెను కనుక పవిత్ర
యం వల్లను అదిమ వశేషములని అక్కడ వెలసి

శిల ఉండగా ఆ శిలకు జనులు పూజ పునస్కారము
లు చేయుచుండేవారు. ఆ శిల ఉన్న స్థలమందే
కొద్దిపాటి దేవాలయమును నిర్మించి ఆ శిలకు
పోలకొండ రాయడనే పేరు నియమించుకొని తదా
L34 రభ్యమున్ను ఇదివరకు ప్రతి శని వారమున్ను కద
ప దేవాలయము యొక్క ప్రజలు పోయి పోల
కొండ రాయని పూజపునస్కారములు చేస్తున్నారు
జనులున్ను మొక్కుబళ్ళున్ను చెల్లించుకొని ఉత్స
వాలున్ను నడిపిస్తూ ఉన్నారు. ఈ పర్వతమునకు
గిర్వాణము తోం శ్రీశైలమనే నామము ప్రసిద్ధం
తెనుగు తోం పోలుకొండ మల అని వాడుతున్నారు

ఇదిగాక కదప వెంకటేశ్వరుని దేవాలయ
మునకు ఉత్తర భాగమున అరపరుగున పూర్వాభి
ని అయి పినాకినీ నది ప్రవహిస్తూ ఉన్నది. అప్పు
డు కదప దేవాలయమునకు నియమించిన అర్చ
కులు మొదలయిన పరివారకులు దేవాలయ సాం
నిధ్యమందులనే గ్రామములు కట్టించుకొని ఉండే
వారని మరిన్ని కొందరు బ్రాహ్మణులు దేవాలయంతో
స్వస్తివాచక వేదపారాయణము మొదలైన నిమిత్త
ములకు అగ్రహారాంకితం వారివారికి తగిన వృత్తు
లు యేర్పరచి దేవాలయ సాన్నిధ్యమందు అ
గ్రహారం నిర్మాణం చేసి బ్రాహ్మలకు ధారాగ్రహీ
తం గాయిచ్చి ఉంచినారు అందుచున్ను దేవర కదప
అనే గ్రామాభిధానమే ప్రశస్తం అయినది. తదా
రభ్యమున్ను పాండువంశస్థుడైన నందన చక్రవర్తి
రాజ్యభారం చేసేవరకున్ను అగ్రహారం యధాను

త్రముగాన దుర్గం ఉండెను. దేవాలయమును
జీర్ణోద్ధారం చేయించినారు.

తర్వాత మరికొన్ని దినములకు బ్రిటీషు
విత్తవ్యవహార భాగ్యము వారంభము మొదలైనవారు
రాజ్యభారం చేసేటప్పుడు సర్వదేవబ్రాహ్మణులకు
యధావిధిగా పూజా పునస్కారములు నడిపిస్తూండిరి.
ఈ దేవాలయమునకు ఉత్తరభాగమందున అర
పరువు దూరాన పినాకినీనదికి దక్షిణం పరువు దూ
రమున ప్రారకొండ కొండకు పశ్చిమభాగమందు
కదప అనే నామము కలిగిన గ్రామం ఉండగా ఆ గ్రా
మములో కొందరు కాపులు చేరి పొలంసాగు చేసు
కొని ఉండేవారు అక్కడికి దక్షిణభాగమందు
నైర్ఋతి మూలను విశ్వేశ్వరుని దేవాలయమున్ను
కలదు. మరికొన్ని దినములకు పినాకినీనది ప్రవాహం
విస్తరించి వచ్చి ఆ కాపులు ఉన్న కదప కొట్టుకొనిపో
యెను గనుక ఆ స్థలమందు కొందరు జనులున్న
ముల్లతిపాండి పాండు అయినది.

తరువాత నాగ్లరాయులవారి దినము
లలో గ్రామమునకు నైర్ఋతి మూలను వెంకటేశ్వరుని
దేవాలయమునకు ఉత్తరం ఉప్పరవాండ్ల వెలిడలు
ఉండగా దాన్ని పదరం తమేర్పరచు లో ఉన్న గ్రామా
నకు ఏడాగ్నేయమందు వినాయకుడు బసవన్న
ఆగ్నేయమందు గంగాదేవి దక్షిణభాగముల పశ్చిమ
ల్లో వచ్చి నిర్ఋతి చంద్రశేఖరస్వామి వరుగాదికల్లు.
బ్రహ్మేశ్వరుడు వాయువ్యమందు మూవల నల్లమ్మ
ం పేరకుదిత్తులున్న మల్లికార్జునస్వామి ఈశాన్యము

జాంబవంతుడు యీ ప్రకారం శిలారూపముగా
అష్టదిగ్బంధనం చేయించి గ్రామంనిం పుచేసి ఈ
గ్రామానకు నన్ను పేరుచేసిన ఉన్న కడప అనే గ్రామ
నామమే జనులు ప్రఖ్యాతిగా వాడుకునేవారు.
ఇందుకు దక్షిణం వద్ద చెరువు పుష్కరిణి తవ్వించి పైనవారా
సిన పాలుకొండ పర్వతము నించి వచ్చే నీరు జారెడు
ఉత్తరం పర్వతములగుండా బనగాడి పెద్దగాడినుంచి
వచ్చు వంక వచ్చి కడపకు దక్షిణం ~~~~ బ్రాహ్మణ వంశీయుల
వల్ల పేర్కొంబడిన భూములకు నీళ్లు ఉపయోగ బుగ్గలని
నామము కలిగి ఉత్తరంగా ప్రవహించు ఆ బనగాడి
పెద్దగాడినుంచి వచ్చే వంక కలిసి దక్షిణంగా ఆ బుగ్గ
వంక నీళ్లు యీ పెద్ద వంకకు వచ్చేలాగున చేయించి అందు
చేత నారాంతంబుమున్న ఫలసస్యం ఉండేది. పూర్వం
ప్రవాహాంతో కొట్టుకుపోబడిన కడపకు జనులు పెద్ద
పాడు అని మిట్టి భూమికి పేరున్నూ తగ్గుపడిన భూమికి
చిన్న పాడు అనేదిగానున్న జనులు వాడుకుంటున్నారు.
ఈ దేశానకు మునుపటి నాడు అనే వాడుక కలదు.
ఈ వంక నీళ్లు వెల్లువలగాని వచ్చేదికట్టు కొమ్మునీళ్లు
పైగా కడప చెరువు కడపకు పడమట పినాకినితో
సంగమం అవుతూ ఉన్నది.

తరువాత భువనైకమల్లరాజు కొన్ని దిన
ములు ప్రభుత్వం చేసెను.

తరువాతను జగదేకమల్లరాజు కొన్ని దిన
ములు ప్రభుత్వం చేసెను. కొండపొలము తాలూకా శివపురం
…శకం ౯౯౧ శాసనం ఉన్నది.

తరువాత త్రైలోక్యమల్లరాజు యితనికి

త్రైలోక్యమల్లభ రాజు అనిన్ని నామము. ఈ రాజు
రాజ్యభారంమే పూర్తి ఉండగా తనపకు పశ్చిమంనా
ల్లు పరువుల దూరమున త్రైలోక్యమల్లభా పుర అనే
పట్టణం కట్టించినాడు అని ప్రసిద్ధి జనులు వాడుతు
న్నారు. ఆ గ్రామం కామలాపురం తాలూకాలో
చిన్నతవల అయిన పట్టణం పాడు అయిన వస్తువు.
అందుకు వల్లూరు అనే నామము కలిగి ఉన్నది.
ఈ త్రైలోక్యమల్లరాజు గారి ప్రధాని త్రిమల్లయు
అనేవాడు తనపకు పశ్చిమం మైలు దూరపు పులదూ
రము పినాకినీతీరం పుష్పగిరి మహాక్షేత్రమందు
లోగడ జనమేజయ మహారాజుచేత ప్రతిష్టితం
అయిన చెన్నకేశవస్వామి దేవాలయం మరియుల విగ్ర
హములన్ను శిథిలము పోయి ఉండగా తిరుగా ప్రతిష్ట
చేయించి ఆ చెన్నకేశవస్వామి దేవాలయానికి సర్వ
తము తొమ్మిది పాత్యమార్గం సోమనాల్లపైన పాత్రి
కస్తూరం అరవగ్రంథాక్షరాలతో శాసనం వేయించి
నాడు. ఆ శాసనం యొక్క సారాంశం యిందు దిగువ
వ్రాసినాను.

స్వస్తి సమస్తప్రశస్తి సహితం శ్రీమన్మహామం
డలేశ్వరం త్రైలోక్యమల్ల మల్లదేవ మహారాజుల
కల్యాణి నెలవీడు నల్లు సుఖసంకథా వినోదనం రాజ్యం
చేయుత్తరములు తలాపిడపూర్వ భావిక ళష్ట
శ్రీమన్మహాప్రధానం నాగినేనపటితే బాణాదచాముత్తం
మ్మయ్యంగారు శతవరుష సంసిరదె ఊడునేయు
౧౦౦౭ సిద్ధార్థి సంవత్సరద మార్గశిర ౧౧ బృహ
స్పతివారదందు శ్రీపుష్పగిరిన రుద్రపాదకదక్షిణ

భాంగదల్లు కేశవదేవర ప్రతిష్ఠయుంమాడి దేవాలయ
ప్పంమాడిసి దేవర త్రికాల పూజకై వేదక్షేం నందాదీ
విభిగం తాగెదివల్యూరు పదవలు అరువిడ
పాళ బల్లి యుబదగలు భాంతలు .... త్రుల
మాన్యాలను అంతవుత్తరు ౧౧ వంకెట్టి తాలి ధర్మ
ప్రతిపాదిసవరు॥

ఇందుకు దిగువ ఉర్దవగ్రాంధాం శ్వరయులతెలా
వ్రాసి ఉన్నది. అందుకు దిగువ స్వదత్తాం పరదత్తాం
వా అనే శ్లోకం ఉన్నది.

ఇదిగాక ఈ ఊళ్ళు ప్రభుత్వం తోనే ఉండబన్న
కేశవస్వామి దేవాలయమునకు ఉత్తరం దక్షిణ దేవళం
వద్ద పాతికన్నడ అక్షరముల శాసనం ఉన్నది. అందు
లోగుండేది దిగువ వ్రాసినాను —

స్వస్తి శ్రీమద్బాహుక్షత్రి ప్రతాప చక్రవర్తి ఖగదేక
మల్లదేవ కాలద ముందిద .... త్రిపేయ శక సం॥
ద .... చైత్ర మాసద విషు సంక్రాంతి నిమిత్త
వాంగి శ్రీమన్మహా మండలేశ్వరం త్రైలోక్యమల్ల
మల్లదేవ మహారాజరు పాంనపాడ ముతికినాద
నాల్ట పా .... రవుణేయు సాంయుక్తం శ్రీపర్వత దక్షి
ణద్వార ప్రష్టగిరి యుస్థానద శ్రీ ప్రష్టగిరియ నా
గేశ్వర దేవర్గె ప్రతిపాలక ఆద శంకరగొండల్లకెవారె
.... వయ్యార్కరిది ఆదపాదక్షేయులు బకల
జయగర్గె ధారాపూర్వకం మాడి బిట్టిత్తె దెమెనిగరం
మత్తరు ౧ నిరతల దెంరెమ్మోందనారం పాంతదరు ప్పొం
డదరి ధర్మవం ప్రతిపాలిసరు ప్రతిపాలిసధర్మ
వంత దిదవరు॥ స్వదత్తాం పరదత్తాంవా॥ అవే శ్లోకం

ఉన్నది. గంగాలయము మరియు సాంయుళ కవాలయు
కైలింద దాగిన॥——

తరువాత ఆనంవ మల్లరాజు రాజ్యం
చేయుచుండగాను రౌద్రి సంవత్సరమున నైలూం
రుపాదపాండు యూరోరం తంగాత్రిమములు పుష్పు
గిరి సంబంధమైన బంటలపు తగ్రారు గ్రామానికి
తూర్పుయుం శ్రీశ్వర దేవుని కెల్లు ఆదేవళం
లో శిలాశాసనం వేయించినారు అందులో శకం
లేదు. ఇది సాకె యూరాజు ప్రభుత్వం లోనే
కలుకద పురవరాధీశ్వరుండైన మురారి కేశవ
రాజు సోమదేవ రాజు యింద్రేశ్వర దేవరకు
వెదురువెళ్ళు అనే గ్రామం యిచ్చి పైన వ్రాసిన
శాసనంలోనే వ్రాసినారు. యీ శాసనంలో
మధ్య మధ్య కొన్ని అక్షరములు శిథిలమైనవి
శకం లేదు. సంవత్సరం మాత్రం ఉన్నది. గాని
దు— - -   ఈ తాలూకు తంగటూరి గ్రామంలో
యీశ్వరుని దేవాలయం వద్ద పైన వ్రాసిన ఆనం
వ మల్లరాజు శాసనం వేయించినారు. అందులో శకం
౧౦౨౩ ప్రమోదూత్పత్తి సంవత్సరం అని ఉన్నది గనుక
పైన వ్రాసిన యింద్రేశ్వరుని దేవాలయంలో ఉన్న శా
సనమందు రౌద్రి సంవత్సరముకు శకం ౧౦౭౨ అవు
తున్నది. ఇంద్రేశ్వరుని దేవాలయము ముందు ఉన్న శా
సనం దిగువ వ్రాసినాను.

స్వస్తిశ్రీమన్మహామండలేశ్వర భుజబలవీర
నారాయణాని సంక్రాంతాపు కలుకద పురవరాధీశ్వ
రుండైన మురారికేశవ దేవ మహారాజు సోమ

దేవరాజు న్ను పుష్పగిరి యింద్రేశ్వర దేవరకు వ్రాయిం
క్రైవస్తి విభవ సం॥ ఆషాఢ శు ౧.. సోమవారము
నాడు దేవరకు అంగభోగానకు . . . . . ధారాపూర్వ
కముయిస్సిమి ఆప్రభవసం॥ కార్తిక బవారము నాడు
స్వస్తి శ్రీ మన్మహామండలేశ్వర . . . మల్లదేవమ
హారాజు యింద్రేశ్వర దేవరకు యిచ్చినది ప్రతిష్ఠ
నాధ దేవుండు యింద్రేశ్వర దేవరకు అంగభోగా
నకు యిచ్చినకైమ్ములూరు రాత్రిసం॥ వైశాఖ శు
తృతీయా నాండు మెుత్తి యిచ్చె నేయుంబపొల్లె
పాడు యిచ్చెను.

తరువాతను నల్లసిద్ధి బాదరాజు నెల్లూరు
పట్టణమందు రాజ్యంచేయుచుండగాను వేలూ
రి బ్రహ్మారెడ్డి అనే ఆయనకు దపకు పశ్చిమం నాల్గు
పరువుల దూరమున జెనూర్ని తాలూకు నతాన
గంగనపల్లె అనే గ్రామం క్రింద యారెడ్డి వకపల్లెకట్టి
ం అక్కడ దేవాలయము వున్న కట్టించి అం.దుకు వేలూ
రు అనే సామాన్య ధాన్యము చేసే వారికి రెక్కన్నగారు
మములు వున్న వెల్లుతూ వుండెను. ఆ బ్రహ్మారెడ్డి
అక్కడ కోడు కట్టుకొని వుండి కలప వెంకటేశ్వరునిదే
వాలయానకు పడమర వని వెల్లి సాగుతూండు పాల
చినం చెరువు బలపడి పోయి వుండగా అది కట్టించి
అందుకు పైన వాలాయబడిన వంకే బగ్గ అనే నావు
ధేయం కలిగి భైరవమహాముని నామముతో
భైరవునది అనిన్ని నామము ఆ ఉదకం కొందనుంచి
శాకుట్టు యీ వెంకటేశ్వరుని దేవాలయునకు
దక్షిణం పరువు దూరమున భూమి లోనికి బుగ్గగా

ఉంటె ఉత్తరాన్ గా మిని అయి వస్తూ ఉన్నది
గనుక అందుకు బుగ్గవంక అని వాం దంకబడినది.
ఆవంక నీళ్లు కొంతవంకకు పోనింబున కొంత నీళ్లు
యూరెండబు వెర్వ్వలకు వచ్చే లాగున వేసి ఉండి
నర్తేడు ఆ పెర్వ్వనించి తెగి పోకుండగా శ్రమ్మ
వారు ఆ (శ్రీ) వ్యాసరాయ తీర్థ స్వప్నంలో వచ్చి నరసింహ
యంత్ర వేయవని అడుగగా యెవ్వరి నియంత్ర
వచ్చినని చెప్పగా కొంబ బహుబం తాత్రాసములో
చెమను ఆ (శ్రీ) వ్యాసరాయ తీర్థకి పెద్దంక మ । మన్న అంకమ్మ
అనేయిద్దరు కెంపమాత్రు లు కలిగి ఉండిరి వారు
తమ తం(డ్రి) చెప్పగా ఉండేదియుంబు అతనిమనో
భావం తెలుసుకున్నవారై త్రం(డ్రి) తోమచెప్పిరి గదా
నిద్రాయుంల మంత సేయవలసినది. మ మిమ్మునచెప్ప
రిసైనా ఆ లయంత్ర వేయవలసినది తెలం వరూ ఉన్నయిను
లను గంగాభవాని ప్రతిగా యంత్ర మనేదిగా
మనవి చేసి ఈ యిద్దరు అక్క చెల్లెండ్లు ఆ మేమవారం
లసామ్ములు ధరించుకుని పెద్ద్యలో ఉత్తరంగా
నిలవబడి నందున మన్ను పైన వేసి వారిని వేయుంబ
నారు గనుక పెలవ్వ తెగక నిలబినది. ఈ పెద్ద్య లు
(శ్రీ) వ్యాసరాయ తీర్థ కట్టించినది కమాత్రలను బలయి
చ్చినదిన్ని ఊసు లు బహుం ప్రసిద్ధిగా వాంఛుతున్నారల
అయితే శతసంఖ తెలంయదు. అయితే యీ (శ్రీ) వ్యా
సరాయ తీర్థ వారు సిద్ధవటం తాలూకు అవం షాంబా
యుంకట్టు తలాకై ప్రభువుల వీడు అనేగామమాన
నగ కృత కట్టించుకొని యీ ప్రదేశమందలరాజ్య
మియున్న దేసమ్ము ఉండిరి గనుక ఆ గామమానకు

ప్రభువులవీడు అనే నామాభిధానము కలిగినది.
ఆ ప్రభువుల వీడు గ్రామానకు ఉత్తరం పడమర
దూరమున బదవేలు తాలూకు పత్తాళై పందివీడు
చెఱువుకు గ్రామ నైఋత్యం పాదుగా ఉన్న శివాలయం
వద్ద శిథిలమైన వాశకన్నడం అత్యధికము తెలుగు శాసనం
ఉన్నది. ఇది దిగువ వ్రాయబడినది.

శ్రీ మహా సామన్త గోల్కొండకాల ముందు స్వస్తిసమ
స్త ప్రశస్తిసహితంబైన నల్లసిద్ధరాజునాడు ఇ
వ్వానిరాయకుని రాజ్యమునందు శ్రీ మద ప్రభువులు
ఇవ్వారెడ్డి పయునిరెడ్డి ఎల్లనాంతపరెడ్డి యున్న
గోష్ఠి నుండి తనతల్లితం డ్రులకు పుణ్యము
గాను శ్రీ సిద్ధనాథదేవునకు సర్వమాన్యముగాను
ఇచ్చిన వీసాలు గ్రామకెవ్వరు అన్యాయం తలం
చినా గంగకూలుతం గోవులు వధించిన పాపాన
బోగలరు. సామ్రాజ్యకులు జీవు బయు గన్నబోయ్య
శ్రీ శ్రీ శ్రీ ఇవ్వారెడ్డి జీవు మున్నవరలకు మా
యం డు___ అయితే యిం దులో శకవ
ర్షం లేదు. యీ ఇవ్వాయరెడ్డి నల సిద్ధి చోళ
నాడు ప్రభుత్వంలో తెనిపైన వ్రాసిన శాసనము.
దు వ్రాసియున్నది గనుక యీ నల్లసిద్ధి చోళ
రాజు నెల్లూరి పట్టణమందు రాజ్యం సేయుచుం
డి నట్టి ప్రాయితాలూకు పొత్తపి రాజధానియం
దు వున్న మల్లదేవుడు సోమదేవుడు వీరిద్దరు నల్ల
స్త్రైలం బుగారి ప్రధాని సంధి విగ్రహ శిఖనాదిపాగ్గ
డం పోతన పెగ్గడ వీరు యుద్ధముచేసి విరళక్ష్మీ
తైలైని శక ౧౦౮౯ ప్రమాది సంవత్సర మాఘ శుద్ధ ౧౨

శ్రీమల్లికార్జున పర్వతే చతుర్ద్వారంబులయందున్ను అ
ఖండదీపములు వెలుపట్టంబులు మేలుక బులు
పెట్టినారుడు. ఇదిగాక రేమనవెంగడికి దానధర్మం
బకు ధర్మములుగాను వారికి సుప్రసిద్ధమైన సంధివిగ్రహం
కొరకున వెంగడు శివవిష్ణుప్రతిష్టచేసి పదివంది
బ్రాహ్మలకు వృత్తులు ఉన్ను శిద్ధవటం తాలూకు
శిద్ధవటానకు తూర్పు కాంగలపానికి దక్షిణం
పెండుగా ఉన్న దేవాలయం వద్ద శాసనవేయించి
నారు. అదిదిగువవ్రాసినాము.

శక వర్షంబులు ౧౦౮౧ ప్రమాది సం॥ మాఘ
శు ౧ శ్రీమన్మహామండలేశ్వర కాంచీపుర వరాధీ
శ్వర భుజబల వీర నల్లసిద్ధినాగ మహారాజు నెల్లూ
రి పట్టణమందు సుఖసంకథా వినోదంబున రాజ్యం
చేయుచుండి దిగ్విజయ కాంక్షను మెత్తరాగా వా
రి పాత్రపదేశాధీశ్వరులు మల్లసోమేశ్వరదేవరాజు
లతో కాంగలపానిదక్షిణ తమ శ్రీమన్మహాప్రధానులు
సంధివిగ్రహం రేమనవెంగడు సంగ్రామరంగంబునం
దు వీరభటులతో కూడి యుద్ధంబుచేసి వీరావ
తారుండై సంధివిగ్రహం రేమనవెంగడు నిలువబో
యి డి మల్లిదేవుని విరదుని జైసి సోమేశ్వర
దేవుని యుద్ధరంగములను చేవురు బంధనముగాను
చేమవ పాడిబ స్వర్గస్థుండై పోతనవెంగడు వైత్రం
త్రపాడిబ పోట్లపది వజ్ర లయలత్తు నల్లసిద్ధిరాజు
నకు ఉన్ను తమకున్ను తమ అన్నరేమగావెంగ
డకు ధర్మముగాను మల్లికార్జున నమునందు పర్వ
తమతచర్ద్వారంబునందు అఖండదీపంబులు పట్టంబులు

వేలు కట్టించెను. కేవలం వెంగదేశ దారమా
బకు ధర్మముగా వారి సుప్రత్యుడైన సంధి విగ్రహాం తా
మన వెంగడు .... శ్రీ విష్ణు (ప) తత్త్వపెసి పదుంద్రు
బరాత్నాలకు వట్లులు కెట్టిరి. ప్రండుకు దిగువ
బాలబాండు అక్షరాలు ఉన్నవిగాని శిథిలమై
c 37 పోయినది. ఈ నల్లసిద్ధి బాగా రాజు శకం యీ
శాసనంలో ఉన్నది కనుక పైని వ్రాసిన వేయుంటి
వార్చి రెడ్డి యీరాజు గారి తేలు బడిలోనిదే ఉండెను
యీ ఇవ్వారెడ్డి అనే వారి పై రెడ్డి రాజుల వంశీకు
లు అనిస్త్రీ వాళుక శరీర వంశీకులు పై రెడ్డి రాజులు
పైన వ్రాయబడిన సిద్ధవటం తాలూకు వెళ్లా [illegible]
ప్రభువుల విడులో నిలుచున్న మండపూరు అనే గ్రామం
లోనున్న తమను గలు కట్టుకుని ఉండి యీ దేశం తమ
లు తూ ఉండిరి.

తరువాత బళ్ళారి బిజ్జల రాజు ప్రభు
త్వం చేస్తూ ఉండగాను పుష్పగిరి వద్ద ఉన్న యింద్రేశ్వరు
నికి శకం ౧౧౦౪ శుభకృతు సంవత్సర వయనకావలం
పురం తాలూకు తెంకుంరి లోనైన తూర్పున బసు
రి రాజుగా మనే గ్రామం సెంపిమితి యిట్లు వా వెన్నద
అక్షరములతో పైని వ్రాసిన యింద్రేశ్వర దేవాల
యమందు వేయించినారు దిగువ వ్రాసినాను.

స్వస్తి యనేక మహా .... తెళ రాజా
ధిరాజ పరమేశ్వర .... వంశోద్భవం వృష
భలాంఛనం పల్లవకుల తిలకం భారద్వాజగోత్ర
లలాటాక్షమంత్ర [illegible] భద్రక [illegible]
ప్రభు జనా [illegible]

చిక్కాదేవిలబ్ధ వరప్రసాద శ్రీకరి ప్రస్రుపతిమణి
మకుట సంఘృష్ట చరణయుగళ కాంతుర్కా
గ్నిజ్రు ధర్మప్రతిష్ఠిత దిక్పాలయా త్యాధ్యర్త దుర్మ్య
స్త్రో కాదుది వంశావతారనుం నిరంతర సత్కీర్తి
త విశుపాప్పతుమ ధుర భాంషగాను మునవరత
ప్రాసన్నవయుణ   మండళం హతర దానసము
త్పిత ధవళయశోలపారి యిలు హర ప్రారిత విశంకి
సాదున. దళపంగాంబి వంవతాఠ్వి దాయక
రక్షసనో ఏకాంగ వీర నో ... శ్రీమన్మహా
మండలేశ్వర త్యాగసముద్ర భిళప్పరి భిష్టిగా
దేవమహారాయలు శకవర్ష సాసిరద నూరనాల్గ
నెంటు శుభకృతు సంవత్సరద ఆషాఢ బహు
ళ అష్టమి వడ్డవారదం కర్నాది సంత్రమగావ్య
తీపాంతకకిసే దాంగే శ్రీపర్వత పశ్చిమ బ్బాయం
యిత్నే కృష్ణగిరి యలభి నదీతీర స్థాయం భూలిం
గ మిం త్రీశ్వర మహాసిద్ధనాథిపతి గళమప్పు
సతలతి వన పుత్రు రు పాతేయు మల్లయ్యంగళ
రపాంకర్క యింత్రీశ్వర నిత్యనైవేద్య సత్రప్రభా
త తరాంగదేవ సంకల్పవాంగి తన్నాళ్వ ముళికి
నాంట కెంటూర్లల్లి ధరమూ తబాంబసుర రాఉగా
బందే సప్పధారా పూర్వకం మాడికొట్ట వృత్తి॥
స్వదత్తం పరదత్తం వా యో హరేతి వసుంధరాం॥
షష్టిర్వర్ష సహస్రాణి విష్ఠాయాం జాయతే
క్రిమిః॥ కదదా తనివాంబాంర్ర ॥ స్వస్తి సమ
స్త ప్రశస్తిసహితం శ్రీమన్మహా ప్రధానం తత్సరాజ్య
నాయకరు ఇంత్రీశ్వరం దేవర్గె నిత్యనైవేద్య

నైవేద్యానికి కలయిరాయకల్లు ధారా పూర్వ కం చేయాడి కెయ్యప్పి గారి కెయిందు-

---

నెం 38 తరువాత సింహాద్రి భూపతిరాజు రాజ్యపాలయి యుండగాను అతని ప్రధాని లక్ష్మీదండనాయకుడు పుష్పగిరిలో వున్న వైద్యనాథస్వామికి అంగభోగానకున్ను అన్నసత్రానకున్ను తనపేరుతో లక్ష్మీపురమని గ్రామమంకట్టించి వైద్యనాథ స్వామి దేవళంలో శాసనం వేయించినారు. అందులో శకసంవత్సరం లేదు. అందులోని సారాంశం దిగువ వ్రాసినాము-

" స్వస్తి సమస్త ప్రశస్తి సహితం శ్రీమన్మహాప్రధానం సమస్తసేనాధిపతి అనేకదేశాధిపతి సకలలక్ష్మీపతి బహుతరనియోగాధిపతి గిరిదుర్గమల్ల పశ్చిమరాయ భజబదేవర.... పట్టి త్రిమ[illegible]త్ప్రతాప చక్రవర్తి శంకరదేవ దక్షిణ భుజ దండ సాధన నాయక నాయకుడు లక్ష్మీదేవ దండనాయకరు శ్రీపర్వత దక్షిణ ద్వార ప్రద్దెశదల్లి శ్రీగిరి పాద పర్వత... శ్రీపుష్పగిరియ పంచనదీ సంగమ దానికి పశ్చిమద ప్రదేశ దల్లి శ్రీవైద్యనాథ దేవర్గె అంగభోగ రంగభోగం లంగరా .... దేవరికెంట్టి ఆ వారి సత్ర... డు వత్తసాగి లక్ష్మీనిలయ బెంబ తన్న పెసర నల్లి పురవం మాడిసి తన్న ఆయురారోగ్య ఐశ్వర్యాభివృద్ధిగళు పుత్ర సంతాన యోగ్ తత్పుర సు పుత్ర మవ..... . శివ సేవ మహా మాంగల్య

కెలుట్టు సవూదిష్ట (శ్రీ) లక్ష్మీదేవ దండనాంయకతిగె వుంగళు మవాల్(శ్రీ)(శ్రీ).

తరువాత నసింహాభూపతి వరుషం ౨౦ ప్రమాదిసంవత్సరాలుగా భుజబలవీర మల్లరాజు రాజ్యపాలనచేస్తూ వుండగా నప్పైన పాలశనయంత్రేశ్వరునికి కొంత ధర్మంచేసి ఆదేవళంలో వాళ్ళే కన్నడ అక్షరమయితో శాసనం వేయించినారు. ఇందులో శకం లేదు. సింహాణ వరుషం యిరవై అని వ్రాసి వున్నదాని బళ్ళగొరాజు ఏలిన తరువాత త్రయ్యనరాజు యీశాసనంలో బళ్ళగొ తలెగాండ గంఢం అని విశేషంగా వ్రాసి వున్నది. గనుక బళ్ళగొరాజుకు యీ భుజబళవీర మల్లరాజు బయింబ అతని శిరచ్ఛేదము న్ని చేసినాడు సింహాభూపతి యేలిన తరువాత భుజబలవీరమల్లరాజువారు యేలుబడి యుండుకున్ను యీ శాసనంలో మధ్యమధ్య కొన్ని అక్షరాలు రాయి పెళ్ళు లేచి పోయినది. ఉన్నది మనవ వ్రాసినాను.

స్వస్తి శ్రీమతు యాదవ నారాయణ ప్రతాపచక్రవర్తి సింహాణదేవ వరుష ౨ దనేయ ప్రమాదిసంవత్సర జ్యేష్ఠశు ౨ ౩ బృహస్పతి వారదందు స్వస్తి యేనెక భూరిలక్ష్మీ వుంగ ప్రాంతనిబ
[redacted] వర్ణ్యబ యువర యేంత
గంగాంతీర అపార యమూత్తి, తన్నధ్య(శ్రీ) మదీశ్వరం
మహామైర పురతా సవాప్రబావబు

ప్రతాప   సువర్ణయ సువర్ణత్య వం వి
శేక వుగాం   శరసువర్ణ ధ్వజ విరాజ
మాన   రామ మాంల పర తాగిలిత సింహా
స విసమర ప్రచండ విజుం   నప్రచండం
కార వివర్త్య తనయు   రాం ఖండత్రగాం
డం సత్యరామేందు నాబాంధ్ర యెసాంఖ్యం వయు
ని జీ వంగంభీర గభీవంమ్మ   శరణాగత వజ్ర
పంజరం లకె విలదిశుం పరంగతి వనువు విం
మొత్తరుంధ పాదతీర్థ ఆలి విరవం పరబశక్తి
తాంత నేతర   కకోం దశంత్రి ఖంరెవ

కేరాణె యూంపర బ్ర బ్లుశితరెగాంధగంధ
వాంతియు అరసనం సర్వ సర్వ సుాంతం కాల్గెయు
కధిక పరబశ సాధకం నాంమాంది సమస్త ప్రశస్తి
సహితం శ్రీమన్మహామండలేశ్వరం ఖుఖుబల
వీర మల్లిదేవర సరు శ్రీమతు దాక్షారామ శ్రీప
ర్వత దక్షిణం వారణాసి   యుండొరో
శ్వరదేవర   కొలితాయం దాన
మాడి రపత ఉర్ధర్మవుు వి దిశదవరు బాల్రక్క
రెరుమం ఆకొలితాయు వంగంగె యు దాక్షం
వారణాసి వు శద వం వవ పొంతకత్రె సల్లువరు॥
సవ దత్తం పరదత్తం॥ అనే శ్లోకం ఉన్నది.
ఇదం కదసి దాంత శ్రీరదాం వ యుక్తన వుగయుల్లా
బాంరవ్

తరువాత తెలుగు కన్నడ దేవనాగరి ప్రభుత్వం
లోపుష్పగిరి దేవస్థానమునకు కొంత ధర్మం చేసినట్లుగా
ఉన్నది. గాని శతసం॥ లేదు. ఈ తెలుగు కన్నడరాజు

విజయనగరం కృష్ణరాయలు కాదు. తత్పూ
ర్వం పోలె కృష్ణదేవరాయలకి ఉండెను. ఈశా
సనం వారి కృష్ణదేవ మహారాయలు: ప్రస్తుతం చెన్నకేశవ
స్వామి దేవాలయానకు ఉత్తరం నందీశ్వరుని
దేవాలయం వద్ద శాసనం ఉన్నది వాటి సారాం
శం క్రింద వ్రాసినాను.

స్వస్తి సమస్త భువనాశ్రయం శ్రీ పృథ్వీవల్ల
భం పరమభట్టారకుల పత్రవర్తి శ్రీమత్ కృష్ణ
కన్నడ మహాదేవర బాగేవాడి మాత్రి మండలమ
హా ప్రసన్న శ్రీ పర్వత దక్షిణోత్తర శ్రీపర్వత నాగే
శ్వర లక్ష్మీశ్వర శివశాసనం సమస్తదేవర్లే
పిరతేయు ప్రస్తుత యున దుర్వ మాత్రరత్న
లని శ్రమని పిరియకాలు మాస్త్రదేవ ముత్తర
కైయగ్రామం దేవరవల నన్ననదె సోమయమ
ధారా పూర్వకం మాడి కొట్ట స్త్రీధర్మవి
నారా వెండ్ర వెండి ముళ్ళ నాడిసాన్లే
మ పెర్రాంజ్యం గె యుద్వర యాంధర్మవం తిడిసిద
నడిసిదడె ధర్మ మాడిద ధర్మవ కె ప్రవంతిదిసిదెన
దలెవ॥ స్వదత్తాం పరదత్తాం వా॥ అనే శ్లోకం వ్రా
సి ఉన్నది. ఈ శాసనం లో శకసం॥ లేదు. కను
క ఏ దినాలలో అయినదన్నది తెలియలేదు.

తరువాత క.శ పెంట తిరుమలఖా
మనగారాజు శ్రీ పట్టణమందు సింహాస
నారూఢుండై రాజ్యం చేయుచుండగాను సిద్దవ
టం తాలూకు కైతల్లరి పెంటకట్టు పట్టుప
రావి గ్రామానకు ఉత్తరభాగమందు పినాకిని

తీరమున పొడుగాం వ్రాస్త దేవాలయం పట్టిన
శాసనం వేయించినది వారి నకలు తీసి న
వాలుసినారు.

శకవరుషంబులు ౧౧౩౭ స్వస్తి శ్రీ పరగాన
ఒరయూరు పురాధీశ త్రిభువన (త్రి)భువనచక్రవర్తి శ్రీ
ల పృథ్వీశ్వర కాంచి కావేరి తీర కలకాల
కుల రత్నప్రదీపాంకుర కుమారాంకుశ కాశ్యప
గోత్ర, సూర్యవంశోద్భవ వతిరయూరి పురవ
రాధీశ్వర అచలిత లక్ష్మీ నివాస భుజాదర్ప
మండలిక దిశాపట్టి కీర్తి నారాయణ ఉద్దండ
కటకబందకార. రాంబీపుర త్రిపురవరేశ్వర
పృథ్వీశ్వర శిరః కందుకః శ్రీదాన వినోద శరణా
గత వజ్రపంజర అయ్యగసింహాసనారూఢ సమ.
స్త ప్రశస్తి సహితం శ్రీమన్మహామండలేశ్వర
గండగోపాల తిరుకాళత్తి దేవమహారాజులు
నెల్లూరను సంబసంకథానకాం బ్రాహ్మణులు సేయ
గాను పట్టుపరాయి పరశురామేశ్వర దేవరకు
భవసంవత్సర చైత్ర శు ౧౫ గురువారానను
రాహు అస్తమి నీకలు కంత జీయర్లు ఇక్కడి
యర్లు వారి సన్నిధిని ధారవోసియుప్పినది
కల్యాణం మండియున్నట్టుగా వ్రాసియున్నది.
ఈ. శాసనంవద్దనే ఇంకొక శాసనం ఉన్నది.
విభవసం॥ చైత్రశు ౧౫ శ్రీమతు త్రినా
యుడు మంగళా తిరునాయుడు బ్రాహ్మణపెగ్గడ
వీరు శ్రీ.మన్మహామండలేశ్వర తిరుకాళత్తిదేవ
చోడ మహారాజు రాజ్యములో పట్టుపరాయి

గ్రామాన పరశురామేశ్వరదేవరకు మత్తిరం
కలం టంకా ధారాపూర్వకం చేసియిచ్చె రాజాధి
నికుత్తైన కంఠజాయలు బక్కైజయ్యిలు పాంత
ధారవ్రాసియిచ్చినారు యిదిగాక యీయాంబోళ
రాజుగారి సిద్ధవటం తాలూకు సగలపాయ
కట్టు పెండువాయి అనేగ్రామానకు తూరుపు
పినాకినీ తీరమున శాసనం వేయించినారు.
శిథిలమైనది. అందులో యీదిప్రకారం కేంత
బిరుదావళ్ళి వ్రాసి వున్నది. వాండంపరాంశం
దిగువ వ్రాసినాను.

" శకవర్షంబులు ౧౧౪౭ అగునేటి పరసం॥
ప్రవృత్తి వంతర సంక్రాంతి నాడు కతికాళకు పరత్తి
ప్రదీపక గండరగండ శివాని మోదపుర దాతావిత
బగ్ శెగళవా తిరుకాళ తిళకే వుచోళరాజులు
కాంచీనగరమందు రాజ్యం చేయుచుండగాను
శ్రీమన్మహామండలేశ్వర ప్రధాని కామరాజు
కైమారుడు అతితురి పురవరాధీశ్వరుడైన
కాశీశ్వర సాయకుండైన కంఠమనాయకుండు
అరుణార భట్టువారి కైంకూరు అనే గ్రామం
సర్వాగ్రహారంగా యిచ్చెను. ఈ శాసనం మధ్య
మధ్య కొన్ని అక్షరాలు శిథిలమైనది. ఈరాజు
గారు సిద్ధవటం తాలూకు కైతూరిపాయకట్టు
ఓగూరు అనే గ్రామానకు తూరుపు కోటదిబ్బకు
ఉత్తరం శాసనం వేయించినారు అందులోనున్న
యీ రాజు యొక్క ప్రథమం వ్రాసిన ప్రకారం
బిరుదావళి వ్రాసియున్నది. వాండంపరాంశం

దిగువ వ్రాసినారు.

శకవరుషంబులు ౧౧౮౩ వేం విళంబిసం॥ మాఘశు ౧౧ సో॥ సాంద్రం కరితకావేరీతీర కలంకాలకుళ రత్నప్రదీపక వరయూరిపుర వరాధీశ్వర కాశ్యపగోత్ర పవిత్ర కాంచీపుర త్రినేత్ర శ్రీమన్మహామండలేశ్వర గండగోపాల తిరుకాలతదేవ చోళమహారాజులు సంబసం కధావినోదంబున రాజ్యంసేయుచుండగా స్వస్తిశ్రీ సమస్తప్రశస్తిసహితం శ్రీమన్మహామండలేశ్వరం బొక్కదాన్యగండ వీరనారాయణ కొండయదేవ మహారాజునకు నిఖిలతత్వం డైన నల్లసూరప్పనాయుడు పెన్నకు దక్షిణావు
క్షే॥౬౦ ఓగూరన మల్లినాయుడు దేవరకు క్షేత్ర చేసి శ్రీదేవరకు పెరువితందము దీవెలిత్ర యిచ్చినారు.

తరువాత చోళమండలమందలి పశ్చిమ రాజ్యమైన పాతనాడు ప్రాంత.. నాడు శిద్ధవటం సీమలు యేలుచూ వుండగా కాంచీదేశమందు మలుమల్లిదేవ అలమల్లదేవులు త్రిభువారు ప్రభుత్వం చేస్తూ వున్నంతట స్వస్తి శకవర్షంబులు ౧౧౮౮ అధిరరాజేంద్ర దగుడు చోళమండలమందు పైన వ్రాసిన మలుమల్లిదేవ అల్లమల్లిదేవులను జయించి కప్పంతీసుకుని పశ్చిమ తుంగభద్రానదికి ఉత్తరదేశాధిపతి అయిన కులోత్తుంగ రాజేంద్రచోళ రాజునునకికి పూర్వీమకిన్నసం తోషమయితేయుండగా

తన శిత్రప్ప నాయకుని మేనల్లుడు త్రిభువన మారి చిన్న భండారి న్నిసిత్రప్పనాయకుని చిన్న సమస్త సేనాధిపతి అయిన తంత్రపాల పెత్తినాయకుండు తన్నుయు చేకొరకున్న పుణ్యముగ (౭౫) గోపురం కట్టించి సిద్ధవటం కోట లగ్గపాడుగా ఉన్నసి క్షేశ్వరుని దేవాలయం గోపురం పల్లు రాతికి ఆరవ అక్షరములతో శాసనం వేయించినారు. ఈ శాసనం పైన తెలుగు అక్షరములతో త్రిభువనచక్రవర్తి అని వ్రాసి యున్నది.

తరువాత స్వస్తి సమస్త(ప్ర)శస్తి సహితం శ్రీమన్మహామండలేశ్వరం త్రైలోకమల్ల భుజబలవీర నారాయణ అశ్వదుంబరాభరణ కలుకడ పురవరాధీశ్వర శిష్టమహాసిద్ధి సిద్ధదేవ దేవర దివ్యశ్రీ పాదపద్మారాధకుడైన రాయగజ మహారాజుల నిజభృత్యుండైన స్వస్తి సమస్తలోక సంస్తుత్య విభూషా మహేంద్రాలంకృమాన శుద్ధిక విబుధజనమిత్ర వసిష్ఠకులగోత్ర త్యాగ సముద్ర ఆశ్రితజనపారిజాత కామిజనజనకుంత తెంబరగండవిండ సబ్బిసాసాధ్రవగని .. ధ్వరా . . . . దానవార గండ గడిగయుంకకోమ కోదండ పరశురాము రణరంగ భైరవ నారాయణ సింగర ఏకాంగి వీర పాపజపధూర వైరినాయక గోత్రస్తుత వజ్రభుజదండ బలవంతగండ తిప్ప నాయక శర   న వాంఛయు సంవత్సరమంద తిక జగదాంక రారాయ భూపాలదక్షిణాభ్యు

దంతధరను తత్కర్త్రరగండ భాగ్యలతిసాధుని దివ్యశ్రీ
పాదపద్మారాధకులైన బంతి రాం చలాం నాయకుం
డు తన్నేలిన తత్కర్తసగంగరస దేవమహారాజు
లు వృద్ధిపొరాం ఖుల్లిము చేయుచున్న నాటం శకవ
ర్షంబులు ౧౧౬౬ అగు స్వాంగ సంవత్సర పుష్య
శు ౧౩ బుధ వారమయునాడు భాగ్యలతినా ధుని
గుడి గోపురము కట్టించెను   శ్రీ ప్రహా
రంవిదితెను॥ మంగళమహాశ్రీశ్రీశ్రీ॥

ఈప్రకారము ధర్మము చేసి శిలాశాసనం
సిద్ధవటం తాలూకు వతాశే భాగ్యలతి గ్రామానికి
ఉత్తర భాగమందు సిద్ధేశ్వరుని దేవాలయం
ప్రాకారం లోపల్నున ఉన్న గోపురం వద్ద శాసనం
వేయించినారు. ఈ శాసనంలోవున్న
లకసంగరాజు ఎవులు బడిలోని సిద్ధవటం
తాలూకు తక్కులు గ్రామంలో పెద్దమఖరా
జా పక్కెకు ఉత్తరభాగమందు శాసనం వేయు
ంచినారు అందులో మధ్యభాగం లోనున్న
స్థరములు అక్షరములు శిథిలమైనవి అది
ఈలాగు వ్రాసినాము. శకవర్షంబులు ౧౧౭౦ కెలు:
సం॥ స్వస్తి శ్రీమతు శ్రీ ప్రయుంబరాజ్యాధ్యక్ష శ్రీ
యపవిత్ర శ్రీ కృష్ణముపాసిద్ధి దేవర దివ్యశ్రీ పాదప
ద్మారాధకులైన తక్కోలసంగయయ్య దేవమ
హారాజులు   స్వస్తి సమస్త లోక
సంస్తుత్య విభవామంగర శ్రీ భివూనసూద్రక
. . . .   యూంరాతిక రెంక్
పత్రము పూరేటి:—   శ్రీ వెంకటేశ్వర దే...   జాల్టి

సింధదేవునికి మంత్రపుష్పం పెట్టినచిత్రం ద్వారా
సింగనకుడు తమ మామ జంతిగావరాజు
అతనికి ప్రాణభిక్షము గాను కోరుచున్నట్లుగా
వ్రాసి యున్నది.

తరువాత శకం ౧౧౨౧ సంవత్సరంలో
పుష్పగిరి కె పడమ ఓనాగేశ్వరుని అంగభోగా
నకుగాను కుందాపురం లోలాపుస్తపురం యీ
గ్రామములు యిచ్చి ఆ నాగేశ్వరుని దేవాల
యం వద్ద శాసనం వేయించినారు ఆ శాసనం
శిథిలమైనది గనుక రాజు పేరు తెలియుటలేదు
గాని మల్లక్షితీశం అని ఉన్నది.

తరువాత వెలనాటి దేశాధిపతి అయి
న ఉగ్ర కొల్లపాలు దేవరాజు యొక్క కుమారు
డు శ్రీపోంబదేశ్వర రాజు పుష్పగిరిలో ఉన్న
వైద్యనాథస్వామి దేవాలయం ప్రాకారంలోఉన్న
వాయువ్యం దిక్కున త్రికూటేశ్వరుని దేవాలయం
కట్టించి శకం ౧౧౨౨ ఆనంద సంవత్సర శుద్ధ గురు
వారం నాడు కట్టించెను వెలనాటి దేశంలోని
రాజు వద్ద ప్రసిద్ధిగా ఉన్న సూర్యవంశస్థుడైన
బండి రాయుడు యితనికి వల్లవకొల్ల పతి అనిన్ని
పేరు యితడు యీ శక సంవత్సరంలోనే యీ
దేవాలయంలో వఝలింగ ప్రతిష్ఠ చేసెను.
ఈ రాజు యొక్క సేనాధిపతి అయిన గండపెం
డేరత గంగసేనాపతి యొక్క భార్య యీ దేవళం
లోనే వఝలింగం ప్రతిష్ఠ చేయించెను. ఈ ప్రకా
రం పైన వ్రాసిన త్రికూటేశ్వరుని దేవాలయంలో

స్తంభము... పైన తెనుగుతో నున్న రెండొ స్తం
భంమీద నాగరంతో వున్న దొ స్తంభం పైన
అరవత్తుం ఛందోక్షరాలతో వున్న దుశాసన విషయు
వేయించి యున్నారు ఈ శాసనవచులు అందుం
దున్న యుదే అన్వయం వ్రాసి యున్నది. రెం
(8. డుకాని శాసనం దిగువ వ్రాసినాను-

స్వస్తి శాకాబ్దె ౧౧౨౬ ఆనందసంవత్సర
మాఘసిత పంచమి గురు   రటూంత
పానగల్లు రసన తస్య   కల్యాపాలస్య సు
తొల్లస ద్గుణా   ఃబాభవతే। తస్య
వహాంబిత పోలాంబకే ... మున్నూరు ద్భుకారగా
శ్రీకరే బానందేసిత పంచమీ గురుదినే వీరాఘ
శివసాగలయం, దేశస్థి స్మొర టోంపైర విశుల
కల్యాపాల భూషామణిః గండేరాయులలి(ప్ర)సిద్ధ
విభవః శ్రీదస్తు కల్యాపతిః, నామ్నాతస్య విపల్లె
పేశ్వర మితి ఖ్యాతితో శివసాగలయం ప్రా
- - - - . పంచమీ గురౌ ధర్మం శ్రీనారాయణుం
ము... ఒంగ... శ్లోవాయి.॥ తెలుగం డ పెండేకల
నామధేయుడ్కి కాయస్థవంశోద్భవ కర్ణధారః
శ్రీగంగసేనాపతి తస్యకాంతా కాంతిర్వారాం
శైలాదవ కాబలాంయు। ఏమా వుమేశ్వర నివా
లయము వం భూదత్తం పంచమి గురువాసరే।

ఈ దేశములలో ఓరుగంటి పట్టణమందు
గణపతి దేవ మంచి రాజులు రాజ్యంచేస్తూ ఉండి
రి. ఇందుకు దాఖలా ఈ గ్రామము యేలుబడిలో
నే వేయించిన శిలా శాసనములు సాధారంభంగ దిగువ
వ్రాసినాను-

కొంపలాపురం తాలూకు వరాశెకంగా
పురం వద్ద శకం ౧౧౭౯ ఆయుసేతు పింగళసంవత్సర
మాఘ శు ౧౦ బుధవారమునాడు పుష్యకర్మశెట్టి
నాథదేవునికి వదలించినాడు సీమలోని కంగా
పురము అనే గ్రామమందున్నది.

దుప్పాడు తాలూకు వైతకూరు అనే
గ్రామాన యాంగణపతి రాజు యొక్క అల్లు
డే సామ్రాజ్యపతి అయిన తన్నిరసు గంగరాయదేవ
మహారాజులు రాజ్యం పరిపాలన చేస్తూ ఉండ
గరను తదనంతరం దుప్పట్లుగతమాలుదం జన్ను
గ దేవమహారాజు రాజ్యం సేయుచుండి యా
వైతకూరు గంగరాజు . . . . - - -
. . . . తెలిసిన దివ్యత్రయము ఆశ్రమ
. . . . గాధార. . - —
శకవర్షంబులు ౧౧౯౪ కం సాగియుం
చంద్ర తర శశాంక తులితే. యిందుకు ౧౦ . . .
లోని శాసనం చేయించినారు.

ఇదిగాక యాంగణపతిదేవ మహారాజు
గారి శా దన వైభోగ సీమలోని మున్నుచెప్పితి.
ఈ వెలనాంటి దేశాధిపతి అయిన రాజు
లున్న యాంగణపతిరాజుల తేకువడిలో
నిలిచిన వాడు యాంగణపతి రాజుగారి తేకు
లుబడిలోనే శ్రీమన్మహామండలేశ్వర కాంచీ
పుర వరాధీశ్వరుండైన శ్రీరాజన్య బిరుద కదంబ
రాయ భీమదేవ మహారాజులకు మారుడు
బ్రహ్మరాక్షస సిద్ధయ్యదేవ మహారాజులు యేలు

రంగబలసమేతుండై శ్రీసిద్ధవటేశునకు తూర్పుకెందు
శ్రీమద ద్వారమున ఉన్న సోమశిల పట్టణంవద్ద
వచ్చి దిగి ఉండగా పైని వ్రాసిన గంగదేవమహా
రాజులు వేసన్నుడు శ్రీమన్మహామండలేశ్వర
మయరాతి సాం రాయగ..   వెంతుగ్రగండపెం
డేర జన్నిగదేవ మహారాజు చతురంగసాధన
సంపన్నుడై తెలుగు చోళ సంతేడి ఉపాయులకు
సోమశిలవద్ద యుద్ధమై శ్రీమహారాత్మస సిద్ధయ్య
దేవమహారాజులైన తుంరపాల పృథ్వీ దాయన
గనుక శత వర్షంబులు ౧౧౭౩ దుర్ముఖిసంవ
మాఘశుద్ధ ౧౧లు శ్రీ.. గదేవమహారాజులు
దువర్ణాలకు తాలూకు తిన్నలూరు మొదలు కుసర్తి
మనేత్రమందు జయస్తంభం వేయించినారు
అందులో శ్రీమహారాత్మస సిద్ధయ్య దేవమ
హారాజుల్లు పూర్వయుగాను అన్నలూరిగ్రా
మాన శ్రీమదరులంగమయు (స్వ)తి స్థాపించి
శ్రీదేవర అంగరంగ భోగానకు వృత్తులు యిచ్చి
నారు. ~~శ్రీ~~ శ్రీమహారాత్మస గండపెండేరజన్నిగ
. . . . సనం నకేం ౧౧౭౭ అఖనేడిం
ఆత్మియ   ఆదివారం
గండపెండేరు   రాయగజ్ఞ వర్మ
శ్రీవగ మహారాజులు పొవ నల్లపల్లెవాండు
పూర్తి   మయిరికె సాండు భూరదిమయ
ఖచితమైన సమస్తదేశములున్న   ఖర్జము
వె   లు భూమండలాన శ్రీమన్మహా(రు)ధాన
సంపన్నవేరు మాశాదేవం ...

జిన్నయదేవ మహారాజు పంపాన అధిరాజు
నకు ప్రెగ్గడయు గానున్న శ్రీకంఠదేవ శ్రీకంఠ
మహేశ్వరదేవరకు అంగరంగభోగ నైవేద్యక్రియా
కార్యానకు వృత్త్యానకు నవిరుతంక దేవర
పురము వృత్త్యానకున్న తెంగటూరు ఆనావృత్తి
పై చందవల్లి సీమయిగాను ధారాపూర్వకం
చేసియున్నట్టి సిద్ధవటం తాలూకు ఆవాంతాంపా
ఖంటక్కు వతాలె పల్లెగారి రూంనికి నెల్లూరి
భాగం అరపరువు దూరమున లంకమలకు
తూర్పు రంగం పల్లె అనేబిబికంత గారిమనేత్తి
ముందు పొడుగా వున్న బ్బానివద్ద శిలాశాసనం
వేయించినారు.

లగ్గడ రెబ్బూర్తి చోళరాయుల ...
... దేవప్ప రాజు పెరుమాళ్ళరాజు న్నపౌ
త్రయు ..... పెరియ పిళ్ళనాయకుడు
న్నకార్యదక్షులై రయుంత తవిల్లబవ రేమెగల
రు రాజుల కున్నరాజ్యాభివృద్ధికై నెరకుదరి
శనము త్తైజా. సిద్ధసాధుని సమీపమున దువ్వ
లంక శ్రీమత్సు శేశ్వరదేవర సత్రమునకు ప్రక్రాన
... ప్రశ్న స్థలమున సుంకవమునందు శాలకు
ముత్యాల కొలిచాలు దానం వ్రాసియున్నారు. ఇది
పొత్తపిల డు నదపంగలవాండు ఆనిసిద్ధ
వటం తాలూకు ఓబుళం పాలయకొట్టు వతాలె
ఖుప్పల్లె గారిమానకు దక్షిణం పినాకినీ తీరమందు
పొందు దేవాలయం పక్కున శిథిలమైన వ్రాసిన
శాసనం ప్రథమ భాగం అక్షరాలు వుండేవి.

రాయలు పం౧ లోవాగాలునవి - సం వాసనాధ్యక్ష
ముడైన వాని పేరు తెలియుటలేదు. నెల్లూరిసిం
హాసనస్థుడైన రాజులు రాజ్యం సేయుచుగా ఉలు
శకవర్షంబులు ౧౧౮౨ కెల్లాంధన సం॥ మాఘశు
౧౫ గురువారం అని వ్రాసి యున్నది. పైన వ్రా
६३ సిన శాసనశకం ౧౦౮౮ లో పెరుమాళ్ దేవరకు
అని ఉన్నది గనుక ఆ పెరుమాళ్ళనాయుడే
యీ శాసనము వ్రాయించినాడు. ఇందులో
ఆయుగులు ప్రధానుల పేరున్ను వ్రాసి వేయి
ంచినారు-

తరువాత అనుమకొండ దేశమందు
ఓరుగంటి పట్టణమందు కాకతీయ ప్రతాపరుద్ర
దేవమహారాజు రత్నసింహాసనారూఢుండై రా
జ్యం సేయుచుండగాను ఈ ప్రదేశమందు ఉన్న బిద్ధిరా
జులు వంశీయులతో యుద్ధము చేసి కదపకు
పదమూరు గ్రామలాప్పరం తాలూకువున్నారు ఆనే
గ్రామం లోని త్రైలోక్యమల్లరాజు కొడుకైన
త్రైలోక్యవల్లభ పట్టనకు ప్రతినామధేయం నవ
ల్యూరిలోని చాళుక్యరాజుల వంశీకులు ఊరా
గారవానికి తోను సర్వ యుద్ధము చేసి వారి ప
రాజ్యము మను పొందించి తాను విజయలక్ష్మి
నిస్తేతెని యీ ప్రతాపరుద్రని నిజభ్రాతృ
డైన గంధపెండెర త్రిపురారిదేవుండు ప్రభుత్వం
చేసూ ఆది ప్రసిద్ధనాథ శివుని దివ్యపాదపద్మం
బులకు సాష్టాంగ నమస్కారములు చేసి తమకు ధ
ర్మముగాను ప్రసాదపురమనే గ్రామం ధారాపూర్వ

యున్న శకం ౧౧౯౦ విభవసం ఫాల్గుణ శు ౧౧ లు
శిలాశాసనం వ్రాయించి సిద్ధవ[illegible] తాయింతా
సకలవిహారయుకట్టు శ్రీ ఉత్సాలు గ్రామానికి దక్షిణం
పెంచుంగా ఉన్న దేవాలయం వద్ద శిలాశాసనం వే
యించినారు. ఆశాసనంలో వైణ క్షీరాయుధస్వామి
పవవైతి శ్రీని వ్రాసి యున్నదినను కయాం ప్రతా
పరుద్ర. - .... వైణ క్షీరాఖులు పరాఖయు
మునుపేం ది. శాసనం దిగువ వ్రాసినాను.

స్వస్తిశ్రీ శకవర్షంబులు ౧౧౯౦ విభవసం ఫా
ల్గుణశు ౧౧ గు। స్వస్తి సమధిగత పంచమహా
శబ్ద మహామండలేశ్వర విమలకీర్తి శ్వర శ్రీ
నుమతెంద ధరవరాధీశ్వర ఉమామహేశ్వర
మూరురాయ జగదళప్రతాపరక్షరాయ స్థాప
నాచార్య మండలిక దేశీయ బలమొత్తు గండ
కదనప్రచండ వెడ్డిరాయ దిస్థాపన వైరిఘన
తరకీర్తి నారాయణ అశ్రిత కల్ప వృక్ష అ
తివిషమ రాయకి తెల్పి.... శ్రీ స్వయంభూనా
గదేవ దివ్య శ్రీపాదపద్మారాధక ప్రసాద
నామాంకిత సమస్త ప్రశస్తి సహితం జైన శ్రీమ
తు కాకతీయ రుద్రదేవ మహారాజులు శ్రీను
మకెంద దేశమందలి వైణరునం డి పట్టణమం
దు సుఖసంకథా వినోదమున పృథివీ రాజ్య
ము చేయగాను శ్రీమహారాజులు భృత్యు గ్రందు
స్వస్తి అనేక నామావళి విరాజమాన మానో
న్నత - . . . . . . మహాదండ ప్రధమ శిష్టావంత
పర బలు కల్పితాంత ప్రకారాంతర విరాజితా

౧౮ - మొదలైన దళవాలమండపాద(శ్రీ)వ
రాత్నస సిలమెత్తు గండ మయూరరాయలు ఖగదళ
గండ పెండార (త్రి)పురారి దేవుండను అనన్యమ
నాటం దివసం రథోత్సవమునకు స్వస్తి(శ్రీ) పర్వతి
దత్తిగొ దళ్వర సుప్రరను ... శిఖర వైశాఖమా
సు పన్నెండు భగంతాతి దివర్గతే ఇమూ మలయుది
వనపరం ఖార్గిల ఆదికన్నమాత్ర త్రిధీక వతాత్రి
ప్రదాంతరిక దరశిన విచిత్ర శివలలు సముస్తతి
క్ష పరిపాలితుంబైన ప్రసిద్ధనాధ దేవుని దివ్య(శ్రీ)
పాదపద్మంబులకు సాష్టాంగ నమస్కారంసేసి
తనకు ఆంగు రాగాసక్తి అయిశ్వర్యాభివృద్ధి
యూఖి వర్ధిగావలయునని సతలభూమి . .
. . . చతుస్సీమాను ప్రసాదంఘా
రం గాలమం సహిరణ్యోదక
దాన ధారా పూర్వకముగాను
ఇక్కడ అక్షరాలు శిధిలమైనవి —
ఈ ప్రతాప రుద్ర మహారాజులు ఓరుగంటి
ప్టోమందు రాజ్యంసేయుచుండగాను యీ
ప్రదేశం యేలుచూ వున్న రాజుల వివరము.
౧. శ్రీమన్మహా మండలేశ్వర మహారాజు ౪ఽ దేవం
దార సామంత నారాయణ శ్రీ పార్వతీపుర ఇన్న
ంపు దేవ మహారాజులు సుఖసం
కధా వినోదంబుల రాజ్యం నకు స్వస్తిశక
వర్షంబులు ౧౧౬౬ గేయు ప్రమోదూత సం౹౹ జ్యేష్ఠ
బ సోమ వారమునాడు పుణ్యముగాను
ంత రు గ్రామము లంతమన్నె

నైవేద్య.... గాం దీపానకు ధారాపూర్వకం
గాను ధారాపోసి సిద్ధవటంతాలూకు ఆవం
పాంపాండుకట్టు వకాశే విరపత్రాగ్రామానకు
తూర్పున భాగమందు పొలిమేర బద్వేలుతా
లూకు వకాశె వనంపల్లి గ్రామాన పెత్తము
రా చేబరాకు పొలిమేర వద్ద కరణాలపై
డిగె మాన్యం చేసులూ శాసనం వేయించినారు.
అందు మధ్యకున్న అక్షరములు శిథిలమయి
పోయినవి–

తరువాత మండలీక (బ్రి)హ్మరాక్షస గండ
పెండార శ్రీఘాతాది శివదేవమహారాజు రాజ్యం
చేయుచుండగాను అతని బంటు శకవర్షంబులు
౧౧౬౩ అగునేటి ప్రభవోత్పత్తి సంవత్సర ఆశ్వ
యుజ శుద్ధ ౧ బృహస్పతి వారము నాడు సూర్య
గ్రహణ పుణ్యకాలమందు తాడిగొట్లకంపెర
లనాయు డైన సోమయ దేవగప్పరము గ్రా
మాలను అగ్రహారంయిచ్చి ఆగ్రామాన శాసనం వే
యించినారు. ఆ శాసనం శిథిలమైనందున గనుక యా
రాజు బంటు పేరు తెలియదు తేదీ. అగ్రహారం
ప్రతిగ్రహించిసిన కొన్ని బ్రాహ్మణుల పేరు చూడవున్నది.
ఈతాడిగొట్ల అగ్రహారమందు సన్యాసి తాలూ
కు.

తరువాత శకవర్షంబులు ౧౧౬౭ సం॥న
వైశాఖ శు ౧౩ సోమ॥ మునకాకతీయ ప్రతాపరుద్ర
దేవుడైన గండపెండార గండ శైల
సాహారుద్రులకే శ్రీమంత భూమిలుచ్చిన సెట్టిగా

పుష్పగిరి గ్రామానకు వాయువ్య. పుష్పగిరిలో
లూకలు వ... నెల ఉన్నారుగావ... తూర్పు
పినాకినీనదీగర్భమున కపిలతీర్థ స్థలం వద్ద నాగ
రం అక్షరములతో శాసనము వేయించినారు
అందులో కొన్ని అక్షరములు శిథిలమైనవి. అది
దిగువ వ్రాసినాను.

స్వస్తిశ్రీ విజయాభ్యుదయ శాలివాహన
శకవర్షంబులు ౧౧౯౬ అగునేటి పింగళసంవై
శాఖ శుద్ధ ౧౦ సోమ. స్వస్తిసమస్త మహీమండల
మహారాజాధిరాజ పరమేశ్వర వీరవాంపెంద్ర
రం కాకతీయ ప్రతవరాధీశ్వర శ్రీస్వయంభూదేవ
దది కాసి పాద పద్మారాధక బలమొత్త గండ
మూరురాయ ... లరాయగ దక్షిణసింహా
రాయరసింహా తుల్యం రం దబలమొత్తగండ
మూరురాయ జగరాలసిం తుగం పెండార
గండసమాన శ్రీమంతం గలత్తె ... దేవిం
నరిదఱం బమ మహాస్థానం గణాధిపులైన వేదమూ
ర్తి .... వైనపుష్పగిరి ... దేవర
యుక్తైడ అక్షరాలు శిథిలమైరావు పగిలిపోయి
నది. ఈ శాసనంలో శకం ౧౧౯౬ పింగళ
సం॥ అని వ్రాసియున్నది. పరీధావిసంగా ఉన్న
ది. యిం శకానకు ఖ్యాపసం॥ ఉండవలెను.
పైన వ్రాసిన శాసనములలో శకవర్షంబులు అని
వ్రాస్తున్నారు అది యిన్ని శాలివాహన
శకంలో అయినది. అందులో శిగదివ. . . .
త్రైలోకమల్ల రాజు శాసనంలో వ్రాసియున్నది

తనుక త్రివిక్రమదేవ మల్లరాజులు రాజ్యాధిపత్యం
చేసినట్టుగా సం॥ ౧౦౬౫ శాసనంలో శం. వాళ్ళు
వరుసగా ౧౦సేయు అని ... ఉండేది శం. వారి
రాజులు రాజ్యాధిపత్యం చేసినట్టు రుజువైనట్టు సం॥
కన్న శాసనములు అన్నీ శాలివాహన శకంలో
అయినదిగాన వేరే శకం కాదు. ఈ ప్రతాప
రుద్రదేవ మహారాజులు గారున్నా శాలివాహన
శకంలోనే ఈ ప్రతాప రుద్రరాజుల క్రిందనైనం యూ
ప్రదేశమున ఉన్న పట్టణాలు నువ్వు జయించి కొం
దరు గంగ పెంటూర రాజులు యూ వెలంగాన ఉండి
నంతట వారి చేత కొంత పైకం వెళ్ళించేలాగున నిర్ణ
యం చేసుకుని దేశం వారి స్వాధీనం చేసి తాను
ఓరుగంటి పట్టణంబున రాజ్యం చేయు... ద
గాను యూ గంగ పెంటూర రాజులు పైకం వెళ్ళించక
తాము స్వాతంత్ర్యులై యేలుతూ ఉండినవారి
వివరము——

తరువాత శ్రీమన్మహా మండలేశ్వర
బ్రహ్మరాక్షస గండ పెంటూర అంబదేవ మహారా...
గారు జయించేయుమండలాను చేయించిన శాస
నములలో యొక్క సారాంశము దిగువ వ్రాసినాను.
౧. బిట్టెపల్లె తాలూకా పొత్తపి సాముల గ్రామ
అత్తిరాల గ్రామ ఊరిలో పరశురామేశ్వ... దేవాల
యం వద్ద ఉన్న శాసనం యొక్క అన్వయం శ్రీమ
న్మహామండలేశ్వర మం. డి. ఆ. క బ్రహ్మరాక్షస గండ
పెంటూర అంబదేవ మహారాజు ఉత్తరోత్తరాభి
వృద్ధి ప్రవర్ధమానమగా బం? ... వల్లూరి పట్టణ

ఉంబున రాజధానిగాను ఖండ్రి కొండవీటి వయులంకి వాసు
రెం నాంఢు పెనాదాది పెదకల్లు- . . . . వ పొత్రపి
నాంఢులగ్నను గాంధల సకల దేశములు [illegible]
సంకగా విమోదంబున గాంపుర్గం శె [illegible] చుండగాను
తలాపు దప బొర్వానజీవి . . . నళ వమవల్వర్ధాని
హొడేరాయు గంపి దేవయ్యగారు తండ్రిఅన ప్రోలి
Tel. 45 శివ వమవల్లి రాజుల్ [illegible] శకవర్షంబులు
1308 అగునేటి సర్వజిత్ సం॥ ఫాల్గుణ బ॥ ౧౧ శుక్రవార
మునాడు మకరసంక్రమణ కాలమున పొత్తపి
నాంటింటిలోని తీర్థ దేశాల పరశు [illegible]
గుని గాలి దానము మంటపములు కట్టించి [illegible]
పాత్రములున్న విలయంబదే [illegible] తెలెంతమా
నగ్నిముసుకు [illegible] మహేశ్వర్లు . . . . [illegible]
సత్రము మున్నచే ప్రోం [illegible]

ఈ శాసనంలోని కడపగుడి వద్ద గ్రామం బాప్పురమనే భాగాలకు కట్టించి అగ్రహారంచేసిను అని వ్రాసియున్నది. ఇప్పుడు కడపగుడివద్ద లంబపురం అనే గ్రామం లేదు. మేము విచారించగాను ఎవరికీ తెలియదు. అయితే కడపకు పడమర రెండు పరువుల దూరమున అంబపురం అనే గ్రామం ఉన్నది. ఆదే [illegible] చూడాలి.

ఈ అంబ గ్రామము సిద్ధవటం తాలూకు [illegible] ఖంలో వెళ్ళే [illegible] ఉపరుఖ్య దూరమున ఈ పల్లెకున్న బాగా పెద్ద [illegible] యీమధ్య సందున [illegible] బరాబరి గారి ప్రధాని గారైన రాయసం కంచ దేవయ్య

గారు కాలజ్ఞాదక్షులై వుండి పైన వ్రాసిన విషయంబుల్ని
కున్న పైలంకేశ్వర పాదం వ్రాసియుండగా నిర్ణయించి
శకవర్షంబులు ౧౧౧౧ అగునేటి వికృతి సం॥ భాద్ర
పద శు 2 గురు వారము నాడు శాసనం వేయించినా
రు —

కామలాపురం తాలూకు పెద్దనపాడులో
ఉన్న మదనగోపాల స్వామి దేవాలయానకు ఉత్త
రం పైలున్న ఉదేశాసనం॥ శకవర్షంబులు ౧౨౨౨
శార్వరి సం॥ శ్రావణ శు॥ గురు శ్రీమద్ర వారాప
న్యోకాలమందు శ్రీమన్మహా మండలేశ్వర మండ
లీక త్రిభువనాత్మక సకంద పెండార అంబదేవ మహా
రాజులు పుండికోటను రాంఖ్యాసేయయుండి
అగస్తేశ్వరునికి మాన్యముగా శివపురము అ
చంద్రార్క తారకముగా యిచ్చెను.

ఇదిగాక యీరాంశు పొంతె కడప పెద్దవా
ల్పో కింద వేయించిన శాసనం శకవర్షంబులు ౧౨౦
విశ్వావసు సం॥ పుష్య శు ౧౫ సోమ సంక్రమణ తత్కాల
మందు స్వస్తిశ్రీ మన్మహా మండలేశ్వర మండలీక త్రిభువ
నాత్మక సకంద పెండార అంబదేవ మహారాజు పుండికో
టను పు ౨ సంతర్పణ ప్రసాదంబుల ప్రతిష్ఠ చేయించ్యాం
చేయు... పురికి నాటులోని కడప వద్దను స్వస్తి
శ్రీమన్ని యమాసన ప్రాణాయామ ప్రత్యాహార
ధ్యాన ధారణ సమాధ్యష్టాంగ యోగానుష్ఠాన జప సమాధిశీల
గుణగణ సంపన్నులైన శ్రీ అఘోర శివాచార్యుల
శిష్యులైన త్రిపురాంతక శివయోగిగారు క్షేత్ర
ముగాను ప్రతిష్ఠించియున్నారు అని వ్రాసియున్నది.

తరువాత ఈయం బ్రహ్మరాక్షస గండ పెండా
ర అంబదేవ మహారాజులు కైవారం తు త్రిపురాం
తక దేవ మహారాజు యితనికే త్రిపురాంతరాజు
అనిన్ని పాడుక. ఈరాజు రాజ్యంచేసిరియు వుండగా
ను వేయించిన శాసనముల వివరము పొందుపర
ము దిగువ వ్రాసినాను.

౧. సిద్ధవటం తాలూకు పత్రికుంట గ్రామాన నీల
కంఠేశ్వరుని దేవాలయము ముందు ఉన్న శాసనం—
స్వస్తిశ్రీశకవర్షంబులు ౧౨౧౬ జయసంవత్సర చైత్ర శు ౨
గురునాడు స్వస్తిశ్రీమన్ మహామండలేశ్వర
మండల బ్రహ్మరాక్షస గండ పెండార అంబదేవ
మహారాజులు కొడుకు త్రిపురాంతకదేవుండు
స్వస్తిశ్రీ పర్వత దక్షిణద్వార సమస్తతీర్థ పరిపా
లితుండైన సిద్ధనాథ దేవర అంగభోగానకు సకల
భూములుగాను పత్రికుంట అనే ఊరు పతుస్సీ
మాను స్వారత సుంకణా సష్ఠియు సహితము సర్వ
మాన్యములుగాను ధారాపూర్వకం చేసి ఆచంద్రా
ర్కస్థాయి అయిన పత్రిత్రాను యిచ్చెరి. ఈ ఊరి
ఉత్పత్తిగాని మధ్యప్రాంసంధ్యయందు దేవరకు
అంగరంగభోగాలనవను పత్రికుంట గ్రామం
విపరం సేసిప రితరం కొట్టిన త్రమంయుమున్న వాడు
యిదిసాక్ష సంబుల్ నాల్గుపుణ్యము ర్రెంటు
వేసాలువేసిన్న ఉభయం దర్శనంపొల్లగలది. ఇది
తరిశన వలుత్రి వేశ్యాల మోరల రాయనికైన
దుకు వసంతనాయని వారలు శ్రీశ్రీశ్రీ
శైలయును.

పాంతికె దిపను తూర్పు పైన వ్రాసి ఉంబడి వరాంఖులు వేయించిన శాసనానకు కిందవైపున శకం ౧౧౧౮ కైస్త్రాధి సం॥ త్రిపురారి శివయజ్వంగారు తమ గురువులైన అఘోరశివాచార్యులకు కరపు పొరువు కింద ఉండే వంచియిచ్చినట్టుగా వ్రాసియున్నది. ఇందులో బిరుదావళి వ్రాయలేదు. ఈ త్రిపురాంతక రాజులకు త్రిపురారి శివయజ్వ అనిన్ని వాడుక కలదు.

కామలాపురం తాలూకాలు తెంబాంక గ్రామానకు తూర్పు వరదరాజస్వామి దేవళం వద్ద వెనులగ్గుడో శాసనం — స్వస్తి శ్రీశక వర్షంబులు ౧౧౧౮ కైలాక్షి సం స్వస్తి శ్రీమన్మహామండలేశ్వర మండలిక శ్రీవత్సరాజన్య గండ పెండార త్రిపురాంతి దేవమహ మహారాజులు మూలకి సాలం వల్లూరి పట్టణాన పృథ్వీ రాజ్యము సేయుచుండగాను వైశాఖశుద్ధ ౧౫ గురు వారమునాడు తెంబాంక అలంక సార్ధేశ్వరయనబడు నాధదేవరకు శోభతియు సర్వమాన్య వృత్తిగాను తద్గ్రామాన వేడుకా ఖ్యపోలము పంటలు ముమ్ము వెలిపేసు పండు మునుప్ల — ఆచంద్రార్క స్థాయిగా యిస్తిమి. అనివ్రాసియున్నది.

ఈ శ్రీవత్సరాజన్య గండ పెండార త్రిపురాంతి రాజు ప్రభుత్వం చేస్తూఉండగా వీరి సంమంధీయుడైన శ్రీమన్మహామండలేశ్వర శ్రీవత్సరాజన్య గంగరాజ తిరుపతి దేవ మహారాజులుగారు పొంచియూరి పట్టణాన రాజధాని చేసుక సుఖసంకథావినోదంబున పృథ్వీరాజ్యం చేయుచుండగాను శక వర్షంబులు ౧౧౧౭ కైస్త్రాధి సం॥ మాఘశు ౧ బు

తమకు ఆయురారోగ్య ఐశ్వర్యాభివృద్ధి
గాను స్వస్తిశ్రీ శేవిత మల్లికార్జున దివ్యశ్రీపాద
పద్మారాధకుడైన స్వస్తిశ్రీ
ఇక్కడ అక్షరాలు శిథిలమైనది గనుక మిగిలినధర్మ
ము విశదంగా తెలియుటలేదు. ఈ శాసనం సిద్ధవటం
తాలూకు మామిళ్ళపల్లె పెంచు కొట్టు మఠాల కిద
పశ్చిమగాను మాంతి దక్షిణం పొలంలో ఉన్నది. ఈ
శ్రీ మహారాక్షస గండ పెండార త్రిపురారి రాజులను
ప్రబలుడైన ప్రతాపరుద్రదేవ మహారాజుగారికి
కరద్వారమయి వెల్లుంబడి విరుద్ధం గాను సుస్మాత్రు
డెను.

తరువాత మళ్ళీ పెరుగంటి పట్టణంబు
న సింహాసనారూఢుడైనన్ను కాకతీయ ప్రతా
పరుద్ర మహారాజు యింపెలం తమను గండ
పెండార మహారాక్షస త్రిపురారి రాజు ఘండికోట
దుర్గంబున ప్రబలుండై ఉన్నాడని ప్రతాపరుద్ర
రాజు చతురంగ బల సమేతుడై విజయలక్ష్మీ
కాంక్షవల్లను తొలుత్రివన్ను మహారాక్షస గండ
పెండేర రాజును నన్ను మల్లరాజుల సంబధీకులను
నన్ను వాత శేషమైన పై క్షీరాజులు మొయిదరైన
వారి పరాభవము నుపొందించి తాను విజయ
లక్ష్మీనిరైకొని తనసుపుత్రుడైన జుట్టయతెం
గాంకెరెడ్డి వారికి నన్ని ఘండికోట నన్నయిలనె
నాడి దేశములకు నన్ను రాజ్యాభిషిక్తులంజేసె
౮. గనుక ఇంబు ఉంయు లంకగాంలగాంకెరెడ్డి
ప్రతాపరుద్ర దేవ మహారాజులను తమలుత

ఉంది వేయించిన శిలాశాసనముల యొక్క సారాం
శము దిగువ వ్రాసినాను-

ప్రతాపరుద్రదేవ మహారాజులు తమ సుపు
త్రుడైన బొల్లయ లెంక గాంకెరెడ్డి గారికి ఘండికోట
ములకినాటి దేశములకు నన్ను పట్టాభిషిక్తులు
జేసిన తరువాత యీ బొల్లయ లెంకగారు ఏవము
లం (శ్రీ) ప్రతాపరుద్ర రాజుగారి అనుమతిని ములకి
నాటి దేశములు యేలుతూ వుండి పూర్వదత్త
ప్రకారం బంనూర్లు అగ్రహారం మహాజనాలకు శక
వర్షంబులు 1138 అగునేటి ప్రమాదీచ సం|| శ్రావణ
శు 11 బుధవారము నాడు నసు బంబంన్నూరికి దక్షి
ణ భాగమందు పాడుగా ఉన్న రంగనాధుని దేవా
లయం వద్ద శిలాశాసనం వేయించినారు. ఇందులో
(శ్రీ)వశ్వరాత్మజ ఘండికోట విభాళ అనిన్ని వక్షి
రాయ దిశాపట్ట దేవ గాధట్ట విభాళ అనిన్ని
వ్రాసి ఉన్నది గనుక యీ ప్రతాపరుద్ర రాజుగారు
వీరికి వేంమారెడ్డి బొల్లయ లెంక గాంకెరెడ్డి గారి పేర
పైన వ్రాసిన రాజులను జయింపబడినది ఆశాసనం
గిరాక్షరాలు తో నున్న తెనుగు తోనున్న వ్రాసి
యున్నది. అది శిధిలమైనంత ఉండులో ఉన్న తె
నుగు మాత్రం దిగువ వ్రాసినాను. ___

స్వస్తి (శ్రీ) శకవర్షంబులు 1138 అగునేటి
ప్రమాదీచ సంవత్సర శ్రావణ శు 11 బుధవారము
నాడు స్వస్తి(శ్రీ)మన్మహామండలేశ్వర కాకతీయ ప్రతాప
రుద్ర మహారాజుల కుమారులు మహారాజ్యకర్త గంధమూ
ర్తి ప్రతిజ్ఞా పరశు బిరుదాంక రుద్ర బిరుద(శ్రీ)వాల్య

రాక్షస ఘుండి కొంటే విఘ్నాళ మల్లదేవ వలగాంధు
నంద స్వయంభు నాథ దేవ శివగిరి పాద పద్మారాధక
మహారాజయ కంతకాలనాయకుండైన బుక్కరాయల్లంక
గారు ము లక్ష్మాంబ శివులగాని యుక్తంబుండాడు పెట్టి
అష్టభోగ తేజస్వామ్యములుగా ఉన్న ఇచ్చిన వైరు సూరు
మహాప్రధానము పూర్వదత్త ప్రమాణము పరామర్శిం
చి సర్వబాధా పరిహారము గాను సుంకసారము మొ
దలైన సర్వదాయము సహితముగాను అష్టభోగ
తేజస్వామ్యములుగాను తన స్వామి ప్రతాపరుద్ర మ
హారాజులకు పుణ్యముగాను ఆయన సంప్రమంగా
ఠాలమండలు గొల్లమారి రాజువీరమారి అశేషమహా
జనాలకు ఘుండి కొంటే రాజశ్రీము సేయుచుండగాను
సర్వమాన్యములుగాను ధారాపూర్వకంగా పరిపాలిం
చిన మంగళ మహా శ్రీ శ్రీ శ్రీ

ఈశాలివాహన శకాబ్దంబులు పైన వ్రాసియుండెడి సాలంశం
స్వస్తి సమధిగత పంచమహాశబ్ద మహా మండలేశ్వర
బిద్ది రాయ విశాపట్ట శేవణాదట్టు విఘ్నాళ అను
ముకుందపురవరాధీశ్వర స్వయంభు దేవ
దివ్యశ్రీ పాద పద్మారాధక పరబలసాధక నామాది
సమస్త ప్రశస్తి సహితం శ్రీమన్మహామండలేశ్వర
కాకతీయ ప్రతాపరుద్ర మహారాజులు సుఖసం
కథా వినోదంబుగా రాజ్యంబు సేయుచుండి ఘుండి
కొంటే కునను ము లక్ష్మాంబ దేవులకు సత్య తన
శ్రీయుతమూర్తులకు ప్రియులంత గాంకరాజ్యగాధి
నీ రాజ్యాధికారులంతా సెను

సిద్ధవటం తాలూకు సకిలిం పాయకట్టు వద్దగా
చందువాయిలో వెళ్ళె ముఖరా పొంత నూతనమల
బొబ్బరాకు గ్రామనైత్రమందు ఉన్న శాసనం॥ స్వస్తి
శతవర్షంబులు 1141 అగునేటి సిద్ధార్థి సం॥ శ్రావణ
శు 11 బు నాండు స్వస్తి శ్రీ పర్వతదత్త గోర్వ్
రస సమస్త తీర్థ పవిత్రీకృతుండైన సిద్ధనాథ దేవునికి
స్వస్తి శ్రీమన్మహామండలేశ్వర కాకతీయ ప్రతాప
రుద్రదేవ మహారాజులు సుఖసంకథా వినోదం
బున పృథ్వీ రాజ్యము సేయుచుండగాను స్వస్తి
శ్రీమన్మహా ప్రధాని ... శ్రీ కాలనాయకుండైన బొ
ప్పయ్యలుంకగారు ముత్తికి భూమి సకల భూమి ముత్తి
కి నాం॥ ఓం భువాయందు రాజ్యము సేయుచున్నాంటి
వారి తమ్ముడు రుద్రయ్యలుంక గారుము త్రికి నాండు
లోకదవనుండి సోమ గ్రహణ కాలమునందు తీర్థ
మూండి సకలభూమి లోని చెందువాయి పడమ
శ్నవం అయుందు మున్న రాజ క్షేత్రయము గారికి
గారు పన్నులు కానికెలు సర్వాంరమైన సకలాంయ
సమాంతముగాను శ్రీసిద్ధనాథ దేవుని మధ్యావిధ్య
విసరము - - - - - - - - - - చంద్రార్కస్థా
యి గాను మహారాజుకు పుణ్యముగాను స
ర్వమాన్యముగాను ధారాపూర్వకం చేసియిస్తి
మి మంగళ మహా శ్రీ శ్రీ శ్రీ॥

సమీదత్తాద్విగుణం పుణ్యం॥ యోన్యోత్తకం పాలి
యమున్నదిటి॥ ఈశాసనం దేవరగు డికరణం దరిశన
ముత్తి వఛాంకొది లెతెయు దశభూతమైన సిద్ధయ్య
కెదుకు ముక్తె వారిలు, శుభమస్తు, ఒకలెను ది పమును—
— చెలంగలది.

ఈ ప్రతాపరుద్ర రాజుగారి మేనమామయగు గం
కైవర్ధి గారు ఘంటికోటను రాజ్యం చేయుచుండె
గాను ఘంటికోటకు ఉత్తరంపు నాకెనీనదికి దరి
న పర్వతంబందున ఉండే శాసనం — స్వస్తిశ్రీ
శకవర్షంబులు ౧౧..౬ భండారు శ్రీమున్నవిర్
మండలేశ్వర ప్రతాపకంఠకాలునాయకుండైన
గొంకయరెడ్డి గారు ఘంటికోట పృథ్వీరాజ్య
సేయుచుండి దేవికి శ్రీ సంధ్యాముఖున
పూజింప పుష్పాలతోట ముందు ఖ.సం॥ భాద్ర
పద బ ౧౦ ము॥ తమకు పుణ్యముగాను ధారవోసి
యిస్త్రిమి శ్రీనివాసయున్నది—

శ్రీ. ఈ ప్రతాపరుద్ర దేవమహారాజుగారి
శిలాశాసనములు శాలివాహన శకవర్షంబు
లు ౧౧౯౦ మొదలు ఆరంభం శకం ౧౨౪౧ సిద్ధార్థి సం॥
శ్రావణ శు ౧౨ వరకు శాసనము ఉన్నది. ఈ శకము
ల లోనే కందనవోలు తాలూకు గ్రామాలలో
యీ ప్రతాపరుద్ర మహారాజులుగారు వేయిం
చిన శిలాశాసనములున్నవి.

తరువాతను విద్యారణ్యులు అనే సన్న్యా
సి బుక్కరాయలను తుంగభద్రాతీరమందు పంపా
క్షేత్రమందు తమ పేరుతో విద్యానగరమనే
పట్టణాని నిర్మాణం చేసిన శాలివాహన శకవర్షంబు
లు ౧౨౫౮ అనే తేదీ దాత సం॥ యీ విద్యార
ణ్యులు కొన్ని సంవత్సరములు ప్రభుత్వం చేసూ
ఉండి బుక్కరాజులకు పట్టముకట్టి యుండుకు
హంపి అనే గ్రామాది క్షేత్రయాత్రలలో ఉన్నది.

యిందు విద్యానగరానకు విజయనగరం అని నామాంతర
గలదు.

తరువాత బుక్కరాయలుగారు కొన్ని దినములు విద్యానగరమందు సింహాసనారూఢుండై పృథ్వీరాజ్యం చేస్తూ ఉండగాను ఉదయగిరి నుంచి వచ్చిన సోమదేవరాయలు సిద్ధవటం తాలూకు ఓబళంపాయకోట్ల మట్టెంకొండపైన దుర్గం కట్టించుకుని తగు మాత్రంపైన సైన్యమున్ను ఉంచుకొని ఆ సామీప్యమందు కొంత రాజ్యం యేలుతూ ఉండెను అని అప్పటి జనులు ప్రసిద్ధిగా వాడుకున్నారు ఈ బుక్కరాయల దినములలో ఈ ప్రదేశము ఘండికోట దుర్గంలో అనుకునేయి ఘండికోట దుర్గం ఉదయగిరి దుర్గంలో చెల్లుతూ ఉండెను. ఈ బుక్కరాయలవారి యేలుబడిలో వసూలై తాలూకాలో వారి వారి తన దానిన గ్రామములున్ను చేసిన ధర్మములున్ను వేయించిన శాసనముల ఆముక్త స్థాపనాంశము తెలియవచ్చినది.

బన్నదాసరి పల్లె గ్రామానకు దక్షిణం అరవపు దూరమున పొలతులకుండ వ్యాసాంతుల కొమానయందు ఓబళం తివర అదివక్క ఉండే శాసనం.

శక వర్షంబులు ౧౨౯౨ సాధారణ సం కార్తీక శు ౧౫ సోమ స్వస్తిశ్రీ మన్మహామండలేశ్వర భాషికెల .... వ రాయరగండ మూరు రాయరగండ పూర్వ దక్షిణ పశ్చిమ సముద్రాధీశ్వర బుక్కరాయలు విజయనగరమందు సుఖసంకథా

విరోధంబున పృథ్వీరాజ్యము సేయుచుండగాను
స్వస్తి (శ్రీ) మన్నెవారి మండలేశ్వర యూసర
గండ తరారి సాళువ సత్తిరాజు దేవ మహారాజులు
మూరుండ మంగయదేవ మహారాజు మయిలి తేనాం
ఓబానను పెండ్లి మ(ఱి) తెలిలు తోల మన్నారు తమ
తం(డ్రి) సత్తి దేవరాజునకున్ను తమ తల్లి మల్లి
దేవమ్మగారికి పుణ్యముగాను వైఎనూంతల
(శ్రీ) అహోబిల దేవరకు అంగరంగ భోగానకు
శివరప్పేరను కట్టించిన ప్రతిష్ఠకు మలుసర్వమాన్యాకత్యాగ్రహ
యిస్తిమి॥ అని వ్రాసి యున్నది.

గనుక యీ మంగయదేవ మహారాజు పెండ్లి
మ(ఱి) ఓబాసానికి వృంది యీ తాలూకాలో
కొన్ని గ్రామములు యేలుచుండెను.

శా॥ శకవర్షంబులు ౧౪౯౩ విరోధికృతు
సం॥ మార్గశిర శు ౧ భానువారమునాంటు
...... కైమారుడు బుక్కరాయలుగారు యిం
మ్మడి తాలూకాకు సంకేసల అనే గ్రామం సా॥
పతాంబాకదోఁది మహాత్మాశీ వాసి (శ్రీ)సాంఖవేద
గురువులు అనే సన్యాసి బ్రాహ్మణ సేతబ్రా
హ్మలకు అగ్రహారంగా యిచ్చి తేదంతం తెల్పిం
బి ఆ సంకేసల గ్రామానికి తూర్పు భాగమం
దు బుక్కలమ్మ దేవాలయం వెనుక వేస్తున స్థా
ది ఉన్న రాతిమీద వ్రాసి యున్నది. యిందులో
కొన్ని అక్షరములు శిధిలమైనవి.

ఇదిగాక బుక్కరాయలవారి శాసనములు
యితరం తాలూకాలలో శాసనములు ఉన్నవి.

తరువాత యీ బుక్క రాయల కుమారుండు శ్రీవ. ర. బ. జాధిరాజ రాజపరమేశ్వర శ్రీవీరహరిహర రాయలు విజయనగరమందు రత్నసింహాసనారూఢుండై పృథ్వీరాజ్యం సేయుచుండె కొన్ని దినములు ప్రభుత్వం చేస్తూ ఉండెను. ఈ హరిహరరాయల శాసనం ఈ సంస్కృతి తాలూకాలో తప్ప గాని ఇతరమైన తాలూకాలో ఉన్నది.

తరువాత ఈ హరిహర రాయల కుమారుడైన శ్రీమద్ రాజాధిరాజ పరమేశ్వర శ్రీవీరప్రతాప ప్రౌఢదేవ రాయలు విజయనగరమందు పృథ్వీ రాజ్యం సేయుచుండగా ..... ధర్మములున్న రాజులకు నడుస్తూ ఉన్న గ్రామములున్న ధర్మములు చేసి వేయించి శిలాశాసనములు తెముక్క సాంతం శము వేయిస్తూరు తాలూకాలో ఉండేది దినవవాటిసనాలు.

ఈ ప్రౌఢదేవరాయలు కొన్నిదినములు రాజశేఖర పట్టణమందు రాజధానిగా ఉండి పృథ్విగిరి కి సామ్రాజ్యం ఇం తలప తర్వాత అనే గ్రామానికి తూర్పు ఇంద్రేశ్వరుని దేవాలయం కట్టించి ద్వారానికి తూర్పుభాగమందు ఒక దుర్గ రాతికి ఉండేది.

స్వస్తిశ్రీ శక వర్షంబులు ౧౩౧౮ అగునేటి ధాత్రి రప సం॥ వైశాఖశు ౧ ఆ॥ రాజాధిరాజ పరమేశ్వర బిరుద దానసంతానమగు అరిరాయ మనోభయంకర ఉత్తర దక్షిణ పూర్వ పశ్చిమ సముద్రాధిపతియైన శ్రీవీర హరిహర రాయని కుమార శ్రీవీరదేవరాయ

చిన్న యిచ్చు రాజశేఖర పట్నమునందు
సుఖసంకల్పం వినోదంబున రాజ్యము ప్రతి
పాలన చేయుచుండగాను మయు లతి నాం తంమ్మున్న
తు యిచ్చిన శాసనం- సుంఖంభూమి సుంఖంతరా
సహితంగాను సర్వమాన్యంగాను ఆచంద్రార్కస్థా
యిగాను యిచ్చినది॥ అని వ్రాసియున్నది. మధ్యే
కొన్ని అక్షరములు శిథిలమైనది గనుక వ్రాసినద
ర్థము బోధపడదంగా నుతెలియ దేదు.

గ్రామాంతి గ్రామవాన భైరవ దేవుని గుడి వద్దను
ఉండే శాసనము:— స్వస్తిశ్రీ శకవర్షంబులు
౧౩౧౯ ఆగుని టం యీశ్వరసం॥ మాఘశుద్ధ
గురు॥ స్వస్తిశ్రీమన్న మహామండలేశ్వర అప్పులమల్ల
గంగదేవ బాగాదప మహారాజులు తమ తండ్రి మ
ల్లదేవ రాజులకున్ను తమ తల్లి మల్లమ్మకున్ను
పుణ్యముగాను గ్రామాంతి భైరవ దేవర గుడి కట్టిన
కాలవ బావు ఆయు బత్తునికి నోటకాల్వ యయు
త్రగుడికాల్వ పెత్తమకెల్లకాల్వ పారట మత్తె
వితలదల కందను ముంచి తూముమ మరిమంది ఆరి
అష్టాదశ వృత్తులున్ను నారప్పరెడ్డి పాపిరెడ్డిగా
రున్ను సమ్మతిని యిస్తిమి॥ అని వ్రాసి యున్నది
గనుక యీ అప్పులమల్ల ..... బాగదరాజు గారు
యీ ప్రాంతము కొన్ని గ్రామములు యేలుచుండి
రిరి.

చిన్నదాసరిపల్లె గ్రామమునకు దక్షిణం సగం
రాయి పగిలి మధ్యే మధ్యే కొన్ని అక్షరాలు శిధిల
రి. మైనది. అందులో బాగద బుక్కరాయలు సిద్ధవటం

తాలూకు ఓబళం పొందు కట్టు మర్రిమడెంక
పైన దుర్గం కట్టించుకొని ఉన్నసోమదేవరాజు
మనుమడు వల్లభయ్యదేవరాజుగారికి సాయం
కరానకు పెంట్లిమర్రి బుక్కపురము గ్రామములు
న్ను పెట్టుతూ ఉండగాను ఓమూంతల ప్రాబళ
దేవరకు కొంతభూమి మాన్యం ఇచ్చి శాసనం
వేయించినారు. అది తిరుపవాటిసాని.

దుర్మతి సం॥ శ్రావణ శు ౧ వీరప్రతాప శ్రీ

దేవరాయ మహారాయులు విద్యానగరమందు
వజ్రసింహాసనారూఢులై సుఖసంకథా వినో
దంబున పృథ్వీరాజ్యము సేయుచుండగాను శ్రీమ
న్మహామండలేశ్వర అంతెంబరగండ సంపెట
కుమారులైన సోమదేవమహారాజుల
గర్భరత్నాకర సుధాకర పిన్నయదేవమహారాజు
ల కుమారుడు వల్లభదేవ మహారాజు తమ తండ్రి
పిన్నమరాజుకున్ను తమ తల్లి తమ
కుల కొండ్లకున్ను పుణ్యముగాను ఓమూంతల ప్రా
బళ దేవర తిరుపతిని పన్నిదరా శాస్త్రులకు
న్ను పైత్రత్రగాను ప్రతిష్ఠచేసి ఆదేవళ్లకు ప్రా
పకారం కున్ను మాన్యం కరాన్ను పెట్టే పెంట్లి
మర్రి బుక్కపురము పొర్లు బొడి . . . రాజుగారు
కాలువాను ఆకాలువ కింద పంట అంతవచ్చువర
మడిన్ని ఆస్థలానకే మాన్యము చేసున్నతూ
వెంటతోటెంన్ను ఇంతవచ్చుమాంతాలు
పిన్నమరాజు సోమదేవరాజు రామరాజు
గారికిన్ని మాతులకొండ్లకున్ను పుణ్యముగాను

ధారవోసియిస్తిమి యీందేవళ్లకు నగళ్లు చేయ్పిన
సందర్భాల శాశనమ్యోర్యాఖ్యకు తుకు తుకు
అనంతలాఖుకు పెట్టినటువంటి గ్రామము
క్షేత్రాలు మాంకు వెల్పెంట్లి మతి బున్న ప్రాపము.
పెరుప్పాతెందకల్లో బాంధిన కానవలి మణిబున్నా
ముత్యాలు వరిమణి నిస్తి పెరుగ్గాలోని సుద్దకాల్వ
స్థలము పండుము వెలకొనియున్న ఆ స్థలానకే
తూంపెంపలు తాగిండింకు యింత వెచ్చి ఆ బంరా
క్రైస్తారిలు గాను ధారవోసియిస్తిమి. ఈక్షేత్రా
లకు అప్పభాగ తెలుగున్నామన్నింగాను పల్లెంగలది.
శ్రీమన్మహామండలేశ్వర అంతెంబరగండ సతి
ఓవళ్ళభయుల్య దేవమహారాయుల ప్రధానియైన
నాయని తెలుగు సెట్టిప్పనాయుడు విళ్ళపాణాయుని
అనతిని క్రమానను వారికులకెంట్ల కుమార పుణ్య
ముగాను లక్ష్మిదేవి నగరు మన్నిద్దరా శాపర్ణ నగరు మన్న
కట్టించెను. ఇందు లోశకం ఉన్నది శిథిలమైనది
అయితే యిందుకు శకం 1332 అవుతున్నది —

౭ నా ఇదిగాక యీం పెద్దిదేవరాయుల శాసనములు
ఇలతరమైన తాలూకాలలోవిస్తారంగా ఉన్నవి.

తరువాత యీం ప్రౌఢదేవరాయుల కుమా
రుడు బెదయదేవరాయలు విజయనగరమందు
సింహాసనారూఢులైతే ప్రత్యర్థిరాజులంతా ముందిరనము
లుచేసిరి.

తరువాత యీం విజయదేవరాయులకుమా
రుడు శ్రీమదరాజాధిరాజ రాజపరమేశ్వర వీర
ప్రతాపవయుమ్మడి ప్రౌఢదేవరాయులు విజయనగర

ముందు సింహాసనారూఢులైన పృథ్వీరాజులగాం
సేయుచుండగాను ఈ ప్రాంతానకు వచ్చి పైనివారి
నినవిులోరాజులతో యుద్ధము చేసి తాను విజయ
లక్ష్మింగైకొని ప్రభుత్వం చేస్తూ ఉండి రాజులకు
నడిచిన గలువమువు యున్నా వాయుధర్మములు చేసి
వేయించిన శిలాశాసనములు వనర్తులు తాంబూకా
ఓం శివా ఓం సారాంశము దిగువ వ్రాసినాను.

శ్రీమన్మహామండలేశ్వర అప్రతిమల్ల గణపతి
కొండమ మహారాజుల కుమారుడు ఓబళయ్య
దేవమహారాజులు యీ ప్రదేశం కొన్ని గ్రామ
ములు యేలుతూ ఉండే శకవర్షంబులు ౧౩౪౯
అగునేటి ప్లవసం॥ వైశాఖ బ॥ ౩౦ గురు॥ నాండు
తమ తం శ్రీ గణపతి రాజుకున్నల్లో ఓబళమ్మ
కున్ను పుణ్యముగా గాటూరి భైరవదేవరకు
సు కాల్వపాడి ౧॥ మడి తాము త్రాగుడి
కాల్వను ౧॥౦ పూర్వాన యీ దేవరకు కోను
ఒకినమందు మున్నూయురుసాను వతిమడి గా ఉన్న
కాల్వను మున్నూయురు సాను ఉత్తమగద్ద
కాల్వను విడిచి నల్లు మన్నూయురు సాను పెరుగ్వతం
దను మడి కాల్వలు పెరుగ్వతం దను మ
డి ముల్లప డిపొందు దుమున్నూయురసాను మడిన్ని
వెలశైనందు భైరవారె డ్డిన్నియుతాల్ల
భైరవారెడ్డిన్ని- . . . . . . సమస్త ప్రజలున్న
. . - - - యున్నారు అని గాటూరి లో
భైరవేశ్వర శివాలయానకు పశ్చిమ భాగమందు
శాసనం వేయించినారు. ఈ శాసనం శిథిలమై వది

గనుక కొన్ని అక్షరములు పోయినవి.

ఈ బనుమూర్రు తాలూకాలో కొన్ని గ్రామము
లున్న లోనిగడ్డ నెల్లూరి పట్టణమందు సింహాసనా
రూఢులై యున్న భుజబల వీరసిద్ధిదేవ చోడ
మహారాజులవద్ద కొణిదెనపై నగ్రామునకు యుష్మి
స్థిరుడుగా ఉన్న సంవడి తెలుంగు రాజులుగారి వింక
తండు సంపటి వెంకటరాఘులు ఆ సేనాపతియున ప్రభులు
డై పైన వ్రాసిన సిద్ధవటం బనుమూర్రు తాలూకాలో
కొన్ని గ్రామములు యేలుచూ ఉండిరి. శాలిసం
బంధికులైన త్రిపురాన్న పరమండ తీర్వార ప్రెంతెంబ
రగండ సంఖాటి లక్ష్మయ్య మహారాజుల కుమా
శ్రీ. రుడు తంపయ్యగారు పుష్పగిరి ఖుట్టు పేయుమాళ్ల
చెన్నకేశవస్వామి దేవళం శిథిలమై ఉండగాను
వజ్రగారసేయించి మండపము రంగమంటపదూ
లము వారికి ఉండగాను తప్పించి కొత్తగాయూ
రూలం వేయించి యూ మండపం మీద వెతుస్సి
ముకున్న వజ్రగార చేయించి అరాతిదూలం
పైన శకవర్షంబులు ౧౩౫౮ అగునేటి నళసం॥
చైత్ర శు ౧౫లు శాసనం వేయించినారు.

ఈ ప్రౌఢ దేవరాయలు కడప వెంకటేశ్వ
రుని దేవాలయానకు ఉత్తరం కోనేరు త్రవ్వించి
శాసనం వేయించినారు. ఆ శాసనం అక్షరాలు
శిథిలమై వెంకటేశ్వరుని రంగమంటపం దిగువ
పశ్చిమాంతికి ఉంచిరి. స్వస్తి శ్రీ జయాభ్యుదయ
శకవర్షంబులు ౧౩౬౪ అగునేటి దుందుభి సం॥
భాద్రపద శు ౧౧లు శిలా ధర్మ శాసనం శ్రీమ

వెంట్నప్పను:— శ్రీవీరాయమహారాయలు
వతిపస్సమకు శ్రీ ద్ధోశ్వరుండై పృథివీరాజ్యం
సేయుచుండగాను శ్రీశైలాంస సిన్నె
శ్వరుని దేవళ శ్రీ శేషసిద్ధేశ్వరు
నేరు. (యున్నదిరాయిపగిలిపోయినది)
సంబెటవారి సంబంధీకులైన సంబెట పిన్నయ
రాజుకుమారుడు సంబెట తిరుమలరాజు
గారు యీమనస్వామి తాలూకా శెట్టువటంధు
వ్రాసిరు తాలూకాలో కైన్నిగోపురమయిలు తమ
లతో ఉండి గలవ్వాల వెరువృత్తాం పస్తైసరివాడ్డు
న ప్రోలమేర సూర్యకుమారుని కను వలెశాస
నం వేయించినారు. అవి దిగువ వ్రాసినాను.
స్వస్తి శ్రీ శకవరుషంబులు ౧౩౬౨ అగు శేటం కెళ్రా
ధన సం॥ వరాషు బ 30 శులు శ్రీవెంన్నవామం
ద తిశ్వర శ్రీవీర(ప్ర)తాప దేవరాయలు విజ
యనగరమందు రాజ్యంసేయుచుండగాను సోమ
కులవంశక్షేత్ర పవిత్ర ఆత్రేయ గోత్ర శ్రీమ
న్నహామండలేశ్వర అంతెంబరగండ మన్నెబ
గపతి సంబెట పిన్నయదేవ మహారాజుల
కుమారుండు తిరుమలయ్యదేవ మహారాజు
లు తమ తండ్రి పిన్నయమున్ను తమ తల్లిఅరు
పాంబాయమ్మ మ గారికిన్ని పుణ్యలముగాను సూర్య
గ్రహణ పుణ్యకాలమందు ఉదయగిరి రాజ్యమం
దు మురికినాటిలోపలను మాకు
నాయంకరానకు వెన్నె పూడు కూరి దక్షిణభాగ
మందు ఆపూడు కుంరికి వెన్నె సూర్యకుమా

డుని కనుము అనుపు అప్పటినుంచి చన్నకేశవ
దేవుని రంగరంగ భోగానకు ధారవోసి యున్నారు.
ఈ వస్తూరికిందకొన్ని గ్రామములు చెల్లుతూ
వుండెను.

ఇదిగాక ఈ పెద్ద దేవరాయలయొక్క
బడిలో వేయబడిన శిలాశాసనములున్ను తా
మ్రశాసనములున్ను ఆయా తాలూకాలలో
విస్తారంగా వున్నది. పైన వ్రాసిన శాసనములున్ను
న్ని శాలివాహన శకం లోనే అయినది. అయితే
శాసనములలో శకవర్షంబులు అని వ్రాసియున్నా
నారు అది శాలివాహనశకం లోనే అయినది.

తరువాత ఈ విజయనగర పెద్ద దేవ
రాయలకుమారుడు మల్లికార్జున రాయ
లు కొన్ని దినములు విజయనగరమందు సింహా
సనారూఢుండై పృథ్వీ రాజ్యం చేయుచుండ
గాను పైన వ్రాసిన సంపుట వెంకటప్ప బుక్కమా
రుడు తిరువెంగళ అనే అయిన సిద్ధవటం తా
లూకు మాచుపల్లె అనే గ్రామానకు దక్షిణభా
గమందు కోట కట్టించి కొంత సైన్యముతోనుండగా
ఆ కోట లోనికి సిద్ధవటం వస్తూన్నారు ఆయనకింద
తాలూకాలలో కొన్ని గ్రామములు చెల్లుతూ
వుండెను. అని బహు(ప్ర)సిద్ధిగా జనులు వాడుతు
న్నారు. ఈ మల్లికార్జున రాయల వారి శాసనం దేశం
లో స్వల్పంగా వున్నది. దువ్వూరి తాలూకా జిల్లెళ్ళ అ
నే గ్రామాన ఆంజనేయ దేవాలయం వద్ద వుండే
శాసనం యొక్క సారాంశం వ్రాసినాను —

స్వస్తి శ్రీ శాలివాహన శక వర్షంబులు ౧౩౮గు
త్రిగుణేటి ప్రమాది సం॥ మార్గశిర శు ౧౦లు పెద్ద
దేవరాయ మహారాయల కుమారుడు మల్లికార్జున
రాయలు విజయనగరమందు పృథివీరాజ్యం
సేయుచుండగాను శ్రీమన్మహామండలేశ్వర మిస్త్రయ
దేవమహారాజుల కుమారుడు గోపయదేవమహా
రాజులుగారు తమ నాయంకరానకు వచ్చిన [illegible]
గ్రామం శ్రీ అహోబళేశ్వర్లకు ప్రతిదినము నిత్య
ఆరగింపులకు ధారవోసి ఇచ్చినట్లుగా వ్రాసి
ఉన్నది.

తరువాత శ్రీమద్రాజాధిరాజ రాజపర
మేశ్వర శ్రీవీరప్రతాప సాళువ నృసింహరాయ
లు విజయనగరమందు రత్నసింహాసనారూఢుడై
పృథివీరాజ్యం సేయుచుండగాను నరసానాయకు
ప్రసిద్ధమయిన అధికారదక్షుండై ఉండెను. ఇతండు
ప్రభుత్వంలో పసర్నాతితాలూకు పుటంపల్లెగ్రామా
నికి ఆగ్నేయం దనుకొండవన్ను అహోబిలంవద్ద ఉన్న
శాసనసారాంశం॥ విజయనగరమందు
నృసింహరాయలు రాజ్యం సేయుచుండగాను
..... దక్షిణం బండికనుమకు పడమర పాలుకొం
డమలయందు ఉన్న పాలుకొండరాయుని గుడికి
ఉత్తరం గుత్తిరాజు ఆరఉత్తమాంగ తూర్పు పడమ
కుంట అనే గ్రామం .... ఇష్టకామేశ్వర
స్వామి మహేశ్వరదేవుని ఆరగింపునకు ధారవోసి ఇచ్చెను.
-- రాతి కెం తాంపత్రి ఉలిపిడి కాలువ రసయ్యగారి కుమా
రుడు తిమ్మరసయ్యగారు వైన వ్రాసిన గ్రామము

ఉన్నవట్టు వ్రాసి యిచ్చినట్టి శకసం|| తెలియదు. ఇది
గాక యీవూరి నర్సింహరాయుల వారి శాసనములు కాపు
లంపురం తాలూకాలో ఉండే శాసనముల సారాం
శం దిగువ వ్రాసినాము

శ్రీ శ్రీమైన గ్రామానకు దక్షిణం బావి వద్ద
ఉండే శిలా శాసనం శకవర్షంబులు గారి ౧౨
అగు నేటి సిద్ధార్థి సం|| కార్తీక సు ౧౩లు నర్సిం
హారాయులు రాజ్యం సేయుచుండగాను శ్రీరా
యుల ప్రతినిధి వాసమైన నరసింహ నాయక అయ్య
డియ్యలు రాజ్యం పాలించి సీమలు తాను దిపాప
రాకు పండిన నాయనింగారి నాయంకరానకు ముల
కిచ్చి సాక్షి శివలింగాన ధుం॥ చెరువుకు మెట్ల అష్ట
దేవిన గ్రామాన చెరువు శ్రీ నరసాన్వమి నరసింహరాయు
లకు పుణ్యంగాను నరసా నాయంకు కొడుకులు
కుమ్మర మాన్యం తోట సర్వమాన్యం కాని కిచ్చి మాన్యం
శ్రీ దేవి దేవి కిచ్చి పుణ్యంగాను కవిలెలు కట్టు కుడు
వ్రాసి యిచ్చినది. అని వ్రాసి యున్నది.

కై విశ్వేశ్వర స్వామి వారి మండపం ఆడు గురాతికి
ఉండే శిలా శాసన శక వర్షంబులు ౧౪౨ అక్షయ
సం|| పుష్య బ ౧౦ లు ఇమ్మడి రాయలు విజయనగ
రమందు రాజ్యం సేయుచుండగాను తిమ్మన్నవారి
మండల తిమ్మరాజు తిమ్మరాజు గారికి కై
విశ్వేశ్వరులు గారి మండనాయంకరానకు పాలించి ఉండ
గాను ఈ గ్రామంలో ఉన్న మల్లికార్జున స్వామి మిరె
స్థల సుంకం సూర్య గ్రహణ పుణ్యకాలమందు
తమ తండ్రి సింగరాజుకును తమ తల్లి

శ్రీకృష్ణప్ప గోపాలయ్యగారు సమర్పించిరి. అని
వ్రాసియున్నది. ఇందులో యువప్పరాజు అని
వ్రాసియున్నది. సాళువ నృసింహరాయులకు ఇ
మ్మడి రాయలు అనిన్ని ఇమ్మడి సాళువ నృసిం
హరాయలు అనేవారుకరు. ఇది గాక యీ నృ
సింహరాయల వారి శాసనములు ఇతరమైన స్థ
లాలలో ఉన్నవి. ఈ సాళువ నృసింహ
రాయలకు కుమాళ్ళు ౧ నృసింహరాయలు
౧ అచ్యుతరాయలు, ౧ కృష్ణరాయలు అంతు
మగవారు యందులో నృసింహరాయలు అనేవా
రున తమ తండ్రి నృసింహరాయలు ఉండగానే
కొన్ని స్థలాలలో శాసనములు వేయించినారు
తరువాత పైన వ్రాసిన నృసింహరాయలకుమా
రుడు కృష్ణదేవ మహారాయలు శాలివాహనశక
వర్షంబులు ౧౪౩౦ శుక్ల సం॥ మైన విజయనగరమం
దు పట్టాభిషిక్తుండై విజయనగరసింహాసనా
ధీశ్వరుండై పృథివీరాజ్యం చేస్తూ ఉండి శ్రీమ
దాంధ్రాభిరాజ పరమేశ్వర శ్రీవీరప్రతాప అనేటి బిరు
దావళి తో బమ్మూరి తాలూకులో వారి వారికి
యిచ్చిన గ్రామములున్ను వారు వారు చేసిన ధర్మ
ములున్ను రాయలు చేసిన ధర్మమున చాగాని శిలా
శాసనములు వేయించినవాటిం సారాంశము దిగువ
వ్రాసినారు —

ఈ బమ్మూరిల తాలూకు బొప్పన్నరామా
నాయని కుమారుడు పెద్ద సింగరనాయనికి చె
ల్లుతూ ఉండెను. ఇందుకు శిలా శాసనం ఉన్నది.

ఈ కృష్ణదేవమహారాయలు పుష్పగిరి చెన్న కేశవస్వామి యొక్క అంగరంగ భోగానకున్ను పుష్పగిరి గ్రామానికి తూర్పు తెంబు పరువుల దూరమున నున్న గిరి తాలూకు బొన్నమాను పల్లె గ్రామం స్వామికి ధారాదత్తం గాయిచ్చి ఆ బొన్నమాను పల్లె గ్రామంలోను నున్న పుష్పగిరి చెన్నకేశవస్వామి యొక్క రంగమండపంలో స్తంభంపైన తన్ను దానశాసనం వేయించినారు. వారు ఆ శాసనము దిగువ వ్రాసినారు.

స్వస్తి శ్రీ శాలిశకవరుషంబులు 1438 సందు వేటైన యువ నామ సంవత్సర శ్రా శు 1 సోమవారాదలు శ్రీమద్రాజాధిరాజ రాజపరమేశ్వర శ్రీవీరప్రతాప కృష్ణదేవమహారాయలు విజయనగరములు సింహాసనాధీశ్వరులై పృథ్వీరాజ్యం చేయుచుండగా పుష్పగిరి రాయల్లి చెన్నకేశవ దేవరకు పూజాపునస్కారాది నందాదీప నివేద్యములకు వారికి చెరుకూరు సీమ బిళగ రొబొన మాను పల్లె గ్రామము వన్ను సహిరణ్యోదక దాన ధారాపూర్వకంగాను సమర్పిస్తిమి ఆ అష్టభోగ తేజస్వామ్యములు సమర్పిస్తిమి. అని వ్రాసియున్నది. ఇది తామ్రశాసనం ఆ బొనమాను పల్లె గ్రామము లోను నున్న వంశ శాసనం ఉన్నది. ఈ పుష్పగిరి గ్రామానికి నైరృతి భాగం పరువు దూరమున బొమ్మూరి తాలూకా గోలూరు అనే గ్రామం బత్తిన్నిలను కృష్ణదేవమహారాయలు సర్వాగ్రహారంగాయిచ్చి ఉండిరి. పుష్పగిరి స్థలమందు తప్పక్కు అనేకులు బ్రాహ్మలు బొవర్ణాం మాత్రంతో అగిన వారు పూర్వాదారక్షే

శివార్చకులు ప్రబలులైతె పౌరోహితనుక పుష్పగిరిస్థల
మందు బ్రాహ్మణ ప్రాబల్యం లేనందున రాయల
వారు నాగులూటి గ్రామం సర్వాగ్రహారం అనుభ
వించే బ్రాహ్మణులకు యీనం పుష్పగిరి గ్రామమున్ను
గ్రామాలు పకరణాల తోటకూరుదాం సర్వాగ్రహారం ద్వార
వ్రాసి యిచ్చినారు. అని పుష్పగిరి అగ్రహారీకు
లు వాదిస్తున్నారు గాని యీ ప్రకారం శిలాశాస
నం లేదు.

కడప వెంకటేశ్వరుని ప్రాకారం లోతట్టున
స్వామిగర్భగుడికి రతి నాం అమ్మ ......
ఉత్తరం వైపు రాతి గోడకు వెలుపల ఉండే శాస
నం సారాంశం:— కృష్ణదేవమహా.......
విజయనగరమందు రాజ్యం చేయుచుండగాను
రాయలవారి ప్రధాని తిమ్మరసయ్యంగారు
తమకు కృష్ణదేవమహారాయలు నాయంకరా
నకు పాలించిన మయిదకూరు సీమ లోని కడప గ్రా
మమందు శాలివాహనశకం ౧౪౩౮ ఈశ్వరసం॥
జ్యేష్ఠ బ సూర్యగ్రహణ కాలమందు తిరువేంగళ
నాథస్వామికి ఆరగింపులకుగాను వరిమడిమెన్న
పెరుమాళ్ల కింద మడి బ ౧॥ ౧౬॥ తెల్లగుడి స్థలంనను
మడి ౨ ౪॥౦ తోటయం మడి బ ౯ ౧॥౦॥ పేల
మేను   తిమ్మాపురం పాలెమందను స్థ
లాలు ... మేను బ॥౦॥ యిదిగాక బలవాండ్లో
లకు గానువరవన్ గ వడ్లు బ ౧ శ్రీ వైష్ణవుల
కున్ను బ్రాహ్మలకున్ను ఆ బ్జకాలు ౨కి వడ్లు బ౧
స్థలమండపములో బ్రాహ్మణబడి వారికి వడ్లు బ౧

తెలుగు యురసులు వేసున్న పంజాలకున్నగాను
నూనెతో పాటు దపము న్నబాగుండుకుం వరిమడి
బద్ర వెరసి వరిమడికి బర.. ౧౭౧౦ ౧౦ వెలుపెనున్న
లాంలు ధారావ్రాసి యున్నైను ఆ దినాక లక్ష్మీదే
వమ్మతం నిత్యనైవేద్యాలకు వరిమడి బాం
వెలపెసను ధారావ్రాసి యున్నైను.
ఈ ప్రకారం వ్రాసి యున్నది. ఇందులో కొన్ని అక్ష
రములు శిధిలమైనవి.

పుష్పగిరి గ్రామం బ్రాహ్మలకు అగ్రహారంనకిం
సందుకు దక్షిణంతరం గాఉండేగట్టు మీన భైర
వేశ్వరుని దేవాలయం వద్దున ఉండే శాసనం శా
లివాహన శకవర్షంబులు ౧౪౪౦ బహుధాన్య సం
వత్సర ఆషాఢ శు ౧౨ ఆనాటు శ్రీమతు పుష్ప
గిరి స్థితా శెట్ల విశ్వస్త మఠ ఖనాలున్న గాఉండి
ముమ్మడి శాంతి యున్నన శాసనం మూంగాఉండు
వంశానికి సందు పోలమేర వత్సుతు అయుపాడి
గాను నన్ను పోలమేర పారుచేయుంబడంకు మేము
పెట్టిన పోలిమేర మాంన్నగాము ఈ దమ ఖాలువ
కు ఉత్తరం పోలిమేరను వేసు బాం యేనున్న
తామ్ర ఖడి కాలువ చెరోది కాలువ ఉత్తర గెద్ద కాలువ
లోనగు ౧౩ మడిన్ని ఆ చంద్రార్క స్థాయిగాను అ
నుభవించు వాడవు అని వ్రాసియున్నది —

ఈ కల్పవృక్ష దేవ మహారాయుల వారి కారు
కర్త ఆయిన తిరుమల రాజయ్యగారు అధికార
దక్షులై పృధ్వీ రాజ్యం చేయుచుండగాను
శాలివాహనశకవర్షంబులు ౧౪౪౮ అఖశేశం

తారణ సం॥ శ్రావణ బ ౧౦ లు స్వాతంత్ర్యము మాయ
కి తనుమ .... దసు వెంపేసిన శ్రీప్రసన్నతి
రువేంకటసాధుని చరణంబులకు ఆత్రేయగో
త్రుడైన శ్రీమన్నవల్ మందతేశ్వర ఆర్వ్యాంబుక్ష
రాఘు రామయదేవ విపర రాఘవతు మారుడు
తిమ్మయదేవ మవర రాఘులు వ్రాసిన గ్రామము ధర్మ
శాసనం — ముఖికి నాటి శివలింగను మానాయం
కరానకు వెళ్తే ఉటుకూరు శివలింగని తదప నప
న్తై అనేగ్రామముల ప్రసన్నతిరువేంకటసాధుని
కై వేదబ్రదపారాధనకు ధారవోసియిచ్చి రత్త
పత్రిగ్రామానకు దక్షిణభాగం పొలంలోశాస
నం ఉన్నది. ఆయా ఉటుకూరు గ్రామంలో
కొన్నిపత్తిలు వెళ్తూ ఉండెను.

ఈ కల్యాణరాయలవారి ప్రభుత్వంలోని
బూపత్తి రామానాయని తమారుడు పెద్దశిం
గమనాయనికి ఉదయగిరికి వెళ్ళేషం తిమ్మేటి
సీమలోని ముఖికినాటి స్థలమందు వనుర్తరు
పొట్లదుర్తి సీమలు ఆమేలు వున్న వనుర్తిగ్రా
మానికి దక్షిణం సామాపవులున్న సింగసాధనావ్వ
ఎం దేవాలయం శిథిలమై ఉండగాను శాలివాహ
న శకవర్షంబులు ౧౪౪౪ విషు సం॥ మాఘ శు ౧౫లు
ఆ సింగనాధుని దేవాలయం జీర్ణోద్ధారం చేయించి
గ్రామము వున్నంప్పు వేసి శాలివాహన శకవర్షంబు
లు ౧౪౩౭ అగుచేటి తారణ సం॥ మాఘ బ ౧౪
సోగ్ శివరాత్రి పుణ్యకాలమందు పైన వ్రాయ
బడిన దేవాలయం పనులు సాంగం వేసి వ శిలాశాస

మనుష్య తట్టాంచి ఆ సాంగేశ్వరునికి కొంత భూమి
మాన్యముగా యిచ్చి ఆ దేవాలయం తాము కట్టించి గిరాన్నా
శ్లోకముల తోను వ్రాసి సంపాదించినారు. అందులో
యాదవ పల్లి వారి వంశావళి వీరికి ఉన్న బిరుదు
దాంపత్యముల తామ్రశాసనము వ్రాసి యున్నది. సారాంశము
దిగువ వ్రాసినాను —

శా॥ శం ______ శ్రీ శం ______ ౦

.... దరశ్చతుష్క: చతుష్కవర్ణాః సం
ఖ్యాతో లోకే గుణగణాన్వితః । ... శ్రీవాస్తి
కో వంశో బహుళ రాజు కరం । తస్యశ్రీభాగ్య
[illegible]
[illegible]
[illegible]
తత్పుత్రో సింగభూపాలః ....
శాత్రవ ... తస్యాభిసేక ... నిరతా
ధర్మపత్నీ గుణాన్వితా । ధర్మాంబా ...
... సింగమహీ
పాలో ... సంభవా । ... సర్వ
... గుణాన్వితా । తత్పు
త్రః ... సింగమహీశ ... వ
... తనస్యానుజః
సర్వగుణాభిరామః ... పతి ...
... సింగ
మహీశ ... తస్యాసీత్ ... సుందరముఖీ
... పతివ్రతా ...

బంధుప్రభావాద్వదితి। దేవబ్రాహ్మణవందనార్హ
సదాచారాత్మభావేనాదితి। సాంద్రీగజ్ఞాన సంస్తు
త్యైకవరితాకారం బాలవంశేలాత్ప్రవా। తస్యాందేతాము
మహీపాలాన్వైలక్ష్మ్యాంబాం యయాస్సులతాస్త్రయః।
శుత్త్రే రివమణిశ్రే। షార్తి బుద్ధి తాం రమ్య గుణాన్వితాః।
బాంపల్లి రామ భూపాలస్సింగః ప్రత్త్రైరివాంబికే।
గుణత్రయ సమాయుక్తః ప్రమానివప్రాంతనః।
స రామభూపః శివసాంకాత్యాప్లమాంబాం గిరిజాం
సమాగా। తదాత్మజో భుజంగ దసింగభూపో
విరాజతే స్కంద ఇవ ద్వితీయః॥ శింగ కాష్ఠపాల
క్షాంతి తురగజ్ఞాంత ప్రయాం దుర్జుత కెద్ధ్య తాలాభ్ద్ధాం
లోపాళీనిపితే వతురుదర్శితే రోగుమాంతాం
వశేషః। కాంతేని దా, విష్ణాంతే నవ ఖలనిధి భైస్తూ

{ యేరంతి మాంద దత్తిగ్రామ పాత్రాన్పైన కంద
భైరంద పత్తినాల్గువాళ్ళులను నాల్గుసింహా
ములు పాం దముల కెంఉసు కెంపులు భూములు }

శ్లోకాని

శిష్ట్యతేశాన్తె క్షధసాన్వీ। శత్రుస్త్రీబాష్పపూరైరన
వరత మపర దానధారాంభో బుసిక్తః॥

తస్యానుజన్మ సింగః పరాత్రమనయాన్వితః। శివ
పాదాబ్జ నిరతో రాజతే భుజగాత్మతః। సత్యాచార
గుణాధారాంగ కరుణా కీర్తి ప్రతాపాన్వితం। మన్మ
త్రిభువన సింగభూప మతులం పెత్రమైకపత్నీవ్రతం।
సత్య ధర్మ తనూద్భవం భుజబలే భీమం రణే బార్జునం।
సాః దర్శ నకులం తదాత్రవిపులజ్ఞానేన తస్యానుజం।
తస్యానుజస్సంధర విప్రతాపో విలాసినీమానసపుష్ప-
-బాణః।

సమంఖతాత్త్రయకులప్రదీపః ప్రకాశతే భూపతి
మల్లభూపతిః। పెదసింగమహీపాలకీర్తి వల్లీవ
భాగతాచంద్రబింబఫలం సూతే నక్షత్రకుసుమానిచ
తస్య సింగమహీపస్య సింగాంబా సహధర్మిణీ। శౌరే
రివ మహాలక్ష్మీః శంకరస్యేవ పార్వతీ। కరవాలభైర
వాంకో గర్వితరిపు సింహో గండభైరుండః। గండర
గండపదాంతః ఖండిత గాఢాలమాన మదశౌర్యః
పాలయమాశాల్యాలు గండః ప్రతిబల [illegible]
కమలపేతం డః। సకలయతి వితరణా [illegible] డః శంగ
స్ఫుపక్ష్మత్రు తిమిర మార్తాండః। పెదసింగమ
హీపాల సౌధర్య ధైర్య త్యమాన్వితః। పాత
పారిజాత నగర మనేక గ్రామ సంయుతః। కదాంబ
నాన్యనాం ధస్య దర్శనాత్యం సమాంగతః। శ్రద్ధాంధే
వాలయం ద్విబాచి స్వాతనం కల్పయుక్తుకః। వే
దాబ్ధి యుగ సంఖ్యాతే శాలివాహనవత్సరే। వృష
సంవత్సరే మాసి మాఘే పూర్ణిమా తిథౌ॥ శివాల
యం సంతనోతి శిలామయముదారధీః॥

{ ఈ శాసనము దనెతూర్పు పార్శ్వమున
ఉండెడి పెద్ద వ్రాలు }

శత్రుమదిదత్వశైలాస మాసాద్యం శపూరు
వాక్॥ ప్రాసాద శృంగ భవనాకర రంగ మద్యే సం
బాధ్య మంటప శుభాయతనం శివస్య పాత్రక
ర గాన్ ప్రర యుతం వర ఖ యోగ్య లస్య శైలాస శృంగ
వసతిం నిధలం కరోతి॥ తటాకం తస్య నికటే
తనోతబ్ధి నవం ద్విధం। ప్రాంకారాయుబ్ధికఫల
సాధనం సింగభూపతిః॥ స్వస్తి శ్రీ శాలివాహన

శక వర్షంబులు ౧౪౪౬ అగునేటి తారణసం॥
వత్సరం మాఘ బ౧౪ సో శివరాత్రి పుణ్యకాలమందు శ్రీ
మహారాజాధిరాజ పరమేశ్వర శ్రీవీరప్రతాప శ్రీ
కృష్ణదేవ మహారాయలు విజయనగరమందు
వజ్రసింహాసనారూఢులై పృథ్వీరాజ్యము చే
యుచుండగాను శ్రీమద్విశ్వక్సేనాదిత్య మహామా
నుతులాల కరణాల భైరవగండ శరగండ భేరుండ ఉద్దం
డ ప్రతాపయ మాంత్రోలు గండ కటక హాన్నిబ్బరగండ
హాదువయువ్వారగండ తేరాసాముంత బారామాం
డలీకరగండ దుష్ట గోత్రుల మానమర్దన శివాజ
రకార రక్తతీర్తాపదృ శేత బిరుదప్రశస్తిస
హితులైన బ్రాహ్మణ పల్లెరామ నాయునింగారి
కుమారులు పెదసింగమ నాయునింగారు తమకు
కృష్ణదేవమహారాయలు నాయంకరానకు
పాలించిన ఉదయగిరి రాజ్యానకు చెల్లెం
షుండి తొండశ్రీమలాని మయికి నాఁడు స్థలమం
దుల చెన్నూరి పొద్దుటూరి సీమలు యేలుచున్న
ఆ చెన్నూరి తెరెత్తైనా బాంగమందు సోమేశ్వర
దేవునికి గర్భగృహం ఘండ మేటి అంతరాళ
మంటప రంగమంటప నంది మంటప మహాద్వార
గోపురాలు కట్టించి సమర్పించి అందుకు దక్షిణ
భాగమందు మహాలింక ముందు కట్టించి సోమే
శ్వర దేవరకు అఖండదీపారాధన త్రికాలనైవేద్య
లకు అమృతపడికి గంధపుష్ప ధూపదీపము
రాలున్న నీటికోట్టుగా చెన్నూరి రను
॥ ఈరాతికి ఉత్తరపు తట్టు ఉండేది భైరవప్రతిమ॥

కాల్వవం• వ్రన వేూదుగవాని వెనిస్థలం మల్లా
నారయణింగారు సమర్పించినది ౧ సహాంతం వెను
బ౧ న౧ శ్రీతత ధాతు సంవత్సరాన బినసింగము
నారయణింగారు సమర్పించినది లాపు డిస్థలంవెను
నరు పూర్వదత్తి వినవెర్ల్యేలిను న౩ ఉభయం
వెను బ౧ న౧౦ వతిమడి యూవెర్ల్వతి నుకె పాటుకి
తూర్పు నిదరుం పుల మల్లయ్యగారు సమర్పిం
చేసినది న౧ సహాంతంబ౧ న౧ పూర్వదత్తి యుందు
కుపడమర నరు తూము మొదలు న౩ ఉభయం
బ౧ న౧౦ వెరసి వెలుపొలం నీర్యాల సనూ బ౩ ఈ
నాగేశ్వరునికి నైవేద్యం చేసే భోగగరంగుపులకు
తాశగద్ద స్థలం బ౧ న౧౧ వరిమడి పాటం తూర్పు
1855 బ౩ ఉభయమయి బ౪ న౧౧౦ అట్టు వెరసి బు
న౧౧౦ యని యిటం పూర్వోక్త తూమొదున్నయుదు
సాక్షత్రం తథా తిథి పుణ్యకాలమందు తమ
తం శ్రీ గారు రామనారయణింగారి పుణ్యంగాను
సహారణ్యోదక దాన ధారా పూర్వకంగాను ఆ
చంద్రార్క స్థాయిగాను నిధావదగ్గిష్ట తేజస్వ
మర్గములు న్ను సాగింపేటట్లుగాను సర్వమాన్యం
గాను త్రివాంచకంగాను ధారాదత్తి సమర్పణచేస్తి•
స్వదత్తం పరదత్తంవా॥ బహుభిర్వసుధాదత్తా॥
సామాన్యోయం ధర్మసేతుం నృపాణాం॥ ఈ మా
డు శెల్నా కాలు న్నసాంతంగాను వాలసియున్నది.
నగరి పురాపాతుండు అల్లాదభాట్లు కొండు
భొట్లు తమకు యిచ్చిన దుగ్గినపల్లెను వెలవెసిను
న౧ వరిమడి న౧ ఉభయం న౧ సమర్పిం

జేసెను. పంబాలమల్లయల్గిగారు తమకుయిచ్చిన
పొంవిదేని పట్టణమువెలపెటినగ వరిమడి కుంట
తెందననగ ఉత్తరయుంన్ర యుందు సమర్పణజేసెను.
పిల్లలమర్రి రామరాజుకుమారుడు గంగయ
శాసనంలిఖించి నాగేశ్వరదేవునికి త్రిసంధ్య
లును అనంతమైన దండవములు సమర్పించెను
ఈదేవరనగరి పని వర్థమానతి పరిపూర్ణంసేయిం
చిన తూర్పుసీమ సోమన నాగేశ్వరునికి దండ
ముసమర్పించెను. చప్పభక్తుని కొమారుండు
కోడంభక్తుడున్ను పర్వతభక్తుని కొమారుండు
మనసోరభక్తుడున్ను నాగేశ్వరునకు శిఖర
మంటపంమొదలుగాను కట్టె నాగేశ్వరునికి
త్రికాలమున అనంతమైన దండవములు సమర్పిం
చెరి. మల్లనాయనింగారు తమతం(డ్రి)గారు
రామనాయనింగారికి పుణ్యముగాను నాగే
శ్వరదేవరకు తామ్ర స్వరూపాలు చంద్రశేఖర
విగ్రహమైన పార్వతీపరమేశ్వరను నేడుశివ
రా(త్రి) ప్ర(దో)కాలమందు అనంతమైన దండాలు
పెట్టి తనసేవగాను సమర్పణజేసెను. (శ్రీ)(శ్రీ)(శ్రీ)
ఈ శాసనంలో ఉన్న భూపట్టావారి వంశావళి
సంస్కృతశ్లోకముతో ఉండెది దీనివివరణము

———×———

See Next Page

B.

— బూసపల్లివారి వంశవృక్షము —

రామానాయుడు
పోచమాంబ

↓

శింగభూపాలుడు
ధర్మాంబ

↓

తిప్పనాయుడు | పరవసాయుడు | రామానాయుడు కలాంబ

↓ (రామానాయుడు కలాంబ)

పెద్ద శింగమ నాయుడు శింగాంబ | చినసింగమ నాయుడు | మల్లభూపుడు. ఇతడే మల్లానాయుడు

ఈ పెదసింగమనాయుడే పైన వ్రాసిన శాసనం వేయించినవాడు.

ఈ మల్లానాయుడు కామలాపురం తా. పొటుదుర్తి గ్రామానకు ఉత్తరం అగస్త్యేశ్వరుని దేవాలయంవద్ద శా. శకం ౧౪౪౭ పార్థివ సం. జ్యేష్ఠ శు ౧౧ గ్రా యయు ... నాయంకరానకు కృష్ణదేవరాయలు పాలించినవసూళ్లతి సిమగాని పొటుదుర్తి గ్రామాన అగస్త్యేశ్వరునికి కైంకర్యము మాన్యం యిచ్చి శాసనం వేయించినారు అందులో మనస్తిపి వం[redacted]వళ్ళి బహుదానవళ్ళిపతిరేసి రయున్నది అమశాకళ్ళ దిగువ వ్రాసినాను.

— బూసపల్లివారి వంశావళి —

రామానాయుడు
↓
సింగమనాయుడు
↓
రామానాయుడు పెల్లాంబ
↓
మల్లానాయుడు

ఇతడే పొటుదుర్తి గ్రామాన శాసనం వేయించినవాడు. యితడే కామలాపురం తా. గాం పొటుగ్రామాన శా. శకం ౧౪౭౩ లో శాసనం వేయించినాడు. యితనికుమారుడు బుబ్బనాయుడు పొటులో శకం ౧౪౯౧ లో వక శాసనం వేయించినాడు.

ఇంకా శాసనములుగల యిదిగాక కృష్ణదేవమహా
రాయలవారు కొప్పర్తి అనే గ్రామం బ్రాహ్మలకు
సర్వాగ్రహారంగా యిచ్చినారని ఇందుకు ప్రతినామం
శింగయమఖికృష్ణరాయ అగ్రహారం అని ఆగ్రా,
మస్థులు వాడుతున్నారుగాని శాసనం లేదు
యీయింకృష్ణదేవమహారాయలవారి దేశములో
అనేక శిలాశాసనములున్ను తామ్రశాసనము
లున్ను ధర్మం వేసి వేయించినారు శాసనములు
యెక్కడాశిలాం ప్రాకారం కృష్ణదేవమహారాయ
లుగారు ప్రభుత్వంచేసినది శాలివాహనశకవ
ర్షంబులు 1431 శుక్లసం॥ ఆరభ్యం శాలివాహ
న శకవర్షంబులు 1452 వరకు యిరువైరెండు
సం॥ యీలనట్లు శాసనములు అనేకమైనవి
ఉన్నవి-

వెంనూరి సీమ జూపల్లెవారికి కదు
సూర్యోదయాన యీవనపర్తికింద కొన్నిగ్రామ
ములున్ను చెల్లుతూవుండేది అని పైన వ్రాసిన
జూపల్లె పెదసింగమనాయుడు వేయించిన శాస
నంలో పాతపరుర్తి నగరమనేకగా .. సంయుతః
అని వ్రాసియున్నది గనుక పనర్తిలో కొన్నిగ్రా
మములు చెల్లుతూవుండి యిది ముఖ్యస్థలంగా వుండేను
గనుక యీయింపనర్తిగ్రామం నానాదియున్ను కల
గ్రామగం ఋష్టిపెరెండు వేల యెూద్దకు పల్లెవాండ్ర
శ్వరుడనే రాజు పినాకిని నదీతీరం దక్షిణంగా తటా
కం తవ్వించి తద్వారా తెనుగుతెూ చెరువు పునరు
క్తిని నామాంబిధానము కలిగి పర్తిరు అనిన్ని

ఇప్పుడు బంమార్లాలు అని వాడుచున్నారు. అయితే
యీపైన వ్రాసిన పల్లవాధీశ్వరులు దశ సేరాంబు వస్తూ
డు గ్రామముంకట్టించెనందుకు దృష్టాంతం వస్తూరి
గ్రామము పుట్టలు వాడుకైనె శ్లోకం.____

" కలయుగ కర్వసహస్రాణి పెన్నాతీరేష
దత్తవాన్, తటాక సగ్రామం నాం వర్తయ:
పల్లవాధీశ నిర్మితః॥ " ఈప్రకారం
శ్లోకము నప్రసిద్ధిగా వాడుకైనదికలదు.
ఇదిగాక కృష్ణదేవ మహారాయలప్రభుత్వంలోను
తరతముల దిస్సె అనేస్తా వంము స్కు బంధు వస్తూ
వుతకు సర్వాగ్రహారంగా నడుస్తూ వుండెదని అని
శ్రీ. వాడుక. తరువాత పైన వ్రాసిన నృసింహా
రాయల కుమారుడు అచ్యుతదేవ మహారాయ
లు విజయనగరమందు రత్నసింహాసనారూఢుండై
పృథివీసామ్రాజ్యం సేయుచుండి శాలివాహన
శకవర్షంబులు ౧౪౫౩ ఖర సం॥ ఆరభ్యం శాలివా
హన శకవర్షంబులు ౧౪౬౩ ప్లవ సం॥ వరకు శాసన
ముల యొక్క దృష్టాంతరప్రకారం ౧౧ యేండ్లు
ప్రభుత్వంచేసి వెరశ్రీ కాంగుల వారి వారికి
నడుస్తూ ఉన్న గ్రామములు చేసిన ధర్మములు
చేసిన శాసనములు వేయించినారు ఆశాసన
ములలో యీ అచ్యుతరాయల వారి శాస
నములలో వుండేది బిరుదావళి మహారాజా
ధిరాజ రాజపరమేశ్వర శ్రీవీరప్రతాప
శ్రీ అచ్యుతదేవ మహారాయలు విజయనగర
మందు రత్నసింహాసనారూఢుండై పృథ్వీసామ్రాజ్యం

సేయుచుండగాను అని వ్రాసియున్నది. ఆ శాసన
ముల యొక్క సారాంశము దిగువ వ్రాసినాను.

చెన్నూరికి తూర్పు పడమర దూరమున కుర్రంపా
డు అనే గ్రామానకు యీశాన్యభాగమందు చెన్నకేశ
వస్వామి దేవాలయం తెందరుడు ఉండే ఆంజనేయుని
ప్రహారమునకు త్రినుత పాషాణం వ్రాసియుండే దీని సా
రాంశం — శాలివాహన శకవర్షంబులు 1413
అగునేటి ఖర సం|| ఆశ్వీజ బ 10లు అచ్యుతరా
యుల ప్రభుత్వంలో తిరుమల రాయలు గారికి
పుణ్యంకారానకు పాలించిన చెన్నూరి సాయంత
రానికి కుర్రంపాడు గ్రామము ను
సోమవారాలు భుక్తాపి రాయం
రాజు గారికి కుర్రంపాడు గ్రామం సాయంత
రానకు పాలించిన నిమిత్తం ఆ కుర్రంపాటి కేశ
వ పెరుమాళ్ళకు దశమి మహోత్సవానకు శ్రీ
మన్మహామండలేశ్వర భుక్తాపి సాలు లత్రాము
కు మారుడు తిరుమలయ్య గారు కుర్రపాటి స్థలం
కుర్రంపాటి చెన్నకేశవ పెరుమాళ్ళకు ధారవోసి
యిస్తిమి. అని వ్రాసియున్నది-

వంతెకెమ్మూరిపల్లె గ్రామాన వినాయక స్వా
మి యొక్క దేవళం ధ్వజస్తంభం వద్ద ఉండే శాసనం
సారాంశం — శాలివాహన శకవర్షంబులు
1413 అగునేటి ఖర సం|| ఫాల్గుణ బ 11లు అచ్యు
తదేవరాయులు రాజ్యం చేయుచుండగాను
దేవాధి దేవుండైన కుత్రిరాజు ఉండుకూరియుండు
ప్రసన్నమైన శ్రీ తిరువెంగళనాథునికి త్రివిక్ర

257. గోత్రం ఆశ్వలాయన సూత్రం యజుశ్శాఖా
ధ్యాయులైన శ్రీ వీరమ రాజయ్యగారి కుమారు
డు తిరుమలయ్యగారు అచ్యుతదేవ మహా
రాయలు ఆయ్యపరుసయ్యవారి నాయంక
రానకు పాలించిన ఘండికోట సీమ తాళ్ళపాక
నెరుసప్పయంగారు పారుపత్యం చేయుచు
న్నమాంకు ఉత్తరకు పాలించిన కడప సీమ ఉబ్బ
యతెు గసుం... నుకు చెన్న ఊటుకూరి గ్రా
మ్యంలోను బింతకొమ్మ దిన్నె సర్వమంత క్షేత్రం ర
దం తెలంగ్రై రూకలున్న దేవునికి అరకం పులకు
గాను ధార వ్రాసి ఆయ్యపరుసయ్యగారికిన్ని
నరసప్పయ్యగారికిన్ని మాతల్లి తండ్రులకున్ను
పుణ్యార్థముగాను సమర్పిస్తిమి. అని వ్రాసియు
న్నది—

ఈ శాసనానికి ఉత్తరంగా ఉండే వాంటిసా
రాంశం.— శాలివాహన శకవర్షంబులు ౧౪౬౪
అగునేటి విజయసం కార్తిక శు ౧౧లు అచ్యుత
రాయలు రాజ్యం చేయుచుండగాను రాయ
లవారి కార్యకర్తలైన బాచరసు గారు ఘండి
కోటసీమ ఏలుచున్న ఆఘండికోట సీమ
లోని వెలగనూతల అవ్వాబుశేశ్వరులకు చెల్లె
ఆ వెలగనూతల పక్కనున్న దిబ్బ దుర్గదణా
యని వర్తనస్తా వరము ౪ కట్లాలు సుంకం వెలద
లైన అందు ధారవ్రాసి యిచ్చిన ధర్మశాసనం తాళ్ళ
పాక తిరుమలయ్యగారి అనతిని రాయల అప్ప
ణాపద్ధతిని వీరభేశ్వర సన్నిధిని సర్వమాన్యంగా.

ధారవ్రాసి యిచ్చినారు. అని వ్రాసియున్నది.

మోవిళ్ళ తాలూక గ్రామానికి నైరృతి భాగమం
దు తిరువెంగళనాథస్వామి దేవాలయం ధ్వజస్తం
భానకు తూర్పున ఉన్న శిలాశాసనం సారాంశము:—
శాలివాహన శకవర్షంబులు 1606 — అగునేటి
రక్తాక్షి సం॥ ఆషాఢ శు 11లు అబుల్తానాంతులు
ప్రభుత్వం చేస్తూ ఉండగాను ఉదయగిరి సీర
కారు దయలు తిమ్మరాజుగారి కుమారుడు
రాయసం వెంగళప్పగారు యిచ్చిన ధర్మశాసనం
రాయలు కెంది తాలూక రాజ్యయగ్రహారికి నాయం
కాలనకుం బాలంటిన కల్యాణి సీమలోని లింగ
రాజయ్యవారు మాకు . . . . . మోయిళ్ళకా
లువకు తిరువెంగళనాథుని నూతన ప్రతిష్ఠచేయిం
చి దేవస్థానం కట్టించి తిరువెంగళనాథునికి తిమ్మ
తపళ్ళకున్ను అఖండ దీపారాధనకున్ను దశమి
యవేదాంతస్నానాలకున్ను యిచ్చిన వేను కోగళం
బగ్నన్ను వుద పృతవెందల మాని స్థలం కుంట బా॥
సిదళ సుంకమున్ను రామున్నవారికి యిచ్చేదామ్మ
కి ఉన్నన్ను రంప తాడు ముచ్చినాలవేతనం
ధారవ్రాయించిన వేను ౨౹ను దేవస్థానం ఉత్త
రపార్శ్వమున సేమ చేయించిన వనం నారికేళాలు
మామిళ్ళు పనసలు ఉసిరికెలు వెలంగలు చింతలు
నేరేళ్ళు మొదలైన ఫలవృక్షాలున్ను యింతవట్టున్ను
మాంకురువ్వలు తాడ్కుపోతం తిరుమలయగ్రహారి
పుణ్యంగాను ధారవ్రాసి యిస్తిమి యింత లూరి
మల్లాంచుల్ మోవిళ్ళ తాలూక కరణం తన్నత్రిఘకులు

సహగాను పాల్గొని సమర్పించెను. ఈ శాసనం
లో అగ్రహారం మహాభాగాలు అని వ్రాసి యున్నది
గనుక రాయదత్తమైన అగ్రహారం అంపటాడు.

ఇవి ముళ్ళపల్లె గ్రామానికి తూర్పు ముఖ
రా మునిపొంతకు ఉత్తరం రెండు పరువ్వుల దూరం
వయున పొలంలో ఉదే శాసనం యొక్క సారాంశం—
శాలివాహన శకవర్షంబులు ౧౪౬౦ అగునేటి వికా
రిసం జ్యేష్ఠ శు ౧౫లు శ్రీ అచ్యుతరాయలవారి ప్ర
భుత్వంలో రాయలకు మరి చిన్ని సర్వశిరః
ప్రధానిన్ని శ్రీరాయ దాన కశ్యపగోత్ర సమేతులైన
కావేరి వల్లభ కడప్పాంతి బురకార గణపయులు తి
ల గండ గండ తెలుంబులోగాప బసవశంకర నవిలప్ప
తెలుతిగరగండ వెండాటి మండలేశ్వర గజాదా డి
బిరుదాంకితులైన శ్రీమన్మహామండలేశ్వర సకల
రాజు పెద తిరుమలయ్యదేవ మహారాజులుంగారి
సకల కార్యకర్తలైన తరదెయ్య తిప్పాల బుద్ధసాహిత్య
ఖల్పిమైభవ ప్రాప్తితులైన పాపినాయనిం గారువడ్డూరి
సీమ మొదలైన రాజ్యములు ఏలుచున్న కుల
శీలాది గుణ సమన్వితులయిన పవిత్రాంతరో
రత్నమైన తమదేవ్వులు యెల్లమాంబా పేరను
పుష్పగిరికి తూర్పున ముల్లంపాంత పొలాన యెల్లమాం
బాపురమనే గ్రామము నిర్మించి విష్ణుస్థానము
నిర్మించి కేశవమూర్తిని ప్రతిష్ఠచేసి పనుపత్మైవర
మున్గిచి వసంధనమై అగాధ భగోపేతమైన భూమి
లేపించి వనమున్నవేయించి గుళ్ళరప్రశాలి
గాను యెల్లమాంబాపురి పేరను మరిన్ని

అనంతాలైన ధర్మములు వేస్తూన్న వేయించిన ధర్మ
శాసనము. వనములను గుడియొక్క పేరున
తనయుడు బ్రహ్మప్రతిష్ఠ శ్రీ ధన నిక్షేపం చేసిన
మొదలు నసంతతి యొకనష్టములను భూమియ పనుల పాం
పందవది . . . చెలు. అన్ని వారియున్నది-

పుష్పగిరి గ్రామాన యేకందరిని ఉద్దేశాసన
ము తెలుగు సారాంశము. అచ్యుతరాయల వారి
ప్రభుత్వంలో విప్ర వినోదులు అనే చెందిన
విద్యలు ఆడే బాలకృష్ణులకు పుష్పగిరిలో ఉన్న మా
నిర్గం యీ గ్రామాన ఉన్న వైద్యనాథ స్వామి
చెన్నకేశవులు ధారవోసి ఇచ్చె శాలివాహన
శకవర్షంబులు ౧౪౬౧ వికారి సం|| వైశాఖశు
౩ సోమవారము నాడు శాసనం వేయించారు.

~~ఈ~~ పుష్పగిరి గ్రామం వద్ద వైద్యనాథుని
దేవళం గోపురానకు వెలుపలం తట్టున ఉండే
శాసనం సారాంశములు —— శాలివాహన
శకవర్షంబులు ౧౪౬౨ అగు నేటి శార్వరి సం||
ఆశ్వీయుజ శు ౧౫ గు అచ్యుత రాయలు రాజ్యం
సేయుచుండగాను పుష్పగిరి స్థలానికి విద్యా
పోషకులు రాయలవారి దళవాయి చంద్ర
గిరి సోమరస యర్య గారి పుత్రుడు తిమ్మరసయ్య
గారల్లో సర్వమాన్యం యిచ్చిన ~~[illegible]~~ ధర్మశాసనం ప్రము
మెట్టున్నాను స్వామి అచ్యుత దేవమహారాయ
లు మానాయంకరానకు పాలించిన ఘంటి
కొండసీమలోని మాం పుష్పగిరి అగ్రహారము
దేవారాధన నడిచిన ఘండికోట దుర్గాధిపతులు

కైనేడు వంటి దసరాయుని వర్తన బల్లకనానావిక
లకైనె చాడికెలున్న నేము యీపుష్పగిరి
స్థలం భాస్కరక్షేత్రం పంచనదీసంగమం దక్షిణా
వారణాశి విశేషస్థలమని మాస్వామి అచ్యుత
శివ మహారాయలకు విన్నపంచేసి స్వామి ఆన
తీని స్వామి అచ్యుత రాయలకు పుణ్యాలు
గానున్న మా తండ్రి సోమరసయ్యగారికిన్ని
మాతల్లి కోళమ్మగారికిన్ని పుణ్యలోకాని
యీశాంత ద్వాదశి పుణ్యకాలమందు విరూపా
క్షవి రతేశ్వర దేవుని సన్నిధిని తుంగభద్రా
తీరమందు పుష్పగిరి అగ్రహారం అందులు
గ్రామము గలుసంగాటూరు మేలు దలుగాను
ఘండికోట దుర్గానకు అష్టపషేరాజ్యం అంత
వర్తిస్తున్న ఘండికోట స్థలమందు వవాంశుద్ధి
చేయుంచు సర్వమాన్యంగాను పుష్పగిరి అగ్రహా
రం మహాజనాలకు ధారపోసి యిస్తిమి—
అని వ్రాసియున్నది—

ఈ శాసనం వద్దనే వున్నది శాలివాహన
శకవర్షంబులు గతాస్వ ప్లవసం వైశాఖశుద్ధ ౩ లు
రు వారము నాడు అచ్యుతరాయలు రాజ్యం
చేయుచుండగా నిం రాయల వారి దళవాయి
బండగిరి సోమరసయ్యగారి పుత్రుడు తిమ్మ
రసయ్యవారు పుష్పగిరి వైద్యనాధ చెన్నకేశవ
శివస్థానాలకు అఘోరశివాచార్యుల స్థానం
పెద్దభిక్షయ్య పినభిక్షయ్యగారికి యిచ్చిన
సర్వమాన్యపు ధర్మశాసనం క్రమమెట్లన్నను

ధ్వజారోహణానికి కె తదితర గ్రామాలు రామయ్యా
రుమదలూరు పడుసుపల్లె గంగవరం యానా
లుగు గ్రామాలున్ను త్రైమాసిక వాం బాంధవ్యల
కు చెల్లె విష్ణు గ్రామం కు ఉపలూరు
చెన్నకేశవుని గ్రామా మాఘుపల్లెగిరి
పాపారెడ్డిపల్లె లగాయితు తిరుమంకవు
ఆ గ్రామాలలోని సిద్ధవటం
ప్రాంతాలున్ను మొదలు అనుభవించి దేవతా గ్రా
మాలకు ఘంటికోట దుర్గం వర్తన యేమి దుంపి
వగైరం అరుపైన వరహాలు పెట్టేవారు దేవతా
సేవ అంగరంగ వైభవాలు తీర్థ తిరునాళ్లు
చేయించుకుని ఉండువారు. ఇని వారి
యున్నది. యీ శాసనములో యింకా
కొన్ని గ్రామములు చెన్నకేశవునికి నడిమి
అక్షరాలు ఉలతక పోగొట్టారు. అంతు
అచ్యుత రాయల నాటి శాసనములున్ను
యిది గాక అచ్యుత రాయల శాసనములు
దేశంలో విస్తారం గా పైన వ్రాసిన శకసం॥లో
నివి ఉన్నవి.

తరువాత (గ) మదవ దక్షిణ బాధారాజు రాం
శ్రీ పరమేశ్వర (శ్రీ) వీరప్రతాప సదాశివదేవ మ
హారాయలు విజయనగర రాజ్యం ఏలుతూ సింహా
సనారూఢులై పృథ్వీసామ్రాజ్యం చేయు
చుండి ప్రభుత్వం శిలాశాసనాలు వ్రాయించి
ప్రకారం చేసినది శాలివాహన శకవర్షంబులు
౧౪౭౮ శుభకృత్ సంవత్సరం శాలివాహన

శకవర్షంబులు ౧౪౬౨ భావ సం॥ వరకు 33 యేండ్లు
చేసి బస్నూరి తాలూకాలో వారి వారి నాయంకరాన
కు నడిచిన దిన్ని వారు ధర్మములు చేసి వేయించిన
శాసనములలో పైన వ్రాసిన శ్రీమద్రాజాధిరాజ
పరమేశ్వర శ్రీవీరప్రతాప శ్రీ వీరసదాశివదేవమ
హారాయలు విజయనగరమందు రత్నసింహాస
నారూఢుండై పృథివీరాజ్యంసేయుచుండగాను
అని వ్రాసి యున్నది. ఈ సదాశివ రాయలవారి
యేలుబడిలో వుండి గండికోట దుర్గానకు లోనైనదేశ
ములు నందాల రాజులవారి నాయంకరానకు చెల్లు
తూ వుండేను. సదాశివ రాయలవారి శాసనముల
యొక్క సారాంశము దిగువ వ్రాసినాము.

౧. అంబవరం గ్రామాన బసవసింగారెడ్డి యింట్లో
పగిలి పోయే రాతికి వుండేది. శాలివాహన శకవర్షం
బులు ౧౪౭౪ శుభకృతు సం॥ సదాశివదేవ
మహారాయలు పృథివీ రాజ్యంసేయుచుండగాను శ్రీమ
న్మహామండలేశ్వర నందెల వరదరాజు గారి కొమారు
డు అవుబళరాజుంగారు తమ తండ్రి గారికి పుణ్యం
గాను యిచ్చిన ధర్మశాసన క్రమమెట్లన్నను సదాశివ
దేవ మహారాయలు వారికి నాయంకరానకు యిచ్చిన
గండికోట సీమలోని అంబవరం చెన్నకేశ
వునికి మందు దశమి మహోత్సవాలకు
పంటలచేను బీళ్ళు యిదిగాక యీశ్వర నగాద్రిపతి
కి చెల్లేను గాను దేవరకు సమర్పిస్తిమి అని
వ్రాసి యున్నది. ఈ రాయి పగిలిపోయినది గనుక
విశదంగా యింతా చేసిన ధర్మములు వక్తంగా తెలియలేదు.

వేము విశ్వకాలువ గ్రామమునకు నై ప్రతిభాగమందు
తిరువేంగళనాథ స్వామి దేవాలయము ధ్వజస్తంభానకు
తూర్పున ఉండే శాసనమునకు రెండోవైపున వ్రాసి
యుంటేది — శోభకృతు వైశాఖ బ 11 లు రాంయు
సం తిమ్మరసయ్యగారి కుమారుడు వెంకటప్పగారు
లక్ష్మీదేవమ్మ ప్రతిష్ఠ చేయించి దీపని అరగింపు
కున్ను దీపారాధనకుంగాను పూంగి పొంటు పశువుర
పైడి కాల్వ పొలంలోపుర తిరువేంగళనాథునికి యిచ్చిన
చేను బి గ స్థలానకు లక్ష్మీ తిమ్మకు సమర్పించిన పుట్టెండు
ఉలవిందల నాని మడి స్థలం. తిరువేంగళనాథునికి
సమర్పించిన పందుం మడి స్థలానకు లక్ష్మి అమ్మకు
యిచ్చిన మడి యేదుం. మడిన్ని తమ ఆచంద్రార్కము
పుణ్యముగాను సమర్పిస్తిమి — రంపతాడిపత్రి
ప్రకారం మహాజనాలు తిరువేంగళనాథునికి తమ ఆ
ప్రకారం పొలంలోను పులగొండు స్థల బాకా వడ్డా
పడ్డె పొలంలోపుర కుంటల చేని స్థలంతింద స్వామికి
సమర్పించిన యేడుంచేని స్థలానకు లక్ష్మీ తిమ్మకు
సమర్పించిన చేను తూరుమెండు ఆ శిష్టకు తూ
మెండు రంపతాడి గ్రామ కట్టం ముందు మాన్య
కున్ను సుంకం వారు స్వామికి యిచ్చిన గ్రామ కట్టం
ముందు మాండలకున్ను మహాజనాల చేను ముత్యం
ఉప్పలయుంచేను పందుంమడి యిద్దం మె
డి దిన్నెల స్థలం తోడు దుము బల్లాయిపల్లె మ
హాజనాలు తమ పొలములోను చేను చేను తూర్పుమె
డు వారు కొండ మడి తూర్పుమొండు రంపతాడి పొలం
లో ఉప్పల మాన్యం చేను యింరం సమర్పిస్తిమి॥

అని వ్రాసి యున్నది. ఇందులో శకం లేదు. ఇందుకు యితర స్థలముల దగ్గర శాస్త్రం త(ప్ప) ...
తీర్చియున్నది.

నందెల తిమ్మరాజు గారికి ఘంటికె ఱుపైన సదాశివ దేవ మహారాయలుగారు సాయుంతరానకు పాలించు చుండగాను తిమ్మరాజుగారు పెంట్లమర్రిలో వీరభద్ర దేవాలయ ప్రాకార గోడ రాతిపై శాసనం వేయించినారు అది శిథిలమైనది. వాటి సారాంశం దిగువ వ్రాసినాను. శాలివాహన శక వర్షంబులు ౧౪౬౯ అగునేటి పరాభవ సం|| చైత్ర బ ౧౧లు సదాశివ రాయలుగారు రాజ్యం చేయు చుండగాను రాయలవారి ఆనతిని ఆళియ రామ రాజయ్యవారి ముందలను నందెల తిమ్మరాజయ్యవారు పెంట్లమర్రి మొగాల వాండ్లు యిచ్చిన పన్ను వెట్టి వేములలో మొదలైనవి మన్నించినారు

ఇందులో ఆళియ రామరాజు అని వ్రాసియున్నది. యీ ఆళియ రామరాజే కృష్ణరాయలవారి అల్లుడు సదాశివరాయలవద్ద అధికార దక్షుడై పనులు సాగించేవాడు సింహాసనానకు మాత్రం సదాశివ రాయలు కర్తలు. యీ ఆళియ రామరాజు గారి కారణమని ప్రసక్తమై ఉండేదని యనుటకు యీ శిలా శాసనములలో ఆళియ రామరాజుగారి ముందలను అని వ్రాస్తూ ఉండేది తెలుదు.

౯ నందెల తిమ్మరాజు అయ్యగారు శాలివాహన శకవర్షంబులు ౧౪౬౯ ప్లవంగ సం|| మార్గశిర బ ౭లు సదాశివరాయలు ప్రభుత్వం చేస్తూ

ఉండగాను సదాశివరాయలుగారి ఆనతిని అళియరామ
రాజయ్యదేవ మహారాజులు వియుందలను కర్నాట
కానను మంగలవారు అష్టె పన్ను సర్వమాన్యం
మన్నించిన నిమిత్తం మేమున్ను ఘండికోటసీమ
కెల్లాను మంగలపన్ను సర్వమాన్యంగాను యిస్తిమి
యిదిగాక ఇంద్రేశ్వరుని స్థానం గ్రామాలు ప్రత్యా
రు రావలసినెత్తె యుంపలగట్లు యీగ్రామాలకు
మంగలతి వైస్యాఊజు అష్టె మంగలపన్ను సర్వమా
న్యంగాను వేస్తిమి. ఈప్రకారం శాసనం పృష్టగిరి
వద్ద ఉన్న యింద్రేశ్వరదేవాలయప్రాకారాన
కు వెలుపట తట్టున శాసనం వేయించినారు.

౫. శ్రీంబవరం గ్రామానకు పశ్చిమబరాయొక
వపత్తెకు పశ్చిమం ఇలపడిన దక్షపురి నృసింహా
దేవాలయానకు తూర్పు దిక్కున స్తంభం వద్ద
ఉండే శాసనము। శాలివాహనశకవర్షంబులు
౧౪౭౦ ప్లవం సం॥ కార్తీక శు ౧౫లు సదాశివ
రాయలవారు రాజ్యం చేయుచుండగాను శ్రీమ
న్మహామండలేశ్వర రామరాజుబిన తిమ్మయ
దేవ మహారాజులుంగారి నాయంకరానకు పాలిం
చిన ఘండికోట సీమలోని పెలురగ్రామంలును
కాస్యపగోత్ర ఆపస్తంబ సూత్ర సూర్యవంశో
ద్భవులైన శ్రీమన్మహామండలేశ్వర అప్రతిమమల
మనూభట అలిశ్వాలికరాజయ్యదేవ చోడ
మహారాజయ్యగారి పౌత్రులైన రంగరాజుగారి
పుత్రులయిన చినకేశవరాజుంగారు బ్రాహ్మపురం
దక్షపురి శ్రీనృసింహాదేవునికి దండము సమర్పించి

యిచ్చిన భూదాన ధర్మశాసన పత్రికత్రయమున్ను
ను శ్రీమన్మహామండలేశ్వర రామరాజు బసవతి
మ్మయదేవమహారాజులు వారికి ధర్మశాసనముగ
చ్చిన షుం డికొండసీమ లోని పెంటరగాలము అంబ
వరం నను యింత ధారాదత్తి పూర్వము (గ్రా) మాన్య వృ
త్తికాలమందు ధారవోసి సమర్పించిన క్షేత్రం
వ్రాసి వారి చేసిన స్థలం చేసుకు ౧ చేర్చిన
స్థలానను ముద్రలు ౧౧౩ అంతమేము బ౧౧౩ స్థ
సమర్పిస్తిమి అని వ్రాసియున్నది॥

కై 60 ఈశాసనానకు నకిలు వట్టిగా వ్రాసే దస్త్రం
ఖాగమందు ఉన్నది_

శాలివాహన శకవర్షంబులు ౧౪౨౦ కీలక
సం॥ మాఘశు ౨ లు సదాశివరాయలువారు
ప్రభుత్వం చేస్తూ ఉండగాను శ్రీమన్మహామండలే
శ్వర అ(త్రే)య గోత్ర పవిత్రులైన సోమవంశో
ద్భవులైన (శ్రీ) కృష్ణపాదారవింద ద్వితీయ సేవకు
లైన నిస్సీమ భూదాన చక్రవర్తులైన పరమధా
ర్మికులైన పరమాత్మ విజ్ఞులైన అర్వీటిబు
క్కరాజుగారి ప్రపౌత్రులైన రామరాజుగారి
పుత్రులైన తిమ్మరాజుగారి పుత్రులైన బసవతిమ్మ
యదేవమహారాజులుంగారు అంబవరం గ్రా
మ కరణం ముర్తారిగారికి యిచ్చిన ధర్మశాసనం
సదాశివదేవమహారాజులుంగారు వారి నా
యంకరానకు పాలించిన షుండికొండసీమ లోని
పెంటరగాలము అంబవరం గ్రామము కరణం ముర్తారి
గారికి కరణీకం మాన్యాలకు వృత్తి మాన్యాలకు

వరివిమర్శకులున్న యీమాషుషు ఉ పద్యకాల
ముందు ధారవ్రాసి సమర్పిస్తిమి॥

సీ॥ బ్రహ్మ వక్త్రమునను జన్మమైన బ్రాహ్మలు
కొందరాచార్యులై యుందు రెప్పుడు
వరుసతో కొందరు వైదికమార్గంబు
కొనియుందురుందురు సిద్ధముగను.
నియోగులై యుందు రేమి గాద కొందరు
కొందరు నీతికార్య ప్రసిద్ధి నెగడు
కొంతను వ్రాసిగా తెన్నులు వ్రాసి . . .
శూద్రులు గారు భూసురులుగాని
విప్రసంపాతికేతను విసముయున
పట్టినని వున్న సత్యంబు పలికినాడు
గణకంబు వార నివహంబు తరుణమొప్పు
రామభూపాలుని తిమ్మరాజు మంత్రి॥

అని వ్రాసియున్నది — ఈ శాసనం వ్రాసిన
తిమ్మరాజు గారి నందెల తిమ్మరాజు ఘంటి
కోట దేశము యేలు తూర్పాటినాడు—
గాలిందిరి గాత్ర మానవ తెమ్మ పిరజా
దపేటకు ఉత్తరం వెళ్ళేకట్ట కాలువ దీక్షలోపల
నబ్బత్తని బాపిరి యీశాసనం ఉద్దరి శాలివా
హన శక వర్షంబులు 1623 ఆనంద సం॥ చైత్ర శు
౧౦ వ కొడవలి వర్తనం యిచ్చితి. పెరుగు బసినా
యని కొడుకు భూమయ్య ధారవ్రాసియున్న
ధర్మశాసనం నాటింది పుష్పగిరి స్థితాశేష విద్వ
న్మహాసభ వారియున్న పెరుగు బసినాయుండు కొంత
పొలం పోగా వ్యాప్తి యెద్దులను దాంగలు తోలు

ప్రాంగాసు పోట్టాది వ్రాసిన నిమిత్తం నెల్లూరుపట్టు
అని పెట్టిన మాన్యం యీ ద్దుం వేసు మహాజనాలకు
మాంకు సర్వమాన్యంగాను పాలించి నారు గనుక
యీమాన్యం యీ ద్దమయు నన్ను సావమి వన్నదే సర్వశ్లకు
విశేషన వైద్యానకు సర్వమాన్యంగాను ధారాదత్తం
సి సమర్పిస్తిమి పుష్పగిరి గాటికొండ అగ్రహార
శ్రీ. మహాజనాల సమ్మతిని రెడ్డికరణాల సమ్మ
తిని తన అన్నతమ్ములు సమ్మతిని ధారాదత్తంసి స
మర్పిస్తిమి అని వ్రాసి యున్నది. ఇందు లోశకం
1423 వ ఆనంద సం॥ అని వ్రాసి యుండేది
వ్యత్యాసంగా వున్నది. యీందుకు సౌధారణ
సం॥ [illegible] తున్నదిగనుక సం॥ వ్యత్యాసంగా
వున్నది-

కడపలో వెంకటేశ్వరుని గర్భ గుడి
రంగమండపం మున్ను దక్షిణం తట్టున ఉన్న శిలాశాసనం
[illegible] త్ర స్తాతాంశము. శాలివాహన శక వర్షంబులు
1424 అగునేటి విరోధికృతు సం॥ ఆషాఢ శు
11లు సదాశివరాయలు రాజ్యం చేయుచుం
డగాను శ్రీమన్మహా మండలేశ్వర నందెల బోబ
శేశ్వర శివమహాలింగాలుగారు వోబళేశ్వర్లకు
దసవంధమాన్యము నకుయిచ్చిన ధర్మశాసనం
మారుతిరుమల దేవను కడప పెద్దలమేరను
శ్రీ తులకుం ఉపాయము లోను విరాంశంబల వందర
పెట్టించి నందుకు వేసు 2॥ం వెల్లి ఉత్తరం మడి
2॥ం తూర్పు యుంవేసు మడి 2 ధారాదత్తం సియిస్తిమి
అని వ్రాసియున్నది-

ఈ శాసనానకు ఉత్తరంగా ఉండేది శా
లివాహన శకవర్షంబులు ౧౪౭౧ అగునేటి పరీధా
విసం జ్యేష్ఠ బ ౧౦ లు సదాశివరాయలు ప్రభుత్వం
చేస్తూ ఉండగాను శ్రీమన్నపరమంతలేశ్వర సంబ
ల అప్పబళేశ్వర దేవ మహారాజులు వారు రా
యసం తిమ్మరసు పుట్టయ్య కొమారుడు నా
గప్పంగారు కదపతిరు వెంగళనాథ స్వామికిని
మర్పించిన తామ్రపాత్ర కిన్నెలు ౧
ఉద్ధరణి ౧ వెరసి సర్వం పాత్రలు అయున్ను
అప్పబళరయ్యరాజు గారికి పుణ్యంగాను
ధారాపూర్వకంగా సమర్పించెను —

ఈ శాసనమునకు ఉత్తరం ఉండేది
శాలివాహన శకవర్షంబులు ౧౪౭౭ అగునేటి
ప్రమాదీచసం కార్తీక శు ౧౧ లు సదాశివరాయల
ప్రభుత్వంలో కదప తిరువెంగళనాథ దేవర దాసా
నుదాసుండైన ఆత్రేయ గోత్ర ఆపస్తంభసూ
త్ర యజుశ్శాఖాధ్యాయులైన శ్రీమన్నపర
మంతలేశ్వర సంబల అప్పబళరాజు పౌత్రుడైన
పెద్ద ఓబళరాజుగారి పుత్రుడైన అప్పబళ
రాజుగారు ఇచ్చిన ధర్మశాసనక్రమమెట్లన్న
శు సదాశివదేవ మహారాజులు మానాయం
కరానకు పాలించిన ఉదయగిరి పావదికి చెల్లే
ఘండి కైరాటి సీమలోని చెన్నేటి కదప గ్రామ వు
మందు యీ పాటి తద్ధాన తిధి ఉద్యాన ద్వాదశి
పుణ్యకాలమందు తిరువెంగళనాథ స్వామికి
పుష్పాలతోటకు నేను బ ౧౧ సమర్పించిం —

ఈశాసనమునకు తూర్పువైపు శాలివాహ
న శకసం॥ మా సంలో సదాశివరాయుల తమ్ము
డుబడి లోనే శ్రీమన్మహామండలేశ్వర సంబెట
1561 శ్రీప్రబళరాజుగారి పౌత్రులైన జాన అప్పల
శాస్త్రిబాగారు సమర్పించిన ధర్మశాసనం త్రమిమె
ట్లున్నదం సదాశివదేవమహారాయులు మానా
అమంతరానకు పోలంబిన ఉదయగిరి చావడికి
చెల్లే ఘండికోట సీమలోని తడపగ్రామం యూ
తదాంతిద్ది పుణ్యకాలమందు కెంతభూమి తిరు
వెంగళనాధునికి యిచ్చినట్లుగా ఉన్నది గాని అ
క్షరములు శిథిలమైనవి గనుక నాంతంగా చేసిన
ధర్మము తెలియపడలేదు__

అంబవరంగ్రామాన చెన్నకేశవదేవాల
యానకు తూర్పు మండపాలో ఉండేది శాలి
వాహన శకవర్షంబులు ౧౪౭౭ రాక్షసనం॥ భాద్ర
పద   లు సదాశివరాయలనాడు ఉదయగిరి
రాజ్యంలో చెల్లే మయూరికినాడు సీమలోని పుష్పగిరి
పెత్తనంలో పెన్నకు దక్షిణాన ఘండికోటసీమలో
పోరుగ్రామం అంబవరగ్రామం రామరాజయ్య
తిమ్మరాజయ్యగారి దినములలో రాఘవపురవాస్తవ్య
అంబవరంగ్రామస్థులు యిచ్చేలాగ్రామం చెన్నకేశవ
స్వామికి సమర్పించారి.

ఇంతకెమ్మదిన్నెగ్రామాన జనార్దన
స్వామిదేవాలయము మహాద్వారమునకు లోపట్ల
స్తంభమునకు ఉండేది. శాలివాహనశకవర్షంబులు
౧౪౭౮ అగునేటి నళసం॥ మార్గశిరశు ౧౧లు

సదాశివరాయల ప్రభుత్వంలో శ్రీమన్న మహామం
డలేశ్వర మం॥ తిమ్మరాజు సాంకరాజులగారి కార్య
కర్తలైన అయల్లప్ప నాయనింగారు తమ కామేలంన
సాంకరాజయ్యగారికి ౩౦ పుణ్యంగాను ౭౦॥ తేకెటమ్మ
టికెట్టి ఆసార్య నాపైరుమాళ్ల వగైరా అర్చింపు దీపారా
ధనకు సమాంగాను సూర్య శ్రీ వాంచాస్త్రకాలవం
దు కొండెకెటమ్మ ధర్మ వెర్పాటుచేసి మడిబు॥న్న
పొలవకెం. కిడ్డను లేటవ్వాను స్థలాలు ౧ న్న సంభ్రమం
వుడి ధారవ్రాసిఉన్నారు.

కొంపల్లె కావల కొండయ్య అయ్యన్న
పెద్దకరికెప్ప చినకరికెప్ప కొమెర కొండమనాయు
డు వీరివద్ద ఉన్న తెలుగు తామ్ర శాసనంరె కలు
రెండు వాటి సారాంశం దిగువ వ్రాసినాను.

శాలివాహన శకవర్షంబులు ౧౪౭౬ అగునేటి కాళ
యుక్తి సం॥ వైశాఖ శు ౧౫లు సదాశివ రాయలు
రాజ్యమేలుచుండగాను శ్రీమన్న మహామండలే
శ్వర గుత్తిరాజు తిమ్మరాజుగారున్ను ఉండేటు
కి పద్మాల్లి గాడిమయలు అధికారులు రెడ్డి
కరణాలు శ్రీమన్మహా నాయంకారాచార్యులైన
సాకె కరికెప్పనాయుని కొమారుడు తాతి లక్ష్మినాయునికి
వ్రాయించిన కావలి మాన్యం మేరవర్తనలు కనక
కావలికిగాను వ్రాయించియిచ్చిన తామ్ర శాసనము
కనక కనకకాపాడేనిమిత్తం నాగిరెడ్డి పల్లెపొలం
లో మేను బ౧॥ కొల్లెల పల్లె పొలంలో గుర్రంగుంటె
చెర్వు కింద మడి బ౧ గట్టుమాన్యములు కాపాడేని మి
త్తం గట్టుమాన్యాలకు మేము బ౧ మడి బ౧ కొంత

కొండపల్లి దివాన్లకు ౧౩ మది బి) తాండవ మరాము
సాంగరతి వల్లి సమయదానలకు చేసి ౧౮ మది ౧౮ కా
పత్రి అగ్రహారానకు చేసి ౧౨ మది ౧౩ అప్పురం దాల
పత్రాలు చేసి ౧౨ పట్టాపురం అగ్రహారానకు
చేసి ౧౧॥ అక్షయపత్రాలు చేసి ౧౨ మది ౧౦॥
బుక్కల పత్రాలు చేసి ౧౨ ప్రసన్నరాయని పత్రాలు చేసి
౧౧॥ గొల్ల పత్రాలు చేసి ౧౦॥౧౦ కొల్లూరు పత్రాలు
చేసి ౧౮ మది ౧౮ గొర్రెల చెరువుల చేసి ౧౧ భా
వి గొట్టాలు చేసి ౧౧॥ మది ౧౧ తెల్లటి ధాన్యం బటు
మడతలు ౯ మగ్గానలకు ౯ పెండ్లిళ్లకు ౯ ఈ
ప్రకారం నిర్ణయం ... చేయించినారని
త విధా పుత్ర పౌత్ర పారంపర్యంగా ఆచంద్రార్క
స్థాయిగాను, అనుభవించుకుంటూ ఈ దానము నిచ్చి
యుండియున్నట్లు ఈ శాసనం తెలుపుచున్నది
గాని వ్రాయలు గెడ్డి తరగాలు అగ్రహారం వారివా
రు. ఏ యితర గ్రామ స్థులు గెడ్డి తరగాలు అగ్ర
హారీకులు వ్రాసి ... ది.

ఈ తామ్ర శాసనంలో ఎవరు గ్రామ
మానకు పర్వాలు గ్రామము వెళ్లుచుండెను
అని వ్రాసి యున్నది గనుక ఎందులో వ్రాసిన
గ్రామము చే వెళ్లుతూ ఉండెను. ఈ శాసనంలో
కాలయుక్తి అని వ్రాసియున్నది. నల సంవత్సర
వలయును. గనుక స్వల్పం శత సంవత్సరానకు పూర్వ
మైనట్లు తోచు ఉన్నది.

కడప దేవళంలో రంగనాయకం దేవానకు వె
లుపల చెక్కిన ఉత్తరపాద్యం అక్షరాలు

శిథిలమైనది. శాలివాహనశకవర్షంబులు ౧౪౮౦ అగునేటి పింగళ సం॥ ఆషాఢ శు ౧౧లు సదాశివ రాయలు రాజ్యం సేయుచుండగాను శ్రీమన్మహా మండలేశ్వర నందేల ఔభళరాజుగారు . . . . ఉదయగిరి సీమలోని పెద్దఘుండి కోట సీమలోని కడప తిరువెంగళనాథునికి ఇచ్చిన ధర్మశాసనం సదాశివదేవ మహారాయలవారు మానాయంకరానకు పాలించిన . . . . ఇక్కడి అక్షరములు శిథిలమైనవి—

12 పుష్పగిరి చెన్నకేశవస్వామి దేవాలయం పెత్తారంలో తట్టున ఉండే శాసనం. శాలివాహన శకవర్షంబులు ౧౪౮౧ అగునేటి సిద్ధార్థి సం॥ ఆషాఢ శు ౧౨లు సదాశివరాయలవారు రాజ్యం సేయుచుండగాను తిరువెంగళనాథయ్య అనే బ్రాహ్మణుడు తనకు అంబవరం గ్రామానకున్న మాన్యం బ॥౧౨॥ చేను చెన్నకేశవస్వామికి వైశాఖ బ ౧ తిరునాళ్ళకయింకర్యానకు ధారవోసియిచ్చెను.

దుగ్గనపల్లె గ్రామానకు నైరుతిభాగం కాల్వకు దక్షిణం తిప్పారెడ్డి తోటలో ఉండే శాసనం సిద్ధార్థి సం॥ ఫాల్గుణ శు ౧౫లు శ్రీమన్మహా మండలేశ్వర మహాతిమ్మరాజు కొండ్రాజయ్య దేవ మహారాజులుంగారు కె జాంబ బుగ్గనాథయ్యగారికి మిట్టబసప్పపల్లె సమర్పించినారు ॥శ్రీవరదరాజు॥ ఈశాసనంలో శకం లేదుగాని ఈరాజు శాసనములు శాంతాగస్థలాన ఉన్నప్రకారం

సదాశివరాయలవారి ప్రభుత్వంలోనే యుండుటకు
శాలివాహన శకవర్షంబులు ౧౪౭౮ అవుతున్నది.
౧౪. కడప తిరువెంగళనాథుని దేవాలయంపా
కారంలోని తట్టున గోపురంవద్ద ఉన్నశాసనం శాలి
వాహన శకవర్షంబులు ౧౪౭౮ దుందుభి సం॥ పు
ష్యశు ౧౩లు సదాశివరాయలు ప్రభుత్వం చేస్తూ
ఉండగాను కడప తిరువెంగళనాథదేవుని దాసాను
దాసుండైన శ్రీమన్మహామండలేశ్వర నందేల అవు
బళేశ్వర దేవ మహారాజులగారి పుణ్యంగా అపం
గారి యల్లప్ప కడప తిరువెంగళనాథుని కోవిల
లోనై రాత్రి తిమ్మయాలను మండప మున్ను కట్టించి కో
విల పడమట బందువున్న కాలువ దక్షిణం చేయుటకు
శ్రీరంగారష్ణ తోటనున్న స్వామి పెద్ద బొబ్బళ్ల
జీయర్లంగారికి పుణ్యంగాను ఉత్సవ మండపం
మీద పోలం వట్టు నారసింహ రా॥ బు యర్లవారి
ఆనతిని ముద్దిపము డి౯౩ బ్రహ్మేశ్వరం ముడి౧౨ ఉభ
యముం బ౹౦ బోగియు వల్లె ముడి శ్రీరంగారష్ణ తోటకు
౯౨ పులవట్లు బ౹౩ రాజ్యం ౫౦౦ తమేడు౧౩
దశమి అమావాస్య పున్నమి శనివారం ౧౩ దినం
కట్టుగ౧౩ మగపెళ్ళిరుత ళ కెరు కో౧౭ యేడు౧౩
గల సన్నజెల ౧౩ సంక్రాంతి ౧ వెన్నె తమె దు౧౩
గ౧ పంచపర్వాల్లోన గ౧ ఉలా ప్రకారం ధారా
పూర్వకంగాను అవుబళ రాజయ్య నాగరాము
యవ్వగారికి పుణ్యములుగాను సమర్పిస్తిమి.

అంతట మంగారు తాలూకాలో సదాశివరాయల
నాటి శాసనములు:——

ఇదిగాక ఈరీ రాయల వారి శాసనములు
దేశములలో విస్తారముగా ఉన్నవి. వీరి ప్రభుత్వ
ములలో సందెల తిమ్మరాజుగారు గండికోట దుర్గం
లలో వెత్తే దేశము తమ ఆక్రా రాజ్యం చేస్తూ ఉండిరి
తరువాత ఆయా సందెల వారి సంబంధీకులైన వెబ్బ
ళ రాజు వారు స్థ చేసిరి. ఇందు శాసన ప్రకారం
ఏమెలు బడి సందెల వారికి గండికోట ఊరెలు
బంధుత్వ కాలాంతాలో శాసనములు శాలి
వాహన శక వర్షంబులు ౧౪౭౪ ఆరభ్యం శాలి
వాహన శక వర్షంబులు ౧౪౮౪ దుందుభి సం॥ వరకు
ప్రభుత్వం చేసినట్లుగా ఉన్నది.

ఈ సదాశివ రాయల ప్రభుత్వ తా ఏ దాంక్షం
సర్వాధికారి అయిన కృష్ణదేవ రాయల వారి
అల్లుడు అళియ రామ రాజు అధికారదక్షుండై
ఉండి శాలివాహన శక వర్షంబులు ౧౪౮౬ అ
గునేటి రక్తాక్షి సం॥ మున ఆయా రాయలకు కర
ప్రారం ఇలుస్తున్న బిజాపురం, బీదరు, గోల
కొండలు, అహమదా నగరు, మొదలైన దఖని
పంచ బాదుశాహా అనగా దక్షిణ ప్రాంతాల
ఉన్న ఐదు బాదశాహీలు తుదకు ఏకీకృతులై
అళియ రామరాజుతో కృష్ణానదీ తీరమైన రాక్షస
తంగడి అనే గ్రామం వద్ద యుద్ధం చేసి అళి
రామ రాజును దండయాత్రముంచి పైన వ్రాసిన
వీరరెలు విజయనగరానకు వచ్చి రాయల వారి
నగరును పట్టుము స్థ దేవాలయములు స్థ
కాల పెట్టి దేశం దోచి అప్పుడు పైన వ్రాసిన

సదాశివరాయలకు కొంత దేశం యిచ్చి వుంచిన తరువాత కొన్నాళ్లకు సదాశివరాయలు ౧౦ సంవత్సరములు ప్రభుత్వం చేసినట్టుగా శాసనములున్నవి. ఈ సదాశివరాయలవారు తరకాన్యం అయిన తరువాత (ప్ర)భుత్వం చేస్తూ వుండగాను పైన వ్రాసిన నందెల ఓబళరాజు వీరి సంబంధీకులు కుండి కొంత రాజ్యాలను ఏలుతూ వుండిరి గనుక వంశపారీ తాలూకా వారి యేలుబడిలోనే వెళ్లుతూ వుండెను. ఇప్పుడు పుష్పగిరి గొట్టూరు యారంటి గ్రామములున్న బ్రాహ్మణ్యులకు సర్వాగ్రహారంగా నడుస్తూ వుండెను. ఇంకా కొన్ని అగ్రహారములున్నవారివారికి యధాప్రకారంగానే నడిపిస్తూ వచ్చిరి.

ఇదిగాక యీ రాజులవద్ద తిరుమలరాయలు ఆ సేతయున యువరాజత్వం చేస్తూ వుండె. కాశ్యపగోత్ర అపస్తంభసూత్ర యజుశ్శాఖాధ్యాయులు నైమిత్తికుడైన రామరాజుగారి పౌత్రుడైన తిమ్మరాజుగారి పుత్రుడైన తిరుమలరాజు దేవమహామహారాజులుంగారికి తిరుమలరాజు తమ నామాంకితంగా పెనుగొండ సీమలో చెన్నసిద్ధవటం సీమలోని పొన్నంపల్లె గ్రామము నున్న కొండపాడు పొలంలో ... ॥ భగవంతుని వంటి చిదిప్పి రఘునాథస్వామికి యిచ్చి ఆ పొన్నంపల్లె గ్రామాన శాలివాహన శకవర్షంబులు ౧౪౯౯ ప్రమోదూత అధిక ఆషాఢ ౧౫లు యీ శాసనం వేయించినారు.

38. తరువాత తురకలు యీదేశానకు శ్రీ
రంగరాయలను ఓడించి వారివల్ల కొంతపైకం ఇస్తే
లాగున నిర్ణయించి పెనుగొండ దుర్గం వీరిస్వాధీనం
చేసినందున శ్రీరంగరాయలు పెనుగొండపట్టణ
మందు రత్నసింహాసనాధీశ్వరులైరి ఘండికోట
దేశమునకు లోనైన వయికి నాలుం సిద్ధవటం దేశ
ముమ్ముక్కాలం నాలుం దేశమున్ను యేలుతూ వుండి
లోగడ వారి వారికి నడిచే గ్రామములున్ను దేవ
బ్రాహ్మలకు నడిచేదిన్ని యధాప్రకారంగాను
నడిపిస్తూవచ్చిరి. ఈశ్రీరంగరాయుల వారు రాజ్యం
చేయుచుండగాను వారివారికి నడిచిన గ్రామము
లు వారు చేసిన ధర్మము శిలాశాసనములు
చెంన్నూరి తాలూకాలో వేయించిన వాటిం సారాం
శము కింద వ్రాసినాను.

ఈ శ్రీరంగరాయుల వారి యేలుబడిలో
ఘండికోట సీమ నందెల ఓబుళరాజు యేలుతూ
వుండెను. వారి తప్పున ఘండికోటలో పెమ్మసాని
తిమ్మానాయుడు ఘండికోట దుర్గాధికారం
చేస్తూ వుండెను. అని జనులు ప్రసిద్ధిగా చెప్పు
తున్నారు.

1. ఈ నందెల అవుబళరాజుల కుమారుడు
అళియరాజు పుష్పగిరిలో వున్న జొట్టువెయి
మాఖ్య చెన్నకేశవస్వామి నగరి మంటపంలో నియ్యా
శాసనం ప్రతిఅంతరం వారికి తెలుపు తప్పించి కొత్తగా
కట్టించి ఆ చెన్నకేశవస్వామి గర్భగుడి ద్వారంవద్ద
ఉత్తర ద్వారపాలకుని వద్ద ఉండే స్తంభం మీదను

శాసనం జయ సం॥ మార్గశిర శు ౧౨ గురువారం
నాడు వేయించినాడు. యిందులో శకం లేదు. ఇతర
స్థలం లోయుక్త శాసనముల దాఖలా ప్రకారం ఇందు
కు శాలివాహన శక వర్షంబులు ౧౪౯౨ అవు
తున్నది.

౨. ఈ క్షేత్రపాడు గ్రామమందు తూర్పు కేశవ
స్వామివారి దేవాలయంలో ధ్వజస్తంభం నకు పడ
మర ఉండే శాసనం శాలివాహన శక వర్షంబులు
౧౫౦౦ అగునేటి బహుధాన్య సం॥ ఆశ్వీజ
శు ౧౫ సోమవారం పుణ్యకాలమందు శ్రీమ
హారాజాధి రాజ రాజపరమేశ్వర శ్రీ వీరప్రతాప
శ్రీరంగరాయ మహారాయలు పెనుగొండ దుర్గమం
దు పృథ్వీరాజ్యం సేయుచుండగాను శ్రీవత్సవచ్
వండ తేశ్వర కాశ్యప గోత్ర ఆపస్తంభ సూత్ర
యజుశ్శాఖాధ్యాయులైన మట్లమోనమ
రాజుంగారి పౌత్రులైన యల్లమరాజుగారి పు
త్రులైన తిరుమలరాజయ్య దేవచోడమహారా
జులుంగారు భారద్వాజ గోత్ర అశ్వలాయన
సూత్ర ఋక్శాఖాధ్యాయులైన వెల్లాల తిమ్మా
జీసిద్ధాలగారి పౌత్రులైన తిరుమల సోమయాజు
లగారి పుత్రులైన సిద్ధాంత సార్వభౌములైన వెంక
ట సోమయాజులగారికి యిచ్చిన భూదాన ధర్మ
శాసనం క్రమమెట్లన్నను శ్రీరంగదేవ మహారాయ
లు వారు ఆమర నాయంకరానకు పాలించిన సిద్ధ
వటం సీమలోనికి చెల్లె ఈ క్షేత్రపాడు గ్రామమం
దు తన తివ్వులకు వరదరాజయ్యగారికి పుణ్యమయుగా

సమారాధ్య దశ దాన ధారా పూర్వకంగాను. . . .

. యుక్తి ది అక్షరములు శిథిలమైనవి.

ఈ మట్లపాటి బట్టిప్రోలు సంపాదకులు. ఈ శ్రీ రంగ రాజు గారు కడప జిల్లాలో శకం ౧౫౦౦ బహుధాన్య సం|| ని శిథిలమైన శాసనం ఉన్నది. వారు పు జీర్ణోద్ధారం చేసినది ఉండవచ్చును.

3. పుష్పగిరి చెన్నకేశవస్వామి గర్భగుడి ద్వారం జాతి దగ్గలంపైన ఉన్న శాసనం శాలివాహన శక వర్షంబులు ౧౫౧౩ అగు నేటి ఖరసంవత్సరపుగొ శ్రీ|| శ్రీమన్మహా మండలేశ్వర నందెల అవుబళరాజు వేంకటాద్రి రాజు య్యదేవ మహారాజు వారికి కరణం కప్పుకం బ. చెంతరాజుకు మారుడు పుష్పగిరి చెన్నరాయని దేవమండపం దూలం శిథిలమై విరిగి ఉండగా తిరుగా వేయించెను. అని వ్రాసి యున్నది. ఈ ఔబళరాజు పెంతకడపకు దక్షిణాంబు తాలూకు అని చెంద నేళ్ళు జిల్లాలో వచ్చేలాగున తప్పించెను.

4 ఇదిగాక యీ ఆరవీటి రాయల శాసనములు దేశములో చెన్ని స్థలాల యందున్నవి. ఈ రాయల ప్రభుత్వంలో నీవంశపు వారైన అహోబళరాజు చెంతనే కొమారుడు వుక్కరాజు కొన్ని దినములు వస్తూరుతో || ప్రభుత్వం చేస్తూ ఉండెను. ఇందుకు శిలాశాసనములు లేవు గాని కడప కరణాలు వాడుతూ ఉన్నారు. తరువాత యీ వుక్కరాజు కుమారుడు తిక్కరాజు కొన్ని దినములు ప్రభుత్వం చేసెను.

37. తరువాత శ్రీమద్రాజాధిరాజ రాజపర
మేశ్వర శ్రీవీరప్రతాప శ్రీవీర వెంకటపతి దేవమహారా
యలు పెనుగొండ దుర్గమందు రత్నసింహాసనారూఢు
లై పృథ్వీసామ్రాజ్యం చేయుచుండగాను వారి సేనాపతి
న తిమ్మరాజు [illegible] రామరాజు ప్రభుత్వం
ఉదయం చేస్తూ ఉండెను. అప్పుడు నంద్యాలవారి వం
శకర్త కృష్ణరాజు పుండి మొదటి దుర్గము యొక్క
తూర్పు ఉత్తరాన ... తలెను సంపాదించిన దేవమ
వారి వంశీకుడైన యెల్లమరాజు అయిన
సూర్యవంశపు రాజు నాగదమ వరరాయలవంశీకుడైన
యీ వెంకటపతి రాయలవారి పత్నికి నంద్యాల
కృష్ణమరాజు తో బంధువుల మీద అవధంయుద్ధము
చేసి జయించి నంద్యాలకృష్ణమరాజును పట్టుకొని
అభయం యిచ్చెను.

64. ఈ వెంకటపతి రాయల తట్టున [illegible]
[illegible] రు ఉద్యోగయుక్తసిద్ధ
వటమందు ప్రభుత్వం చేయుచుండగాను మట్లయెల్ల
మరాజుగారు సిద్ధవటం సీమ ప్రభుత్వం చేస్తూ
ఉండే తెలుంగరాజు తిరుపతిరాజుగారితో బట్టి
నెరాలు తాలూకా ఉట్కూరు గ్రామం వద్ద
యుద్ధము చేసి సిద్ధవటం తమస్వాధీనం చేసుకుని
యెల్లమరాజు కుమారుడు అనంతరాజు
సిద్ధవటం ప్రభుత్వం చేస్తూ ఉండి సిద్ధవటం వద్ద
వంక పెన్నా తప్పించి మరిన్ని సిద్ధవటంలో సిద్ధేశ్వ
రుని దేవాలయం పట్టణప్రాకారము కట్టించెను
ప్రాకారము తరువాత వారి వద్ద [illegible]

శాసనం శాలివాహన శకవర్షంబులు ౧౮౬౭ విశ్వా
వసు సంవత్సరమున శాసనం వేయించినారు. శ్రీమత్ని
త్రినంతరాంబుగారు బట్టుపల్లెలు సిద్ధవటం పర్నాకు
తామలాపురం దువ్వూరు బద్వేలు తాలూకాలు
ప్రభుత్వం చేస్తూ ఉండి యితని కుమారుడు తిరు
వెంగళనాధరాజుగారు సిద్ధవటంప్రాకారం పను
లు సాంగంగా చేయించెను. తూర్పు కోట వాకిలి
వద్ద ఉండే శాసనం దిగువ వ్రాసినాము.

స్వస్తి శ్రీ శాకే శాంబత బం౧౮ భూపరిమితే
- . . . విశ్వావసౌ వౌన్య త్వైనబిరాయు
షామగలభాంభాచంద్ర తారంవిభుం, యనంతా
నంతనృపేణ తేన ఘనకేసై ప్రాడు కూంరణం పెట
ప్పై సిద్ధవటే యయము శిష్య్ల శిలాం సౌభాబిశాలః
కృతేః॥ శాలివాహన శక వర్షములు వెయిను నూట
యిరువది యేడు జరిగిన, విశ్వావసు వసంశ వెలయు
వత్సరమున సకలసాంమ్రాజ్య సౌర్వభౌమ, వీర
వెంకటరాయ విభుడు చంద్రగిరి సీమసా
మ్రాజ్యంబు సేయునపుడు, భానువంశాంభోధి
భానుడు అంభోరాసి గంభీరుడై వరగంధమాకీర్తి,
బిరుదసామునసింహాస్త్రీ మకేతన భర్త దేవబ్రా
హ్మణ్యయశపాలుండు, రణభూబలభూత
రావెలవల ద్వంరాజేయంద్రవమహాశవీర
వారుడు బంబులవు దశసంగాత్ మ నయయశాలి
కటకపుర్ చూరతార వాచీనంది లక్ష్మినరసా ధ
ప యదానదత్త దాక్షిం దవిపత్తగుండు॥

అఖిలతర్కాటసింహాసనాధీశ్వర
దక్షిణాబాహాభిధాన శౌరి.
విదళితకెంపరాజు వెంకటేంద్ర విభుండు
బసమ్మాకి వావనసంపద్గుణవంతుడు
విబుధసంస్తుత కవిస్థ విజయప్రబంధాది
సీ. కావ్యనిబంధస్థ గ్రంథకర్త
శ్రీమదెల్లమరాజు వారల్పితేంత. .
ఘటనానుభావ సంఘటితయశుడు
శ్రీవిశ్వభూపాల ధురాధిరాజవలత్రయు
బల రక్షణాక్షణా బాహాబలుడు
పెనుగొండసమరభూవన పాండురాగర్వ
ఖర్వతరగా వగా ఖర్వభూపఖిడు
రంగమాంబా కుమారావతంసరత్నంబు
పరభీమ బిరుదుల భూయిభుంద్ర
విమతావనీశ్వర వేశ్యాభుజంగులందు
బల్లవగండాంక భాసురుండు
మన్నెహమ్మీరుండు మంగళదాయుండు
రాజచెన్నుల పరవాది. . .
మల్లితి శైవంగళమానవాధిపరత్న
రత్నాకరుడు వంతరాజు శౌరి.
తమ తండ్రి తెల్లభూరమణుండు తొండాలు
తిరుపతిరాజుపై బెరిగి కాల్చ
తనకత్తి వైనదెబ్బు కానినసిద్ధవటంబు
చెలమపట్టిన పెద్ద చెరువు చేసి
పాదరంతు ముప్పాంగసిద్ధవటేశ్వరునకు
చేపటాకితిమైన శాలాంతరముగ

పురము నుద్ధరణార్థమై పరిణమింప
ధాత్రి కల్గించె నాచంద్ర తారకముగ॥

ఇందులో వ్రాసియుండే మట్లి అనంతరాజుగారు కడప తిరువెంగళనాథస్వామి ప్రాకారం కట్టించి పుష్పగిరి చెన్నకేశవదేవుని పెద్దగోపురమున్ను సిద్ధవటం తాలూకు వంటిమిట్ట రఘునాథస్వామి కట్టు ప్రాకారము గోపురములున్ను మరికొన్ని స్థలములయందు దేవాలయములు జీర్ణోద్ధారం చేయించినారు. అని వాడుక కలదు.

ఈ అనంతరాజుగారి కుమారుడు ఈ ప్రదేశం యేలుతూ ఉండగాను వనుర్తి తాలూకు గంగపల్లెలోను వెంకటాచలపతి దేవాలయం. రాతిగోడకు శిథిలమై యుండే శాసనము:—
శాలివాహనశక వర్షంబులు ౧౫౩౫ సం॥ ఆషాఢ బ ౧లు శ్రీమన్మహామండలేశ్వర మట్ల తిరువెంగళనాథరాజు దేవమహారాజుల గారి కార్యకర్తలైన యుక్తడ అక్షరములు శిథిలమైనవి.
ఈ పెనుగొండ వెంకటపతిరాజుగారు లోగడ తురకలు విజయనగరం పాడుచేసి దేశమున్ను చాలా సందున దేశం కొన్ని స్థలాలు పాడుగా ఉన్నందున ఈ వెంకటపతిరాయలవారు కాపులకు కౌలు యిచ్చి కామలాపురం తాలూకాలో కొన్ని గ్రామములయందు శిలాశాసనములు వేయించినది శాలివాహనశకవర్షంబులు ౧౫౨౩ ప్రారంభం శాలివాహనశక వర్షంబులు ౧౫౩౧ వరకు ఉన్నాది.
ఈ రాయల ప్రభుత్వంలోను మన్నదేవ బత్తావృత్తులకు

కొంత నడిపి సూత్ర కొంత నగర కల్యాణి నడిపించినారు
మల్లువారు అర్ధం నడిపిస్తున్నారు. వృద్ధులుగా ఉండి
రు యీకారం దుగాణమయిన బ్రాహ్మణులకు
రాజ్యం వారికి రంగా నడిపిన ది.

31. తరువాత యీ మల్లు కుమారు అనంత
రాజుగారు పట్టివైరులు సిద్ధవటం బద్వేలు
పరిపాలించారు కామలాపురం దువ్వూరు యీ తాలూ
కాల ప్రభుత్వం చేస్తూ ఉండే కామలాపురం తా
లూకాలో సంయమూరు అనే గ్రామంవద్ద కాంప్ర
లకు కొలుచుకుని శాలివాహన శకవర్షంబులు 1491
అగునేటి రుధిరోద్గారి కార్తీక శు 10లు పన్నీటి సవ
స్థాని దేవాలయంలో శాసనం వేయించినారు.

32. తరువాత పెంచు సాహవారి తండ్రి
యుండి మీద బాములో ఆదెకురకు దక్షిణ గోడ
దర్శన వజ్రరుగా పశ్చి ఘండికోట దుర్గంలో పెమ్మసాని
ని విరచిత వ్యాసాయు కుమ్మములో ఉండగాను
అతనితో ఘండికోట మీద చను యుద్ధం చేసి శా
లివాహన శకవర్షంబులు 1421 విక్రమ సం॥ ఘండి
కోట దుర్గంతన స్వాధీనం చేసుకొని యీ ప్రదేశ
మున ఉన్న రాజ్యాలు నడిపే గ్రామాదులున్ను తన
స్వాధీనం చేసుకొని మల్లువారికి పట్టివైరులు సీమ
మాత్రం ఉంచి మిగిలిన దాని ఇష్టం చేసి లోకల పెమ్మసాని
తిమ్మనాయుని వారు ఉన్న తర్వాత ఘండికోట
దుర్గంపైన కట్టినకోటలో ఉంచి ఆ ఘండికోట
బలంగా కట్టించి సిద్ధవటం సిద్ధేశ్వరుని దేవాలయా
న తులలో గల వంల్లు అనంత రాజు తిరువేంగళరాజు

తప్పిబడిన పత్రకారాలు పై విప్లవులు బిరుదులు కోరకే
ఆత్మ తీసావేసి తమేలుతూరహరైను. మార్కాపురం వద్ద
చేసిన నేవాడు డిల్లిసింహాసనాధీశ్వరుల్లైన ఔ
రంగజేబు బాదశాహా తప్పు సంబవ్వ్సి తదపతిరువెంగ
ళనాధస్వామి దేవాలయానకు దక్షిణంబుగ్గకాలు
వకు తూర్పు కోదండరామస్వామి దేవాలయా
నకు మధ్య ఉన్న పెట్లు నరికించు మదరం చేసి గ్రామం
తప్పించు కొన్న దుష్టు ఇరబు వేయుంబునందున ఈస
మూంబారము బాదుషాహం వారికి తెలుసుక అయి
యుతప్పి దిల్లికి తెమురవ్వని పరవానా తీసుకొని
తమవారు వచ్చినందున తెమి పోయిందను. ఇతడు
బహు ధర్మిష్టుడుగనుక యితని వృంకొబ్బెక్తరం
పొదుగరపావానికి తెలుసుక అయి వర్తమాన
దేశానకు పంపించేటప్పుడు ధర్మిష్టుడుగనుక నేక
నామఖాను అనే తాబు యిచ్చి పంపించింది. ఆ మా
ర్కాపైదు వచ్చేను నేకనామఖాను దువచ్చి లొగ
గ్రామం తప్పి దానకు ప్రారంభం చేసినది అందుకు నేక
నామఖాను దు అనే ~~[illegible]~~ నామము ఊరుపెట్టి
నింప్ర చేయుంబునందునబునుయు నేకనామపేటను
వారు తెలిసేవారు.

ఈసైదు మారాణం వచ్చెను ఉరఫ్ నేకనామ
ఖాను వారు యాంధ్రదేశం తెల్చి తాలూకాలు వ్య
వహారం చేస్తూ ఉండి కామరూప పురం తాలూకాలో
పెద్దవపల్లి గ్రామాన దర్శాదేవాలయం స్థా
పాన చేసి వారానికి శతవర్షంబులు 1727-28
సర్వజిత్ సం॥ మార్గశిరబహుళ 13లు చేయుంబున

శాసనము యొక్క సారాంశము — శాదతు పనా
వలి విగాంబితు యుక్తాతు దస్త్రావళి మీరాం
సైదు మహసేన సాహేబు సరదారులు కు మహల్లా
యుతె వళియుగారు పెష్కస్ తెద్దికరణాలకు
ఇచ్చిన కౌలుశాసనం మీరాగ్రామానకు సంబంధి
గ్రామాలలో పొలం కొలిచి మధ్యకారంగా
పిన్నప్ప దతుం పట్టేలు తెలిసినట్లైన నిమిత్తం దివా
ణంవారు సంబంధి గ్రామాలతో తెల్పుచుండగా
మనుష్యులు మానేటందువల్ల కాపులకు నిర్వాహం సేయ
లేక గ్రామాదేశాలకు విడిచిపోతిరి గనుక కౌలు
ఇచ్చి గ్రామానకు రాబట్టిన వివరం మీకు పొలం
చేసుకున్న కామలాపురం నదిచే యుండునైనాఇ
మగాణి మధ్యప్రకారం చేసు తూము నూరుకుంటలు
యూ పొలుత్తిన మడి తూము పది కుంటలు పొత్తిన
కౌలు ఇచ్చిన ఇచ్చిన శాసనం.

ఇది గాక కామలాపురానకు పడమర అర
పరువు దూరమున మీరాపురం గ్రామానకు
ఉత్తరం వంకవద్ద యూం సైదు మీరా మహసేన
166 సాహేబు వారు శాలివాహన శకవరుషంబు
లు ౧౬౮౭-౨ విశ్వావసు సం॥ మాఘ శు ౧౩లు
అక్షదగ్రాం తుం కట్టించి కాపులకు కౌలు ఇచ్చిశాస
నం వేయించినారు.

ఇదిగాక తప్పట అనే గ్రామమున కాలువ
లు శిథిలమై ఉండగాను యీ సైదు మీరా మహసేను
గారు చెరువు తవ్వించి తెద్దికరణాలకు దసవంధా
లు నున్న యిచ్చి శాలివాహనశకవర్షం బులు ౧౬౮౭—

ఆ ఋపేటిం నళ సం॥ నిజశ్రావణ శు ౧౧ భాను
వారం నాడు గీర్వాణశేషాచలకాలున్న వాంఛలన్న
ఎవరం తెలుసు తెలియనున్న వారియింట వ్రాసినప్రతి నవ
స్వామి దేవాలయం రాతి శాసనం వేయించినారు.

ఇదిగాక కడపలో బుమ్మ్యామశెదలో దున్న
అబదుల్ల నబీ వద్ద ఉన్న తెలుగు దానపత్రము యొక్క
సారాంశము - శాలివాహనశకవర్షంబులు ౧౪౯౬
ఆ యనేటి పింగళ సం॥ పుష్య శు ౧౧లు కడపనా
గరా బుపత్లె వాంబరలె పేట సోమనాథు బందు
స్థలం దరస్థలం దేశం వారు న॥ ౧౦ం వారి శెలవు
ప్రకారం దరి సు మహమ్మదు అత్తారు కట్టించిన
మసీదుకు వత్తులు వెళ్లెన ఖాంసాగులు రసవర్ణా
లకు వర్తులు మరియాను కబాదందెబిలుగాను
వేసి నవర్గన దవస ధాన్యాలు న॥ ౧ కి తెంపుసిరలబం
తపందు బిల్లం న॥ ౧కి పావుసేరు కడమ రసవర్గం వర్తకు
లు మరియాలు కబాదందెబిలు న॥ ౧కి నవటాంకు
యీ ప్రకారం కట్టుదిట్టసి దానపత్రం వ్రాయించి
యిచ్చినారు

ఈ అవరంగజేబు బాదశాహా వారి దినము
లలో షుండా కోట సరకారు కింద కెలన్ని తాలూకాలున్న
సిద్దవటం సరకారు కింద కెలన్ని తాలూకా నిర్ణయం చేసి
చనుర్నార తాలూకు సిద్దవటం సరకారులో అనుకున
అయి వుండెను. అప్పుడునవాబు అబ్దుల్ రహిమాం
మున్న బశారతు ఖానువారున్న చనుర్నారు తాలూకు
అమీలు బాంపెల్లి వారికి వ్రాసిన వివరం సన్న
సులాను తీసెను అలష ౧౦౬౩ సైదు మహమ్మద

కాళిత్రి తదపవారికి బనుర్నాకిపరగణా తదపలో యీ
షై బిగాలుభూమి యిచ్చి సనదు వ్రాసి యిచ్చినది.
తదపలో అబదుల్లనబి అనే ఆయనకు పూర్వ
శోదివానివద్ద వున్నది. యితనివద్దనే వుండే సనదు
బాపోజి తారీకు అపూలు బనుర్నారుగారికి సన్న
౧౦సు సితైన అలప౧౦౯౧ సెప్టెంబరు మహం
మ్మదు తురకల గారి లు మరికొన్ని యిట్టు అందుకు
వఖా సంతుపశాహ్ మహమ్మదు శెఖ దివాను
న్న నవాబు బష్షి వందష్షా సుసాహేబులవారు
బనుర్నారి తాలూకు అంతెపట్టెలో యిఘ్వం పొలం
శల్వాయిచ్చినారు. యీ ఆవరంగజేబు పాదుశాహ
వారి దినములలో తదపకు దక్షిణం కోదండరామ
స్వామివారి దేవాలయంలో పాకారం వేసి బాద
శాహ వారి హుకుం ప్రకారం సైదు కాజా అనే వా
మసీదు కట్టించి ఆ మసీదులో అరబ్బి అక్షరము
లతో శాసనం సన్న ౧౧౦౩ పాలితలోను వేయిం
చినారు. వీరి ప్రభుత్వం లోనే దుల్పుకారఖాను
వుత్తను మరతు బంగలు వారు షుండికోట గోడిది
యీ ప్రదేశం తెచ్చి అధికారం చేస్తూ వుండి సన్న
౧౦౯౮ ఫసలు సుమారయితు సన్న ౧౧౨౩ వరకు
ఆలంగీర బాదశాహవారి దినములలో తదపలో
బమున్నా మసీదు అబదుల్లనబి వారి పెద్దలకు తేత
మాన్యముచున్న యిచ్చి వ్రాయించి యిచ్చిన పాత
సనదులు వున్నవి. అందులో ఆలంగీర దివాను
మహమ్మదు షఫి అనే వాండు పైన వ్రాసిన అ
బదుల్లనబి వారి పెద్దలకు వ్రాసి యిచ్చిన జారీ

సన్నదు పొందినది ఉన్నది. సన్నదు ఖులాసుగా అట్టి
ఉన్నది. ఇదిగాక ఆలంగీరు బాదుశాహా వారి దివాను
బక్షీ మందు ఖానుడు సన్నదు ఖులాసుగా వ్రాసిన వారి
సిన వారికి మహాన్నాళ్లకు ఖారి సన్నదు వ్రాయించి యిచ్చినారు.

ఈ ఆలంగీరు బాదశాహా వారి తఖ్తు నుంచి
గోలకొండ లోని తానాషా వారు ఉండగా వారి
వద్ద అధికారదక్షులైయున్న బ్రాహ్మలు అక్కన్న మా
దన్నగారు ఉభయులు అన్నదమ్ములు వారి దేశ్ము
న యిందేశానకు పొతిలి లింగప్ప అనే బ్రాహ్మడు
వచ్చి కొన్ని దినములు అధికారం చేస్తూ ఉండి యీ ప్రదేశం
తురకాణ్యం అయిన తరువాత దేవ బ్రాహ్మలకు
నడిచే గ్రామములు కొన్ని నగరకలు ప్రకారం కొంత శ్రో
త్రియం నడిపిస్తూ ఉండిరి. ఇప్పుడు
పుష్పగిరి బ్రాహ్మలకు గొటూరి గ్రామం చెప్పియు
పుష్పగిరి మాత్రం ఖాయం చేసి ఉండిరి. ఈ అక్కన్న మాద
న్నగారు కొంత దేవ బ్రాహ్మలకు నడిపిస్తూ వచ్చిరి.
అక్కన్న మాదన్నగారి తండ్రి సుబావజీరాయుడు
అనేక సన్నదులలో అక్బరసుభానఖాయి తని తమ్ముడు
మాదైయా సుభానఖా వీరు లింగా సంగరసు గారికి శాలి
వాహన శక వర్షంబులు ౧౬౦౮ దుందుభి సం॥ మాఘశు
౧౪ లు దువ్వూరి తాం॥ సంగమూరు శ్రోత్రియం. ఖాయి
సన్నదు వ్రాయించి యిచ్చినారు. ఈ లింగా సంగరసు గా
రికి పొదిలె లింగప్ప అనే పేరు. ఈ ఆలంగీరు బా
దశాహా వారు దావుదుఖానునికి దక్షిణ ప్రదేశాలు
కొలక్కైవ జాగీరి యిచ్చిరి. సాదతుల్లాఖాను
అనే ఆయనకు ఆర్కాటు సుబా మొకరరు చేసి

3ol 67 యిచ్చి వుండగాను అతని తర్వాత నుంచి కేసరసింహులకుమా-
రుడు రంగాపత్తేసింగు అనే అతను సిద్ధవటం
కోటలో కిల్లెదారుండై వుండెను. ఈదాన్నదత్తాంమిని
వారు అధికారం చేస్తూ వుండగాను ఆ బదుల్లానబ్
పెద్దలకు సాంబకు ఖుల్లాషా కారఖాను వుర్సా వెంసర
తఖింగువారు వ్రాయించి యిచ్చిన ప్రకారం రాఖీని
రూం ౧౭ం ౪ం అమి మియిఖాం రంబెసే లింగున సన్నదు
పారసీ తెలు వ్రాయించి యిచ్చినారు. అమితాకా
మెవారలతో వున్నవి. సన్నతేదు యిూం దావ్రాందు
ఖాంమునివారు యిూ వుయాంగా అబుదల్లానబ్ఖాను
కు అనే అయున ఖాత్రం బరం జాంగిరు దారునియి
చ్చె తాను మక్కెన్ని దినములు వుండి పాంఢూంస్థానీదేశా
నకు పోయెను. సాదుతుల్లాఖాంను ముప్రఖలు
డై కదపసవాకెన్ని దినములు తనయొక్క గ్రామములనకి
పించి షరాబకర బాందశావా వారిదినములలో-అ
దావ్రుదు ఖాను రున్న దియూనత ఖాను వీరు వుర్భయు
లుచ్చిదు మహావ్యదు కాఖంకి బమ్మారితాలుకాలో
జాగీరు యిచ్చిన గ్రామముల వివరము——

౧. రామరాజుపల్లె. ౧. యారగవాం పురం, ౧ తొర్నకం
గనపల్లె. ఈ మూడు గ్రామములుయిచ్చి సన్నాంఖూలు
సులో సన్నదు వ్రాయించి యిచ్చియుదిగాకరం దేలాస
న్నదు పైన వ్రాసిన గ్రామములకు జాంకి సన్నదు
సన్న ౧౧౭౭ సాంజరిలో పారసిసన్నదులు వ్రాయించి
యిచ్చినారు. ఆ సన్నదులు కడప కాజీగుమ్ముట
యొద్దవద్ద వున్నది.

పైన వ్రాసిన మయారాంగా అబుదుల్లానబీఖాంగారి

వారికి తొలుత పూర్వాదారభ్యం అభివృద్ధిచెందిన వైశేషీయులు —

పూర్వము ఉత్తర దేశమైన హిందూస్థానం లో ఢిల్లీకి ఉత్తరం జహాగీరు బహుమానము అనేకము యొక్క భాగీరు అనుభవిస్తూ ఉండిన వారి వంశావళి మూలపురుషుడు మలిక తకరం —

1 యితని కుమారుడు మలిక మహమ్మాద

1 యితనికి మలిక అబుబకర

1 యితనికి మలిక కలందర

1 యితనికి మలిక ముస్తాఫా

1 యితనికి మలిక హసమాన

1 యితనికి మలిక సబదర

1 యితనికి మలిక రుస్తుము

1 యితనికి మలిక ఉంఖా

1 యితనికి మలిక తబరేజ

1 యితనికి మలిక ... రకాక్

1 యితనికి మలిక బుజరక

1 యితనికి మలిక బడేకాంఖార

తదనంతరం ఢిల్లీసింహాసనాధీశ్వరుడైనవారు మాంటిటు బాదశాహా వారి దినములలో మలిక బడేకాంఖార కుమారుడు మలిక సాహెబ్ బాదశాహావారి వద్ద వజీరుగా ఉండెను. మలిక సాలార కుమారుడు మలిక దాతార తైమూరలంగ బాదశాహవారి దినములలో వజీరుగా ఉండెను. తరువాత మలిక దాతార కుమారుడు మలిక మాహెబర బబరషాహవారి బాదశాహవారి దినములలో ఉండెను.

మలంక మహారాంకు కుమారుడు దావూద్దారఖాను నవా
రశావల్ బాందశావల్ వద్ద దివానగిరిలో వుండెను.
తదనంతరం దావూద్దారఖాను కుమారుడు హాసన
ఖానుడు అక్బరబాందశావల్ వారివద్ద దివానుగా
వుండెను.

ఈ హాసనఖానుకి యేడుగురు కుమాళ్ళు పుట్టిరి.
అందులో పెదవాడొకడు ఖాను అనేవాడు శ్రేష్ఠుడు. ఉత్తర
దేశమున సోనపత్తు పానిపత్తు అనే స్థలములు జాగీ
రుగా బాందశావలవారు వీరికి జాగీరుగా యిచ్చి
నదుస్తూ వుండినది యీ జాగీరు బాందశావల్ ఖ
ప్తిచేసినారు. తదనంతరం బాంవలొ లోబిఖాను కుమా
రుడు అబదుల్లారహీంఖాను శావల్ బాందశావల్ బాద
శావల్ వారి దినములలో కొన్ని దినములు వుండి బాద
శావల్ వారి యింగ్లీషు పెండ్లి ~~[illegible]~~ నవరాబులు
వీరియింటి ఆడంగులను బాందశావల్ వారి స్త్రీలు
పిలువనంపి పైరాటిదుగనుక అక్కడ వుండతం అనుచి
తం అని అబదుల్లరహీంఖానుడు ఢిల్లీనుంచి వచ్చి
బిజాపురంనకు ప్రవేశించి బిజాపురంలో వున్న
దక్షిణి బాందశావల్ అహమదశావల్ వద్ద సేవకిరిలో
వుండెను. అబదుల్లారహీంఖానుని కుమారుడు
అబదుల్లకరీంఖానుని బిజాపురం అహమదశా
ర 68 వల్ బాందశావల్ వారి కుమార్తెను యిచ్చి వివాహం
చేసిరి. యిదిగాక అబదుల్లరహీంఖానుని అబదుల్ల
అజీజుఖాను అబదుల్లనబిఖాను యిద్దరు కుమా
ళ్ళు వుండిరి అబదుల్లకరీంఖాను వారి వంశీకులు
సావనూరు తలపూరు దేశానకు అధికారులైన

నవాబు అనిపించుకొనిరి. ఇబదుల్ల అజీజుఖానుని
సంతతివారం ఢిల్లీలోనుంబరి. అబదుల్లకరీంఖాను
దుంఖైవగతిని పొందెను. అబదుల్లకరీంఖాను కుమారు
శేరఖాను అనేవాన్ని పెంచుకొని ఉండెను. ఈఖాను
శేరుఖాను . . . . నలుగురు బిడ్డవాండ్లను అబదు
ల్లకరీంఖానుని కుమారుడు దలేలఖానును ఢిల్లీ
సింహాసనాధీశ్వరుండైన ఆలంగీరబాదశాహావారి
వద్దికి పిలుచుకొని పోయిరి. దలేలుఖానుడు తొ
మ్మిది లక్షంద బిడ్డవాండై ఉండెను. అబదుల్లకరీ
ఖాను కుమారుడు అబదుల్లకుతుబుఖాను
దలేలఖానును పాంవఘారు వారిని విజాపురం
లోనున్న అబదుల్లనబీఖానున్ని నవాబుమహేరు
ఖానుడు ఉంబడిపిలుచుకొని ఔరంగజీబుబాదు
శాహావారికి వైడుం చేయించెను. తరువాత బాదశాహావారు
వారు అబదుల్లనబీఖానునియందు షమషేరుఖా
ను మాత్రం లేమీ కావలెనని అనగా అబదుల్లన
బీఖానుడు మనవి చేసినది అతడునాకు అన్న
కావలెను అనగాను ముఖ్యబాదశాహావారు
బిరాదరవాతేకే అని అనుగా అబదుల్లనబీ
ఖాను బిరాదరవాతికే కాదు బిరాదరతవాతే
అని మనవి చేసెను. వాతేకి అంటే వర్తాపానము
తవాతికి అంటే అధ్యాక్షము, ఈ అబదుల్ల
నబీఖానుడు యధార్థం అన్న కావలెను అనెను
ముఖ్యబాదశాహావారు దలేలుఖానుని తల్లి
యింకా మాత్రం షమషేరుఖాను లేమీ కావలెను
అనగాను అతడు నాకు పినతండ్రి కావలెనని

మనవి చేసెను. ఈ దతెలఖాంనుని తమ్ముడు. కులతూంబ
ఖాంనుని తట్టు పాదశాహా వారు మరాబు అడుగగా
అతడు మనవి చేసినది ఖుమశేరుఖాంనుడు మా
లియుండు గులాంపవాడు అని మనవి చేసినంతట
పాదశాహా వారు ఖుమశేరుఖాంనుని మీదబహు
కోపము చేసి దతెలఖాంనునికి సావణూరు బంకా
పురం జాంగీరు యిచ్చిరి. అబదుల్ల నబిఖాంనుని
కి సనదు కింద బత్తేంబరగ, పాంకెంకోటగ, బాల
ఘూరాటు కృష్ణగిరి బారాంమహాలు నన్ను సనదు
కింద గంజినగడ, ఆమూరు, కొంగరగడ్డ, సాల
గరవగైరా జాంగీరు యిచ్చి ఖుమశేరుఖాంనుని
తాబేదారిలో ఉండేటందుకు పాదశాహావారు
ఈ. నిర్ధారం చేసి పంపించిరి. అబదుల్ల కులతూంబఖాంనుని
వీరవ ఉన్నకేసానేరి రాయదుర్గం బసవాపట్నం దా
సంరక్షణ చేసి విద్యాలో ఆపీసు చేసి అనగా విద్యా
సుడుగా చేసి విల్లోలో విద్యాభ్యాసం చేసుడు అనిసాంవం.
కలిగి ఉండెను. ఆనంతరం ఖుమశేరుఖాంనుడు మృ
తుడాయెను. తరువాత దావుదుఖాంనుని కి
దక్షిణ దేశం యొక్క .. .. ఖాంలి ఆయెను కొన్ని
దినములు యీ ప్రదేశమున ఉండెను. వారి వెంబడి
అబదుల్లనబిఖాంనుడు వచ్చి వారి దయకు పా
త్రుడై యీ ప్రదేశం వ్యవహారం విచారిస్తూ ఉండగా
గాను దావుదుఖాంనుని వారు వారి దుర్గ దేశా
నకు పోయేటప్పుడు అబదుల్లనబిఖాంనునికి ఈ ప్ర
దేశం యొక్క అధికారంని నిర్ణయించేసెను. ఈ దావు
దుఖాంనుని సంతతివారు కందనవోలు వారు___

ఈ అబదుల్లనబీఖానుడు ఖాతిలో
పఠాణిసి ఫకీరు యొకండు పేరు మయానాసావారు
అనివాడున్ను. అబదుల్లనబీఖానుడు మస్నూరిః
వస్తులోగి ఇది కెరువ పెద్ద చేతనాముఖానుడు కట్టించి
నాచేతనాము బాందు పేటవద్ద అతడు కోట కట్టించ
వలెనని పాయామాత్రం వేసి ఉండగా అంతటి
పని నిలచి వుండెను. అబదుల్లనబీఖానుడు పాయ
చక్కవేసి మంచి కోట రాతి బురుజులు కట్టించి
ఆ కోటలోనే వుండి మస్నూరి లోనున్న వుండే
వాడు. ఈ చేతనాము పేట దినేది నేబస్తి అవు
తూ వచ్చినది. వీనిదినములలో బాంపాలిశివు పా
శివ కాసున నాదేశము కల్లకర్నూలు డెక్కబాలాఘా
టు పాయని ఘూటు వారి నాలుగు యిసాంఖీ
యమాంజీ భాకరే వారు యీపాంప్లెటు వద్ద బత్తు
వార్లు యిం ఖిల్లా కట్టించి భాకర రావు పురమనే నామధే
యముంచియుంచి చేతనాము పేట స్థలమందు అబదుల్ల
నబీఖానుడు కోట కట్టి సంబాదించినట్టు వుండెను గనుక
యిందుకున్ను కడప సామీప్యంగా వుండెను గనుక కడప
అనే విశాలా వాడుకునే వారు. శావారు అయినందున
శావార కడప అని పేరు. వెంకటేశ్వరుని చే వాలయం
ముట్టు బత్తువార్లు వుండే స్థలానకు దేవర కడప అన్ని
అందుకు ఉత్తరం భూమి సాగు చేసి కాపులు వాళ్ళ
కింద యిండ్లు కట్టుకొని వుండే వాండ్ల కి కాపు కడప అన్ని
పాత కడప అన్ని వాడుకునేవారు. చేతనాము
పేట వద్ద బస్తి అయినప్పుడు కడపలో సుబేదారు
అబదుల్లనబీఖానుడు వుండెను గనుక ఈ ప్రదేశానకు

Fol 69 తరపసుబాం అని నామము అయినది.

ఈ అబదుల్లనబీఖానునికి లాహోరు బాదశాహ వారివారు యిచ్చిన బారామహాలు వగైరా జాగీరులున్న యింక తరపసుబాం నవాం విజాతి సుబా ఉండగాను శాహాలం తరపే తంప దీవాన సన్ ౧౧౩౦ సాంబరిలో యినగా తర్జుంకు పారసిలో అర్క దశాసనం వేయించినారు. సిద్ధవటం కోటలో సారతుల్లాఖానునికి తొడ్చునుకు పత్తెసింగ్ అనే కిల్లేదారుడు ఉండగాను అబదుల్లనబీఖానుడు సిద్ధవటంకోట సాధించవలెనని క్రొత్తముం తెచ్చి మహా రాష్ట్రుల దండు వస్తున్నది తమ యొక్క జనానా అనగా స్త్రీలు ఉండుగలందులకు సిద్ధవటం కిల్లేదారుడైన రాంజాపత్తెసింగువారి పేరట మాం మానవయు కాపాడవలసినది అని వ్రాసి పంపించినంతట కిల్లేదారు అంగీకరించె. నునుక అబదుల్లనబీఖానుడు ౧౦౦ డోలీలు తయారుచేసి డోలీ ౧కి నలుగురేసి శపాయీలను ఆయుధాలతో కూడా ఘటంలోగా ప్రవేశంచి సిద్ధవటం కోటలోనికి జనానాంబాత్రి ప్రవేశించునట్టుగా తెగు మాత్రం జనానులను యిచ్చి అడాగాతీలు కొంతదూరం బోగీయులు కొంత మోయించు కోట సమీపమున శిపాయీలను బోగీయీల నుజాగీయీలవేషం వేయించు వారి చేత మొప్పించు క్ర. ప్పించినందున సిద్ధవటం కిల్లేదారుడు జాంగా సిద్ధం చేయించినది చూపగానే వారు పోయి ఆ జనా లోనికి రాత్రి సమయమందు డోలీలలో వచ్చినటి శిపాయీలున్న మోసము తెచ్చిన శిపాయీలు సహా

ఈ యుద్ధాలతో కొందరు క్షత్రిసింగులు ఉన్నారా
హతం పోయి అతన్నికైదు చేసి కొందరు దరవా
ఖా వద్దకు వచ్చి అక్కడ ఉన్నవాళ్ళకైదు చేసి దరవాంఖా
తమస్వాధీనం చేసుకొని నంతట అబదుల్లనబీఖా
నుడు కొంత సైన్యం అంపించి నంతట వారున్నకో
ట లోప్రవేశించి కోట అబదుల్లనబీఖానుని స్వాధీనం
అయిన శాలివాహన శకవర్షంబులు ౧౭౩౯ అగు
నేటి హేవిళంబి సం॥ యీ సం॥లోనే అబదుల్ల
నబీఖానుడు తనకు మారుడైన అబదుల్లఅ
హామీదుఖానునికి సిద్ధవటం తా॥ జాగీరుగా యిచ్చెను
ఈ అబదుల్లనబీఖానుని దినవయులోనే నవాబు అర
బ్జిఖాను పురష్ప తారబ్జిఖానుడు బాదశావారి
తల్పునుంచివచ్చి కడపకు పడమర గుడ్డా..కి వచ్చియు
ద్ధమై వారుని ఖాయించలేక తిరిగిపోయినారు
కిల్లేలోని దార్యవంతుడై ఉన్న అబదుల్లకింతరం
బిఖానునికి కదిరి పెత్తంతాల్గన ముతాల్గాలగాని
తలుపుల జాగీరు యిచ్చెను. ఈ అబదుల్లనబీఖాను
కుమారుడు అబదుల్ల మహమ్మదుఖాన, ఇతనికి
దృష్టి స్వల్పంగా ఉండెడి గనుక గుడ్డినవాబు అనివాడే
వారు ఇతడు కడపలోనే ఉండెను. ఇతనికి బడేనవాబు
అనిన్ని బడేమియాగ్ అనిన్ని వాడుక.

౧. అబదుల్లకాదరఖాన పురష్ప అబదుల్లమియ్యా
యితన్ని ఘండికోట సీమ జాగీరు యిచ్చెను.

౨. అబదుల్ల షతాఖాను బాదశావారివద్ద
దివానుగా ఉండెను

౩. అబదుల్లఅహామీదుఖానుని సిద్ధవటం తాలూకు

జాగీరుయిచ్చెను. ఇతనికి కాముద్దీమియ్యా అనిన్ని వాండ్లే వారు.

౧ అబదుల్లా హుసేను ఖానునికి రాంబా తాలూకు జాగీరు. ఇతనికి హుసేన మియ్యాన్ అనిన్ని పేరు.

౧ అబదుల్లా మొహసం ఖాను ఉరఫు మోహమియ్యా తదపలో ఉండెను.

౧ అబదుల్లా సలాం ఖాను ఉరఫు ముఖ్యుమియ్యాకు రాయలాపురం తాలూకు కొమ్మది అనే గ్రామం జాగీరు.

2. ఈ అబదుల్లా నబీఖానుకి లోగడ జాగీరు బారామహాలు వగైరా తదప సుబాలో ఉన్న తాలూకాల వివరము—

౧. సిద్ధవటం, ౧ చెన్నూరు, ౧ రాయలాపురం, ౧ దువ్వూరు, పెనసం సంస్థానికులు పేష్కషుయిచ్చేది. ౧ కైలాసపెలకుంట, ౧ ఖంబంలమదుగు, ౧ చింతకుంట ౧ ములాల్లా, ౧ వెంపల్లి, ౧ కదిరి, ౧ తుమ్మలకుంట ౧ రామాపురం. ౧ గుత్తికొండపేష్కషి, ౧ చిట్వేలు తాలూకు పేష్కషి, ౧ బద్వేలు, ౧ కంభం, ౧ సిద్ధలూరు, ౧ దూపాడు. అంతు ౧౯ తాలూకాలు వీరి స్వాధీనంగా యుండుటలో ఉన్న సంస్థానికులు పేష్కషు యిస్తూవచ్చే వారు ఇదిగాక గుత్తివారున్ను పేష్కషు యిచ్చే వారు. తాడిపత్రి వగైరా తాలూకాలున్ను వీరి పరంగానే ఉండెను. మదతఖ్తరాపెదన్ని రాలో ఈ అబదుల్లా నబీఖాను పదవుమ యిచ్చినవా వాంపెసిన మీర్ మదిలావర ఖానుని కుమారుడు దిలేర్ఖాను ఖాను పెద్దశిరాలో ఉండి ఆ ప్రాంతాన

కొన్ని తాలూకాల వ్యవహారం చేస్తూ ఉండెను. అబ్దు
ల్లానబీఖాను డు కడప సుభాపై కొన్ని దినములు
ఢిల్లీ సింహాసనాధీశ్వరు డైన ఔరంగజేబు బాదశాహా
వారికి వెళ్లింది. ఆటు తర్వాత ఢిల్లీలో సింహాసనాధీ
శ్వరుడైన .... శరబాంద శాహావారి వారికి న్ని వెళ్లింది
వారి దినములు వీరికి పాళ్లామసు బహంకి హెంచుపు
చేసుకొని ఉండేటందున నిర్ణయంచేసి అబదుల్లానబీఖాను
ఇన్నాళ్ళు ఆత్మీలు మంది తేటమాటా మనసంచు చారు
గా యేర్పరచి పాదశావారి వారి మొహందసరతు
తోబీరియుసమనిసిఖ కాలు వ్రాసినది కడపలోలక్ష్మ
ణ దాసులోలాంవద్ద ఉన్నది. అవి వర్షంలోతడిసి తెల్లి
అక్షరములు పోయినవి. ఈలాగున వారి పెద్దలు ఈ
అబదుల్ల నబీఖానుని వద్ద బకషిగా ఉండేవారు
తరువాత గోలకొండ అసబజా వారి వారికి పై కంపెన్నీ
స్తూ తానుకడప సుబేదారి చేస్తూ ఉండెను. లోగడ
ఇతర్లో దావుదుఖాను డు కడపసుబాను నిర్ణ
యించేసెను. కలికి కొన్నాళ్ళు వ్యవహారం చేసి తి
ప్పుడు శ్రీ మొహందినబతి బుఖమిర్జా మంశీది
వారికి బమ్మాకి పరగణాలో బమొఖ్యు సన్నదు
సన్నా ఆశరమగియా అలఫ ౧౧౧౦ అమారతు పన
వారి దావుదుఖానుని వారు మొకరరుచేసిన ప్ర
కారము - రాగిఖు ౧కి రూపాయి౧. జీరాయతి
బాంవరు౧. ఈ ప్రకారం నడుస్తూ ఉండెను. నడుత
మాం మయూలు ప్రకారం మేము న్ని కాంకి చేసినాము గడు
స్త నదిపి స్తూవస్తే ది. అనిబమ్మాకి ఆమాంలు మొదటైన
వారికి బందు ౧౬ రజిలవ్వాలు సం న్న ౧౧౭౨ పాంజారి

మయితాంబకు సన్ ౧౧౧౯ ఫసలిలో సన్నదువారా బహు
ఇయ్యబడినది ఖుద్మావంశీకి అబ్దులనబీవద్ద ఉన్నది-
ఈ అబ్దులనబీఖాంసుడు యీసన్నదువారి
ఇయ్యబడినట్టు కు మొఖాసాయింకి తేరు. తరువాతి
ప్రబలుడై మొఖాసాయాంకి తోం కదప సంపాదం
కి చేసినది శాలివాహనశకవర్షంబులు ౧౬౭౦ అగు
సోట్లు వర్గయుసం౹౹ ఆరభ్యం శాలివాహనశకవర్షం
బులు ౧౬౯౭ రాక్షస సం౹౹ వరకు అమలు చేయిస్తూ
శ్రీ. చేసెను.

౩౮. తరువాత అబదుల్లనబీఖానుని కుమారు
లో అబదుల్లమహమ్మదుఖాను ఉరఫు గుడ్డినవా
బు కదపసుబా చేసినది శాలివాహనశకవర్షంబులు
౧౬౯౮ అనవేరం నళ సం౹౹ ఆరభ్యం శాలివాహన
శకవర్షంబులు ౧౭౦౨ ప్రభవసం౹౹ వరకు ౧౧ యేండ్లు
చేసిపైతం గానెలకొండ ఆసబుబాపార్వతీకి వెళ్లి
సువార్చెను. ఇతని దినములలోనే మహారాష్ట్ర
తల్పునుంచి రఘోజీపత్తిసిం౹౹ ప్రసేనరరాయి
సైన్యముతో కూడా వచ్చి ఈదేశము దాగబవాలు
పాలాతు చేసెను. అతడు దేశము దాగుబసందుకు
తవిశ్వరులు చెప్పిన పద్యము దిఖవబాసినాను —

సీ. వలసెను ప్పురారి సంవత్సరంబున వెలయు షత్రి
సిం౹౹ వేధ్ర తోంద,
చెలరేగి నదిబెను బరతనాపక్షేకం
చెం బాతం బాంన్యాంరు సీమ దాగా
నికి వెళ్లనందాబ్రి శ్రీశైలభూమెల్ల
దాగాబారాస్త్ర్రీళ్లలో ధూంళిగాను.

వరుసతో దుర్మతి వత్సరంబున
కరువు బొంగలము ద్రి తెలియు చాలె
తండ్రులూ మొదలయిన గడిదుర్గముల వారు
పంచాయి రెడ్లు సంధి పరచుకొనిరి
బలమిడి పరాసులు భయమందిపోర
నిక్కి ముఖముఖనెదుట నిలువ తొలికె
ఘనమైన పెండ్లిండ్లు కత్తిరిలోనాయె
తురుక పెండ్లిండ్లు కొన్ని జరిగె
కాలము పట్టెలు అన్ని కాళ్ల మూర్ఖు బోయె
మణులని పెంటవెలు దలు పోయె
స్త్రీలకు పాడి పోయె మాన భంగమాయె
అందరు బిడ్డల గొడుగు లధికమాయె
వెరలు గాని పోయి కులము లెరిగిన వారు
ప్రాణము కొంత ఉపిడి తల్లి పొందుగాను
వేయి దిక్కుల సంతోషించి వెల్లువారి
మతి వాదరించి జలంబు వారిరి ॥

ఈ ప్రకారము జరిగినది. ఈ గద్దెనెక్కి బుధవారమున గోలకొండ అసబ జాహ ఘండి కోటకు వచ్చి కోటలో ఉండగా యీ కోటలో తమపరంగా ఉండవలెనని గద్దెనెక్కి తమ కొడుకు సేయగా సుబేదారు ఉన్న అబ్దుల్ కాదర ఖాను తమ్ముళ్లు గన్నమియ్య గఫరుమియ్య వగైరా చిన్నవాండ్లు ఉన్నారు అని మనవి చేసినందున అసబజా వారు గన్నమియ్య వగైరాలకు గింజలు మడుగలు తాలూకాలో పెద్ద పసుపుల చిన్న పసుపుల ఊళ్ల పత్రిక మీద గ్రామములు బాగరు

ఇప్పుడు ఘంటికోట దుర్గానకు అసలు భాగాలవారు త
మతప్పునతవి దళ్ళఖాను ఆనేవానికి తెల్లదారియిచ్చి
అందుకు ప్రతిఫలం పాలుకుములు అసలు భాగాలవారికి
ఈ ప్రకారం చేసి అసలు భాగాల తమ స్థలాలనకు వెళ్ళి
పోయిరి. రఘునాథ పత్తేసింగు అవాంతరములతో
ఘంటికోట దుర్గం మాత్రం పోయినదికాదు. ఈగుడ్డి
నవాబు దినములలోనే పాతతదపకు తూర్పుభాగం
ఉన్న పెద్దచెర్వు తెగి పోయెను. పాతతదపకు పడ
మర ఉన్న చిన్న చెర్వు మాత్రం నిలచినది. గుడ్డినవా
బు దినములలో పూర్వం ఉయితని తం(తి) ఖంతేంబరం
వగైరా బారామహాలు జాగీరు నడుస్తూ ఉం
డెను. రఘునాథ పత్తేసింగు అవాంతరములతో దేశం
పోదు అయి ఆజాగీరు నకర తలసినది తదపసుబా
మాన్యం ఇతనిపరంగా ఉండెను. గుత్తింకొండ జ
మీందార్లతో గుడ్డినవాబు యుద్ధంచేసి గుత్తిం
కొండసీమ తనస్వాధీనంచేసుకొనెను. తదపశెవా
రు లోకెన్ని పేటలున్న తప్పించినారు. —

38. ఆనరు వాంతె అబ్దుల నబీఖాను దినమూ
లు దొడు గుడ్డినవాబు తమ్ముడు మొసందుఖాను ఉరఫు
మోహిముద్దీన్ తదప సుబా చేస్తూ ఉండగా ఒప్ర
మాదుంతసంగ మని మోహిముద్దీను కొంద న
ఫైజులు నవాబు తమ్ముడు బహద్దరు వీరు ఇద్దరు
లున్న నాసరజంగు వెంబడి తన మంతింద పోయి ఉండ
గాను నాసరజంగు వారిదర బారుకు జమీందార్లు
వగైరాలంవారు పోలేదు అప్పుడు నాసరజంగు వద్ద ఉన్న
మాపదార్లు చెప్పిరి ఇది జపర వరసలా మతు ష...

ఖయీమా దార్ష్యము జరాపిస్తున్నారు అని చెప్పుకొనే
చెప్పేవారు. అప్పుడు కందనవోలు నవాబు హిమ్మ
తు బహాదరు తన వెంబడి సరదారులైన ఉన్న ఇనుమ్దారు
ను ఖాలు బహైవాల్యారు కూడా బబ్బు తెలాకూడా
నాసరజంగు మఖీలం శి బకెమ్మి నా పర్యంతం వచ్చి అదబు
బజాయించక అక్షసలాములు ఆ తేకుం అనిపోగి
కూర్చుండేవాడు. ఈ ప్రకారం చేయుదం దినం చేసి రెండో
నాడు మస్నదు మఖిశిల వద్దకు పోయి అక్షసలాములు
ఆ తేకుం అనగానే నాసరజంగు చేయుక్ష ఆంతర్య
మున నితడు బహాదుర కర్పోష్టుడు గరూకితో అదబు
బజాయించక వస్తాడని హిమ్మతు బహాదరు
మాతా ఇతడు బాగా దాని గర్భమందు పుట్టిన
వాడు గనుక తురకవాండ్లతో కైవశం కందునికె
బహుల తమ గరూకి కరతె అనగా హిమ్మతు బహా
దరు నాసరజంగు బాతల దాని గర్భమందు పుట్టినవా
డని తురకవాండ్లతో కైవశం దాబునికె ఖాడేసముల
కరబాంతా కెమో అనగానే నాసరజంగు దాలితల
వారు తీసుకొని తెయ్యగానే మాంసాశిల లోనుండ్ల
యిరూవి తురు సరదార్లున్ను తమ తమ వారల్లెల్ల తీసు
కొని హిమ్మతు బహాదరు వారికిన్ని నాసరజంగు
వారికిన్ని యుద్ధము అయి కందనవోలి నవాబు
హిమ్మతు బహాదరు తన చేత ఉన్న సైంగుతో కూడా
నాసరజంగును చంపెను. యియ్యాం యుద్ధం నాసరజంగు
తన మకంద పుదుచెరి వద్ద దిగి ఉండగా ప్రమా
దూతసం౪ లోనే సంభవించినది. హిమ్మతు బహా
దరు నాసరజంగును చంపి వెలప లంకి వచ్చి కడపనవాబు

వెలా వేమయాంత్నం పాత్పుతు బాదరు ఉత్సాయు-
లు ఆక్షదనుంబి తడపతు వచ్చినారు ——

ఆక్షదనాసరఖింగలు దండులో ఉన్న అమీర్లు
మసలతు చేసి నాసరఖింగు బావము అదివాందాయ
తె వెబు వాదీను ఖానుని పట్టుకు కట్టి ఆక్షదనుంబి
వారు బస్తై షెంబుతో కుండా తడపతు దక్షిణం
ఆక్షియం మూలా మయాడు ఆమద దుంరమున
రాబా ఉంతిర్ధికి వచ్చి దిగి ఉండగా నుకోదపనవాంబు
వేమ వె.మయాంత్నను కండన వైరాలు నవాంబు వాం
మ.. బావాందరు వాదాయుత వెబు వాదీఖాను
ని తెలారయుద్ధం చేయవతెనని కొంతమంది తెలా
పాత్నతలు బాహాదరు పోరియు రయుద్ధము చేసిపా
దాయుత వెబువాదీను ఖాను అంబారీలో ఉండ
గా ఉండగా చంపి ఆ యుద్ధములోనే పాత్పుతు
బావాందరున్నుని పోరాలను వాదాయుత
వెబువాదీను ఖాను వృద్ధావృదువె నుకాబావా
శిలో బెత్రహ్యాడు దివాను ఉండగా ఆతరుదం
డు మయునికి పోతున్నది అని మృతంపొందినవా
దాయుత వెబు వాదీఖాంనుని శవం రుమాలు
72— అంబారిస్తంభమునకు కట్టి బ్రతికి ఉన్నాడని
భ్రావం చేసి దండు తెలాకుండా తుంగభద్రన
దీ దాటి పోరాటెను. ఈ యుద్ధములో కదప
లోఉన్న కొన్ని పేటలు దాగిపృదు అయినవి. ఈ
వేలా వేమయాంత్న నాసరఖింగుబని పోరాటినని హా
దరాబాదులో దౌలతు బలముగా ఉన్నసంధి
మూలా ఆబదుల కాదరఖానమన కువరాంరుతు

పసుపులవారిగారా భాగీరు అనుభవించే వారిస్తే ఘం
డికోట దుర్గం నీ స్వాధీనం చేసుకొన్నని వార్తయు
గానే ఆ తరువాతం దవ్వాయునుర్భం బెకొందమందిని తెప్పిం
చి ఘండికోట వాదను యుద్ధం సేయగా కోట
స్వాధీనము కావడము దుస్తరం అయినది. కోట
లో ఆసబ్ఖాన్ తట్టున ఉన్న కిల్లెదారు తవిది
ల్లిఖాను దుమ్మి ప్రభువు సాక్షికం లేక యెం-
దుకుబంప వలెను కోటలో ఉన్నవారికి జీతాలు
న్ను యివ్వడానికి పైకం లేదని గన్నమియార్లకు
౨ లక్షల రూపాయలు జీతాల వారికి ఇయ్య
వలెను ఆ పైకం యిచ్చి నన్ను నా యొక్క సామా
నుతో కూడా హైదరాబాదుకు పోనిస్తే కోట
మీ స్వాధీనం చేస్తున్నాను అని సమాచారం పం
పించినందున ఈ వార్త గన్నమియార్ మోహమియ
యార్లకు వ్రాసి పంపించినందుకు మోహమియార్
గన్నమియార్లకు నీవే పైకం యిచ్చి కోట స్వాధీనం
చేసుకోవలసినది అని వ్రాసినందు చేత గన్నమి
యార్ వద్ద పైకం లేనందున తన భాగీరు నట్టువము ముట్టా
ఉంచెను.

తరువాత మోహమియార్ ౨ లక్షల రూ
పాయలు ఘండికోట ఖిల్లెఖానునికి యిచ్చి ఆ
తరువాత జీతాలవారికి ఋణం దాగా పైకం యిచ్చి తన
సామానుతో కూడా నందాలా మీదుగా హైద
రాబాదుకు పోయెను. మోహమియార్ ఘండి
కోట దుర్గం తన స్వాధీనం చేసుకొని శేఖ జోహ్రానే
కిల్లెదారుగా ఉంచి వశసం౹౹ అయిన తరువాత

తన భార్య అయిన మరినాబీబీకి ఘుండికోట దుర్గం జాగీరు యిచ్చెను. అప్పుడు మెహెమియార్ ఘుండికోటలో ఉండెను. ఈ మెహెమియార్‌క దపసు బాంధేసినది శాలివాహన శకవర్షంబులు ౧౬౨౦ అగునేటి విభవ సం॥ ఆరభ్యం శాలివాహన శకవర్షంబులు ౧౬౨౮ అగునేటి అంగీరస సం॥ వరకు రాజ్యం చేసెను___ ___

౮౦- తరువాత సిద్దివటం జాగీరు అనుభవిస్తూ కొంగడ ఉన్న అబదుల్లా నవాబ్‌ఖాను కుమారుడు అబదుల్లా మహమ్మదు ఖానుని కుమారుడు అబదుల్లా మజీదుఖానునికి తరఫున ఉన్న వారు మెహెమియార్ దగ్గర తనంజె సిద్ది సమాధానం చేసిందున ఈ మజీదుఖానునికి సొంత కారుబారు ఒప్పించెను. అప్పుడు మజీదు ఖానుడు నా వద్ద సైన్యం లేదు సైన్యంబుకు జీతాలు యియ్యదగినది ఏమిచేయవలెను అనగాను సామంతులు ఫనిశెట్టి ఖాను బాకయసాహేబు వీరు ఉన్నయెడల స్వామి మజీదుఖానునికి ఒప్పించినవారు గనుక మేము ఇక్కడ ఉండే నాల్గువేల గుఱ్ఱాలకు నెలకు అయిన జీతాలు యిచ్చున్నాము నీవు దేశము సాధించి మాకు సైన్యం పంపించెది అని జీతం వారికి సైన్యం యిచ్చి మజీదుఖానుని చేత తరారుసామా వ్రాసి ప్రస్తుతము నాల్గువేల గుఱ్ఱాలకు సొంత కార్యము జీతాలు యిస్తూ ఉండిరి. అంతట సాలెకొండ హైదరాబాదులో ఉన్న నవాబు నిజాముల్లాఖాను గారు సైన్యం మెహెమియార్

కృత్రిమంవల్ల పాదమ్మను బాదారుతోకలిసి నాస
రజంగును తలకోసిన ద్వేషంచేతకొంతక్షేంబు
పంపించి కడపకోట మాత్రం స్వాధీనంచేసుకొనెను
అంతట ముజీదుఖానుడు రెండులక్షలరూ
పాయలు వారికియిచ్చి కడపకోట తనస్వాధీనం
చేసుకొనెను. గోలకొండనుంచి వచ్చినవారుకూడ
పోయిరి. ముజీదఖానుడు దేశం సాధించవలెనని
కొంత్తే చేత షేఖుతోకూడా వేములసంస్థానికి
పైన కుమారనాయుని పట్టి సిద్ధవటంకోటలో
పైదుచేసి అక్కడనుంచి ఘండికోట తనస్వాధీనం
చేసుకోవలెనని ఘండికోటవద్ద పొన్నకోట అనే
గ్రామంవద్ద దిగెను. అగోకడ నవాబుయొక్క ఘండి
కోట సాధించడానకు కందనవోలులో ఉన్నవారికి
గీతాలు బొద్ది ఉండగాను వారు నవాబుయొక్కను
కందనవోలులో గిరువుగా ఉంచుకొని వుంచుకొనిఉండిరి.
ఘండికోటలో ఉన్న మోచెవియొక్క గారిఖాంల్
మండి నా చెబి ముజీదఖానుడు దండుతోకూడా
వచ్చియున్నాడని నవాబుయొక్కపేరను నీవు ఆయి
దువేల గుర్రాలతో వచ్చినట్టు అయితే నీవులోపల
ఘండికోట సాధించేకొరకు వేసిన బందయుక్తి కం
చేసు ఇస్తున్నానని వ్రాసి పంపించినంతట ఆనే
ప్రకారం ఆయిదువేల గుర్రాలున్నూ మందితో
కూడా పొన్నకోటకు ఉత్తరం చేపరాళ్ళ అనే
గ్రామానకిగి ముజీదఖానుకు వ్రాసి పంపించిన
వివరం మోచెవియొక్క నాకు పట్టం కట్టుతు
న్నాను అని చెప్పి ఉండెను నీకు బంధవాస్తు దుర్గ-
గాను

నీవు వెలాసం చేసి పట్టింతర్లు కొంటివి గనుక నే సుమ్ము
స్థానకుల సిద్ధపైంచియున్నాను. రమ్మని వ్రాసి సేంద్ధు
చేతిని మఖిదుఖాను వద్ద ఉన్న వారు తలాపాలం
యెయుద్ధము సేయుదం అంయుక్తం వాండ్లున్ను బంద్ధ
స్థుడు గనుక అతనికి కెలంతి దేశము యిచ్చి సమా
ధానపడ్డ వలసినది అని సలహా యిచ్చిరి గనుక మ
శ 93. ఖిదఖానుడు అంగీకరించి గన్నవరం యిలాకాను
తాడిపత్రి, యాడికి, కరూరు, పామిడి, చినకల్లూ
రు, పెద్దకల్లూరు, ఈ దేశము ఇచ్చినారు గనుక
గన్నవరం యిలాకా ఆ దేశము తాంఖా వెయ్యక పోవ
పోయెను. మఖిదుఖానుడు ఘండి దుర్గానకు
వచ్చి మదనాబిబి సైద్దు మొకైరాటు తనసాధీనం
చేసుకొని అక్కడికి ఉత్తరం మల....ది ఉప్పులపాడు
అనేది అప్పుడు రాఘులది అందరు మూడవను ఆరు
నెలలు యుద్ధంచేసి కోలుమూడను ఆ కోటతీ
సుకుని అక్కడినుంచి గుత్తి బళ్ళారికి పోయి పెత్తం
కొంత తీసుకొని అక్కడినుంచి మదకశిర తురంగ పట్నం
కోలారు వగైరా బారామహాలు దేశాలను పెత్తం
తీసుకొని సిద్ధవటానకు వచ్చెను. లోగడ మమఖిద
ఖానుడు పట్టానకు తూర్పున్న దాంరఖ్బం అయిదు
లక్షల నాలుగువేలగల ఇత్రాల సార్వభౌమలున్ను ఇదిగాక
కాలునడ మంది తిన్న తడ పలాన్ ఉన్న సింహాసనార్ల
కోటం రూపాయలు పర్యంతం యిచ్చుటాడరి. ఆ సొ
మ్ముకొర్లు మఖిదఖానునికి విరాదంగానే పెత్తం
యిస్తామని తరారు చేసి ఉండరి ఇప్పుడు పెత్తం
యియ్యవలసినది అని అడుగగానే మఖిదఖానుడు

అర్ధం పైకం యిప్పిస్తామని అనగా అందుకు సాహెబు
గార్లు అంగీకరించక వీరు నాల్గువేల రుపాయలు.
దీని ఖిలతం యిస్తూ ఉండేరికనుక వాళ్లసాహెబు
గార్లు ఒప్పంబడి. తీసుకొని సిద్ధవటం మజీదఖాం
నుడు ఉండగా దరవాజావద్ద వచ్చి దగా సేయగాను
మజీదఖాను డు వారిని సమజాయిషీ చేయుకలుం
గ్రత్తో కాల్చియిని నందున అందులో కొందరువచ్చి
పోయిరి గనుక సాహెబుగార్లున్ను అమందిన్ని కొంద
రనింగా ఉండి కొందరు కడప చేరిరి. అప్పుడు మహా
రాష్ట్రుల దండు బలవంతరావు వుత్తిసేసర్దారుడు
కల్పిష్ణానది తీరమున దిగి ఉండగాను ఈ మజీదఖాం
నుడు బలవంతరావుపేరను ఉత్తరం వ్రాసిన వివరం
ఇక్కడ పఠాణీలు సాహెబుదను దంగా చేసినారు
గనుక మీరు దండుతో కూడా వచ్చి ఆ పఠాణీ
దంగా చేసిన వాళ్లకు శిక్ష చేసినట్టయితే కొండ
రూపాయిలు యిస్తున్నాను అని వ్రాసినంతట
మహారాష్ట్రులు దండుతో కూడా ఉండెకొండ
తలగా కడపవద్ద ఉన్న బుగ్గసీరు ఆసరం స్థలాన
దిగి మజీదఖానునికి సమాచారం వ్రాసినది. మీ
రు కొండరూపాయిలు పంపిస్తే దంగా చేసి కడపలో
ఉన్నవాళ్ళ తంబి పోగా యిస్తున్నామని వ్రాయ
గాను ఖాను సమజకూరు దర జవాబు వ్రాసినది
మీరు దంగా చేసినవాళ్ళ ప్రథమం యుద్ధం చేసి వం
తం చేస్తే తరువాత పైకం పంపిస్తామని వ్రాసినందున
మహారాష్ట్రులు పైకం యిస్తేగాని వారితో యుద్ధం
చేసేది లేదని యీప్రకారం రెండు మూడువర్తలు

బీజాపూరు సుల్తానులు అయినందుకు మహమ్మదుఖాను దు
పైకం ఇయ్యలేదు గనుక దండుగా వేసినవారు తదుపరిలో
. . . . మహారాష్ట్రులు వాని తెరువు పోకుండా
హెచ్చరికనుంచి సిద్ధపడినవారు రావలెనని కదపుతూ
రెండు పరువుల దూరమున సిద్ధపడి మూర్ఖాన
ఉన్న బండి కనకము వద్దికి రాంగానే ఈ సమాచారం
మహారాష్ట్రులు విని గాయుంచి వస్తున్నారని
శ్రీ తారా... మెయివారం మిర్జావం ... శరసుందాను
సిద్ధపడి ఉన్నారు మహమ్మదుఖాను దండు వేయుచున్నా
లతో తాను అంబారిలో కూర్చుండి బండికనకము
వద్ద మహారాష్ట్రుల తోడుట నిలిచి యుద్ధము
చేసినందున మహమ్మదు ... ఆ యుద్ధంలో
చనిపోయెను. ఇతడు మని పోయినది ఈశ్వర
సం॥ మెయివారం... శరగస్సు నాడు. అప్పుడు
మహారాష్ట్రులు ఆ దేశం దోచినారు. ఈము
హమ్మదుఖాను దల ప్రభుత్వం చేసినది శాలివాహన
శకవర్షంబులు ౧౬౨౧ ప్రమాదీచ(?) నామ సం॥ ఆరం
భింఛి శాలివాహనశకవర్షంబులు ౧౬౨౯ ఈశ్వర సం॥
వరకు ౯ సంవత్సరములు చేసెను.
౪౧. తరువాత మహారాష్ట్రులు సైదులగా ఉన్న
హుసేనుఖాను ఉరవ్వ మోహిమియాన్ కడపకుగా
ను వచ్చింతర్వాత ఇతడు కారెడ్డి ఉంరాపాలకులు యి
వ్వలేమని తగాదాసేయగానే మోహిమియాన్
గుత్తిమురారి రావు యుంటపరంగా బీజాపూరు సెల్తియాని
మహారాష్ట్రుల పైకం మొత్తం ... క్రొంకొండ రాగామోడు
ఘ్రాతవెందల వేంపల్లె పోరవపల్లె వద్ది రాం... ...

లక్షలరూపాయలసొమ్ము యిచ్చి సలాం చేసుకొనెను. కడప సుబా తనస్వాధీనం చేసుకొని ప్రభుత్వం చేస్తూ వుండెను. మహారాష్ట్రులు ఆరునెలలు దేశములో వుండి తమ దేశానకు తిరిగిపోయిరి కర్నూలు వారికి యిచ్చిన తాలూకాలు మళ్లా మొగలాయీ స్వాధీనం అయినవి. ఈ మొగలాయీకి కొన్ని దినములు మహారాష్ట్రులకున్ను కొన్ని దినములు హైదరాబాదు నిజామల్లీఖానునికి బలమైనవారికి కప్పం యిస్తూ వుండెను. ఈ మొగలాయీ కడప సుబేదారి చేసినది శాలివాహనశకవర్షంబులు ౧౬౮౦ అనగా బహుధాన్య సం|| ఆరభ్యం శాలివాహనశకవర్షంబులు ౧౬౯౨ అనగా ~~[illegible]~~ విక్రమ సం|| వరకు తిమ్మండు చేసెను.

తరువాత శ్రీరంగ తిమ్మప్ప రాయలుంగారు వుండెను. ఆ వృద్ధుడైన వాలసిన మహమ్మదు ఖానుని కుమారుడు హాలింఖాను వ్యవహారం చేస్తూ వుండెను. బనులు మొఖాంమియాం అయిదు తిమ్మప్ప ప్రభుత్వం చేసినాడు అని వాడుతున్నారు కాబూలు ఉత్తరం దు సం||ములు దాఖలు సేయ తేదు. హాలింఖానుని తేదీలు బడితె దాఖలు వేసి యున్నది.

౪౨. తరువాత మహమ్మదు ఖానుని కుమారుడైన వాలసిన హాలింఖానుడు సుబాగిరి చేస్తూ ఉండగాను విక్రమ సం||మున బసాలతుజంగు వచ్చి దేశం దాఖలు చేసుకొని పోయెను. తరువాత మళ్లా ఖాయ సం|| భాద్రపద మాసమందు ఆదవాని బసాలతు

జంగు కందనవోలునవాబు నవరక్షానున్ను కూడా
బ్రంతు పెట్టుకొని ఉపాధ్యాయులున్ను గుంటూరికి పో
వలెనని దుర్మార్గికోటకు పక్షము. మార్గానపో
యూ ఉండగా కడపనవాబు పాంతంఖానుడు వీరు
ఉపాధ్యాయులు తనదేశంలో ఫౌంజు తోకూడా వచ్చి
నారు దేశంపాడు చేస్తారని పాంతంఖానుడు శ్రీ
రంగపట్టం నవాబు బాహాదరుకు కుంచుకిసియు
వలసినది అని వ్రాసుకున్నందున బాహాదరు తన
తాలూకు సరదారుడు బలవంతుడు శలింగెల సా
మారాయుడు అనేవాని వెంబడి గుఱ్ఱాలు సగరా
యుద్ధానికి వేరిదళం ఇచ్చి బసాలతుజంగును తం
గి పాగుండాయుయుమని పంపుకుంట్లు పంపితే
నంతటి ఆ శామూరాయుడు ఫౌంజు తోకూడా
కడపకు ఉత్తరం ముందు ఆయుద దరూరముకైన
వారెయిబడిన దుర్మార్గికోటకుపక్షము వెళ్ళిన
బసాలతుజంగును ఆక్రమించాలకాయి కొసి బసా
లతుజంగు తెలిసి కొండు ముంచినందున బసాలతు
జంగున్ను కందనవోలు నవాబు ముసరక్షానుడు
ఉపాధ్యాయులున్ను నిర్భాయుంబరేక కందనవోలుసీమ
సందార్గలకల తెలిసిపోయి అక్కడ ప్రవేశించి తమకు
కడపసీమలో నుంచి మార్గాన మాత్రం పోనిస్తే ఆ
దవానికి పోతున్నాము దేశంలో ఉపద్రవం చేయవలసినదేమి
అని బాహాదరకు వర్తమానం అంపించుకుని వారి అను
మతిని బసాలతుజంగు తిరిగి ఆదవానికి పోయెను.
ఈ యూరెల శామూరాయుడు దేశములో రాంగానే
కొన్ని స్థలాలు గ్రామములు దాగినారు. అప్పుడు

హంతీస్వాముడు కొంత పైకం వారిదండు అయిన బుచ్చి
శ్రీరాములు బాపాందరు వారికి పంపించెను. విజయసం॥
మున బాపాందరు దండతోకూడా కడపకు వచ్చెను.
తాంస్వాముని చేత బౌద్ధాయి ఒప్పించుకొని ప్రతిసం॥
మున్నూనవ ధాయి పైకం చేసుకుంటూ వచ్చెవాడు
ఈ ప్రకారం జరుగుతూ ఉండగా నలుపెంచిశంబ
సంవత్సరమందు ధ్వంసా కర్తాలు దేశమునకు దండులతో
కూడా వచ్చి దేశం దోచిపెట్టుచు కందనవోలు నవాబు
మునవరశ్వాముడు కదపనవాబు . . . శాంస్వాముడు
వర్తమానం పంపించినవివరము — ఇప్పుడు మీరు
బపాందరుకు బౌద్ధాయి పైకంయు సూత్రాలు ఉన్నవా.
ధ్వంసా వచ్చియున్నదుల మనకు యిప్పుడేయున్నారు
మీరు శాంబు తో కూడా వచ్చి మీ ముఖ్య నకలును
కొండే ఉపాయులము ధ్వంసా... కలుసుకొనిపోయి
బాపాందరును కొట్టివేసేటందుకు యుక్తముగా ఉం
టున్నదని వర్తమానం పంపించగానే హంతీస్వాముడు
విశ్వసించి పోయి మునవరశ్వామునితో కలసి ధ్వం
సానకు ఆసరాచేసుకొని బాపాందరు మీద ద్వేషం
ఆరంభించి ధ్వంసా గుత్తి తట్టు ఉండగా పోయి
ధ్వంసానుకలుసుకొన్నారు గుత్తి మురారిరాయు
డున్ను ధ్వంసా పక్షమై బాపాందరుకు ద్వేషంగా
ఉండెను. కందనవోలు నవాబు మునవరశ్వాముడు
తుంగభద్రానది ఆవల గానుపల్లె ఆశ్రమం
వద్ద ఉండెను. మురారిరాయుడు గుత్తి లోనే ఉం
డెను. అప్పుడు హంతీస్వాముడు పోయి తుంగ
భద్రా తీరం పాండవారం వద్ద ధ్వంసానున్నుకలసి

కుమ్మకుగా వచ్చిన మహారాష్ట్రులు తాలూకు సర
దారు గ్రియుద్ధరినిన్ని కలుసుకొని ఉండగా బాహా
దరు శ్రీరంగపట్నానిని ఫ్రాంఘు తోకూడా బై
దర్జి బాళ్ళారికి వచ్చి అక్కడ ఆదవాని బసాల్వతు
జంగు రివాను రాఖూరేవిరం దు ఫ్రాంఘు తోకూడా
బళ్ళారి దుర్గం ముట్టడివేసి ఉండగా రాఖూరేవిరం
దును దండు తోకూడా ముంబువేసి బళ్ళారి లగా
బాహాదరు తన రాజ్యం వెనుకుని వుండెను. బాహా
దరు శ్రీరంగపట్నం విడిచి బయలువెళ్ళనవిర్తమానం
ధ్వంసాకు తెలుసుక అయికదప వాంతెంఖాను గ్రి
అతని మనసుకు వచ్చినట్టుగా తెచ్చి పొమ్మని బలరు
ప్రింపించి ధ్వంసా తన ఫ్రాంఘు తోకూడా మహా
రాష్ట్రుల తాలూకు గుఱ్ఱాలున్ను నిర్మలమూర్గాన
తెచ్చి పోయెను. వాంతెంఖానుడు తన తామే కే
ఫ్రాంఘు తోకూడా గోనుపల్లెకు వచ్చి అక్కడ నిలవక
బాకెళ్ళపాంటికి వచ్చి ల్గేంఫ్రొలు సంస్థానికులవంశ
కుడుము ల్గ అప్పుయు రాజువారికి ల్గా మీద
నాల్గు నెలలు యుద్ధము చేసి కోటతీసుకొని అక్క
డినుంచి సిద్ధవటముకు వచ్చియుండి బాహాదరు
యీప్రకారం యెక్కడ ఉన్నాడో తెలియువర
నని బాతనిజు అప్పించి బిబద్ధు తెప్పించగా పోయి
వచ్చినవారు బాహాదరు దైవగతిని పొందినాడని
చెప్పుతూ వచ్చినవారికి కొల్లానున్ను సూరు యినాన్నా
రూపాయలు యినాములు యిస్తూ వచ్చినారు అంతట
బాహాదరు తన టెట్టునుంచి మీరసాహేబు ప్రసిద్ధరదా
175 రుని అడిగి కొంత సొమ్ము తెప్పించి కదప దేశం

తాంబా వెంకయ్యను అప్పించగాను విళంబి సం
వత్సరములో మీరుసాహేబు దండుతో కూడా
వచ్చి కామలాపురం తాలూకు కొమ్మాది గ్రామం కౌలు
తీసుకున్నంతట యీవర్తమానం కడపనవాబు వా
లాంఝానుని కి తెలిసి తన తమ్ముడైన గఫూరుమియ్యా
నున్ను మరివక తమ్ముడైన సైదుమియ్యా కుమా
రుడు హుసేనమియ్యానున్ను ఈ యిద్దరి వెంబడి
. . . . . . సైన్యం కూర్చి వీరితోకూడా సిద్ధివా
లాల అనే సరదారున్ను. . . . . కడపకు అంపించగా
వారు కడపను అంపించగా వారు కడపకు
వచ్చి అక్కడినుంచి దువ్వూరికి పోయి దిగియుండిరి.
అంతట బావాదరు తాలూకు మీరసాహేబు
కొమ్మాదినుంచి జంబులమడుగు కొంట తీసుకుని
అక్కడినుంచి పొద్దటూరికి వచ్చి పొద్దటూరి కొంటు
తీసుకున్నంతట దువ్వూరివద్ద వాలాంఝాని తల్లు
వారు హుసేనమియ్యా వగైరాలు దండుతోకూడా
పొద్దటూరికి పోయి పొద్దటూరిలో మీరసాహేబు
తల్లువారు ఉండగా యుద్ధంచేసి కొంట తీసుకు
న్నారు.

తరువాత మీరసాహేబు వెనకనుంచి ఇంకా
కొంత సైన్యం కుమ్మకు వస్తేగాని తనవల్ల పనినిర్వ
ర్తం కాదని బావాదరుకు వర్తమానం పంపుకవేసినందున
బావాదరు తనయావత్తైన సైన్యమున్ను కూర్చుకొని బళ్ళా
కల్లునుంచి యేకాయేకంగా దువ్వూరి కైనాతి
భాగం కుందు నద్దీను వచ్చి దిగి ఉండగా వికారి సం॥
చైత్రశు ౧౪ నాడు రాత్రి రెండు ఝాముల వేళను

దు ద్వారి వద్ద ఉన్న పాచుసేనమియార్ని నష్టాం మియార్ని
ఇద్దరు అంబారీలు స్వారీ అయి రాముడు ఉండగా
పోయిరి వెయి శాబలం అయినంతట యుద్ధానికి ప్రా
రంభం అయినది. మరునాడు మధ్యాహ్నం పర్యంతము
లడాయి సుత్తా మిట్ట మాని పల్లె అనే గ్రామమందు
ఊరికి నాల్గు పరువుల దూరము నపోయిన తరువాత
అత్రదవేదికి బలుద్దెరం అయినందున బాహాదరు
వీరు పరాభవం యితో అనగా పడిపోయిరి. బాహాదరు
వీరి ఉద్యోగులను పట్టుకొని కూడా తీసుకొని వెన
షాబు తో కూడా బాహాదరు సిద్ధవటం నకు పదముర
బోరుతో పాపులాడి దిగెను. అప్పుడు ధర్మాంతులు సుమ
సిద్ధవటంలో టోపీ ఉండినంతట బాహాదరు పాంతిం
ఖానుక్కి షోటకిరమ్మని వర్తమానం పంపించినడెరం
పాతింఖానుడు లోగదత్తైది చూడంబ ఉన్న రూప
రాజు అనేవాడు రాయసం వాడు అతన్ని అ
ష్టుడు త్తై దువి డిపించి బవాయు మానం కోసి బాహాదరు
వద్దికి వరాలతో గా ప్రాంపింపగా అతడు మన్నగయం
సాపేంబు ఉద్యోయులు బాహాదరు ని తని మా ఇంటి
పాలిం ఖానుని త్తై దు చేసి సాధనం వెలుగించి బా
హాదరుతో చెప్పినది. మీరు షాబు తీసుకొనివస్తే
ఇప్పుడు పాతింఖానుణ్ని త్తై దు చేయవచ్చును కొంత
ను సాధ్యదీనం మనిషి తూరి వేసినందున
బాహాదరు ముందు డువేల బా . . . . డాం అం
పిస్తున్నారని కొంతు పైన అలంగం . . . . త్రికి
[illegible] మస్లి వెలుపట వస్తూ ఉన్నారని వారి
వెంబడి తన బాందు పంపించినంతట ఈ ఉద్యోయులు

ఆ బాధ . . . . . పిలుచుకొని వస్తూ ఉండగా వీరు
ఉద్యోగులు షాజహాను వెంబడి తీసుకుని వస్తున్నారనే
సమాచారం పాలింఖానునికి తెలుసుత అయినందున
వీరు ఉద్యోగులు బాహాదరు పంపించిన బారు కోట
దరవాజా వద్ద ఉండి తాము ఉద్యోగులు కోట
లోనికి వచ్చి పాలింఖానునితో బాహాదరుకెంత
మందిని వెంటబెట్టి పంపించినాడు వారు ఇలాగ
తిరిగి పోతున్నారు వారికి ముంచుకొచ్చినది ఏమి
ఉన్నదని అడిగి తూరి మాత్రం ఆ దినం దున పాలిం
ఖానుడు వారి మాటలు యదార్థంగా నమ్మి స్వల్పం
మంది వచ్చి పోతే వారి వల్ల కాకాపది లేదు అని
అంగీకరించెను. ఇంతలో బాహాదరు తొట్టె షాజహ
కోట వాకిళ్లు తీసి ఉండెను గనుక షాజహను కోట
లోనికి వచ్చి బురుజుల మీద తాను తానాయము చేసి
పాలింఖానుని ఘెరాయించి పాలింఖానునకున్న
వారి తాలూకు ముఖ్యస్థులున్నూ పాలింఖానుని
చిన్నా బంధువులు సమేతంగా పట్టుకొని పాలింఖా
నుని నగరి లోనున్న ఇందగాని ఖజానా వస్తాయం
వితరుత తన ఖజానాలో జంబలు వేసుకొని పాలింఖా
నున్ను అతని బంధువులున్ను సమేతంగా తిరంగపట్నానికి
వెంబు పోయి ఖైదులో ఉంచెను.

ఈ పాలింఖానుడు ప్రభుత్వం చేసినది
శాలివాహన శకవర్షంబులు ౧౭౦౩ విషు సం॥ మొద
లగాయతు శాలివాహన శకవర్షంబులు ౧౭౦౧ ప్రమాదీచ
వికారి సం॥ చైత్ర శు ౧౫ వరకు ౧౮ సంవత్సరాలు
పైనాలు.

లోగడ మఘ్రాంసులుకు నరిపి సిద్ధవటం వగైరా దేశము తంగతులు తమ స్వాధీనం చేసుకొని ఉండగాను మట్టుపొల్లు సీమమాత్రం వారికి యిచ్చి యుండిరి. సిద్ధవటం మట్లిక్ వగైరా తాలూకాల కావలికట్టులు నడుస్తూ ఉండెను. ~~ఈ~~ నవాబులవారికి మట్టుపొల్లు తాలూకా పేష్కషీ వారు యిస్తూ ఉన్నప్పటికిని రెండు దండలు కావలి రుసుము కట్టుతూ నరపాలకులుగా నడుస్తూ ఉండెను -

ఈ నవాబులవారి వంశావళి వృత్తాంతం తెలుపవలెను -

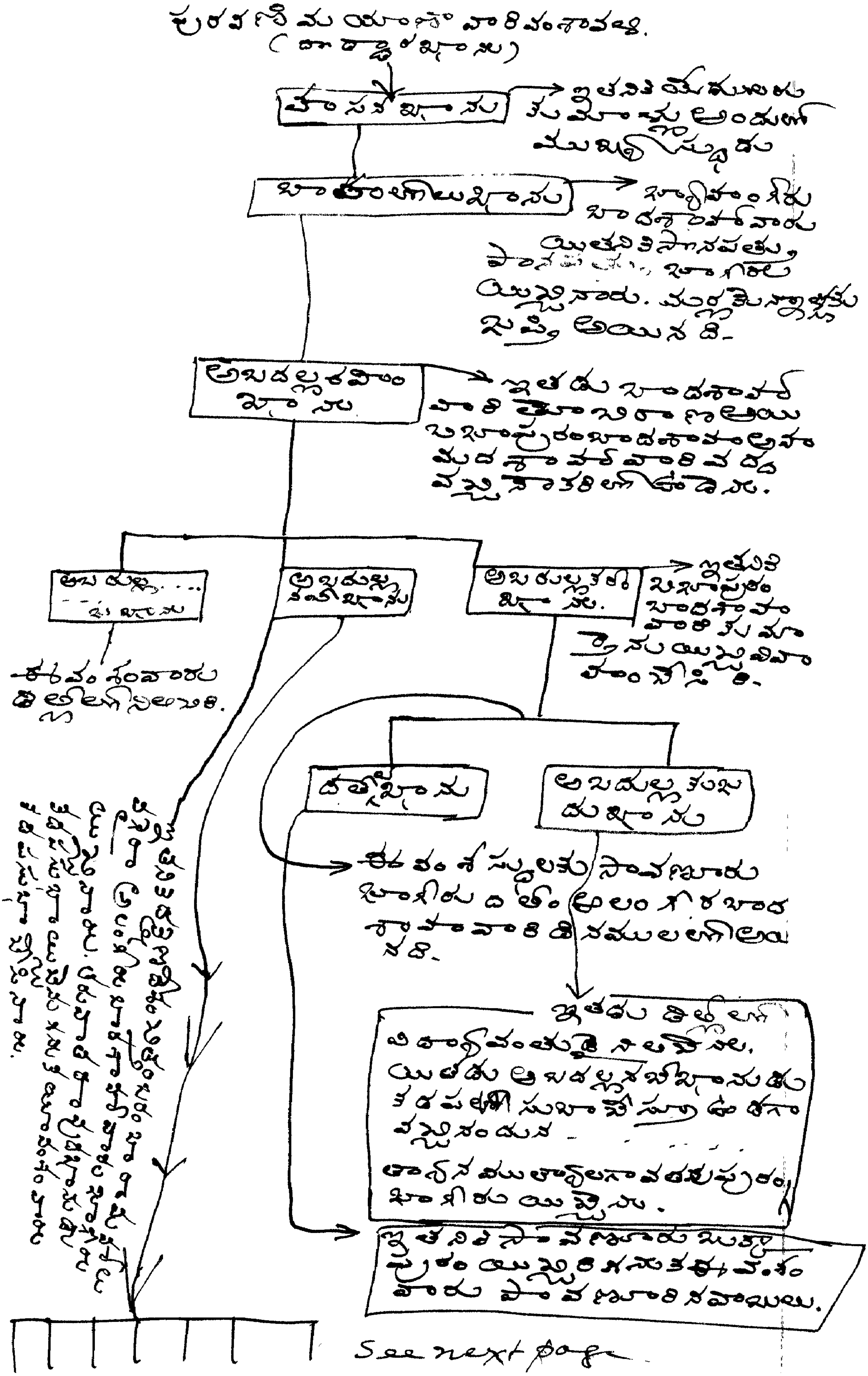
— మలిక్ అహమ్మదు షా వారి పెద్దలు — —

మలిక్ కరం
|
మలిక్ సముఖ్యాంత
|
మలిక్ అబాబకర్
|
మలిక్ కలందర
|
మలిక్ యూసుఫా
|
మలిక్ ఉస్మాన్
|
మలిక్ సబదరు
|
మలిక్ రుస్తుం
|
మలిక్ కంబా
|
మలిక్ తబరీజు
|
మలిక్ తురాబ్
|
మలిక్ బుబుర్ఖ

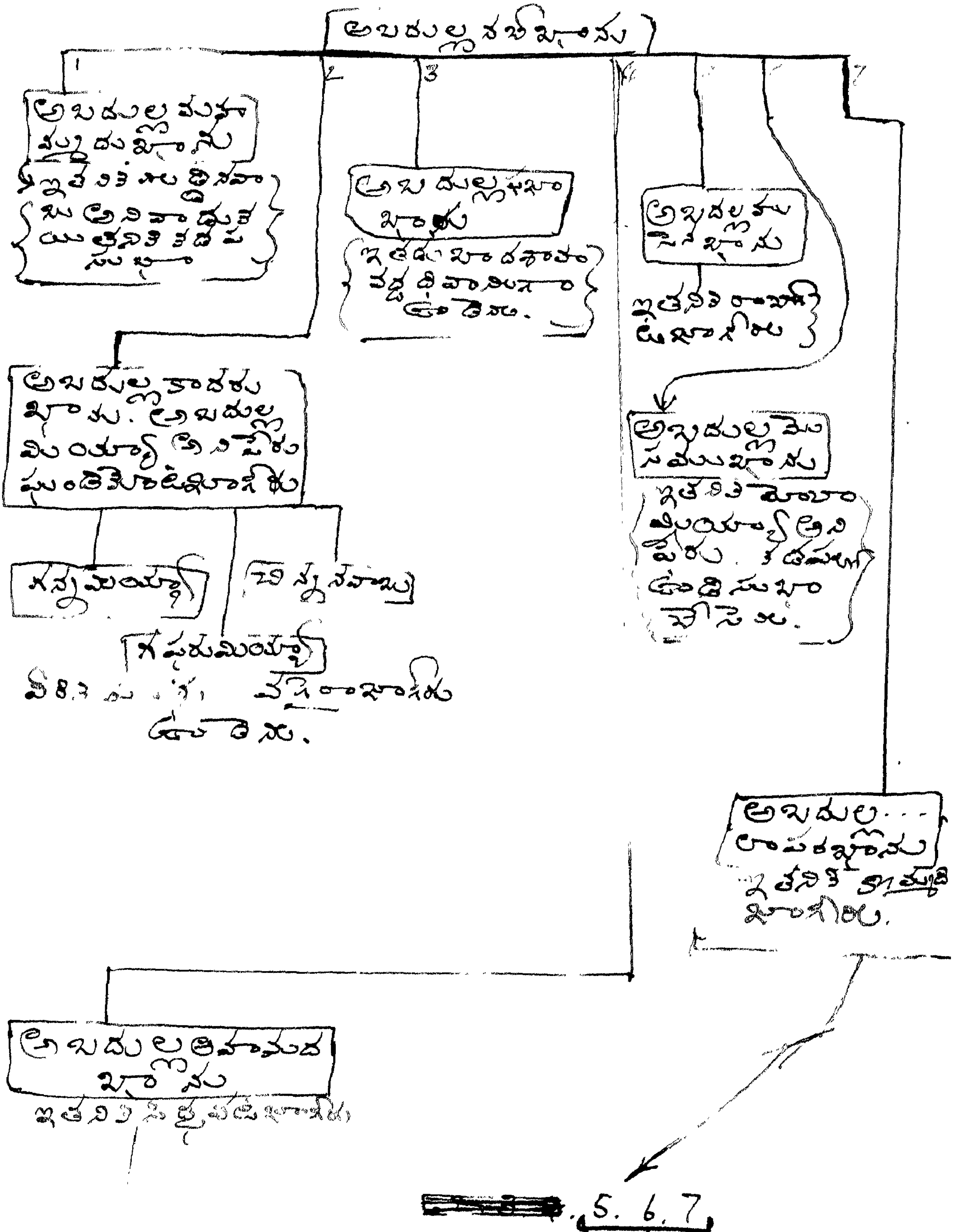
[illegible]

మలిక్ బడే ఖాంజర
|
మలిక్ సాలార → ఇతని ఢిల్లీ పాదుషా మహమ్మదు బాదుషా వారు తనవద్ద వజీరుగా ఉంచుకొనెను —
|
మలిక్ దాదార
|
మలిక్ మాంపొయార } → వీరు యిద్దరు ముఖ్యమైన బాధలలో పుంజిరి.
|
బహద్దర్ ఖాను → ఇతనికి ఢిల్లీ పాదుషా బహదూర్ షా వారు దివానగిరి యిచ్చిరి.
↓

See Next page

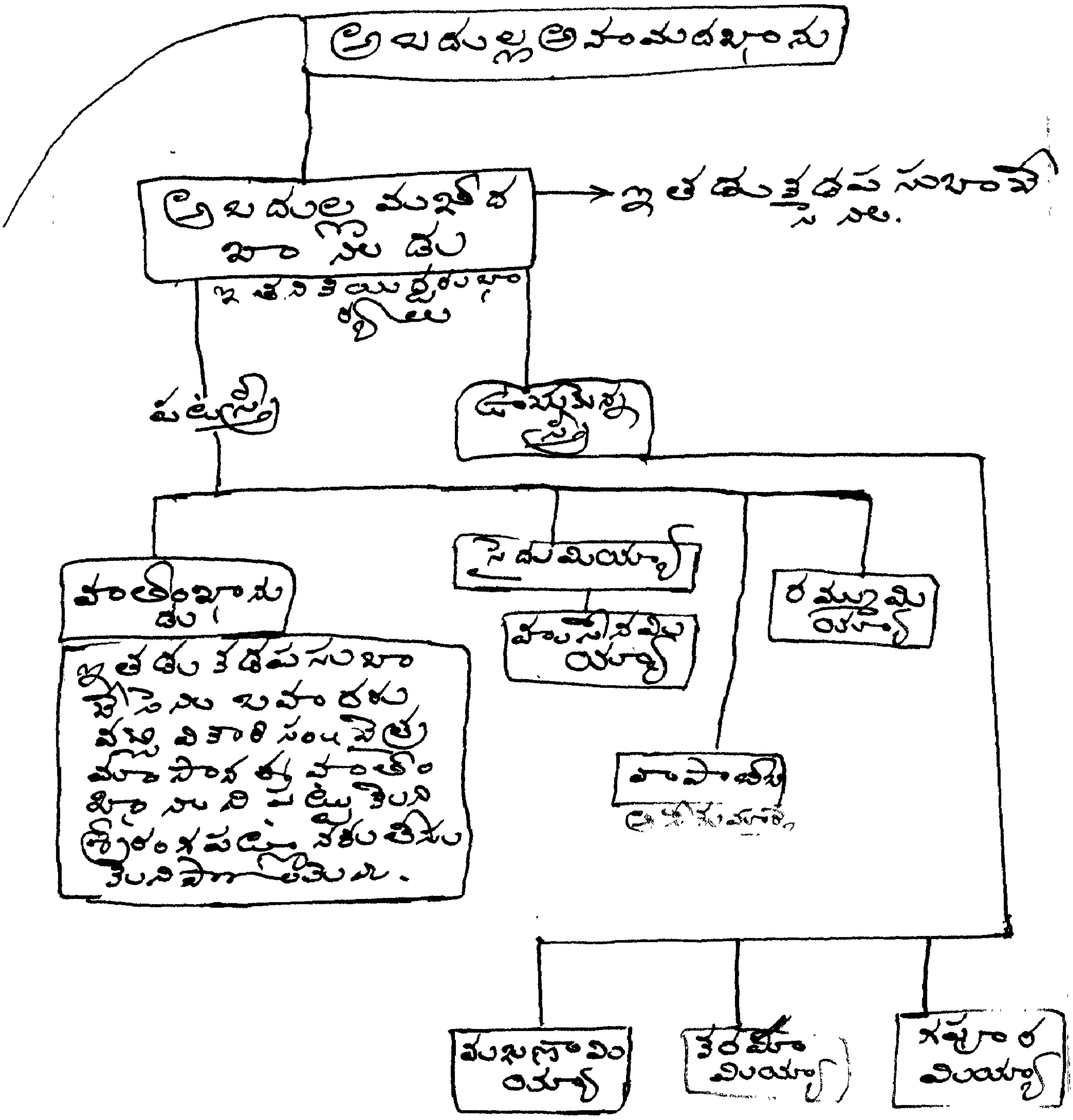

See next page

అబదుల్లకరీంఖానుని యొక్క
సొంతదుకుమారుడు మైను
శౌరుఖాను అనువాడు ఔరంగ్జేబ్
ఆలంగీరబాదశహావారికప్రోడ
చేయుంచి ... గలయమ్మెంపను
వివరంవారివారికి తెందవారిని
ఉన్నారీ —

See next page

ఇప్పుడు ఈ మునిమనవరాళ్లా తరపు సంబంధాన్ని వంశీ
కులు తెమ్వారు తరపలో తేరు గాని అబదుల్లా సబిఖాను
కూంతురి మనుమడు వ ఘుబన్నవాడు ఉన్నాడు ఆబన్న
వాడు హతింఖాను దు వ్రంఖుకొన్న బాంది నక్షమందు
మయూరాదుబాండు బీబీ అనే ఆడది ఉన్నది. ఆమె ఆబ
న్నవాణ్ని సంతరిస్తూ ఉన్నది. ఈ మయురాదుబాండు బీబీకి
కుంపిణీ వారు రూ॥ 1 గతి అయిదురూపాయలు ఇస్తూ
ఉన్నారు ఆమె తరపలో ఉన్నది.

౪౩. తరువాత బహాదరు ప్రభుత్వం చేసిన
ది శాలివాహన శకవర్షంబులు ౧౨౦౧ వికారి సం॥ చైత్ర
శు ౧ గా ఆరభ్యం శాలివాహన శకవర్షంబులు ౧౨౦౪
అషాఢం శుభకృతు సం వరకు ౪ ఏండ్లు చేసెను.
ఇతని దినములలో మగ్గువారికి నరితే కావలజూరి
కాలేదు బట్టు ప్రోలుసీమ మాత్రం మగ్గువారి పరంగా
ఉండెను.

౪౪. తరువాత బహాదరు కుమారుడు ఉటెప్ప
సులతాను ప్రభుత్వం చేస్తూ ఉండగా శాహారు
తదపతు బట్టుపుటం తో శాహారుపనా చేయుం
చెను. ఇతని దినములలో బమ్మ్యారు తాలూకు తు
తదిలు చేసినది.

౧ బమ్మ్యారు. ౧ పాంతతరప. ౧ గంగనపల్లె ౧ ఖ.
తకెమ్మ దిన్నె అంతుతుతదిలు చేసి తెండోసారి
చేసినది. ౧ బమ్మ్యారు ౧ పాంతతరప, ౧ బంతెకెమ్మ
దిన్నె ౧ గంగనపల్లె ౧ కొ ఖపేట ౧ మూంమిల్లపల్లె.
అంతు ఆరు తుకదిలు చేసి శాలివాహన శకవర్షంబు
లు ౧౨౦౭ శోభకృతు సం॥ ఆరభ్య శాలివాహన
శకవర్షంబులు ౧౨౧౨ సాధారణ సం॥ కార్తీకమాసం
వరకు ఏండ్లు ౭ నెలలు ౧ చేసెను. ఇతని దిన
ములలో పరాభవ సం॥ మాఘ బహుళ ౮లు మరాటీ
నాల్గు వేలకు ఆస్తులు బట్టు ప్రోలుసీమంతు వచ్చి ఆ
తాలూకులో కొన్ని గ్రామములు దోచుకొని పో
యినారు. తరువాత ప్లవంగ సం॥ జ్యేష్ఠమాసమున
ఉటెప్ప సులతాను బట్టు ప్రోలుసీమ ఖిల్లా చేసెను.

౪౫. తరువాత సాధారణ సం॥ మొదలు కుంపిణి

ఇంగిలీసువారు మహరాష్ట్రులును హైదరాబాదు
నిజామల్లిఖాను ఈ మువ్వురున్ను ఏకమత్యస్థులై టి
ప్పుసులతాను మీద దండు యెత్తివచ్చి బెంగళూరి
కోటె ముట్టడివేసి తీసుకొని అక్కడినుంచి శ్రీ
రంగపట్నం మీద ముట్టడివేసి సంతట టిప్పు
సులతాను నిబాయించలేక కౌలువేసుకొని కుంప
ణీ వారికి కొంతప్రదేశమున్ను వారివారికి కొంతదేశ
మున్ను పంచి యిచ్చిన వివరం —

౧ కుంపణీ వారికి బారామహాలు కల్లస్కిరసీమ —

౧ మహారాష్ట్రులకు తుంగభద్రానదికి ఉత్తరం
కృష్ణానది పర్యంతం లోగల మహారాష్ట్రులదేశం
ఇప్పించెను ఉన్నదీ సావనూరు వాయువళ్లి ధార
వారు వద్దిరా కృష్ణా తుంగభద్రా మధ్యప్ర
దేశం కొంత యిచ్చెను.

౧ నిజామల్లిఖానునకు కడప సుభాను బళ్లారి
లుకడి గుత్తి వద్దిరా తాలూకాలున్ను తుంగభ
ద్రానదికి ఉత్తరం ఆదవానింది కరికరి రాయదు
ర్గ కొప్పళ బాహాదరబండా వద్దిరా దేశములు
యిచ్చెను —

ఈప్రకారం వారివారి విభాగం
చేసి యిచ్చినందున కుంపణీవారు బారామహాలు
దేశం ఇప్పించుకున్నారు. మహారాష్ట్రులు తుంగ
భద్రానదికి ఉత్తరదేశము ఇప్పించుకొనిరి. నిజామల్లి
ఖానుడు తమ తర్ఫునుంచి బారామహాలు జనగామ
పల్లి అనెదల్లిఖానుడున్ను అక్షిమివారు ౧౦ సుబ్బాల
మంది తోటకూరడాం బొంబాయిల ముడుగు తాలూకు

కాంబర సంబాళ్లల వద్దికి దిగి ఘంటికోట దుర్గం మీద
చెయు ర్దానికి బారా మువాలు అసదల్లిఖాంవుడున్న
నిలబె ఆఫీఖు మార్గాన ఉన్న తెన్నలాంఖుంకాలు
ఖుష్తిచేసి సిద్ధవటం కోట మీదను ముట్టడివేసి
లడాయిచేసి సాధారణ సం॥ మార్గశిరమాసాన
సిద్ధవటం కోట తీసుకొని తదుపద్వైరాందేశముఖు
ష్తి చేసుకొనిరి. బళ్ళారి వద్దైరాంపై నవాబు సిపాదిన
మునన్ను నిఖాంమల్లిఖాంను తెచ్చువారు ఖుష్తిచేసి
నారు. ~~ఈలాఘేస~~ సిద్ధవటం స్వాధీనం చేసుకొని
ఘంటికోట మీద లడాయిచేసి ఆదుర్గమున్ను
తనస్వాధీనం చేసుకొనెను. ఈ నిఖాంమల్లిఖాంను
ప్రభుత్వం శాలివాహన శక వర్షంబులు ౧౨౧౭ సా
ధారణ సం॥ మార్గశిరమా సంల గాయితు శాలివా
హన శక వర్షంబులు ౧౨౧౭ కొత్త సం॥ ఆశ్వయుజమా
సం వరకున్ను తమ ఖుష్తిచేసెను. ఈ నిఖాంమల్లిఖా
ముని వారి ప్రభుత్వంలో లోగడ లోపు సులతాను
తాలూకాలు తుకడిలు చేసి ఉన్నకాయిదా వారి
కి లోగడ ఉన్న ప్రకారమే తాలూకా వకేటం
వకేటంగానే నిర్ణయంచేసినారు. వీరి ప్రభుత్వం
లో ముల్లరాంఖులకు కాండ్ల ఖార్తిశేసి లోగడటో
పు సులతానుమల్లవారికి ఉన్న పట్టి పైలుసీమ
ఖుష్తిచేసి ఉండగా తివిఖాంకి చేయించినారు. ఈ
ప్రభుత్వాన్ని పరీధావి సం॥ వరకు పువష్ఠి వనలు
బహుమంచి అన్నం తోతకెందరుదై విగతిని పొందిరి.
వీరి దినములలో మల్లరపాండె గాం భుమ్మపూర్వదార
ఖాం శేశము రాముతూ ఉన్నవారు మద్దెళ్ల బాపాదల

ఓఫ్రసుల తాను వారి ప్రభుత్వాన పాశ్చిమాంధ్రకు
అయితే మాత్రమున్న ఉపద్రవం చేయడానవకులంతే
కలం దాఖలుచేసినందున అసిఫి ఉడదమున్ని నిజాముల్ము
ల్కానుని ప్రభుత్వాన పాశ్చిమాంధ్రులతు ధాంప్రా
తారంగా ప్రభులకు ఉపద్రవం చేయడానకు ఆరం
భం చేసిరి. ఈ నిజాముల్ముల్కానుని ప్రభుత్వాన
కడపసుబాకున్న సాలు వివరము—

౧. ఆషేబు సాధారణ సం|| కార్తీకమాసం ప్రారం
భమువరాధికృతు సం|| వరకు ఏడు౧ని
నెలలు ౬

౧. బసగాని పట్టె బిమా దార్యుడైన అసదల్లి
ఖాను పరిధావి సం||లగా అయితు ఆనంద
సం|| వరకు ఏండ్లు ౩

౧ అరబి అమానుసాహెబు రాక్షస సం|| నళ సం||౧౯||

౧. మళ్ళా అసదల్లిఖాను డం వి౦గళ కాల
యుక్తి ఏండ్లు ౨||

౧ బందురాలా సిద్దిక్ జీ సం|| ఆరభ్యం కాత్రి
సం|| ఆశ్వీజమాసం వరకు ఏడుగన్ని
౬ నెలలు ౭ చేసెను.

ఈ ౬ అయిదు సుబేదార్లు న్యాయం
చేసిరి.

౪౬. తరువాత నిజాముల్ముల్కానుడు కడప
సుభా ఇలాక్రిబళ్ళారి వగైరా దేశం ముందు
నదికి దక్షిణంగా ఉన్న ఓఫ్రసులతానులున్న
దేశం కలం పనివారికి కొంతపైకం నిజాముల్ముల్కాను
డు జాగీతాల సంబంధం కాని అయినవలసి ఉండాల

ఇందుకు యీ దేశం యిప్పనం హస్తగింపజేసి వారి తర్వా
నుంచి శాక్రిసం॥ కార్తీక మాసమందు కర్నలు మం
ద్రాలు సాహేబువారు వచ్చి దేశం బిత్తిచేసిరి. ఈ
కుంపనీ ప్రాభుత్వం శాలివాహనశక వర్షంబులు
౧౭౨౨ అగునేటి శాక్రిసం॥ కార్తీక మాసం పర్యం
తం శాలివాహనశకవర్షంబులు ౧౭౩౮ అగునేటి
ఆంగీరస సం॥ భాద్రపద మాసం వరకు ఈ ప్రాభుత్వం
బారీగా నడుస్తూ వున్నది- ఇందులోనే రక్తాక్షి సం॥
ఆశ్వీజ శు ౧౦ లు కడప రాంభాగిన ప్రవాహంనే నరులు
వర్షం అధికమై ప్రవాహం విస్తరించి వచ్చి నదీతీరము
న వుండే గ్రామములు కొన్ని సమూలంగా కొన్ని అల్ప
స్థలంబులును నిలిచి కడమ పశువులున్ను మనుష్యు
లున్ను ప్రవాహంవల్ల కొట్టుకొని పోయినాయి నాండు
అంతా గ్రామ భూములన్ని ఇసుకనిండినది. యీ
ప్రవాహం మూడు దినములు తియ్యగా తగ్గెను
నుక నదీతీరమున వుండే గ్రామములవారు బ
హుమంది నష్టమైనారు.

౨౭౯ ఈ ప్రాభుత్వంలో శ్రీముఖసం॥ వర్షం తక్కువ అయి
కరువు దేశానికి సంభవించి పేదసాదలు అన్నానికి
అభావమై కొందరు నష్టమై కొందరు బహుశ్రమ
ములు అనుభవించినారు.

లోగడ వెయిగలాయి నిబాంవపల్లి షాంనుని ప్రా
భుత్వంలో వున్న పాంచీనాం భూమి నడిమెరీసి గ్రామ
ములు జప్తి చేసి వారి వారికి తగు మాత్రం జీతం
చేసి యిస్తూ వున్నారు వారి వుపద్రవం ప్రాబల్యకం
తీదు. ఈ ప్రభుత్వాన కడప కోట .... తాంగాతేసం
మున

జిల్లపడి పోయినది. కడప వెంకటేశ్వరుని సాప్రం కుంపణీ వారి దినములలో కట్టించినారు.

ఈ కడప సుభాంలో పూర్వ ఉన్న తాలూకాలు కుంపణీ వారు నిర్ణయం చేసిన తాలూకాల యొక్క వివరము:—

౧ చెన్నూరు	౧ గుఱ్ఱంకొండ,	౧ పుంగనూరు
౧ సిద్ధవటం	౧ రాయచోటి	౧ పులివెందల
౧ చిట్వేలు	౧ బంతకుంట	౧ కామలాపురం
౧ గిద్దలూరు	౧ దువ్వూరు	౧ మోసం
౧ దూపాడు	౧ జంబులమడుగు	౧ కోవెలకుంట
౧ కంభం	౧౧	౧౬

౨ అంతు పదిహేడు తాలూకాలు చేసి యుందుకు కడప తుకడీ అని నామము—

ఉప్పైన వ్రాసిన తాలూకాలో కడపకు పడమరగా ఉండేది కామలాపురం ఉత్తరం దువ్వూరు ఇందుకు పడమర జంబులమడుగు మోసం కోవెలకుంట కామలాపురం తాలూకాకు పడమర బంతకుంట యీ తాలూకాలకు ఉత్తరం గద్దె భూమి విస్తారంగా ఉన్నది జంబులమడుగు తాలూకాలో పెన్న ఉత్తర కుందేరు నదీ తీరమున ఉండే గ్రామములయందు రేవుడంకాలువ వల్ల వరి పంట విస్తారం త్రి రామె దిజ్జలి గాక చెరువులు ఉన్న గ్రామాలనున్ను వరి పండేది కలదు పాపఘ్ని నదీ తీరమున ఉండే కామలాపురం తాలూకాలో రేవుడంకాలువ వల్ల వరి పండేది కలదు పినాకినీ నదీ తీరము ఆ ఫల యందు ఉన్న గ్రామములకు రేవుడంకాలువ విస్తారం లేదు గాని జంబుల

మడుగుల తాలూకు చే పల్లెలో తాళ్ళ ప్రొద్దుటూరు
బుక్క పట్నం ఈ రెండు గ్రామములకున్న దువ్వూ
రు తాలూకు కామేశ్వరం ప్రొద్దుటూరు అనిగా, మా
నికన్ని కామలాపురం తాలూకు కొండాపురం...
...టూరు ఈ గ్రామములకు మాత్రం చెరుకు
కాలువలు పారి వరి పండేది కలదు. జమ్మూరి తా
లూకా కాలువ కృష్ణభూమి విస్తారం కొన్ని గ్రామ
ముల యందు పొక్కితం దనున్న తడప వర్ష వస్తేడు
గా కాలువకు ఆనకట్ట కట్టి సమీప గ్రామములకు
పారేది అందువల్లనున్న వరి పండేది కలదు

పులివెందల తాలూకాలో కొన్ని ప్రాంతములకు కాలు
వలు కలవు. చెరువులు ఉన్న స్థలంలో వరి పండేదికల
దు. ఈ తాలూకు కృష్ణభూమిన్ని మెట్టభూమిన్నికల
దు రాజంపేట తాలూకాలోనున్న అదే ప్రకారం అయి
బాహు నదీ తీరమున ఉండే గ్రామములకు కాలు
వలు కలవు. సిద్ధవటం తాలూకాలో మెట్ట
భూమే కాని కృష్ణభూమి తరుచు పైర్లున్న కలవు
పెన్నానది తీరమున ఉండే గ్రామములకు కాలువలు
విస్తారంగా ఉన్నదిగనుక వరిపంట విస్తారం సాగితే
వృక్షములున్న తోటలు కొబ్బరి తోటలున్న పనస జామ్మూర
కొత్తల వాయిలి పండేది విస్తారం బనబు ఆవోగ్యది
కలదు.

గుఱ్ఱంకొండ పంగనూరు తాలూకాలో పెల్లులు
విస్తారంగనుకవరిన్ని పైరుకున్న విస్తారం పండేది. కృ
ష్ణభూమి స్వల్పం మెట్టభూమి విస్తారం సిద్ధవటం
తాలూకాలోనున్న చెరువులు కలవు. వరి పండే

తెమ క్షేత్రభూమిగాని తెగడితరుము బదవేలుతాలు
కున్న ఇయిదే ప్రకారం గిద్దలూరు దుంపాడు యీరాకెందు
తాలూకాలు కృష్ణభూమి విస్తారం విస్తారం మొదల్
యున్న కలవు. కంభం తాలు కసుబా కంభం మొదలుగాను
ది ఇడదిగాక ముల్లర మొదలయిన్ని కలవు వరి విస్తారం
గా పండేది. కృష్ణభూమి తెమ క్షేత్ర భూమి సమత్రంగా
ఉన్నది. ఈ కడప సుబా తాలూకా లోయిద్దర యిండ్లే
అయితే సిద్ధవటం తాలు బద్వేలు తాలూకాలలో
కొన్ని గ్రామములందు ఇత్తడి పైరాలు తాలూకాలో
సలకల్లు కొట్లు తే విస్తారంగా ఉండేవి. కానిగాను
గ్రామములయందు కొన్ని విద్దె యిండ్లున్ను స్థం-
కలటం. యిన్ని ఉన్నవి. కారణం యేమంటే వాటం
మనుష్య ఆ తాలూకాలో తీసుందువల్ల కొట్లు
కట్టి తెలని ఉండే నడత ఈ తాలూకాలలో గ్రామ
గ్రామానికి కోటలు బురుజులు కట్టిన దలితేదు.
కసుబా స్థలమందున్ను కేవలంగాను గ్రామ
ములయందున్ను కోటబురుజులు ఉండేవి. కడప
తాలూకాల కోటలు బురుజులు ఉండేటటువంటి
అయితే యిప్పుడు శిథిలమై ఉన్నది. పుండితోట
సిద్ధవటం కంభం .... కోటయి మాత్రం దురస్తు
గా ఉన్నది.

ఈ కడప సుబాలో దువ్వూరు తాలూకాలో
కొన్ని గ్రామములయందున్ను సంబరక్షా సాంప్రదాయాలు
పరకాలా ప్రవృత్తున్న పది ఈశ్వరాయల వెలపాలెం వి
సాధారణ కడపలో సంబరక్షా నున్న దేశముసురతి
తిండి పట్టుమీర రావుశై గూపాలయల మట్టుప్రవృత్తు-
న్నది

పొంగాలు న్యూసెల్లూరులున్న అవుతున్నవి. ఇదిగాక ఈ తాలూకాలో నల్లవి తెల్లగలవి నీలివి తెర లున్న పట్టం బుధావతులున్న పేటుంబురుమా ర్లు ధావతులు నెరలు కొండురాంపొంయుయు మొదట ష తిరుం పొంయుల పొంటివి అవుతున్నవి.

ఖమ్మాని తాలూకాలో వజ్రాలగని అయిన గ్రామముల వివరం—

౧ కనపర్తి, ౧ ఉప్లంపాడు, ౧ బయ్యనపల్లె ఈ మూడు గ్రామముల యందున్న ఇప్పటి కి గనులు తవ్వి పరిశోధించి రవ్వలు తీస్తున్నారు ఇదిగాక కొత్తరాయ పల్లెలో పూర్వం గనులు అవు తూ ఉండేవి ఇప్పుడు గనులు తవ్వడం నిలిచినవి.

ఖమ్మాని తాలూకాలో ఇనుమున్న సు రంగారవయున్న అయిన గ్రామముల వివరం—

౫ పగిడాల పల్లె గ్రామాన రాళ్లు తెచ్చి వండే గ్రామములు—

౧ పగిడాల పల్లె, ౧ ఖం తలపెంట, ౧ గంగనపల్లె ౧ గాంధీపల్లె ౧ పత్తూరు. ఈ గ్రామ ములకు అయిపెట్టి ఇనుము వండుతున్నారు.

౮. సురాఖారం అయ్యేస్థానములు—

౧ పాతకేడప, ౧ వెయ్యిబుళ్ళకాలువ, ౧ రంపురా డు, ౧ అంబవరం, ౧ కొత్తపల్లె ౧ తాండిగాల్లె, ౧ పెలగటూరు, ౧ గోటూరు మఖురాం పిరఖా దాంపేట ఉంటవి ౮—

ఇదిగాక ఉప్లంపెండ తాలూకా రాంబాద తాలూకాలో ఇనుము అవుతున్నది.

వాడుతున్నారు. కొండ భూమి తోటలంకాలలో చాలా ఉష్ణం అవుతున్నది. ఈ ప్రదేశపు సుఖాలలో నవధాన్యములున్న నేలంపసం అవుతున్నది. మట్టి పైరాలు తోటలంకాలలో ఖనుము అవుతున్నది వాటిమీంది నార తీసి గోనెలు నేస్తున్నారు.

ఈ ప్రదేశపు సుఖాలలో మామిడి పండ్లు ఎక్కువగా అవుతున్నది గాని తమ సుఖం దువ్వాళీలో ఉత్తమమైన మామిడి పండ్లు అవుతున్నది. మనస్సారిత ఉత్తరం దువ్వాళీ తోటలంకాలకు తూర్పు సిద్ధపటానకు ఉత్తరం లంకముల అనేపర్వతమందు ఉండే విశేష వృక్షములు —

౧ తెలుసు స్వల్పం, ౧ చందనం, ౧ వేపి, ౧ బిల్లావి ౧ తుమికివి ౧ దేవదారు, ౧ ఇప్పవి, ౧ వేగివి ౧ వేపి, ౧ మానర, ౧ కొండఖరవి. ౧ నిరుత్తివి ౧ కొండజమిడి. ఇవి ఇండ్లు కట్టడానకు ఉపయోగం అయ్యేవి.

ఖనులు శస్త్రం చదానకు ఉపయోగానకు వచ్చేవి.

౧ మామిడివి, ౧ ఉశిరికె, ౧ బిక్కివి, ౧ సార పప్పు స్వల్పం, ౧ వెలగవి, ౧ ఉస్త్రివి, ౧ కొండయీత పండ్లు, ౧ మ్లంతవి, ౧ వెలగవి, ౧ జానిపండువి ౧ కలిమివి, ౧ పరికెవి. ౧ కరివేపాకు, ౧ కొండముల కౌషధములకు ఉపయోగం అయ్యేవి.

౧ బిల్వపత్రి, ౧ కరక్కాయవి, ౧ వెలమవి, ౧ మోదుగవి, ౧ నగరవి, ౧ ముష్టివి, ౧ తాండ్రవి ౧ పల్లవరేగి, ౧ చేతరేగి, ౧ చేరనేలవి, ౧ చిత్రమూలం

అలాయిదా_ ౧ కొలత్వకత్తైలు (అయినవి, ౧ తడవ
బూరుగవి, ౧ తెవకట్టి కొల్లు. ౧ వుదాయక, ౧ పాలకవి.
3 of 41 వరా ముఖ్యపక్షై వద్ద కడపకు తూర్పువుల ఆదికోమ
కు [illegible] దక్షిణంగా పాలకొండ మలలనే నావా
భిధానము కలిగి ఉండేవాటిలో మన్నులింక వాలకా
ఉత్పత్తి అయ్యేగిపన్నక్షియు లేదు. ఈపాలకొండ
మలసిద్ధవటం తాలూకు గ్రామములకు పడమర
గా కడపకు తూర్పుగా దక్షిణంగాను కాబట్టి
నీమలలో మున్ను బుట్టకొండలుకు పడమర సరహద్దు
సులలోం శేషాచల పర్వతములో లయమై ఉన్నవి
ఇందులో వ్యాఘ్రం పందులు, వెలగాడ్లు, దున్న
పోతులు, నల్లకోతులు, దుంతలు, కొండులు [illegible]
దట్టైన మృగాలు కలవు)--
గరుత్మంతులు, గద్దలు, కుక్క పిట్టలు అటువంటి కోతల
వారియు సగర్భు మొదలైన సామాన్య పక్షిజా
తులు కలవు). లేంతములలో మన్ను కలదు. ఈరెండు
పర్వతములున్ను ప్రసిద్ధిగా ఉండేది సిద్ధవటంనకు
తూర్పు బెబ్బులికొండ మన్నెకొండ అనన్ని ఉన్నవి:
ఇదిగాక కడపకు పడమర లంకెమల (అనిపిలి విశే
షం ఉన్నతమైన పర్వతములు కావు గనుక వీటిని
లో విశేష వ్యాప్తి యుండడానకు ఆస్పదం లేదు.
గాబట్టి, ఆ పాలకొండ, బుట్టకొండలు, ఈపెద్ద
తాన కొండలు విస్తరించి ఉన్నవి.
ఈకడపసుబా తాలూకాలలో శిలాలయ
ములున్ను శాసనములున్ను విస్తారంగా ఉన్నవి
ఆ దేవాలయములకు పూర్వపు చరిత్రలున్ను

పిదప దత్తత తీసుకొను చున్న శిథిలమై కొన్ని దరస్తు
గా ఉండే దేవాలయాల కొంత దేవాలయములకు మార్పు
ములు కొన్ని దేవాలయములకు తసదీకు న్నట్లు నదు
~~సదరు~~ ఉన్నది.
చన్నూరి తాలూకాలో ప్రసిద్ధిగా ఉండే దేవాల
యములు —

౧ పుష్పగిరి. ౧ పొంచెక డప.
ఇవి గాక అక్కడక్కడ గ్రామాంతరాన దేవాలయ
ములు ఉన్నవి.

ఈ కుంపణీవారు చన్నూరు తాలూకాలో ఉండే
దేవాలయములు సరకారు నుండి తసదీకు నిర్ణయం
చేసిన కంటెరాయి వరహాలు —

కంటెరాయివరహాలు —

౧౬౨||౩| — దేవరకడప శ్రీవెంకటరమణస్వామి
లకు దు౧కి ౨౧||౩| — ఇది గాక
మాఘశు ౨ రథోత్సవానకు ౯౬
అంతు ౧౬౨||౩| —

౩౦||౦|౦ ఆంజనేయస్వామికి లకు దు౧కి

౭౪౯౧||= సోమేశ్వరస్వామికి లకు దు౧కి

౭౭౭||౦|౦ అంతు దేవరకడపలో ఉన్న దేవస్థా
నములకు సదరహి లకు దు౧కి ఉత్సవం

౭౬౦౯౧౯= సహా పుష్పగిరిలో ఉన్న దేవస్థానము
లకు కంటెరాయీలు —
౭౧౫||౪||= చెన్నకేశవస్వామికి
లకు దు౧కి ౯౯||౪|||= వైశాఖశుద్ధ
రథోత్సవానకు ౧౧౬౯ అంతు ....

.. ౨౨౯౨ వైష్ణవాంధ్రస్వామికి రేఖుగకి

.. ౨౧॥౪౯= సంతానమల్లేశ్వరునికి రేఖుగకి

.. ౯౭౦౯౧౯=

౫౦ ఐనమ్మాకెలలో ఉన్న వెంకటేశమూర్తిస్వామికి
రేఖుగకి ౩౦ శ్రీకృష్ణునిగా గుడిబూ
త్సవానకు ౧౦ అంతు ౫౦—

౩౯॥౪॥= ఒనూంతల నృసింహస్వామికి రేఖు
౧౩ ౧౯॥౪॥= వై శాఖశుగా గుడిబా
త్సవానకు ౧౦ అంతు ౩౯॥౪॥=

౧౫ కడప వద్ద ఉన్న బుగ్గమల్లేశ్వరునికి రేఖుగకి

౮౦॥౪౯— శాహారు కడప అంజనేయస్వామికి
రేఖుగకి

౧౭॥౧।— మంత్రేస్తుమ్మాదిన్నె బ్రాహ్మణులకు రేఖుగకి

౯౮౨౯౧॥=

~~ప్ర~~ ప్రకారం నడుస్తూ ఉన్నది లోగడ నడిచే మాన్యాలు ఇప్పించేసినారు అయితే అల్పాపల్పం పూర్వార్జితపు భూమి మాన్యాలు ఉన్నవి. కడప గ్రామాన దరస్తుగా ఉన్న దేవాలయములకు కై పూర్వార్జితపు స్వల్పం భూమి మాన్యములు నడుస్తున్నవి.

శాహారు కడపలో తెల్లగమశీది యిది గాక దరగాలకు లోగడ రాజునా నడుస్తూ ఉండగా కుంపిణీవారు ఇప్పించేసి మశీదిగ్గి రెలగకి కంతెరాయి ౧౯॥॥౦ ప్రకారం మశీదివగై రాం౧౭౬కి రెల్లకి ౩౦౯౪॥౦ ఇస్తూ ఉన్నారు.

32 పొంతకదప గ్రామానకు మజరాల వివరము:—

౧. ఉక్కరయపల్లె అనేది పూర్వం సంబెట నలకప రాజుగారి మేనల్లుడు ఉక్కరాజు అనేవాడు తన పేరుపెట్టి పల్లె కట్టించినాడు. ఈ పల్లె పొంతకదపకు తూర్పుగా ఉండి కొన్ని దినములు అక్కడ బాధ్యం సంభవించి జనులకు ఉపద్రవం అయినందున అక్కడ ఉన్న కాపులు పొంతకదప చేరి ఉండి మరికొన్నాళ్లకు మయూణా అబదుల్ల నబిఖాను ప్రభుత్వంలోను ఆ రైతులు మళ్ళా ఆ పల్లెలోనే కాపురం చేరిరి. బస్తీగా ఉన్నది.

౨. నారాయణపల్లె అనేది గోనద నందెల ఓబళరాజుగారి ప్రభుత్వమున నిమ్మకాయలనారాయణరెడ్డి మల్లు మొల్లారెడ్డి అనేవాండ్లు మోటంటి కాపులు యిద్దరు గ్రామం నారాయణరెడ్డి పేర గ్రామం కట్టించిరి. బస్తీ.

3. ఉప్పరపల్లె అనేది బట్టెపాటు సంస్థాన ప్రభువైన మట్లికుమార అనంతరాజు గారి దినములలో ఉప్పర గురవప్ప అనేవాడు వచ్చి అక్కడ ఉప్పర కొలదలు చేసుకుంటూ ఉండి తానున్ను తమ కులంవారు ఉప్పరవాండ్లున్ను చేరి పల్లె కట్టించినందున ఉప్పరపల్లె అనే నామాభిధానము కలిగినది. బస్తీ.

4. కొండయపల్లె అనేది నందెల ఓబళరాజుగారి దినములలో కమ్మ అనుసర్ల కొండయ్య అనే బ్రాహ్మణుడు ఉద్యోగస్థుడు అయి ఉండి తన పేరుతో గ్రామం కట్టించి ధర్మభావనిచ్చె తత్వింబాలు. బస్తీ.

౭౯. ఎనవాతుపల్లె సంబార్లలో బళరాజుగారి
దినములలో నే గంజలు అనేవాడు నల్లయుంగాకొం
దరుగాండ్ల కులంవాండ్లు తనపేరుపెట్టి వాతఅని కట్టిం
చి ఊరదగ్గాను వర్తకులు దేశాయిలంవారు శవాలకద
పతువచ్చేవారు అక్కడదిగి యుండ్లు కట్టుకొని ఊరేవారు
గనుక వాతు అనే నామము వచ్చినది. ఈ వాతుఅనేది
శవారు కరపతు లూర్లు పొంతకరపతుదట్టి గ్రామముగా ఉన్నది
బస్తీ.

౮. ముత్యాలూరా అనే గ్రామము లోగడ సంబార్ల
ఓబళరాజుగారి దినములలో కొండసాని ఓబయ్య
అనేవాడు నాల్గుయిండ్లు కట్టుకొని అందుకు కొండసాని
ఓబయపల్లె అనే నామంవేసి ఊరదగ్గ అక్కి వల్లదగ్గ
మై మల్లికెనప్పుడు పాడుగాఉండి మరికొన్ని
దినములకు ముదూనా మాలిం ఖాను ప్రభుత్వం
లోను ముత్యాలఖాన్ అనే జమేదారుని జా
గీరుమి జాగీరు యిచ్చినందున అతడు లోగడపల్లె
కట్టిన వానిసంతతికి కొండసాని ఓబయనుయింకా
ష దిమందికైతులను పిల్పించి కొలుయిచ్చి పల్లె
౯. కట్టించి అందుకుని పేరు ముత్యాలఖాపల్లెఅని నామ
ము ఉంచి తాను ఊరదానకున్న వచ్చియున్నప్ప
టాప్పుల యిండ్లు షదిన్ని కట్టించి జాగీరు. అనుభ
విస్తూ ఉండి ఇంతుసంవత్సరమయిన జాగీరు జప్తు
అయినది. బస్తీ.

౨. షకిరపల్లె అనేది లోగడ దాంపుడు బాయని
దినములలో పొంతకరపా రెడ్డి ప్రాంతలో వచ్చ
కాల్వపు వృత్తో రెడ్డి పున్నాయ అనే వాండ్ల లంకలు

నలుగురు రైతులను పిలువనంపించి అన్నదేవబ్బావి తవ్వించి తన పేరు తోపున్నయపల్లె అని కట్టించి అటు తరువాత మయాంగా అబదుల్లా . . . లం ఖాను దినములలో కానగానాయబు బ్రాహ్మణ పంతుల్లవారి వంశీకుడు శివరాయనివారికి పాం తరదా గ్రామ సన్ననులయిన్న రుసుములలో వెళ్ళ గాను ఆ భూమి యిల్లు ఉండ గాను శివరాయుడు ఆ పొలంలో కొంత బ్రాహ్మణ్యులకు ధారాదత్తం చేసి కొంత భూమి తనకు ఉంచుకొని అందుకు శివపురమనే నామము చేసి కొన్ని దినములకు గ్రామం పాడుఅయినది. ఈ శివరాయనికి నిలబిన భూమి శాశ్వతరుసాహేబు కుత్తుబియానకు అప్పునందున సాష్టికరివారు అన్నదే గ్రామం బస్తీ చేసి నందున షకరుపల్లె అనే నామము కలిగినది. ఈ సకరివారు యున్న కొన్నిదినములు గ్రామం అనుభవించి వాంతంబ్బానుని కమాలసు లోకొ కుప్పి అయినది. బస్తీ. ఈ పల్లెపాం తతదపకు దక్షిణంగా ఉన్నది.

౮. బుడ్డయపల్లె అనేది లో గతనందెల ఖబుశరాజు గారి దినములలో బంతకుండ బుడ్డయ్య అనే వాడు వస్తేపాంతతరపకు దక్షిణంగా అడవి ఉండగాను అడవి కొట్టించి తన పేరు పెట్టి పల్లె కట్టించెను. బస్తీ.

౯. సంగయపల్లె అనేది మయాంగా అబదుల్ల మహమ్మదఖాను ఉరఫు గుడ్డినవాబు దొరతనంలోను సంగప్ప అనే బ్రాహ్మణుడు ఇది కొంచెం మన్నరం భాటు అని తన పేరుతో సంగయపల్లె అనే గ్రామం కట్టించి బావి తవ్వించెను. యిప్పు —

సంవత్సరములకు ముక్త ముళ్ళకుం తప్పు అనే ఆయన
గుత్తకు తీసుకొని తాను మన్యవఘుభూమి తప్పించుకొని రైతు
లకు కౌలు యిచ్చి తన స్వార్ధనంగా చేసుక ఉండగాను
వాని వల్ల నిర్బాధకంగాక పోయినందున మయా
3 of 83 తావాండ్రి దినములలోనే కాసా పంతుల నారాయణ
రాయడు అనేవాడు ఆ పల్లె గుత్తకు తీసుకొని ఉండ
గా పాళెగాండ్లు ఆ పల్లె కాలబెట్టి పోయినందున
పాయకారి రైతులకుండా పాలుబడి తిరుగుతూ
ఉండెను. తదనంతరం గ్రామం బేచిరాకుగా ఉండె
కుంపిణీ ప్రభుత్వంలో రయితులు ఆ భూమి
గుత్తకు తీసుకుని నలుగురు రయితులకు కూర్చి
యిండ్లు కట్టుకుని ఉండగాను రుధిరోద్గారి సం॥ మున
తరంబు మాబంది అయినందున శేషాచలం అనే
వాడు పల్లె గుత్తకు తీసుక ఉన్న వాని వెంట నిర్బా
ధకంగాక వెళ్ళిపోయెను. ఆ పల్లెలో ఉన్న రయితు
లున్ను గ్రామం విడిచి పోయినందున బేచిరాకు
అయినది.

౧౦. సాయిపేట అనేది మయూంగా గుత్తి
నవాబు దొరతనంలో సాయి పంతులు అనే ఉద్యోగ
స్థుడు తన పేరుతో సాయిపేట అని మార్గాన కట్టించెను.

౧౧. ఇది గాక తరపల్లో అగ్రహారములయి ఉండేవి —
పొంత తరపలో:—

౧. పోడుపల్లె అనేది ౧౫౦ సంవత్సరాల నాడు తన్నా
టి గుర్విరెడ్డి అనేవాడు పోడుభూమి యందు కట్టినందున
పోడుపల్లె అనిన్ని ఆ పల్లె మొదవారి ఉండేవాని వల్ల
మొదటి పల్లె అని వాడుతున్నారు.

౧. దేవుడు ఉండే స్థలం దేవుని కదప అనే దాని వద్ద
ఖన్నపాషం అనేది మల్లికుమార అనంత రామ్మాగారు
యుక్తి తొలి దేవుని దర్శనానకు వస్తే దిగే బెల్లి ఇంద్ర
కట్టెం సందుకు బాంత ఖన్నపాషం అనే నామము ముత్తలిరి
నది.

౫. ఇదిగాక దేవుని కదపకు చుట్టూను ఉండే పేటలు-
౧ పుల్కార్ క్షేపేట, ౧ రెడ్డియ పేట, ౧ తమ్మారెడ్డి
పేట. ౧ సాత పేట. ౧ జాంద్ర పేట.

౧ ఇదిగాక సాదుల్లాఖాన్ని దినములలో తెలం
త్రమల్లు అనేవాడు సాదుల్లాఖానుని వద్ద దివాన
గిరిలో ఉండి తన తల్లి కోనమ్మగారి పేర ఖాంవిత
మ్వంట తన పేర వనం వేయుంబి ఉండెను. అక్కడనున్న
ఇండ్లు ఉండి దినత్రివాన పాడు అయిన ఆ భూమి
ఇప్పుడు వరిమడి సాగు అవుతున్నది. అందుకు
తెలంత్రమల్లు మడి అని జనులు వాడుతున్నారు.
రావిళ్ళపాళెం అనేది రావళమల్లమ్మ సంతోలక్ష్మి
ఖ రాజువారి దినములలోను వారు వస్తే దిగే ఉండుకు
వదియుంచిన్న కట్టింపి ఉండిరి గనుక అందుకు రావిళ్ళ
పాళెం అనే నామము జనులు వాడుకొనేవారు. మ
యానావారి దినములలో దస్త్రములు తెనందుకోక
పోడు అయి ఆ భూమి మేను సాగుతూ ఉన్న ఆ పేల
కు జనులు రావిళ్ళపాళెం మేలు అని వాడుతున్నారు.
౧. సర్వే(లు) పర్ణి అనేది ఒకనఖ పెద్ద బుగ్గ దగ్గర
ఉండినది బండికనములో ఉండే మహా జందుశేఖు
మియాన్ కల మయానా వాలం ఖానుడు అవుజీకు
కల దీపం వరము రుకు గాను యిచ్చి ఉండి మయానా

వారి ప్రభుత్వం [illegible] వికారి సం॥ చైత్ర మాసం
వరకు నడిచి బాందారు అమలులోను ఖచ్చి అయినది
చెన్నరాజు గారి వంశం. యింపల్లి ఉప్పరపల్లిలో వెలి
సది. ఇదిగాక నవాబు కడప తరగాణ్ణీలో
సియునది సెంతకడపలోని కాపులు భూమి సాగు
చేయుచున్నది సెంతకడప చెరిశిలలోని కాపులు చే
స్తున్నది. కడప మొదలు సైంశాపాగు బస్తీ ఏ
యున దారంభం తెలియుదాం వసూలు ఇచ్చుచున్నది.
కంశాపాదు కడపకు ఆయుగాం దక్షవాగ్రి మూల సెంత
కడప వారే. అనాపాదు కడపలో ఉండే పేట
ల వివరము:-

1. పాతకడపకు దక్షిణం యున్న రెణ్డు ఉరి స్థలం లోగల శివసామనూను పేటికట్టినది నెక నావంబాడు. బస్తీ.
2. ఇందుకుపదవుర దర్గా బజారు వుంతరూనా అబదుల్లనబిఖాను దినములలో బీబీసాహేబు కట్టించినది. బస్తీ.
3. కొండుకు ఉత్తర భాగం పంతులు కట్టిన అగ్రహారం చెన్నరాజు.
4. కొండకు తూర్పు.
   1. వెంకటాపురం నగరం వంతెంబ్ఖానుని దినములలో ఇతరు ఉంచుకున్న బాగవు కంచు కట్టించినది. బస్తీ.
   2. పతీదు నగరం నిజాము ముల్కు ఖానుని దినములలో వాకేదుల ఆనే కడపకు ఫౌజుదారుడు కట్టించినది. బస్తీ.
   3. బద్రుమంది అబదుల్లానబిఖానుని దినములలో

కట్టించబడినది బస్తీ. ౧. మాసాహేబుపేట మో
హిదుయార్ ఖాంచత కట్టించబడినది. బస్తీ.

కోటకు దక్షిణం—

౧. పాదుశేను ఖాను బాహాదరు కట్టినవారు కట్టించ
బడినది పేటలు.

౧ గంతి బాబాగారు మోహామియార్ దినములలో బస్తీ.

౨. కోటకు ఉత్తరం—

౧ సంగం పేట కట్టినవారు దినములలో ఏర్పడినది. బస్తీ

౧ నవాబ్ బహదురు అబ్దుల్లా నబీఖాను దినములలో అయి
నది. బస్తీ

౧. మొకరబఖాను బాహాదరు మోహిదుయార్ దినముల
లో పేటలు

౧ ఖాసాబ్ పేట మోహామియార్ దినములలో అ
యినది పేటలు.

౧ అబదుల మియార్ పేట అబదుల్లానబీ ఖాను
కుమారుడు అబ్దుల మియార్ కట్టించబడినది. బస్తీ

౧ తంబరి పేట కట్టినవారు కట్టినది.

౧౧. ఇందుకు పడమర

౧ మండి అబదుల్లా నబీఖాను దినములలో అయి
నది. బస్తీ.

౧. సాయిపేట కట్టినవారు దినములలో సాయి
పంతులు కట్టించబడినది. బస్తీ.

౧ సాలం ఖాను బాహాదరు కట్టినవారు
దినములలో సాలంఖాను కట్టించబడినది. బస్తీ.

౧ బాయి ఖాను కట్టించబడినది బాయిఖాను బా
హాదరు మజీదఖాను దినములలో. బస్తీ

౧ తెలంఖానుడు తన పేర తెలంఖాను బాంబా
రు కట్టించినది మహబూబ్ ఖాను దినములలో. బస్తి
౧ అలంఖాను తన పేర అలంఖాను బాంఖారు
కట్టించినది గుత్తి నవాబు దినములలో చెఖ
రాకు.

౧ అలమాము పేట అబదుల్లనబిఖాను
దినములలో అయినది. బస్తి.

డి. ౧ సయిసాహెబు తన పేర సయిసాహెబు
పేట గుత్తి నవాబు దినములలో అయినది. బస్తి
౧ కరీంఖానుడు తన పేర పేట వెంకటాద్రి
యార్యకమూంసు న కట్టించిన ది. చెఖరాకు.
౧ ఇసుఫ్ఖాను తన పేర పేట వెంకటాద్రి
యార్య దినములలో కట్టించినది చెఖరాకు.
౧ బలంగి బాంఖారు వెంకటాద్రి యార్య దిన
ములలో అయినది. చెఖరాకు.

౧. ౧౧ ఈ పేటకు ఉత్తరం —
౧ వెంకటాద్రియార్య తన పేర వెంకటాద్రియార్య
పేట కట్టించెను. బస్తి
౧. దస్తగిరి పేట ఖాను మఖుతూరు కట్టిం
చినది. బస్తి.

గ్రామ: కొలిడి కంప దమర బుగ్గకాలు వకసు
ఆవలవుండే పేటలు పరగోటు మయూరావా
రిదినములలో లాము ఉండగాను తమ పేర
కట్టించిన పేటలు—
౧. అలంవల్లిఖాను పేట చెఖరాకు
౧. బడేమియార్య. ఇతడే గుత్తి నవాబు. తనపేర

బత్తేమియొక్కపేట కట్టించెను. బస్తి
౧ కాందరఖానుపేట మొహమ్మదియొక్క దినములలో అయినది. బస్తి.
౧ ఇసుమాయిల్ ఖానుపేట మొహమ్మదియొక్క దినములలో అయినది బేచిరాకు.
౧. బురానుఖానుపేట మొహమ్మదియొక్క దినములలో కట్టించినది. బేచిరాకు
౧ ఆటలఖానుపేట మొహమ్మదియొక్క దినములలోనే కట్టించినది. బేచిరాకు.
౧ షత్రుచియొక్కపేట అబదుల్లనబిఖానుకుమారుడు షత్రుచియొక్క కట్టించినది. బస్తి
౧ నబినగరం అబదుల్లనబిఖానుడు కట్టించినది బేచిరాకు
౧ మజీదనగరం మజీదఖానుడు కట్టించినది. బస్తి.
౧ వక్రపేట మొహమ్మదియొక్క దినములలో కట్టించినది బేచిరాకు
౧ అబుల్ రెషు సాహెబుపేట బేచిరాకు
౧ కంబరపేట మొహమ్మదియొక్క దినములలో కట్టించినది బేచిరాకు.
౧ బాదుమియొక్కపేట బస్తి.
౧౩ ఈపేటలు బస్తి అనే పేరుమాత్రంగాని తెలాపుష్టలయేయుండ్లున్నవి. ఈపేటల భూమి సేద్యం సాగు అవుతున్నది.

౮౧ ౫
౧౩. బస్తి. బేచిరాకు ౧౦ —

ఈ పేటలు భంతరూ స్థాపించినమొదట్లో పరాధీనులు విస్తారంగా నౌకరీ ఉండేవారు. ఇది గాక యితర కులం వారున్ను నౌకరీలో ఉండిరి గనుక పేటలు బస్తీ అయి మధ్య పరాష్ట్రుల అమాంత్రములో కొన్ని పేటలు బహాదరు అమాంత్రము లో కొన్ని పేటలు పాడు అయినవి. ఈ రంగా కాలమందు శ్రీ విక్రమ సం॥ చైత్రమాసం ఆ మొదలు పర్యంతం పట్టాలు ఉండిరి. తరువాత కొందరు ముఖ్యమైన పట్టాదారులు బహాదరు నౌకరీ లో ప్రవేశించేదు గనుక వారు పరాయి దేశానకు లేచిపోయినందున కొంత పాడు అయినవి మొగలాయి దినములలో సుబేదారులు కడప లో ఉండేవారు గనుక తగు మాత్రం బస్తీగానే ఉండెను. తరువాత కుంపిణీ ప్రభుత్వం లో ముఖ్య స్థలమున సుబేదార్లు ఉండలేదు. తానాను ఉండలేదు లోగడ ఉన్నవారికి సంతరించే దక్షతలు లేనందున వీరి వారికి జీవనోపాయం లేనందున విదేశగత్యంతరం పోయినారు గనుక ఈ పైన వ్రాసిన పేటలు బస్తీయని పోలిస్తయుండేది మాత్రం గాని కొన్ని కుప్పత్రం గ్రామాల ప్రాయమున ఉండే పేటలో మాత్రం అంగళ్లున్నవి. కడమ పేటలో కొన్ని పేటలలో అయిదు మూరు పది అంగళ్లున్నవి. కడమ పేటలలో పేదసాదలు గలిసెలు వేసుక ఉన్నారు. లోగడ ఉన్న వాకిలాలు మిద్దెలు ముండ్లపాడు అయి సాగు భూమి అవుతున్నది.

ఈ కడప శహరులో బుగ్గ కాలువ వస్తున్నది

సర్వకాలం ప్రవహిస్తూ ఉన్నది. వర్షాలు తక్కువ అయితే
కాలువ ప్రవాహం లేదు. ఈ కాలువ కడప చెరువులోనికి
నీళ్ళు పారుతూ ఉన్నది. అందువల్లనే చెరువు నిండ్లు అవు
తున్నది. ఈ శహరు కడప పట్టణ మెట్టలలో తూర్పున కా
లువ విస్తారంగా అవుతున్నది. గనుక ఆ పెద్దటెంకు
కు వస్తున్నది. వర్షాలు లేకుంటే బుగ్గ కాలువ ప్రవాహం
లేదు. గనుక నీళ్ళకు బహు ప్రయాసంగా ఉంటు
న్నది. భావులు శహరులో తొవ్విస్తే క్షారంగాను
గాని మంచినీళ్ళు పడేది లేదు. ఇందులో ఉండే జ
నులకు బుగ్గ కాలువ పానానికిన్ని కాలువ స్నానా
నికి ఉన్నయిండ్లకు ఆ ఊరి వెంట సకలనూ పెతూ
గానకున్ను అవుతున్నది.

ఈ బుగ్గ కాలువ వర్షం లేకపోతే అల్పా
స్వల్పం నీళ్ళు ఉంటున్నవి. అయితే మొదట ఉన్న
గ్రామం వారు కట్టు కట్టిన్ని తిప్పి నీళ్ళు పైరులకు మ
ళ్ళిస్తారు గనుక నీళ్ళు రాక శహరు కడపలో ఉన్న
వారు ఆ వేళ బహు శ్రమపడి ఉదకానకు సంభవి
స్తున్నది — ఈ కడప సుబాలో పెద్దె సీమ తెనుగు
రాజ్యం, గ్రామములు లెక్కయు తెనుగు నవాబు వారి చేతి, మా
టలున్ను తెలుగు. ఆ యాం తాలూకు కసుబాలో
మాత్రం మహారాష్ట్రం దస్తరం ఉంచి మహారా
ష్ట్రం వ్రాస్తున్నారు.

బితారీఖు ౩౦ మాహే సెపటంబరు సన్ ౧౮౧౨ యీసవి
మయి తాబతు శాలివాహనశక వర్షంబులు ౧౭౩౪ అంగీరస సం
వత్సర భాద్రపద ౧౧ బుధవారం దరియాప్తు చేసి వ్రాసినది
నారాయణరావు ముతసద్ది. ఇలాకె కర్నల్ కాలిన్ మెకంజీ
సరవియర్ జనరలు ——————

౩౦౮౬ మసూర్కితాలూకాలో ఉండే పాళ్యాలు కొండ్రెవా
ఓవిగాని గొప్పసంస్థానికులు కారు.

౧ పత్తూరు వంకరసారమ్మ

౧ ..... చిళపల్లె ముఖరా మల్లుజేసెపల్లె పాలెకొం
నాయుడు తిమ్మనాయుడు.

౧ పెద్ద కాంపల్లె బస్సవనాయుడు కరి రెప్పనాయుడు

౩ కొండ రమనాయుడు వగైరా.

వీరికి గ్రామాలు నడవడం లేదు గాని వారి వారికి కొం
త జీతానకు గానుభూమి యిచ్చినారు. ఈ సామాన్య
పాళెగాండ్లు మాన్యాల దొంగ తెలుగల బాగరమార్గా
నకు మాత్రం ప్రసిద్ధి పొందినవారు అనగా దొంగతనం
చేసేది కలదు. వీరి తైషింయు తెలు ఆలాయి దా వ్రాసి
వా ఖూ కికి రవాణా చేసినారు.

అగ్రహారములు శోత్రియములు వారివారికి
నకి చెది మసూర్కితాలూకాలో ___

౩. కొంత్యాగిలో ముఖరాం అగ్రహారంలు ఉండేవి.

౧ పుష్పగిరి అగ్రహారం కల్లూరాయదత్తం వృత్తులు౧౨

౧ భాకరాపంతులుయిచ్చినది భాకరంపురం వృత్తులు౧౧

౧ అక్కన్నమాదన్నగారిదత్తం బంటిలపత్తూరు అగ్ర
హారం వృత్తులు ౮ —. ఇవి అగ్రహారములు.

౧. మమ్ముల్లపల్లెముఖరా మధ్యవర్తి కల్లతాల రాయ
లవారికి దత్తమైనది వృత్తులు ౧౧

౨. వతా శ్రోత్రియములు ఉండేది అనుభవించేవా
వివరం. ___

౧ కొమ్మరాయపల్లె శ్రోత్రియదారు రాద్ధాంబాయిక

౧ దేవాలతాపురం శ్రోత్రియదారు కొత్తకల సూరప్ప శెట్టి
- రాలకు.

౧ పిఠాపురం మల్లిభట్ల రామానాయుడ్గలకు_

౧ తెనాయపట్నం కపర వరబుతూయుతు

౧ రామరాజుపల్లె కాశీ ధుంమామి యమూర్తకు

౧ యమూరవాపురం యయా కాజకె

౧౦. మధురా శ్రోత్రియములు అనుభవించినవారు.

౧ గొంటూరి మధురా శ్రీకేశపురం సాహేబయ్యా బులకు.

౧ కొప్పర్తి మధురా రామభంద్రపురం అప్పత్తయ్యకు

౧ తాడిగొట్ల మధురా మభం ద్రాపురం యరా దాటసు బ్రాహ్మభట్లు బాంకి వజ్రైరాలకు _

౧ తాడిగొట్ల మధురా రాయులపంతుపట్టై భావిరఘునాథరావు శ్రీనివాసాచార్యులకు

౧ తాడిగొట్ల మధురా కల్లస్లాపురం ఉప్పుకొత్తప్పయ్యకు_

౧ సుంకేసల మధురా బుద్దయపల్లె అప్పిపెద్దిత్రం భీమాభాంయుర్గలకు.

౧ చన్నరాజుపల్లె మధురా రామభంద్రాపురం కంబాలపల్లె అప్పారావుకు.

౧ వెయిమ్మ్హకాలువ మధురా రామభంద్రాపురం ఇమ్మడి కొండేరాంబాంయుర్గలకు.

౧ త్రింబవరం మధురా పాగిమయ్యాజుపల్లె సాగిమయ్యా ఇులకు

౧ నాంగసాని పల్లె మధురా వెంకుపల్లె నాగేశ్వర భట్లుకు.

౧౧ - అంతయు ౧౦ గ్రామములకైనియుతు

అలాయుదా వ్రాసి మాంఇయాకితరవారా

చేసినాను. ఇదిగాక చసుబ్రోలి తాలూకా గ్రామ
వయిలు కైఫియతులున్ను హుజూరికి రవానా
అయినది —